

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG25207	ImageGroup:	I1KG25209
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	དབུ་མ་ཐེག་ཆེན་རྒྱ་མཚོར་འདུག་པའི་གུ་རྩིངས། dbu ma theg chen rgya mtshor 'jug pa'i gru rdzings/
Author:	to-be-supplied to-be-supplied
Descriptor:	n/a
Original Publication:	n/a
Place:	n/a
Publisher:	n/a
Date:	n/a
Volume:	1
Total Volumes:	1
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center, 1430 Massachusetts Avenue, Cambridge, MA 02138, USA.

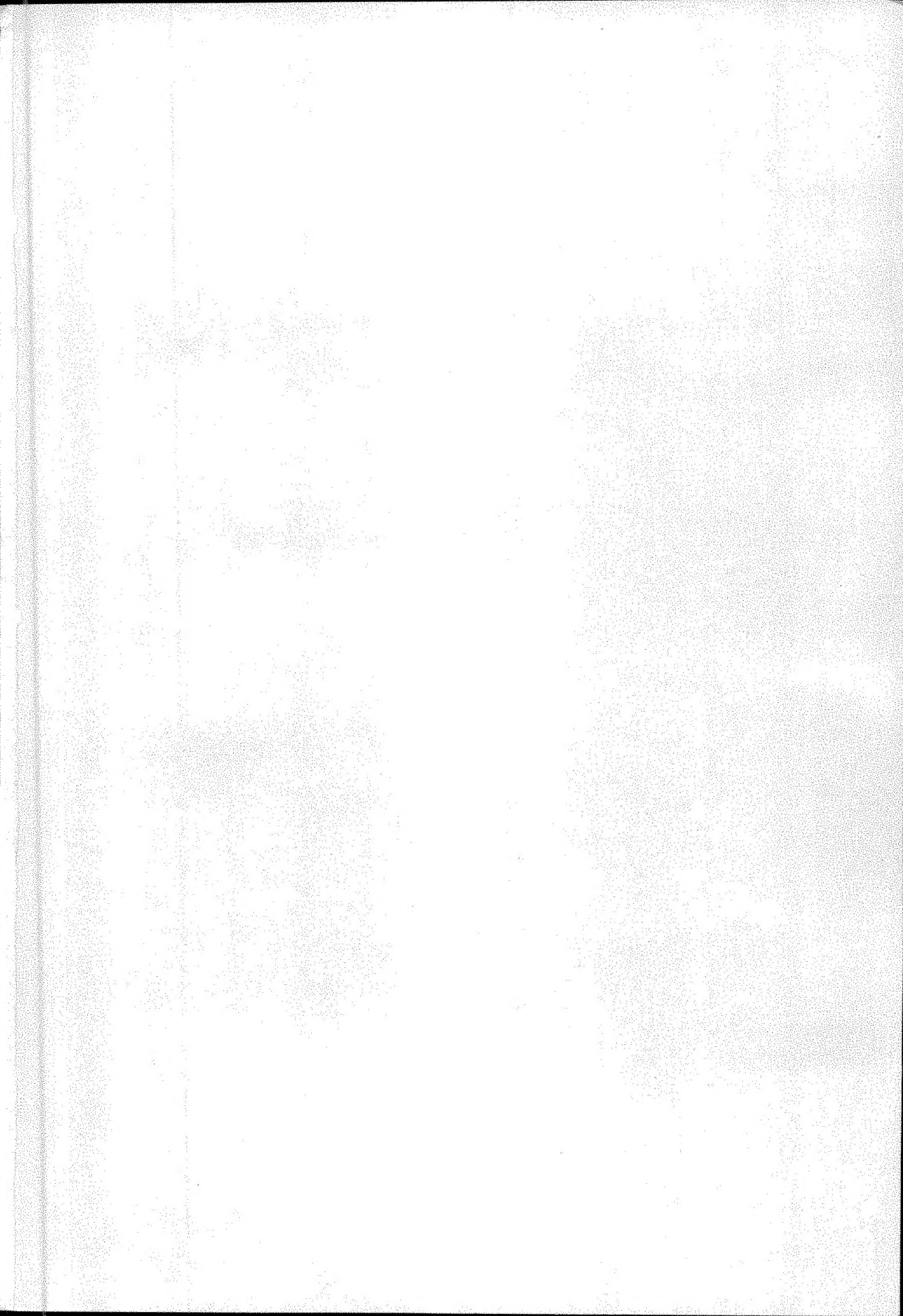

༣༣། །དབུ་མ་ཐེག་ཆེན་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་
 བྱ་ཇིངས་ཞེས་བྱ་བ་
 བཞུགས་སོ།།

མཛད་པ་པོ། ལྒྱལ་དབང་ལུ་པ་དག་དབང་ལྷོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

སེར་གཙུག་ནང་བསྟན་དཔེ་རྫིང་འཛོལ་བསྟུ་ཕྱོགས་རྒྱུ་ག་ཁང་ནས་བཞུགས།

༡༡། །དབུ་མ་ཐེག་ཆེན་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་

ཡུ་ཐིངས་ཞེས་བྱ་བ་
བཞུགས་སོ།།

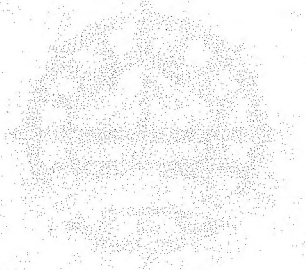
མཛད་པ་པོ། ལྷ་སྐུ་པ་དབང་ལྷ་པ་རལ་དབང་ལྷོ་བཟང་སྐུ་མཚོ།

མེད་གཙུག་ནང་བསྟན་དཔེ་རྒྱུ་ལོ་ལ་བསྟུ་ཤོག་ལྷོ་ག་ཁང་ནས་བསྟུ་གས།

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

དཀར་ཆས།

བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དཔྱ་མ་ལ་འཇུག་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཆོར་

འཇུག་པའི་གྲུ་རྩིངས། .....(1)

མཆོད་བརྗོད་དང་ཚུམ་པར་དམ་བཅའ་བ། .....(1)

མཆོན་གྱི་དོན་བཤད་པ། .....(4)

འགྱུར་གྱི་ཐུག་བཤད་པ། .....(8)

གཞུང་གི་དོན་བཤད་པ། .....(9)

འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུམ་བཤད་པ། .....(9)

ས་དང་པོ་རབ་རྩ་དགའ་བ་བཤད་པ། .....(34)

མིང་སོང་དང་མིགས་པ་གསུམ་བཤད་པ། .....(41)

ས་གཉིས་པ་བྱི་མ་མེད་པ་བཤད་པ། .....(62)

ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ། .....(68)

ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ། .....(82)

ས་ལྔ་པ་སྦྱང་དཀའ་བ་བཤད་པ། .....(84)

ས་དྲུག་པ་མཛོན་རྩ་གྱུར་པ་བཤད་པ། .....(87)

དགག་བྱ་དོས་འཛིན་དང་། ཐལ་ལྗོན་ ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་བཅས་ཀྱི་སྒྲར། .....(94)

བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། .....(117)

རྒྱ་འབབ་བཤད་པ། .....(137)

རང་མིག་བཤད་པ། .....(142)

ཚད་འགོག་བཤད་པ།	(146)
སེམས་ཅམ་འགོག་ཚུལ་བཤད་པ།	(154)
བདག་འགོག་བཤད་པ།	(160)
སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ།	(176)
ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་བཤད་པ།	(182)
ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་བཤད་པ།	(183)
ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་སློ་བྱོས་བཤད་པ།	(185)
ས་བརྒྱུ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་བཤད་པ།	(186)
སྟོབས་བརྒྱུ་བཤད་པ།	(193)
མཐུག་གི་དོན་བཤད་པ།	(198)

༡༡༡། །བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་གསལ་བར་
བྱེད་པ་ཐེག་ཆེན་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་
བྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
བཞུགས་སོ། །

མཚོན་བརྗོད་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ།

༡༡༡། །ཆོག་མཁན་གཉིས་བྱེད་པའི་མཐུ་ཡིས་ལེགས་པ་སྦྱོར་སྦྱོར་གསུམ་གྱི་འཕང་དོ་མཚར་ཡིད་འོང་
མ་ལ་ཡ་ཡི་དགའ་བའི་ཚལ་ཡངས་ལས། །(༡ན)འིང་ནས་མི་བྱེད་མཛའ་བའི་ཅུག་ཐུན་དམ་པོས་རབ་
བཅིངས་ཀྱན་ལ་བཅེ་ཆེན་དལ་ལུར་སྦྱོད་པའི་དྲི་བཞོན་གྱིས་བྱངས་པས། །(༡བ)མཚུངས་པ་མེད་པའི་
མཁུན་བཅེ་རྣམ་མཐུའི་དྲི་བསྐྱེད་མངར་པོར་བྱོགས་བྱལ་ཀྱན་ཏུ་ཡང་ཡང་འབྱལ་བའི་སིམ་པའི་རེག་བྱ་
ཡིས། །ལུས་ཅན་དུག་གསུམ་ཚ་གདུང་ཀྱན་བཅོམ་ཐན་བདེའི་ངལ་གསོ་ཅི་ཡང་སྟེར་མཛད་ནམ་འདྲན་
ཤྱུ་མེད་གི་རྒྱལ་ཁྱུར་ཅིག །གང་གི་ལྷགས་ཡངས་རབ་དཀའ་འོ་མཚོའི་རྒྱུ་ལུ་འོས་སུ་ཆངས་
དབྱངས་གཉིས་སྦྱོར་ལུས་དཀར་ཅན། །འབྱུང་འབྱུང་ལུང་དུ་བསྟན་པའི་སྤྱུ་འབྱེད་བརྗོད་དོན་རི་བཞིན་
འབྱུལ་མེད་རེས་པ་སྟེར་མཛད་པའི། །ཡོད་མེད་ཚུ་གཉིར་མཐའ་ལས་ཡོངས་འདས་དཔག་ཡས་གཉིར་
ཟབ་དབུ་མར་གནས་པའི་སྤྱུ་དབང་ཆེ། །མིན་རྒྱུ་མདའ་ལྟར་རིགས་པའི་ཅུལ་གྱིས་ལོག་སྤྱུ་ཀྱན་
འཛུམས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བྱག་གི་ཡུལ། །ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱུ་བར་ཞེན་སྟོའི་མི་སྤྱུ་ར་འི་དྲི་མ་
སྤངས། །ཐ་(༡ན)སྤྲད་བྱ་བྱེད་འཐད་པའི་བཞིན་རས་རྒྱ་བ་ལྟ་ལུར་དཀར་མཛེས་ཅན། །རྣམ་དག་རིགས་
པའི་མིག་དཀྱུས་ཆེས་སྤྱུ་ལུངས་ལྟར་ལུང་གི་ལན་མཚར་གཡོ། །ལེགས་བཤད་སྤྱུ་ཡིས་དཔྱོད་ལྟན་ཁེངས་

འཕྲིན་གྲགས་པ་དོན་ལྟོད་མིན་སྟེ། གཞུང་རབ་རིག་ཆེན་གྱི་པའི་འབྲུང་ཁྲུང་སྐུ་འབྲུང་འཆར་གི་གྲོང་ཁྱེར་ནས། གྲུ་རྒྱུ་ལལ་ལྷན་གཅིག་ཏུ་རབ་བསྐྱུས་མ་མཉམས་པུ་བཞུགས། རྣམ་དཔྱད་གིང་རྣམ་ཐོགས་འདིར་འབྲེན་པའི་སྤྱི་མཉམས་སྤྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་རིགས། རྣམ་གཉིས་སྤྱི་བ་རྒྱ་རྒྱུ་དཔུས་སུ་ཉི་མ་ལྷན་གྲགས་འཛིན་ཉེན་མིག་སྤྱོད་གྲོས་ཟེར་གྱིས་གཞུང་རབ་རྒྱ་རྒྱུས་པལ་ཆེར་འབྱེད་པར་ཆེས་ཆོས་ལྷན་ཐོན་མཁས་མཆོག་ཏུ་བརྟུན་པས། ཆེས་སྤྱི་དངོས་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཉིད་རིམ་པའི་བ་ཀྱུ་ལ་ཡི་འདབ་མ་ཁྲུང་ཟད་འཇུག་པའི་མཐུས་དཔུན་ཆོ། ལུལ་ལྷན་འཇུག་མགོན་གཞོན་ནུའི་མཁྱེན་བཟང་གཡོན་མིག་འབྲས་པའི་ཆར་གིས་ཡོངས་སུ་རྒྱོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིས། ལྷན་གྲགས་སྤྱི་པའི་ཕེ་མོར་འབྲུང་པའི་རྒྱལ་པའི་ཉོག་གྲུང་ཀུན་མཁྱེན་ཙོང་ཁ་བ་ལ་གྲུས་ཕྱག་འཆོལ། འཇུག་དཔྱངས་མཁྱེན་པའི་རིན་ཆེན་གཤམ་གྱི་ཆ་གས་ལས་གྲུབ་རྣམ་དཔྱད་མེ་ཡོང་གསར་པའི་ནང་། རི་ལྷ་རི་ལྷེད་གཤམ་བྱ་ཀུན་གྱི་གཞུགས་བརྟན་མ་ལུས་འགོག་པ་མཉམས་པར་རྟེན་འཆར་འཆར་པའི། གཞུང་རབ་རྒྱ་མཆོད་རྒྱ་འབྱུང་བ་པའི་གར་མཁན་མ་ལ་གཅིག་ཏུ་གཞིགས་མོར་མཆར་བ་ཡི། ཆོས་ཀུན་གནས་ལུགས་རྩོམ་པར་ལྷན་མཁས་དགོན་མཆོག་ཆོས་འཕེལ་མཁས་མང་ཡོངས་ཀྱི་གཙུག་ན་མཛེས། སྤྱི་པའི་(༣༧)ཆེས་དགོན་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ར་པའི་དབྱངས། འབྱུང་མཉམས་འཕགས་མཆོག་གྲུ་རྒྱུ་དགོངས་དོན་མཁྱེན་པ་ནས། ལེན་མཁས་ཐལ་འབྲུང་ཆོས་རྒྱལ་འཕེལ་པའི་མཛད་པ་ཅན། བཤེས་གཉེན་ཁྱོད་ནི་རྒྱ་གྲགས་གཉིས་པར་ད་གདོད་འབྱུངས། ཡིད་བཞིན་ནོར་ལྷན་རབ་དགོན་རིན་ཐང་གི་མཆོག་ཏུ་རྣམ་པར་ཆེ་པའི་ལེགས་བཤད་རྣམས། རྒྱ་དང་བཙོན་པ་རབ་ཞན་ལུགས་ཀྱི་ཁམས། རྒྱ་པའི་དབང་ལྷག་འབྲུབ་པའི་ཐབས་ཤེས་ཅིས། མང་ཐོས་གསེར་དུ་བརྒྱུར་ཆོ་བདག་འདྲ་ཡི། ཆོངས་རྣམས་ཁྱོད་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་པ་མཐའ་ཡས། མཁས་གྲགས་ལོ་འདབ་མང་ལྷན་གཡོ་དཀའ་ཡང་། གཞུང་དོན་འབྲས་པུ་སྤྱི་ལ་མ་རྟགས་ཅོམ། རིགས་ལམ་རྒྱ་པའི་ཁྱོད་དུ་གནས་པའི་ཆོ། བྱ་པོག་ལུས་དཀར་མིན་འདི་ཁྱོད་ཀྱི་དྲིན། ཞི་གནས་ལྷན་ཟུང་ཟད་འབྱུངས་པའི་ཉམས་སྤྱོད་དང་། དམ་མེད་ཡིག་ལྷན་དག་ལ་ལྷོས་མིན་པར། རྒྱ་གྲགས་གཞུང་དོན་བཤད་ཆོ་དཔུ་

མ་པའི། །ཉལ་ཁར་གྱིས་ཤེས་འདི་མཁས་པའི་ལུགས། །རྣམ་དབྱེད་ལུང་དང་རིགས་པའི་འདབ་གཤོག་
གིས། །ཡང་དག་ཉལ་པའི་མཁའ་ལ་བཞུད་པའི་ཆོ། །སེམས་གནས་འདབ་གཤོག་རྒྱུང་རྩས་བཞུད་འདོད་
པའི། །བྱུང་སྐྱོམ་པ་ཁར་ལོག་པའི་མཆོལ་ལུང་། །སྤྲུལ་དོན་མངོན་རྟོགས་རིན་ཆེན་སྣ་བདུན་སྟོང་ཉིད་
གསེར་ལའོར་ཕྱི་བས་སྟོང་ལྟ། །སྒྲ་ཆོད་དཔུང་ཆོགས་རྣམ་བཞིས་ཡོངས་(༤ན)བསྐྱར་བཞོག་སའི་རྟོགས་
ལྟོན་དགའ་སྟོན་ཅན། །སྟོན་དག་སྟོན་སྟོང་མངོན་བརྟོགས་གར་འདོད་དགའ་སྟོང་ལ་ཆེས་དབང་པའི། །
དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ལའོར་ལོས་བསྐྱར་པའི་རིས་སུ་སོན་པའི་གཟི་བྱིན་གྱིས། །མཁས་སྐྱོམ་ཉི་ལོག་རྒྱལ་
ཐུན་ཁེངས་པ་དང་། །བསྟན་བཅོས་ཨེ་རུ་ཡི་སྟོང་པོ་ལྟར། །ཁྱུང་ཆེ་ཆོག་འགྲེལ་སྟོང་དོན་མཐའ་དབྱེད་
ཀྱི། །གང་སའི་ཁུར་ལྟར་རྣམ་བཤད་འདི་ན་བསྐྱར། །ཁུར་ལུང་པའི་ཉམས་ལྟར་དུག་སྤྲུལ་ལྟར། །
སྟོབས་འབྱོར་ལོར་གྱིས་གཏན་བདེར་མངོན་སྐྱོམ་ལ། །བཤད་ཀྱང་དབྱར་སྤྲུལ་ལྟར་པ་གཞོན་ལུ་ཡིས། །
གཙན་གཟན་རྣམས་ཀྱི་ཁ་ཟས་ག་ལ་རུང་། །སྟོང་ནས་ངེས་འབྱུང་བསམ་བས་རྒྱུད་བསྐྱལ་ཁེང་། །བྱང་
གྲོལ་དོན་དུག་ཉེར་བའི་སྤྲུལ་བརྒྱུ་ལ། །འཇམ་གྱིང་རིན་ཆེན་གསེར་གྱིས་བཀའ་བ་ལས། །ལེགས་བཤད་
འདི་ལྟག་སྒྲ་འཛིན་ལེགས་པར་ཉོན། །ཅེས་ཤིས་པ་བརྟོད་པའི་ཆོག་གིས་སྤྲུལ་བསྐྱུས་ཏེ། །འོ་སྟོལ་གྱི་
སྟོན་པ་སྤངས་དང་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་རྒྱལ་བ་ཟས་གཙང་གི་སྤྲུལ་པོ་
ཞེས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མ་འདྲིས་པའི་མཇའ་བཤེས་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། །གངས་མེད་པའི་གདུལ་
བྱའི་ཁམས་དང་། །བསམ་པ་དང་། །བག་ལ་ཉལ་གཟིགས་པའི་སྟོན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱུད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་
ལ་སྟོང་པའི་གཉེན་པོར་ཆོས་ཀྱི་སྤང་བོའང་གངས་དེ་སྟོང་དུ་བཀའ་སྤྲུལ་པའི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མདོ་སྟེ་ཡིན་ལ། །དེ་ལ་ཡང་དངོས་བསྟན་(༤ན)སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་
དང་། །སྤྲུལ་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གཉིས་ལས། །དང་པོ་ནི། །རྟོགས་དཀའ་ཁེང་མ་རྟོགས་ན་ལའོར་
བ་ལས་མི་གྲོལ་བས། །རྒྱལ་བས་ཐབས་དུ་མའི་སྟོན་ནས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འདི་ཉིད་ཀྱི་དོན་
རྟོགས་པའི་ཐབས་གཙོ་བོར་མཇུག་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས། །མགོན་པོ་ཞི་བ་ལྟས། །ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་
ཅད་ནི། །ཐུབ་པས་ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་སྤྲུག་བསྐྱལ་དག །ཞི་བར་འདོད་པས་ཤེས་

རབ་བསྐྱེད། ཅེས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། བསོད་ནམས་རྩེ་དུས་ཚོས་འདི་ལ། བེ་ཚོམ་ཟ་བར་ཡང་
མི་འབྱུང་། བེ་ཚོམ་ཟོས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་། བྲིད་པ་རྩལ་པོར་བྱེད་པར་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
ན། ཀླུ་འདི་འབྲུལ་པ་མེད་པར་སྟོན་པའི་གིང་རྩ་ཆེན་པོ་ཡབ་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་གསལ་བར་
མཛད་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྒྱ་པ་འགྲུག་པས་འཇུག་བྱ་ཅ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དགོངས་འབྲེལ་དུ་མཛད་
པའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་འདི་ཉིད། བསིལ་ལྡན་ཁ་བས་བསྒྲོར་བའི་ལྗོངས་འདིར་
འབྲེལ་བྱེད་གཞན་ལ་མ་སྟོས་པར། ལྷ་མ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་དངོས་སྤྱོད་གསན་ཏེ། དངོས་
བསྟན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་དབྱངས་སྤིང་ཅའི་བར་དུ་སྟོགས་པའི་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་པ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་
པོའི་བཞེད་པ་ལྟར། ཚིག་དོན། སྤྱི་དོན། མཐའ་དབྱེད་གསུམ་གྱི་སྟོན་སྒྲ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། གཞུང་
ལུགས་ཀྱི་ཀླུ་འདི་དག་ལ་ཐོས་བསམ་མ་བྱས་པ་དང་། བྱེད་པར་སྟོམ་ཡང་མ་ཤེས་པར་སུན་ཁུང་
སྒྱུབས་སུ་འཛིན་པའི་སྒྱུར་བས་མཐོན་པོའི་བྲི་དང་། འཁོར་གཡོག་གི་འདུ་འགོད་ཅུ་ལྟར་(༥༩)ལོན་
པ་ལ་སྟེང་པོ་མེད་པར་མཐོང་ནས། ཡོངས་འཛིན་སྒྲ་མའི་བྱུང་དུ་དཀའ་བ་བརྒྱ་ལྷག་གི་སྟོན་སྒྲ་སྒྱུར་
པའི་དོན་ལེགས་པར་བྲུབ་པོ་སྟུམ་པའི་ཡིད་དགའ་བ་དང་བཅས་ཏེ་བརྗོད་པར་བྱའོ།

མཚན་གྱི་དོན་བཤད་པ།

དེ་ལ་བཞི། མཚན་གྱི་དོན། འབྱུང་གི་ཕྱག་ གཞུང་གི་དོན། མཇུག་གི་དོན་ནོ། དང་པོ་ལ།
ཚིག་གི་དོན། སྤྱི་དོན། མཐའ་དབྱེད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ལེགས་སྒྱུར་
ཀྱི་སྐད་དུ་བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཚན་ལ། མ་རྒྱ་སོགས་སུ་འབོད་པ་ཡིན་ཏེ། མ་རྒྱ་མ་ཀ་ནི་དབུ་མ། ཨ་
ཙ་རྩ་ནི་འཇུག་པ། ལྷ་མ་ནི་ཞེས་བྱ་པ་ལ་སྐད་གཉིས་སྒྲ་བ་ནམས་ཀྱིས་བསྒྱུར་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྒྱ་
པོད་ཀྱི་སྐད་ཤན་སྒྱུར་པ་ལ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་འཕགས་ཡུལ་མཁས་
པའི་གསུང་དག་ཡིན་པར་ཤེས་པ་དང་། རང་འདི་སྟོན་བས་ཀྱང་གསུང་རབ་པལ་ཆེར་ལེགས་སྒྱུར་གྱི་

སྐད་ལ་བརྟེན་ནས་བཀའ་སྤྱུལ་པས། སྐད་དེ་ལ་བག་ཆགས་གཞག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བྱིངས་
ལས་མིང་དང་། མིང་ལས་ཆོག་ཏུ་བསྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བརྗོད་ན། མཁས་རྣམས་དགའ་བ་བསྐྱེད་
པར་བྱས་མོད། འོན་ཀྱང་མཁས་པའི་དབང་པོ་སྟག་ཆང་ལོ་ཙུ་བས། གངས་ཤིང་ཁྲོད་འདིར་སྐྱེ་ལ་མཁས་
པ་དགོན། །སྐྱོ་སྐྱོ་སྐྱོ་པོའི་སྐད་ཀྱིས་བདད་ཀྱི་འཚོལ། །འགའ་ཞིག་སྐད་དོད་ཅམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན། །
ལ་ལ་རང་གི་རྣམ་དབྱེད་ཆོད་ལྟ་བུ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། མཁས་པར་རྣོམ་པ་རྣམས་ཀྱང་ཕྱོགས་
འདི་ལ་རོ་འཛིན་གཡོ་བ་ཆེས་ཉུང་བས་དེ་ཞིག་(༥༧)དེ་ཅམ་མོ། །

གཉིས་པའི། མ་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐད་ནི། དབུ་མ་དང་བར་དང་དཀྱིལ་ཞེས་སོགས་མང་པོ་ལ་འཇུག་
ཅིང་། དབུ་མའི་ལྟ་བ་ལ་དབུ་མར་བྱས་པ་དང་། དེ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་དབུ་མར་བྱས་པ་དང་།
དེ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་མཐའ་ལ་དབུ་མར་བྱས་པ་སོགས་མང་ཡང་། འདིར་འཇུག་བྱའི་དབུ་མ་ནི་བསྟན་
བཅོས་ལ་ངོས་འཛིན་དགོས་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩོམ་པར་འདོད་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་འདི་དེགས་པའི་ཆོག་ས་
དུག་སོགས་མང་པོ་ལ་བྱེད་དམ་སྟུམ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། རང་འགྲེལ་དུ། ཅུ་ཤེའི་ལུང་འདྲེན་མཛད་པའི་ཆོ།
དབུ་མ་ལས་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། གཞན་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་མིང་ནས་སྟོས་པས་ན་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་
ཅུ་ཤེའི་ལ་བྱེད་པ་དོན་གྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

འདིས་ཅུ་ཤེའི་ལ་རི་ལྟར་འཇུག་སྟུམ་ན། ཟབ་རྒྱས་གཉིས་ལས། ཟབ་པའི་སྟོན་ནས་འཇུག་ཚུལ་ཡོད་
དེ། ཅུ་ཤེར་རང་རྒྱུད་པ་དང་སེམས་ཅམ་པ་སོགས་ཀྱི་ལུགས། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོངས་པའི་ཤེས་པ་བདེན་
བྱུང་དང་། ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བ་སོགས་ལ་དགག་པ་དངོས་སུ་མ་མཛད་པ་རྣམས་
བསྟན་བཅོས་འདིར་དམིགས་སུ་ག་པའི་སྟོན་ནས་བཀག་ནས། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་
པ་བཀྲལ་བ་དང་། ལུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། རང་
འགྲེལ་ལས། ལུགས་འདི་ནི་ལུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་
དང་། དེ་ཉིད་མ་རྟོགས་པས་ཆོས་ཟབ་མོ་འདི་སྤངས་(༥༨)པ་དེའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དེ་ལོན་ཉིད་ཕྱིན་

ཅི་མ་ལོག་པར་བརྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་འདི་རྒྱར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གྲུ་ཆེ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཕགས་པའི་མཁ་རག་ལ་བརྟེན་ནས། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་
 རྒྱལ་པས་ཁྱུ་ཡུང་མེམས་སོ་སྒྲུའི་ཆོས་གསུམ། ལུས་ཀྱི་རྒྱལ་པས་ཁྱུ་འཕགས་པ་སྒྲོ་བ་པའི་ས་བརྩུ་དང་། མི་
 སྒྲོ་བ་པ་འབྲས་ལུའི་སའི་ནུམ་གཞག་དང་། ས་ལྡ་པ་དང་། རྩལ་པའི་གོ་རིམ་གྱིས་བསམ་གཏན་གྱི་ངོ་བོ་
 ཞིག་ནས་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱུང་
 པའི་ལྷག་མཐོར་བརྒྱུ་པའི་ཚུལ་ཤོགས་གྲུ་ཆེར་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལྷོང་པ་ཉིད་དེ་འདིར་འཇུག་བྱའི་དབུ་མ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས། མ་ཁྱབ་ན། ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་པར་ཆོས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ཅ་ཤེ་དང་དེའི་གཞུང་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟེན་ཆེན་ལས། དབུ་མ་ལས་ཞེས་མང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཅ་ཤེ་ལ་བྱའི། དབུ་མའི་གཞུང་གཞན་དང་དབུ་མའི་དོན་གཞན་ལ་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གཞན་དེ་ལྷོན་ཉིད་ལ་པར་ཆོས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཅ་ཤེར་ཟབ་པའི་རིམ་པ་རྒྱས་པར་མ་པར་ལ། འདིར་རྒྱས་པར་པར་ལ་ཕྱི་མཆོན་གྱིས་འཇུག་པ་ཞེས་པའདད་པ་ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། འཇུག་པ་ལས་ཅ་ཤེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལྷོན་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་(༥༥)པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་པའདད་ལས། དེ་ཁོ་ནིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་ནི་འཇུག་པ་ལས་ཅ་ཤེ་པ་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པས་པའདད་པ་དེ་ལེགས་པར་མ་མཐོང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཅ་ཤེས་རྒྱ་ཆེ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་དངོས་སུ་མ་པར་ལ། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་པར་ཆོས་སུ་མི་འཇུག་ཏེ། འཇུག་པའི་ལུགས་ལ་ཐེག་པ་ཆེ་རུང་གི་ཁྱད་པར་རྒྱ་ཆེ་པའི་ཐེག་ཆེན་ལས་གྱི་རིམ་པ་ཡོད་མེད་གྱི་རྗེས་སུ་འགོ་དྲོས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་ལྷོང་ཉིད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ལས་པའི་སློ་ནས་པར་ཆོས་པ་གང་ཞིག །དེ་འདྲའི་པར་ཆོས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་པར་ཆོས་པའི་ཐེག་ཆེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྷོན་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གཏུལ་

བྱ་ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་འགྲེལ་ལས། ཆོས་གྱི་བདག་
མེད་པ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ཡང་རིགས་པ་ཉིད་དེ། རྒྱས་པར་བསྟན་པ་
བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་དོ། ཉན་ཐོས་གྱི་ཐེག་པ་ལས་ནི་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་པ་མདོར་མཚོན་པ་ཅམ་
ཞིག་ཏུ་ཟེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དང་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཁྱད་
པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཅ་ཤེད་ནམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། གཞུང་འདིར་ལྟ་བུ་ལས་
མ་གཏོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་མ་བསྟན་ཀྱང་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་ཤིན་(ཡན)ཏུ་རྒྱས་པར་སྟོན་
པས་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཅ་ཤེས་རྒྱ་ཆེ་བའི་
ལམ་གྱི་རིམ་པ་དངོས་སུ་བསྟན་ཟེར་ན། བསྟན་བཅོས་འདིས་ཅ་ཤེ་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྟོན་ནས་འཇུག་པའི་ཆོ་
འཕགས་པའི་མན་ངག་གཞན་གྱིས་ཁ་འགོངས་མི་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱས་
བཤད་ལས། རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གཞན་འཕགས་པའི་མན་ངག་གིས་ཁ་བསྐྱང་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པས་ཞེས་
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། ཁ་ཅིག་དབུ་མ་ལ་དབྱེན། གཞི་དབུ་མ། ལམ་དབུ་མ། འབྲས་སུ་
དབུ་མ་གསུམ་ཡོད། བདག་མེད་དང་པོ་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་པ་དང་། སྐྱ་གསུམ་
པོ་གསུམ་པའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ཟེར་ན། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སངས་འཕགས་
གྱི་རྒྱད་ལ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལམ་དབུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས། རྟག་ཁད་གྱི་མཐའ་དང་
བྲལ་བའི་ཆོས་ཡིན་ན་དབུ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། སྐྱ་གསུམ་དབུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་
བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བྱི་མེད་པ་དེ་སྐྱར་འདེབས་གྱི་མེད་མཐའ་ཡིན་ཟེར་
ན། སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བྱི་མེད་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་མེད་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།
འདོད་ན། སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བྱི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མེད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་
ཡོད་མཐའ་ཡིན་ན་མེད་མཐའ་མ་ཡིན་པས་བྱུང་ཟེར་ན། བདེན་མེད་བདེན་པར་བྱུང་བ་ཆོས་ཅན།

དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བདེན་མེད་ཆོས་ཅན། (ལ)ཁྱོད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡོད་མཐའ་ཡིན་
 པར་ཐལ། ཁྱོད་བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དུ་འཛིན་པའི་གློ་དེ་མེད་
 པའི་མཐར་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཅ་ཤེ་ལྷ་ཆེན་ལས། དགག་བྱ་བཀག་པའི་མེད་པ་ཡང་
 དག་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་འཛིན་ན་དངོས་པོ་མེད་པའི་མཐར་ལུང་བས་དེ་འགོག་པ་ཡང་མེད་མཐའ་འགོག་
 པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཆོས་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་གློ་དེ་མེད་པའི་མཐར་
 འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་མེད་ལ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལུས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་གློ་དེ་མེད་
 པའི་མཐར་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། ཁ་ཅིག་སྐབས་འདིར་འཇུག་བྱའི་དབུ་མ་
 ཡིན་ན་ཅ་ཤེ་ཡིན་པས་བྱུང་བེད་ན། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་
 ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཅ་ཤེའི་རང་གཞུང་ནམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་
 ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྷ་ག་ལ་ཞིག་ ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་ལྟ་བུ་མ་འཇུག་
 པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་བསྐྱེད་བཙུང་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བསྟན་
 བཅོས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། ཁ་ཅིག་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་མདོ་ཡིན་ན།
 གྱུ་ཆེ་བའི་ལམ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པས་བྱུང་བེད་ན། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་
 དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། དེ་མ་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་དམན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མདོ་
 ཡིན་(༥ན)པའི་ཕྱིར།

འགྱུར་གྱི་ཐུག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། སོ་སྒྲུའི་ས་ལས་འཕགས་ཤིང་། ཉོན་མོངས་དང་བྲལ་བས་འཇམ་པའི་དཔལ་དང་
 ལྡན་པ། བཞིན་གཞོན་རྒྱར་གྱུར་པའི་ལྷ་དེ་ལ་ཐུག་འཆལ་བ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒྱུར་བྱེད་

ལོ་པར་གྱི་དོན་འབྲུག་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་འདི་མངོན་པའི་ཕྱེ་སྟོན་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་ཤེས་
པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིངས།

གཞུང་གི་དོན་བཤད་པ།

གསུམ་པ་གཞུང་གི་དོན་ལ། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མཚོན་པར་བརྟེན་པ།
བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས། བསྟན་བཅོས་རི་ལྟར་བརྩམས་པའི་ཚུལ། བརྩམས་པའི་
དགེ་བ་བསྟོ་བ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་བསྟོན་པ། སོ་སོར་བྱེ་ནས་
ཕྱག་འཆལ་བ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྟིང་རྩེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱའི་གཙོ་བོར་བསྟན་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་
རྒྱ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡང་རྩ་བར་བསྟན་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཉན་རང་ཐུབ་དབང་ལས་སྦྱེས་ཚུལ།
སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་ཚུལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་གསུམ་བསྟན་པ་དང་གསུམ།
དང་པོ་ལ། ཆོག་གི་དོན། སྦྱིའི་དོན། མཐའ་དབྱེད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་
སངས་རྒྱས་འབྱིང་བོ་སྟེ་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཐུབ་དབང་ལས་སྦྱེས་ཏེ། དེས་རྟེན་འབྲེལ་
ཟབ་མོའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ཐོབ་བྱ་རྣམས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་བྱིངས།

འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས། བསྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་པའི་ཐོག་མར་ལུལ་གང་
ལ་མཚོན་པར་བརྟེན་ཅེན། བཤད་དུ་ཡོད་དེ། འཇུག་འབྲེལ་ལས། །དབུ་མའི་(ལ)བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་
པར་བྱ་བའི་བྱིངས། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩོམ་པར་འདོད་པས། ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
དང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་དབང་རྣམས་ལས་ཀྱང་ཐོག་མར་བཅོམ་ལྟན་འདས་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་

ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཐུན་སྒྲུལ་ཚོགས་པ་དང་པོ་སེམས་ཅན་ལམོར་བའི་བཅོན་རར་བསྐྱམས་པ་སྐྱབས་མེད་པ་
 དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་སྒྲོབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ལ་བསྟོད་པར་འོས་པ་ཉིད་ཏུ་བསྟན་པའི་བྱིར།
 ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་ལྷན་སྐབ་དབང་སྒྲེས། །ཞེས་སོགས་ཚོགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་སྟོས་སོ། །
 ཞེས་བཤད་པའི་བྱིར། བཤད་རྒྱལ་ཡོད་དེ། བསྟན་བཅོས་གཞན་ལས་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་ཏུ་མཛད་
 པའི་ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་སོགས་མ་བཞོད་པར་མ་ཟད། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་ལྷན་གྱིས་
 དངོས་སུ་མ་བཞོད་པར། དེ་དག་གི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བདག་ས་པའི་བཅོམ་ལྷན་འདས་
 མ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་འགོ་བ་མཐའ་དག་ཡོངས་སུ་སྒྲོབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས་བསྟོད་པར་འོས་སོ། །
 ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་གྱི་དག་ལེགས་ཀྱི་རྒྱ་བསྟོང་རྗེ་ལ་དག་ལས་
 གྱུར། ཉན་རང་གི་དེ་དེ་ལ་དག་ལས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཟེར་ན། ཡོད་དེ། ཉན་རང་གཉིས་སངས་
 རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལས་སྒྲེས། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལས་འབྱུངས།
 བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རང་རྒྱ་སྟོང་རྗེ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཉན་རང་སྐབ་དབང་ལས་འབྱུངས་ན་
 དེའི་རྒྱ་བཤད་རྗེ་ལྟ་བུ་ཞེས། ཡོད་དེ། སྤ་བ་ཀ་(ལན)ཞེས་པའི་སྐད་དོད། ཉན་ཐོས་དང་ཐོས་སྒྲོགས་
 གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པས། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡང་དག་པའི་གདམས་དག་མཚོག་གི་རྒྱལ་རྒྱལ་ལ་ཉན་ནས་
 ཉམས་སུ་བྱུངས་པས་རང་གིས་བྱང་རྒྱལ་མངོན་ཏུ་བྱས་ནས་དོན་དེ་གཞན་གྱིས་ཐོས་པར་བྱེད་པས་དེ་
 ལྟར་བརྗོད་པའི་བྱིར། ཐོས་པར་བྱེད་རྒྱལ་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་བྱ་བ་བྱས་སོ། །འདི་ལས་སྟོང་པ་གཞན་མི་
 ཤེས་སོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཐོས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྗོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་
 འཕོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་དག་གཞན་ལ་ཉན་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་སྒྲོགས་པས་དེ་
 ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར་ཉེ། དམ་ཚོས་པད་དཀར་ལས། མགོན་པོ་དེ་རིང་བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་གྱུར། །བྱང་
 རྒྱལ་དམ་པ་ཡང་དག་བསྐྱབ་པར་བཤི། །བྱང་རྒྱལ་པ་ཡི་རྒྱ་ཡང་རབ་ཏུ་བརྗོད། །དེ་བས་བདག་ཅག་
 ཉན་ཐོས་མི་བཟང་འདྲ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་བྱིར། རང་རྒྱལ་ནི་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དེ་ཉིད་
 རྗོགས་པ་འབྲིང་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ལས་དམན་ཞིང་ཉན་ཐོས་ལས་ལྷག་

པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་བྱིང་། དམན་ལྟག་གི་རྒྱལ་ཡོད་དེ། འགོ་བ་ཀྱན་ལ་འཇུག་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་
པོ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ལམ་དུ་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ་མེད་པ་གང་ཞིག །བསྐྱལ་པ་བརྒྱུར་བཅོམ་དང་།
ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ལ་གོམས་པ་བསྐྱེད་ལུས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་བྱིང་། འོ་ན་གཞུང་དུ་ཉན་
ཐོས་སངས་རྒྱུ་འབྲིང་ཞེས་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྟུམ་ན། རྒྱུ་མེད་དེ། རྒྱ་དཔེར། ཉ་དུ་བརྒྱ་ཞེས་པ་
ཡོད་པར། འོ་ཕྱ་བས་བརྒྱུར་ཅུང་ཟད་མ་བདེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཀ་(ལའ)ལཱ་པར། སམ་རྒྱ་མའི་སྡེ་ཆོན་
བརྟན་པའི་ནང་ནས། ཉ་ལྟ་འདོད་པ་ལའོ་ཞེས་པའི་བྱིངས་ལ་ལྟ་རྒྱུ་འབྲེལ། ཀྱི་པ་ཀྱི་རྒྱུ་བྱིན། ལྟ་
བརྒྱའི་ཡང་རྒྱ་ཏ་ལ་ཡོན་ཉན་མེད་པ་ལའོ། །ཞེས་པས་ལྟ་བརྒྱ་རིང་པོ། མ་ན་ཉི་ཉ་ནོ་ཉི་སོགས་ཡི་ཏ་
བཀག་པ་ནམས་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟ་པ་སྟེ་ལྟ་ཉ་ཀྱི་ལྟ་ཉ་ཀྱི་རོ་སོགས་ཀྱིས་ལྟ་པ་དབྱི་ཞིང་བྱང་དུ། བྱིངས་ཀྱི་
མཐར་པ་རྒྱུ་ལྟ་འབྲེལ་པ་ལ་ཉའོ་ཞེས་ཉ་ལྟག །མ་བྱིན་པས། ཉ་དེ་ཅས་པ། དེ་ལ་འཇུག་ཅིང་། ཉ་
ལ། དའོས་པོ་ལ་དུ་ཉ་དག་གོ་ཞེས་པའི་མདོ་ལས། རྒྱུ་གཉིས་ལས་པོ་ཉགས་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་བྱི་མ་བྱིན་པས། བོད་རྒྱུ་དུ་དེ་ཉིད་ཅས་པ་འབྱུང་། བརྒྱ་ཁོང་དུ་རྒྱུ་པ་ལའོ་ཞེས་པའི་བྱིངས་ལ།
དའོས་པོ་ལ་མ་ནིང་ལྟ་འོ་ཞེས་པས་ཉའོ་རྒྱུ་བྱིན། ཀ་ལ་ཡན་བཞིན་ཡང་སྟེ་ལ་ལ་བརྗོད་པ་བོར་བའོ།
ཞེས་པས་རྒྱུ་འབྲེལ་ཀྱི་ཀ་བྱིས། །ཟླ་རྒྱ་རྒྱ་རྣམས་ལས་རྒྱ་མ་ཡིན་ཉ་ཐ་དག་གི་རྒྱའོ། །ཞེས་པས་ཉ་
རྒྱར་བརྒྱུར། རྒྱ་ཏ་རྣམས་ཀྱི་བཞི་པ་རྣམས་ལ་གསུམ་པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་པས་རྒྱ་སྟོག་མེད་དང་བརྒྱུར།
གསལ་བྱེད་དབྱངས་མེད་པ་པའོ་ལྱི་ཡི་གེར་བྱངས་སོ་ཞེས་པས་མཚམས་རྒྱུར་བས་བརྒྱ་ཞེས་པ་
རྟོགས་པ་ལ་འཇུག་པས། བོད་རྒྱུ་དུ་བརྒྱུར་བས། ཉན་ཐོས་དེ་ཉིད་རྟོགས་འབྲིང་བྱུང་དབང་སྟེས། །
ཞེས་པ་བརྒྱུར་བདེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྒྱ་བཤད་པའི་བྱིང་། །དེ་ལ་རང་སངས་རྒྱུ་ཞེས་བརྗོད་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཆོ་སྟོབ་དཔོན་གཞན་གྱིས་གདམས་ངག་བརྟན་པ་ལ་མ་རྟོས་པར་
རང་གིས་བྱང་ཆུབ་མའོན་དུ་བྱེད་པའི་བྱིང་། ཉན་རང་གཉིས་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་དབང་ལས་སྟེས་པ་ཞེས་
(༡༠ན)བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱུ་དབང་གི་གསུང་ལས་སྟེས་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་བྱིང་། གསུང་
ལས་སྟེས་རྒྱུ་ཡོད་དེ། མཚོག་གི་རྒྱུ་རྒྱ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པའི་ཆོ་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མའི་ཆོས་བརྟན་

པ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་ཐུག་པ་དང་གི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་སྟེ་འདོད་པ་རྫོགས་པར་འགྱུར་
པའི་ཕྱིར་རྟེ། རང་འབྲེལ་ལས། སངས་རྒྱུ་རྣམས་ལྷུང་བར་གྱུར་པ་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འགྱུར་བ་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་སྟོན་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ལ། དེ་ཉན་པ་དང་སེམས་པ་དང་བསྟོན་པའི་རིམ་པ་ལས་
ཀྱང་ལྷག་པར་མོས་པ་རིམ་པ་བཞིན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོ་དེ་ལ་བྱང་
ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱང་། རང་ཀླུ་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པས་མི་འཐད་དོ་སྟུམ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། དེ་འདྲའི་
རང་ཀླུ་ཀྱིས་ཆོ་དེ་ལ་མ་ཐོབ་ཀྱང་། ཆོ་རབས་གཞན་བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཆུང་དུ་ངེས་པར་ཐོབ་པར་འགྱུར་
པའི་ཕྱིར། རང་འབྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འགྱུར་བ་ཉི་བར་བསྟན་པ་
ཉན་པ་ཁོ་ན་ལས་དོན་དམ་པ་རྫོགས་པ་ལ་མཁས་སུ་ཟིན་ཀྱང་། མཐོང་པའི་སྒྲེ་བ་ཁོ་ན་ལ་ལྷ་ངན་ལས་
འདས་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་མོད་གྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཉི་བར་བསྟན་པའི་སྒྲུབ་པ་པོ་དག་གི་ལས་རྣམ་པར་
སྒྲིན་པ་ངེས་པའི་འབྲས་བུ་ལྟར་ཆོ་རབས་གཞན་དུ་མངོན་པར་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་གོ་
རིམ་ཆག་པར་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །རི་རྒྱན་དུ་འཕགས་པ་ལྟས། དེ་ཉིད་ཤེས་པས་གལ་ཏེ་འདིར། ལྷ་
(༡༠བ)ངན་འདས་པ་མ་ཐོབ་ཀྱང་། སྒྲེ་བ་གཞན་དུ་འབད་མེད་པར། །ངེས་པར་ཐོབ་འགྱུར་ལས་བཞིན་
ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དབུ་མ་ལས་ཀྱང་། རྫོགས་སངས་རྒྱུ་རྣམས་མ་བྱུང་ཞིང་། ཉན་
ཐོས་རྣམས་ཀྱང་ཟད་པ་ན། །རང་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། །བརྟེན་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་འགྱུར་། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ །ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དེ་ཉན་ཐོས་དང་སངས་རྒྱུ་འབྲིང་རང་ཀླུ་ཀྱི་རྒྱ་
ཡིན་ཟེར་ན། རང་ཀླུ་དེ་སངས་རྒྱུ་འབྲིང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
སངས་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱུ་འབྲིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ལྟེ། ཐེག་པ་འབྲིང་ཡིན་ན་ཐེག་པ་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ །ཉན་ཐོས་ཀྱིས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་གཞན་ལ་ཐོས་པར་བྱེད་ཅིང་། ཉན་
ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པས་ཐོས་སྟོགས་ཞེས་བཤད་ཟེར་ན། དམ་ཆོས་པད་དཀར་གྱི་

ལུང་དེའི་ཚིགས་རྒྱུ་གསུམ་པའི་བྱང་ཆུབ་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བགྱོད་པའི་ལམ་ལ་བྱེད་རིགས་
པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྟེན་ཆེན་ལས། ཁ་ཅིག་རྒྱུ་པ་གསུམ་པ་ལ་དམ་པའི་རྒྱ་མཚོར་ཐེག་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
མ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དང་། བྱི་མ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་པོ་ཞེས་ཟེར་ཡོད་ཀྱང་། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་
བྱང་ཆུབ་དང་། གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་དེར་བགྱོད་པའི་ལམ་ལ་བྱེད་པ་འབྲེལ་པའི་དགོངས་པ་འོ། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ཉན་ཐོས་ཡིན་ན་སངས་རྒྱལ་ལ་ཉན་པའི་གདམས་ངག་དེ་གཞན་(༡༡ན)
ལ་རྒྱུ་གསལ་སྤྲོད་ཟེར་ན། གཞུགས་མེད་ཁམས་པའི་ཉན་ཐོས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། འདོད་
ན། གཞུགས་མེད་ཁམས་ན་ཆོས་ལྟོན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་དེ། དེ་ལ་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱ་འཇུག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཐལ་འཇུག་འཕངས་པ་ལ་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་པའི་བྱིར་ན་མ་
ཁྱུང་། འོ་ན་རྒྱལ་ལས་རྒྱུས་པའི་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། མཆོ་ལས་རྒྱུས་པར་ཐལ། མཆོ་རྒྱུས་ཡིན་པའི་བྱིར། བད་
མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས། ཁ་ཅིག་རང་རྒྱལ་དགྲ་བཙུག་གིས་གཞུང་རྟོག་སྤངས་པའི་རྒྱ་མཚོན་
གིས། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཙུག་ལས་རྟོག་པས་སངས་རྒྱལ་འབྲིང་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་
དགྲ་བཙུག་གིས་གཞུང་རྟོག་མ་སྤངས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྤངས་པར་ཐལ། དེས་
བདེན་འཛིན་སྤངས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་རང་རྒྱལ་ཡིན་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་
འབྲིང་པོ་ཡིན་པས་ཁྱུང་ཟེར་ན། ལྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་རང་རྒྱལ་ཆོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་བྱིར། འདོད་ན། ལྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་ཐལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་རང་རྒྱལ་གྱི་
རྒྱུད་ལ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་མེད་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཆོགས་ཐལ་པ་
ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་བཤད་ལས། རོན་དེ་མ་ཆང་བ་གཉིས་ནི་ཆོགས་པལ་པའོ། ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་(༡༡བ)དགྲ་བཙུག་པའི་འབྲས་བུ་
ཐོབ་པ་ལ་བསྐྱེད་པ་བརྒྱུད་ཆོགས་གསོག་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ལན་བསལ་པའི་མདོ་ལས།

རང་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱལ་མཐར་ཕྱིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོན་རེ། དེ་འདྲའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་ཡིན་པར་
ཐལ། ཁྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ལམ་ལ་སྟོན་པའི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་ལུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་ཚོགས་ཆོས་ཅན། གཙོ་བོར་གཞུགས་སྐྱུའི་ལག་རྒྱུས་འཛིག་བྱེད་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱལ་དེ་གཙོ་བོར་གཞུགས་སྐྱུ་དོན་དུ་གཉིས་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་མི་ལྷན། ཁ་ཅིག་མཆོག་གི་སྐྱུ་ལ་སྐྱུའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་རང་རྒྱལ་མེད་པར་
ཐལ། རྫོགས་སངས་རྒྱལ་རྣམས་མ་བྱུང་ཁྱེད། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱང་ཟད་པ་ན། །རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་
ཤེས་ནི། །བརྟེན་པ་མེད་པར་རབ་དུ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། ཡོད་པར་ཐལ།
དེའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་བཤད་ལས། དུས་
དེར་འཁོར་དུ་ཉེ་བར་གྱུར་ཅིང་། ཐེག་པ་གསུམ་ལ་བཞོད་པ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་ཉིད་ལ་ངེས་པར་སྐྱུར་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་སྒྲུབ་ལ། ཆོག་གི་དོན། སྐྱུའི་དོན། མཐའ་དབྱེད་
པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་
ལས་འབྱུངས་ཏེ། (༡༩)བྱང་སེམས་ཁ་ཅིག་གིས་ཡོངས་འཛིན་དང་རྒྱུད་གཅིག་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་
ལམ་ཉམས་སྐྱབས་པ་ལས་བྱུང་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལས་འབྱུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། རང་དང་རྒྱུད་གཅིག་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཉེར་ལེན་དང་། རང་ལས་རྒྱུད་ཐ་དད་
དུ་གྱུར་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུངས་པའི་ཕྱིར། དང་
པོ་གྲུབ་སྟེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སྤྱུ་ཐུབ་པ་དེ། རང་དང་རྒྱུད་གཅིག་དུ་གྱུར་པའི་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེད་ལྟ་
མ་དང་། ལེགས་པར་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་སོགས་ཀྱིས་ལམ་ཉམས་སྐྱབས་པ་ལས་འབྱུངས་པ་ལྟར།
སངས་རྒྱལ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཡང་དག་པར་འཛིན་ཏུ་འཇུག་པ་ལས་ནི། རི་ལྟར་འཕགས་པ་
འཇམ་དཔལ་བྱང་རྒྱུ་མེས་སྐུ་ལ་ཉིད་ཀྱིས། བཅོམ་ལྟན་འདས་ཤུག་བྱུང་བ་དང་། དེ་ལས་
གཞན་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཆེས་ཐོག་མ་ཞོན་ར། བྱང་རྒྱུ་གྱི་མེས་སྐུ་ཡང་དག་པར་འཛིན་
ཏུ་བརྟུག་པར་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སོགས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་མང་པོ་ཞིག་ སྟོན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱིས་དག་པའི་བཤེས་གཉེན་མཛད་ནས་མེས་སྐུ་
བསྐྱེད་ཏུ་བརྟུག་པ་མདོ་སྟེ་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར། འོ་ན་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་འབྲས་བུ་
སངས་རྒྱས་ལ་བསྐྱེད་པ་མི་བརྟོན་པར། (༡༩བ)དེའི་རྒྱ་བྱང་མེས་སྐུ་ལ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཅི་ཡིན་
ཟེར་ན། ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་དེ་ངེས་པར་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་དགོས་པས། དཔེར་ན་ཆོང་པ་རྣམས་གཙོ་
བོར་བསྟོད་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱིར་ཡིན་ཀྱང་། དེར་འགོ་བའི་ཐབས་རྒྱ་མཚོར་བརྒྱལ་བའི་
གྲུ་གཟིངས་སོགས་ལ་གཙུག་རྒྱས་སུ་བྱེད་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། བཅོམ་ལྟན་ཀྱི་རྒྱ་བ་
ཉ་གར་བ་དང་འབྲ་བའི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཆ་གས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་། མི་ཤེས་པའི་སྟན་པ་དབྱངས་ནས་
འབྱེན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་བ་དེ་འབྱུང་བ་ལ། དེའི་རྒྱ་རྒྱ་བ་ཆེས་པ་དང་འབྲ་བའི་བྱང་རྒྱུ་མེས་སྐུ་
དཔའི་སྟོན་པ་ལ་གཙོ་བོར་སྟོན་ཅིང་བསྐྱེད་པ་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། དགོན་མཚོག་བརྟེགས་པ་ལས།
འོད་སྤངས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱ་བ་ཆེས་པ་ལ་བྱུག་འཆལ་བ་ལྟར་ཉ་བ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འོད་སྤངས་
དེ་བཞིན་ཏུ་གར་དག་ལ་རབ་ཏུ་དད་པ་དེ་དག་གིས་བྱང་རྒྱུ་མེས་སྐུ་དཔའ་རྣམས་ལ་བྱུག་བྱ་ཡི། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། བྱང་རྒྱུ་མེས་སྐུ་དཔའ་རྣམས་
ལས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལས་ནི་ཉན་ཐོས་དང་
རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འོ་ན་དེ་ལྟར་གསུང་བ་དེ་གདུལ་བྱ་
ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཞོན་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནམ་སྟུམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ནི་འགོ་བའི་སྟོ་
དང་འཆོམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པས། འཁོར་ཏུ་གྱུར་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཐེག་པ་སོ་
སོའི་ལུགས་དངོས་སུ་བསྟན་ནའང་། (༡༩ན)ཉན་རང་སངས་རྒྱས་ལས་བྱུང་བ་དང་། སངས་རྒྱས་བྱང་

སེམས་ལས་འབྱུངས་པ་སོགས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ལས་པའི་སྒོ་ནས། ཉན་རང་གི་མི་སྒོའ་
ལས་འཐོབ་པའི་ཀླུ་མཐའ་གཏུགས་ན་བྱང་སེམས་ཡིན་པར་དོན་གྱིས་ཐོབ་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་
བྱ་མཐའ་དག་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་སྦྱར་བའི་བྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། སངས་རྒྱལ་བཙུང་ལྷན་འདས་
དེ་དག་གི་སྒྲིབ་གྱི་ལྷན་གྱི་ཆེན་པོ་འབྲས་བུ་རེས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྟེར་བ་ལྷུ་གུ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་
ཞིང་ལོ་མ་འཇམ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་གྱུར་པ་ལྟར་བསྒྲིམས་ཏེ་ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཏུ་
བརྟན་པར་བྱ་ཞིང་། ཏུས་དེར་ཉེ་བར་གྱུར་ཅིང་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་བཀོད་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་རེས་པར་སྦྱར་བའི་བྱིར་བྱང་ཀླུ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་བསྐྱགས་པ་མཛད་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་།

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག །སངས་འཕགས་ཆོས་ཅན། བྱང་ཀླུ་སེམས་དཔའ་ལས་འབྱུངས་ཏེ།
རང་དང་རྒྱད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བྱང་ཀླུ་སེམས་དཔའ་ཉེར་ལེན་དང་། རྒྱད་ཐ་དད་ཏུ་གྱུར་པའི་བྱང་
ཀླུ་སེམས་དཔའ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། བྱང་ཀླུ་སེམས་
དཔའ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བྱང་ཀླུ་
སེམས་དཔའ་དང་རིམ་ཅན་ཏུ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཁྱོད་དང་རིམ་ཅན་ཏུ་
མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་དང་རྒྱད་
ཐ་དད་ཏུ་གྱུར་(༡༣)པའི་བྱང་ཀླུ་སེམས་དཔའ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་
ཅན། རྣམ་མཁུན་དང་རྒྱད་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་སངས་རྒྱུ་པའི་ཏུས་
མི་སྒོའ་པར་ཐལ་ལོ། ཁ་ཅིག །སངས་འཕགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱང་ཀླུ་སེམས་དཔའ་ལས་འབྱུངས་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱང་ཀླུ་སེམས་དཔའི་ཀླུ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་ཀླུ་སེམས་དཔའ་
ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་ཀླུ་སེམས་དཔའ་ཁྱོད་ཀྱི་སྐས་ཡིན་པའི་བྱིར་ན། མ་
ཁྱུང། འོན་སངས་འཕགས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཏུ་གྱུར་པའི་བྱང་ཀླུ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། སངས་འཕགས་
ཀྱི་ཀླུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སངས་འཕགས་ལས་

འབྲུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་སྤྱི་ཡོན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱལ་སྤྱི་ཡོན་པའི་
ཕྱིར། རིམ་པ་བཞིན་ཁྱབ་པ་ཁས། ཁ་ཅིག རྒྱལ་སྤྱི་ཡོན་པ་བཞིན་པ་དང་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་པོ་བཞིན་པ་གཉིས་
གཞི་ཐ་དད་ཡོན་པས་བྱང་མེས་སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱ་དང་སངས་འཕགས་ལས་འབྲུངས་པར་ཁས་
བྲུངས་པ་ལ་སྒྲོན་མེད་དེ་ཟེར་ན། རྒྱལ་པོ་སྤྱི་ཡོན་ན་རྒྱལ་པོ་ལས་འབྲུངས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ།
བྱང་རྒྱལ་མེས་དཔལ་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་ཡོན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྒྱལ་སྤྱི་ཡོན་པར་ཐལ། རྒྱལ་
པོ་སྤྱི་ཡོན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱལ་སྤྱི་ཡོན་པ་དང་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་པོ་བཞིན་པ་གཉིས་གཞི་ཐ་
དད་མ་ཡོན་པར་ཐལ། བྱང་རྒྱལ་མེས་དཔལ་དེ་དང་པོ་གང་ཞིག བྱི་མ་ཡོན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས།
གཉིས་པ་(༡༩)མ་གྲུབ་ན། རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། ཟླ་བར་འདོད་ན། བྱང་མེས་སངས་དང་པོ་
པཱོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྒྱལ་པོ་སྤྱི་ཡོན་པོ་འདི་ཡི་མེས་གང་འགོ་བཙུགས། །
ཞེས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། རྒྱལ་པོ་སྤྱི་ཡོན་ན་རྒྱལ་པོ་ལས་འབྲུངས་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྒྱལ་སྤྱི་ཡོན་སྤྱི་
པལ་པ་དེ་སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡོན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་རྒྱ་མ་ཡོན་པར་ཐལ།
དེ་ལས་འབྲུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱལ་པོ་ལས་འབྲུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱལ་སྤྱི་ཡོན་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སངས་པོ་པཱོ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱལ་ལས་སྒྲུབ་པར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་ཀྱི་སྤྱི་ཡོན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱལ་པོ་སྤྱི་ཡོན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱལ་ཁོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། སངས་རྒྱལ་ཏག་པ་ཡོན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བྱང་རྒྱལ་མེས་
དཔལ་རྒྱལ་སྤྱི་ཡོན་པས་དེ་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་ཡོན་པར་མི་གཞོད་པར་ཐལ། རྒྱལ་པོ་སྤྱི་ཡོན་པའི་གསུང་
ལས་སྒྲུབ་པའི་བྱང་རྒྱལ་མེས་དཔལ་དེ་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་ཡོན་པའི་སྤྱི་ཡོན་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་ལྷུང་པའི་སངས་
རྒྱལ་འཕགས་པའི་རྒྱ་ཡོན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱལ་པོ་སྤྱི་ཡོན་པ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་ལྷུང་པའི་རྒྱལ་
པོ་ལས་ལུ་དེ་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་ཡོན་པའི་རྒྱ་དང་། རང་ལ་གང་མས་ལག་རྒྱལ་པོ་པའི་རྒྱལ་པོ་དེའི་སྤྱི་ཡོན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དང་པོ་གང་ཞིག བྱི་མ་ཡོན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏེ། དེས་ལས་ཉམས་སྤྲུངས་

པ་(༡༧)ལ་བརྟེན་ནས་ཐུང་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། དེས་ཚོས་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུང་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་གསུང་ལས་
སྟེས་པའི་བྱང་སེམས་དེ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱལ་པོར་ལས་ལུ་བདག་ཅག་གི་
སྟོན་པའི་སྐས་མ་ཡིན་པའི་དམིགས་བསལ་དང་ཁྱིམ་བུར་གི་དབྱེ་བ་མ་ཁྱོད་པའི་སྟོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྒྲུབ་པ། རྒྱ་ལྷགས་ལོགས་པ་བཤད་དབྱིང་གི་དཔལ་མོ་ལས། ཅུ་པ་ཤེས་རབ་དབྱུང་སྒྲིམ་གཞིན་
 ལུའི་འབྲས། རིགས་ཚོགས་ལོ་མའི་པར་ལུང་ཆེར་གཡོ་བ། ཐལ་འབྱུང་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་རྣམ་དགའ་སྒྲོན་
 དཔལ། རྒྱལ་འདི་འཆད་པའི་དབང་རྒྱལ་ཚོང་ཁ་པའི། རིང་ལྷགས་འཛིན་ལ་གཅིག་ཏུ་རྒྱ་པལ་བ། །
 ཡོངས་འཛིན་སྒྲུབ་པའི་གསུང་རྒྱན་རི་བཞིན་དུ། ཡི་གའི་སྤང་བ་འདི་ན་ལུང་ཟད་སྒྲེལ། ཐེག་གསུམ་
 འཕགས་རྣམས་འབྱུང་པའི་རྒྱ་གཅིག་ལ། སྒྲིང་རྩི་གཙོ་བོར་བསྒྲགས་ན་དེའི་རྣམ་གཞག་ རྒྱ་པར་མ་
 མོན་དམ་པར་ཁས་འཆེ་བ། རྒྱ་མེད་འབྲས་ལུང་རྣམ་དེ་གད་མོའི་གནས། སྒྲིང་ཏར་དམིགས་བསལ་
 རྒྱུད་པའི་རྣམ་དབྱེད་ཀྱིས། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ན། རྒྱན་པོའི་རག་བཏོས་མིང་པོའི་
 དཔེ་རྒྱལ་རྣམས། རྒྱ་ལུའི་བསྒྲུབ་འཛིན་མང་པོའི་དཔེ་རྒྱར་བྱས། ཞེས་བྱ་བ་ནི་པར་སྐབས་ཀྱི་ཚོགས་
 རྒྱ་བཅད་པའོ། །

གཞུང་པ་བྱང་མེམས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁོ་པོ་གཞུང་པ་རྟན་པ་ལ། ཚིག་གི་དོན། སྤྱི་འོ་དོན། མཐའ་དབྱེད་
པ་དང་གཞུང་། དང་པོ་ནི། སྤྱི་ཁྱེད་མེམས་དང་། མཐའ་(༡༥ན)གཉིས་ལྟ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་
དང་། འདིར་བརྟན་བྱང་རྒྱལ་ཀྱི་མེམས་ནི་ཚོས་ཅན། རྒྱལ་སྐས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤྱི་དབྱེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱང་རྒྱལ་མེམས་དཔའ་གང་ལས་འབྱུངས་པའི་རྒྱལ་ཡོད་དེ། དེ་འདིར་བརྟན་
ཚོས་གཞུང་པོ་དེ་ལས་འབྱུངས་པ་མགོན་པོ་རྒྱ་རྒྱལ་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིན་ཆེན་ཐོང་པ་
ལས། བདག་ཉིད་དང་ནི་འཛིག་རྟོན་འདིས། །བྱ་མེད་བྱང་རྒྱལ་ཐོབ་འདོད་ན། །དེ་ཡི་རྩ་པ་བྱང་རྒྱལ་
མེམས། །རི་དབང་རྒྱལ་པོ་རྩེར་བརྟན་དང་། །བྱོགས་མཐས་གཏུགས་པའི་སྤྱི་ཁྱེད་དང་། །གཉིས་ལ་མི་
བརྟན་ཡོ་ཤེས་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །འོ་ན་འདིར་བརྟན་ཚོས་གཞུང་པོ་དེ་རི་རྩེ་ལུ་ཞེ་ན།

གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འདིར་བརྟན་སྒྲིང་རྗེ་ནི་ཐོག་མར་རང་ཉམས་ལ་དཔགས་ནས་འཁོར་བའི་སེམས་
ཅན་རྣམས་འཁོར་བར་འཁོར་རྒྱུ་ལ་བསམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲུག་བསྐྱེལ་དང་བུལ་བར་འདོད་པའི་
བརྗེ་བ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་སྒྲིང་རྗེ་ནི་བརྗེ་བ་སྤྲེ་འདི་ཉིད་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་
བའི་རྣམ་པ་དང་། རང་གི་རོ་བོ་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིར་བརྟན་གནས་ལུགས་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་ནི། སྒྲིང་རྗེ་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་སྤྲུག་བསྐྱེལ་བའི་རྒྱ་
བ་བདེན་འཛིན་གྱིས་རི་ལྟར་གཞུང་བ་ལྟར་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བྱེད་དེ། རང་
འགྲེལ་ལས། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྒྲོ་ནི་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་མཐའ་གཉིས་དང་
བུལ་བའི་ཤེས་རབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདིར་བསྟན་སེམས་བསྐྱེད་ནི། (༡༥བ)རང་གི་གྲོགས་ལྷ་ལྷུང་པའི་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་འདོད་པ་དང་མཆོངས་ལྡན་དུ་ལྷུང་པའི་སེམས་བྱད་པར་ཅན་ལ་འཛོག་
སྟེ། རང་འབྲེལ་ལས། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདུད་ཅིའི་རོ་ལུ་དུ་བྱུང་བ་འབྱུང་པའི་སྟེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་
རྟོག་པ་མཐའ་དག་ལོག་པའི་མཚན་ཉིད། འགོ་བ་ཡོངས་ཀྱི་གཉེན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ལྷུང་བ་སངས་
ལྷན་ཉིད་ཡང་དག་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་འདིར་བསྟན་ཆོས་
གསུམ་པོ་དེ་གོ་རིམ་ལྟར་དུ་སྟེ་མ་ལ་བཞེན་ནས་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པར་ངེས་སམ་སྟུམ་ན། མཐའ་གཅིག་དུ་མ་
ངེས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་རིགས་ཅན་དབང་ཚོན་རྣམས་ཀྱིས་ལྟ་བུ་དེས་ཀྱེན་བྱས་ནས་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོས་
བྱངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་འབྱུང་ཡང་། དབང་རྒྱལ་ལ་མི་འབྱུང་པའི་ཕྱིར།

དབང་ཕྱོག་ལ་འཕྲུང་བའི་རྒྱ་མཚོ་ཡོད་དེ། དེ་དེར་རིགས་སྐད་པའི་སྐྱེ་སྐྱེས་སྐྱེ་འགྲོ་བ་ལ་དམིགས་
བའི་སྒྲིང་རྩེ་བར་གིས་སྒྲུ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་མང་དུ་ཐོས་པས་རང་གཞན་སྐྱེ་བ་ལྟེན་ལ་གྱིས་མཉམ་
བའི་ཙུ་བ་བདག་འཛིན་ལ་ཐུག་པར་བེས་བྱས། དེ་སྒོར་བྱས་ན་འཁོར་བའི་ཙུ་བ་གཙོད་པར་ཤེས་པས་
ཡིད་བྱངས་ཏེ་རྒྱ་དེས་འཁོར་བར་འབྱམས་པའི་འགྲོ་བ་ལ་སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པའི་མཐུས་བྱང་རྒྱལ་
མཚོ་གཏུ་ཆེ་མས་སྒྲིད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔུ་མ་རྒྱན་ལས། ཡང་དག་ཤེས་འཚོལ་སྒོམ་བྱང་སྟེ། །

དོན་དམ་རྣམ་པར་ངེས་ཐུང་ནས། །ལྷ་དན་ཐིམས་གནས་འཛིག་རྟེན་ལ། །སྤྱིང་རྩེ་ཀུན་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་
སྟ། །འགྲོ་དོན་བྱེད་པར་དཔའ་ཐུང་པ། །བྱང་ཆུབ་(༡༫)སྟོ་རྒྱས་མཁས་པ་ནི། །སྟོ་དང་སྤྱིང་རྩེས་བརྒྱན་
པ་ཡི། །ཐུབ་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ཡང་དག་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དབང་རྒྱལ་ལ་མ་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དབང་རྒྱལ་ཁ་ཅིག །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྟོའི་
ལུས་པ་དམན་པས། དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད། དེའི་རྩེས་སྟེང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་འཛོལ་བ་ཡང་ཡོད་པའི་
བྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཡང་དག་དད་པའི་རྩེས་འབྲང་པ། །རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་ནས། །
ཐུབ་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་སྒྲངས་བྱས་ཏེ། །དེ་ནི་ཡང་དག་ཤེས་འཛོལ་བརྩོན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།
འོ་ན་འདིར་བརྟན་ཚེས་གསུམ་གང་གི་རྒྱར་འཛིག་པའི་བྱང་སེམས་དེ་བྱང་སེམས་མཚན་ཉིད་པ་ལ་བྱེད་
དམ་མི་བྱེད། བྱེད་ན་ལམ་མ་ཞུགས་ན་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པར་འབྱུང་ལ། མི་བྱེད་ན་རྩ་བ་ཆེས་
པ་ལྷ་བུའི་བྱང་སེམས་ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཟེར་ན་སྟོན་མེད་དེ། བྱང་སེམས་དེ་བྱང་སེམས་མཚན་
ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང་། སེམས་བསྐྱེད་དེ་སེམས་བསྐྱེད་སྟོར་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ཏུ་
སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྟེ། སེམས་པའི་ཆོག་རྩེས་འབྲང་པའི་གོ་བ་ཅམ་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ལ། སེམས་
བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་པ་ནི་སེམས་སྟོར་པའི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ལེགས་པར་འཁུལ་ལུས་པའི་སྟོར་
བ་བྱེད་པར་ཅན་དང་ལྷན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བྱེད་པའི་བྱེད་པར་ཡོད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་བྱ་རམ་གྱི་
ལུན་པ་དང་དེའི་ནང་གི་རོ་དང་མཚུངས་པའི་བྱིར་ཏེ། ལྷག་བསམ་བསྐྱལ་བ་ལས། བྱ་རམ་གིང་ལུན་སྟོང་
པ་ཅི་ཡང་མེད། །མངར་བར་ཐུང་པའི་རོ་ནི་ནང་(༡༦)ན་འདུག །རི་ལྷར་ལུན་པ་དེ་བཞིན་སྟེ། །
རོ་ལྷ་བུ་ནི་འདི་ལ་དོན་སེམས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག །སྐྱབས་འདིར་བརྟན་གྱི་སྤྱིང་རྩེ་ཡིན་ན་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱར་
ཀྱི་སྤྱིང་རྩེ་ཡིན་པས་བྱུང་ཟེར་ན། སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་པའི་སྤྱིང་རྩེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱི་གོ་
རིམ་འཐད་པའི་བྱིར། ཕ་བར་འདོད་མི་ལུས། ཁ་ཅིག །འདིར་བརྟན་གཉིས་མེད་ཀྱི་སྟོ་དེ་གཟུང་འཛིན་

གཉིས་མེད་ཀྱི་སྒོ་ལ་བྱེད་ཟེར། དེ་འདྲའི་སྒོ་དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་བས་སྒོན་དུ་འགོ་དགོས་
པའི་གཉིས་མེད་ཀྱི་སྒོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཉག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བལ་
བའི་ཤེས་རབ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས། ཁ་ཅིག་བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རྒྱལ་སྐྱེས་
ནམས་ཀྱི་རྒྱ། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མཚན་
ཉིད་པ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན་ལམ་ཁྱུགས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ལམ་མ་ཁྱུགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་
བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྒྱར་བཞག་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མ་མཐའི་ས་མཚམས་ཆོགས་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་
ལ་བྱེད་པ་གང་ཞིག ཉེ་དེའི་སྒྲ་ལོགས་སུ་བྱུང་བྱིན་ལམ་མ་ཁྱུགས་ལས་འོས་མེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
ནམ་བཤད་ལས། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོན་དུ་འགོ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར།
(༡)ཡན་ཁ་ཅིག་གཞུང་འདྲའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པས་བྱུང་ཟེར་ན། དེ་འདྲའི་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྒྱལ་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲ་
རོལ་དུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲ་པ་བཅའ་ཟེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ།
སྒོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་བྱིར། དེ་རྟར་དབུ་མ་རྒྱན་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག བྱང་སེམས་ཡིན་
ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་བྱུང་ཟེར་ན། སྒོ་བ་དཔོན་ཕྱོགས་གྲུང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སྒོ་བ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དང་པོ་གང་ཞིག བྱི་མ་ཡིན་པའི་
བྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པར་ཆོས་མཚོག་གི་འགྲེལ་པ་ལས་བཤད་པའི་
བྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་གནས་བཟན་དབྱིག་གཉེན་དང་སྒྲིགས་
ཀྱི་གྲང་པོ་དང་ཆོས་སྟོང་ལ་སོགས་པ་བསྟན་བཅོས་ནམས་ཀྱི་མཛད་པ་པོ་བྱོན་ཟེན་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་
གིས་ཀྱང་ཡི་གེ་ཅུ་ཐོས་པས་འཛིགས་ཏེ་རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
སྟོན་པ་འདི་སྤངས་སམ་ཞེན། དེ་སྐད་དུ་སྒྲུབ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་འདིར་བསྟན་སེམས་བསྐྱེད་ཚོས་ཅན། སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
དབང་རྒྱལ་པོ་ལྷ་ར་བརྟན་དང་། ཁྱེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁུབ། དེར་
ཐལ། དེ་དེ་དབང་ལྷ་ར་གཡོ་བ་མེད་པར་བརྟན་པའི་སེམས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། (༡༧བ)དེ་འདྲའི་
དབང་ཚོན་དེ་སངས་མ་རྒྱས་བར་དུ་སེམས་དེ་ལས་མི་ཉམས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་འདིར་བསྟན་ཚོས་
གསུམ་རྒྱར་བཞག་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་ན་དབང་ཚོན་ཡིན་པས་ཁུབ་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་
འདྲའི་དབང་རྒྱལ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་ནས་དེ་རྗེས་ལྷ་བ་ལ་སྒོ་སྒྱུར་བ་
གཅིག་དང་། དེ་ལས་ཐོག་པ་གཉིས་སྟོན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱན་ལས། བྱང་རྒྱལ་
ཀྱི་མཚོག་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྒོན་པོ་ལ་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་འགྲོ་དགོས་པ་ནི་གདུལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་
དབང་པོ་ཚོན་པོ་ལ་ཡིན་གྱི། རྒྱལ་པོ་ལ་དེས་པ་མེད་ལ། ཁྱེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་འདིར་བསྟན་
སེམས་བསྐྱེད་དེ་སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་
པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སྟོང་རྗེ་དང་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་རྗེའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར་ན་
མ་ཁུབ། དེར་ཐལ། དེ་འཆད་འཕྱར་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་ལ་བྱེད་པ་གང་ཞིག། དང་པོར་འཁྱེས། ཁྱེས་སོགས་ཀྱི་
དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྟོང་རྗེ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། རྣམ་བཤད་ལས། མཚན་བརྗོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྟོང་རྗེ་ནི་སོག་མའི་སྟོང་རྗེ་གཙོ་བོ་ཡིན་གྱང་།
བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སྟོང་རྗེ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཡིན་པས་ན་སྐབས་འདི་རྣམས་སུ་འགྲེལ་པས་སྟོང་རྗེ་
བསྐྱེད་པ་པོ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་མི་འགལ་ལོ། ཁྱེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་
ཅིག་འདིར་བསྟན་སྟོང་རྗེ་དང་འབྲས་དུས་ཀྱི་སྟོང་རྗེའི་(༡༩ན)གཞི་མཐུན་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་ཚོས་ཅན།
བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་པའི་སྒོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྟོང་རྗེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
རང་འགྲེལ་ལས། ཡང་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔར་དེ་དག་ཅིའི་རྒྱ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཞེས། སྟོང་རྗེའི་སེམས་དང་
གཉིས་སུ་མེད་སྒོ་དང་། ཁྱེས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡང་རྩ་བར་བསྟན་པ་ལ། ཚིག་གི་དོན། སྤྱིའི་དོན།

མཐའ་དབྱེད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལྷ་བ་གྲགས་པ་བདག་གིས་བསྟན་བཅོས་
ཅོམ་པའི་ཐོག་མར་སྟོང་རྩེ་ལ་བསྟོད་པར་བསྒྲིལ་དེ། རྒྱ་མཚོན་གང་གི་ཕྱིར་ན། བཅེ་བ་སྟོང་རྩེ་ཆེན་
པོ་ཉིད་རྒྱལ་པའི་ལོ་ཉྟག་ལུན་ཆོག་མའི་བསྟན་པ་ཐོག་མར་ས་པོན་དང་བར་དུ་སྟེལ་བ་ལ་རྒྱ་དང་འབྲ་
ཞིང་། མཐར་ལུན་རིང་དུ་ཡོངས་སྟོད་པའི་གནས་ལ་འབྲས་བུ་སྟོན་པ་ལྟ་བུར་འདོད་པར་གྱུར་བས་གལ་
ཆེ་བ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་མཚོན་བརྟེན་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚོན་གཞག་ཏུ་
ཡོད་དེ། སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོ་དེ་སྟོན་མེད་པའི་བྱང་རྒྱུ་བསྟན་པ་ལ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བའི་
ཕྱིར། གལ་ཆེ་རྒྱལ་ཅི་ལྟ་བུ་ཞེན། ཐོག་མར་གལ་ཆེ་སྟེ། སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལུན་གྱི་བྱང་སེམས་དེས་
རང་ཉམས་ལ་དབགས་ནས་མར་གྱུར་པའི་འགོ་བ་རྣམས་བདེ་བས་འཕོངས་ཤིང་སྟུག་བསྟེལ་གྱིས་
མནར་བ་ལ། དེ་ལས་གོ་བསྟོག་པའི་ཕྱིར་དུ་འགོ་བ་རྣམས་གཏན་གྱི་བདེ་བ་སྟོན་མེད་པའི་བྱང་རྒྱུ་ལ་
གྱུར་བར་བྱའོ་སྟུམ་དུ་སེམས་བསྟེད་ལ། དེ་བསྟེལ་བ་ཡང་(༡༥)ཐོག་མར་རང་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་
ཐོབ་པ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་ཕྱིན་དུག་ལ་འཇུག་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་རྒྱ་ལྷན་ཤོད་གཤེར་སོགས་ཚང་པའི་ཞིང་ལ་ས་པོན་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟུག་ལྟ་བུར་
བདང་འབྲུ་པའི་ཕྱིར་དེ། རང་འགྲེལ་ལས། འདི་ལྟར་སྟོང་རྩེ་ཅན་ནི་གཞན་གྱི་སྟུག་བསྟེལ་གྱིས་སྟུག་བསྟེལ་
པ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཅན་སྟུག་བསྟེལ་བར་གྱུར་པ་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་བསྟེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གདོན་མི་
ཟ་བར་བདག་གིས་འཛིག་རྟེན་འདི་མཐའ་དག་སྟུག་བསྟེལ་ནས་བརྟོན་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་ངེས་པར་
གྱུར་བར་བྱའོ་སྟུམ་དུ་ངེས་པར་སེམས་སྟེད་པར་བྱེད་དོ། །དམ་བཅའ་བ་འདི་ཡང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་
ཡེ་ཤེས་སངས་བསྟེལ་བར་མི་རུས་པས། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡང་ངེས་པ་ཁོ་ནར་འཇུག་
སྟེ། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་པོན་ནི་སྟོང་རྩེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། འོ་ན་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་བྱང་སེམས་དབང་རྒྱལ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནམ་ཞེན། དྲངས་
མ་ཐག་པའི་འགྲེལ་པའི་དངོས་བསྟན་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱུར། རྒྱགས་ལ་དབང་རྟོན་གྱི་ཆོས་གཞན་གཉིས་ཀྱི་

ཀླུ་སྒྲིང་རྗེ་འཕྱོ་བར་བཤད་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེས་ཀླུ་འབྲས་མན་རག་བརྟུན་གྱི་མར་གཤམ་པ་ནས་སྒྲིང་རྗེ་
 ཆེན་པོའི་བར་གོམས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་སངས་ཀླུས་གྱི་ས་ལ་སྒྲོལ་དགོས་པར་རྟོགས་ཤིང་། དེ་
 ཐོབ་པ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་ལ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་གཞོད་ཕྱེད་
 བརྟན་པས་དེ་སྒྲོང་ནུས་སུ་ཚད་མས་ཐུབ་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲིབ་(༡༩)གཉིས་སྒྲངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཚད་
 མས་ཐུབ་པ་ན་གཞན་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དེ། ཀླུ་ཚབ་རིན་པོ་ཆེས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
 རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྣམས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་
 ཀླུས་གྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་དགོས་པ་དང་། ཐོབ་ནུས་པ་གཉིས་ཚད་མས་ལེགས་པར་ཐུབ་པ་ན། བདག་
 གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་དུ་སངས་ཀླུས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྒྲུལ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དམ་བཅའ་
 འཛིག་པ་ཡིན་གྱི། ཀླུ་མཚན་ཡང་དག་མ་མཐོང་བར་དམ་བཅའ་བ་དབང་པོ་རྣུལ་པོའི་ལུགས་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དེ་ཡང་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རྣུག་བསམ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་བཅས་པའི་སྒྲེ་རྒྱལ་ལེགས་པར་ཁོར་དུ་
 རྟུན་པ་ལས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སངས་ཀླུས་ཐོབ་དགོས་པར་རྟོགས་ལ། རྟུན་ཉིད་འཁོར་དང་
 བཅས་པ་རྟོགས་པ་ལས་ནི་སངས་ཀླུས་ཐོབ་ནུས་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་འདི་ལ་དཔགས་ན་
 དབང་པོ་རྣམས་པོ་ཐར་པ་ཙམ་དོན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་སྒྲིས་པ་ལ་ཡང་རྟུན་ཉིད་རྟོགས་པ་སྒྲོན་དུ་སོང་བ་དགོས་
 པར་གཤམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བར་དུ་གལ་ཆེ་བ་རྒྱ་ལུང་དང་འབྲ་བའི་ཀླུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟུན་རྗེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོག་མར་བྱང་
 ཆུབ་གྱི་སེམས་སྒྲེས་ཀྱང་། བར་དུ་དེ་ཡང་ཡང་མ་བསྐྱེད་ན་ལམ་གཞན་དུ་གོལ་བའི་ཉེན་ཡོད་པས། དེ་
 ལས་བཀག་ནས་ཀླུ་སྒྲིང་གྱི་སྒྲོད་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཞིང་ལ་ས་པོན་བཏབ་
 བས་སུ་གྲུ་ཚུང་ཟད་སྒྲེས་ཀྱང་བར་དུ་རྒྱའི་རྒྱན་དང་བྲལ་ན་སུ་གྲུ་མཐར་ཕྱིན་མི་རུས་པ་དང་འབྲ་བའི་ཕྱིར་
 དེ། རང་འབྲེལ་ལས། བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་གལ་ཏེ་དུས་ཕྱིས་སྒྲིང་(༡༩)རྗེའི་རྒྱས་
 ཡང་དང་ཡང་དུ་བརྟུས་པར་མ་ཐུང་ན་འབྲས་པའི་ཚོགས་ཡངས་པ་མ་བསགས་པ་འདི་ངེས་པར་ཉན་
 ཐོས་དང་རང་སངས་ཀླུས་གྱི་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པས་ཐུང་ན་ལས་འདས་པར་འགྱུར་ཤོ། །ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐ་མར་གལ་ཆེ་བ་འབྲས་ཁུ་སྤྲིན་པ་དང་འདྲ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལྷ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཚུབ་
ཐོབ་ཏུ་ཟེན་གྲང་ཉན་རང་དག་པའི་ལྷ་ལྷ་ཞེ་བའི་དབྱིངས་སུ་མི་མནལ་བར་བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཐུས་
གདུལ་བྱ་ནམས་ཀྱི་སྐལ་བ་དང་འཆོམ་བར་ཐེག་པ་གསུམ་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་ནས་འཕགས་པ་གསུམ་ཀྱི་
ཆོགས་རྒྱན་མི་ཆད་པར་འཕེལ་བ་ཡང་གཙོ་བོ་སྤྲིང་རྗེའི་བདག་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་
ན་ལྷ་གྲུ་ལ་འབྲས་ཁུ་མང་དུ་ཆགས་གྲང་། མ་སྤྲིན་ན་གཞན་ལ་ཕན་མི་ཐོགས་ཤིང་། ཚུལ་བཞིན་སྤྲིན་ན་
ཟས་ལ་སྤྲོད་པ་ནམས་འདོད་རྒྱར་ཡོངས་སྤྲོད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། འབྲས་ཁུ་
མཐའ་ཡས་པའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་ཏུ་ཟེན་གྲང་གལ་ཏེ་སྤྲིང་རྗེའི་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་
ན་ནི་འདི་དུས་ཡུན་རིང་པོར་ཉེ་བར་ཡོངས་སྤྲོད་པར་མི་འགྱུར་ལ། འཕགས་པའི་འབྲས་ཁུའི་ཆོགས་
ཆེན་པོ་རིམ་པ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པ་ནམ་པ་མ་ཆད་པར་ཡུན་རིང་པོར་མཛོན་པར་འཕེལ་བར་
ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག་དམིགས་པ་སྟག་བསྐལ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས། ནམ་པ་
སྟག་བསྐལ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་བརྟེན་པ་དེ་སྤྲིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། མི་འཐད་
པར་ཐལ། སྤྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལ་མི་ལྷན་པའི་ཐེག་དམན་པ་ལ་མཆོན་(༡༠ན)ཉིད་དེ་ཅམ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོང་དཔོན་གྱི་བུ་མི་གཙང་བའི་དོང་དུ་སྤྱུང་བ་ལ་དེའི་མ་སྟག་བསྐལ་ཡང་འདོན་པར་
མི་བྱེད་ལ། ལས་ཐེ་ཆོམ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་འདོན་པར་བྱེད་པ་སྟོ་གོས་རྒྱ་མཚོའི་མདོ་ལས་བཤད་པ་
བྱང་ཚུབ་ལས་རིམ་དུ་ཁྱེད་སྤྲས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་སྤྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་སངས་
རྒྱས་འཕགས་པའི་དུས་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འོན་རྒྱན་
མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། རྒྱན་མཐའ་པ་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱན་མཐའ་
པ་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་སུ་སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ལས། གཞན་ཡང་། དེ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེའི་དུས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་དུས་སུ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་

དེའི་དུས་སུ་མཆོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་དུས་སུ་རྣམ་མཆོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བྱང་སེམས་རྒྱལ་
མཐའ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་སུ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མཆོན་པ་དེ་རྣམ་མཆོན་ཡིན་པར་ཐལ།
ཁྱོད་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་སུ་ཁྱོད་སངས་འཕགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སོ་སོར་བྱེན་ས་ཕྱག་འཆལ་བ་ལ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་
བ། ཆོས་དང་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཆོག་གི་དོན།
སྙིང་དོན། མཐའ་དབྱེད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོན་ཅན། རྒྱ་གཞས་བདག་གིས་སེམས་ཅན་
ལ་(༡༠བ)དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་བདེན་
པར་ཞེན་པར་གྱུར་ཅིང་། དེ་ནས་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟས་བདག་གི་འདིའོ་ཞེས་མིག་ན་སོགས་
ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་བསྐྱེད་པས། ཟོ་རྒྱུན་འཕྱུར་པ་ལྟར་རང་དབང་མེད་པར་ལའོར་
བའི་འགོ་བ་ལ་དམིགས་ནས། སྙིང་རྗེར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་འདུད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྙིང་རྗེ་གང་ཞིག་རང་
གི་དམིགས་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱག་བསྐྱལ་གྱིས་མནར་བའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱག་བསྐྱལ་
དང་བུལ་བར་འདོད་པས་རབ་ཏུ་སྒྲེབ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། སྙིང་རྗེ་དང་པོ་ལ་དེ་འདྲ་
བའི་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པ་མིན་པར་སེམས་ཅན་ཅམ་ཞིག་དམིགས་པར་གསུངས་པས། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། རྒྱ་བཤད་དུ་ཡོད་དེ། མི་ཉག་པ་དང་བདག་མེད་པ་གང་གིས་ཀྱང་བྱེད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་
རང་གི་དམིགས་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་སྐྱག་བསྐྱལ་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ལ་ཅམ་རྒྱ་མི་མངོན་པར་
བསྐྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། དེ་ལ་དགོངས་
ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཞེས་པ་ཡང་ཐ་སྙད་བདེ་བའི་ཕྱིར་ཏེར་བསྐྱེད་མིང་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འོན་སེམས་ཅན་ཟོ་རྒྱུན་གྱི་འཕྱུལ་ལའོར་དང་འདྲ་རྒྱུ་ལ་རྗེ་ལྟ་བུ་ཞེན། བཤད་དུ་ཡོད་དེ། འགོ་
བ་དང་ཟོ་རྒྱུན་གྱི་རྒྱུད་གཉིས་པོ་མཚུངས་ལ། དེ་གཉིས་པོ་འདྲ་(༡༡ན)རྒྱལ་རྣམ་པ་དབྱག་གི་སྒོ་ནས་མཚུངས་

པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ཏུ་ཡོད་དེ། བཅིངས་པར་འདྲ་བ་ཐག་པས་རྒྱུད་དེ་དམ་དུ་བཅིངས་པ་ལྟར་
སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པས་རིང་དུ་བཅིངས་པའི་ཕྱིར། བྱེད་པོ་འདྲ་ཚུལ་ཡོད་དེ། མོ་རྒྱལ་དེ་
ཁོན་པར་འཁོར་མི་འཁོར་གང་ཟག་ལ་རག་ལས་པ་ལྟར། འགོ་བ་འཁོར་བར་འབྱམ་མི་འབྱམ་རང་རྒྱུད་
ཀྱི་བསོད་ནམས་སོགས་ལས་དང་དེ་ཀྱན་ནས་སྤོང་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ཐོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
འཁོར་ཚུལ་འདྲ་སྟེ། མོ་རྒྱལ་དེ་ཁོན་པའི་ཅ་ཅེ་ཐམས་ཅད་དུ་འཁོར་བ་ལྟར། འགོ་བ་ཡང་སྤྱིད་ཅེན་མཚན་
མེད་ཀྱི་བར་ཐམས་ཅད་དུ་འཁོར་བའི་ཕྱིར། འབད་ཅོལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འདྲ་སྟེ། མོ་རྒྱལ་དེ་བྱར་དུ་
ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་འགོ་ཁྲིད་བྱེད་དུ་འགོ་བ་ལ་འབད་བ་ཆེན་པོས་བསྐྱབ་དགོས་པ་ལྟར། འགོ་བ་རྣམས་
ངན་སོང་དུ་འགོ་བ་ལ་དཀའ་ཆོགས་མེད་ཅིང་། བདེ་འགོར་འགོ་བ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དཀའ་བ་
དུ་མའི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གོ་རིམ་མ་ངེས་པར་འདྲ་ཚུལ་ཡོད་དེ། མོ་རྒྱལ་དེ་སྤྱི་རིམ་པ་
མི་ངེས་པ་ལྟར། འགོ་བ་རྣམས་འཁོར་བར་འབྱམ་པའི་ཆོ་མ་རིག་པ་དང་སྤྱིད་ལེན་གྱིས་བསྐྱས་པའི་
ཉོན་མོངས་དང་། འདྲ་བྱེད་དང་སྤྱིད་པས་བསྐྱས་པའི་ལས་དང་། གཞན་སྟག་མ་བདུན་གྱི་སྟག་བསྐྱལ་
གྱིས་བསྐྱས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གསུམ་པོ་དེ་ཆར་གཅིག་པའི་སྤྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུབས་ཆར་མི་གཅིག་པའི་བྱི་
མ་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱིས་མནར་བར་འདྲ་ཚུལ་ཡོད་དེ། མོ་རྒྱལ་དེ་འཁོར་བའི་ཆོ་པན་རྒྱུ་
གྱི་རྩོལ་ཐོགས་ཏེ་འཛིག་པ་ལྟར། འགོ་བ་རྣམས་འཁོར་བར་འབྱམ་པའི་ཆོ། སྟག་བསྐྱལ་གསུམ་(༡༡བ)
གྱིས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེ་འཁོར་བར་འབྱམ་ཚུལ་ལ་གོ་
བཅམ་སྟེ་བྱིར་དུ་ཡིན་ནམ་སྟམ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་རྟེན་རྒྱུ་རྒྱུ་དེ་དགོས་ཞེས་ཡང་ཡང་བསྟན་ཀྱང་
བསྐྱེད་ཚུལ་མ་བསྟན་པས་འདིར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེན། ཡོད་དེ་
ཚུལ་དེ་ལྟར་ངེས་པ་རྟེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཉིད་འཁོར་བར་འབྱམ་ཚུལ་བསམ་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་ངེས་འབྱུང་དྲག་པོ་སྟེས་པ་ན་རང་ཉམས་ལ་དཔགས་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་སྤྱིར་དུ་དེ་ལྟར་
བསམས་པས། སྤྱིར་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ཡོངས་སུ་ཆར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཅམ་གྱིས་
སྤྱིར་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་ལུས་སམ་སྟམ་ན། དེས་མི་ཆོག་སྟེ། ཤོགས་གཞན་ཡིད་འོང་གི་བློ་ཞིག་ངེས་པར་

དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། རང་ཅག་ནམས་མི་མཐུན་པའི་དགྲ་ཞིག་ལ་སྐྱག་བསྐྱེད་བར་མཐོང་
ན་མི་བཟོད་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་དུ་དགའ་བ་སྤྱེ་ཞིང་། དགྲ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པ་ཞིག་ལ་བཏང་སྟོམས་
དང་། མཛོལ་བཤེས་ཤིག་ལ་བྱུང་ན་མི་བཟོད་པ་དང་། དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་མཛོལ་བ་ཞིག་ལ་བྱུང་ན་མི་བཟོད་
པའི་སྒོ་སྤྲུགས་དག་པའི་ཕྱིར། ཡིད་འོང་གི་སྒོ་དེ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་མར་ཤེས་པ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་མན་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོན་
སྟེང་རྗེ་འདིའི་ས་མཆོམས་རིམ་ལྔ་ལྟ་བུ་ཞེས། གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ལམ་མ་ཞུགས་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་དུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འདིའི་སྒོར། མཁས་པ་ནམས་ཀྱིས་གོ་སླ་བར་བཞག་པ་མང་ཡང་། ད་ལྟའི་ཆོས་པ་ནམས་
ཅིག་མང་མེད་པའི་ཕྱི་ལྟ་འགྲེལ་མཁན་མང་བས་གལ་ཆེ་བར་(༡༩ན)བམམས་ཏེ་ཚུང་ཟད་སྒྲོས་པ་ཡིན་
ལ། ལེགས་པར་བཤད་པའི་ཆ་ཉ་ཅང་མངས་ན་དེར་སང་གི་སྒྲ་ཆེན་ནམས་ཀྱི་བཞུགས་གཤམ་དུ་མ་ཚུང་
དོགས་པས་འཛིགས་ཏེ་རེ་ཞིག་དེ་ཙམ་མོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག་སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིར་རྗེ་ཡིན་ན་རྟག་གཅིག་རང་དབང་
ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒོ་ཡིན་པས་ཁྱུ་
ཟེར་ན། སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་
སྤྱིར་རྗེ་ཡིན་ན། རྟག་པས་ཁྱུ་བར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་
འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་སྤྱིར་རྗེ་དང་པོ་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག །
དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡིན་ན་སེམས་ཅན་རྟག་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་མངོན་གྱུར་པས་
དངོས་སུ་ཟིན་པས་ཁྱུ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་ཆད་མས་གྲུབ་
པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ལ་དམིགས་པའི་སྒོ་ཡིན་ན་དེ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒོ་མངོན་གྱུར་པས་དངོས་སུ་
ཟིན་པས་ཁྱུ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་དེ་རྟག་པར་འཛིན་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་དེས་འདུས་བྱས་
རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཀར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་

དབང་ཅན་གྱི་བདག་གིས་སྒྲོངས་པར་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པའི་
 སྒྲིང་རྒྱུ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་(༡༡བ)དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་
 རྒྱུ་ཆོས་ཅན། མ་གྲུབ་ན། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིང་རྒྱུ་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་
 ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྟུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 བ། དེ་ཡིན་ན་སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྲལ་
 འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱམ་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཁྱད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། དེ་
 འདྲའི་གང་ཟག་ལ་བྱམ་པ་མཐོང་ཤིང་གྱི་མི་རྟག་པའི་སྒྲིང་པའི་སྒྲོ་མི་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་དམིགས་
 པ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་སྟུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་དེ་
 སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྒྱུ་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་ཀྱི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྒྱུ་
 མཚན་ལྟར་གྱི་གཙོ་བོ་སེམས་ཆོས་ཅན། མཚན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དང་
 མཚན་ལྟར་ལྟར་རྣམ་པ་ལྟ་མཚན་ལྟར་ཕྱིར་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས། ཁ་ཅིག་བདག་མེད་ལྟ་རྟགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སེམས་
 ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྟུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་བརྟེན་པ་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་
 ཐལ། དེ་འདྲའི་སྒྲིང་རྒྱུ་ཆོས་ཅན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་མེད་ལྟ་རྟགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་
 པའི་སེམས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་སྒྲིང་རྒྱུ་ཆོས་ཅན་གྱིས་མི་རྟག་པ་དང་བདེན་(༡༡ན)སྒྲོང་གང་གིས་
 ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྟུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་
 གྱི་སྒྲོ་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སེམས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་
 རྒྱུ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་གང་རུང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་སྒྲིང་རྒྱུ་
 དང་པོ་བདག་མེད་ལྟ་རྟགས་གང་ཡང་མི་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་འདྲའི་
 གང་ཟག་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲིང་རྒྱུ་ཆོས་ཅན་ལ་ལྟར་

པའི་བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བཙུག་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 དེ་འདྲའི་ས་བརྒྱ་པ་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཚུ་ཙན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་
 པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དག་ས་ཡན་ཆད་ནས་དེ་མེད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་རྒྱད་ཀྱི་སྟིང་རྩེ་ཡིན་ན་དམིགས་མེད་
 ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་རྩེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡན་ཆད་དུ་ཚོས་གང་རྟོགས་ཀྱང་བདེན་
 རྟོང་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་དེ་འདྲའི་རྒྱད་ཀྱི་སྟིང་རྩེ་ཡིན་ན་བདག་མེད་རྟོགས་
 པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པས་བྱུང་བར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་
 རྩེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡིན་ན་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མཛོན་གྱུར་དུ་རྒྱད་ལ་
 ལྷན་པས་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱད་ཀྱི་སྟིང་རྩེ་ཡིན་ན་དེའི་རྒྱད་ལ་མཛོན་གྱུར་
 དུ་ཡོད་པས་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྟོང་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་
 བཞག་པའི་ས་(༡༩༧)བརྒྱད་པ་པའི་རྒྱད་ལ་དེ་མཛོན་གྱུར་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྟོབ་ལམ་ན་
 མཉམ་རྩིས་འགལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ཚིག་གི་དོན། སྟེའི་དོན། མཐའ་དབྱུད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཙན།
 རྩེ་བ་བྱགས་པས་ཚོས་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་རྩེ་ལ་བྱག་འཚལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་གིས་གཡོ་བའི་རྒྱའི་ནང་
 གི་རྩེ་བ་ལྟར། རྒྱུད་ཅིག་གིས་འཇིག་པར་མཐོང་བའི་འགོ་བ་ལ་དམིགས་ནས་སྟུག་བསྐྱལ་དང་བྲལ་བར་
 འདོད་པའི་སྟིང་རྩེ་ལ་འདྲུད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཙན། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་རྩེ་ལ་བྱག་འཚལ་
 བ་ཡིན་ཏེ། རྩེ་རྩེ་ལྟར་སྒྲུང་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་ས་པར་མཐོང་བའི་འགོ་བ་ལ་དམིགས་
 བས་སྟུག་བསྐྱལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་སྟིང་རྩེ་དེ་ལ་འདྲུད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཚོས་ལ་དམིགས་
 པའི་སྟིང་རྩེ་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སེམས་ཙན་མི་རྟག་པར་ཆད་མས་བྱུང་ཟིན་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱི་སྟིང་
 རྩེ་གང་ཞིག། མི་རྟག་པས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཙན་ལ་དམིགས་ནས་སྟུག་བསྐྱལ་དང་བྲལ་
 བར་འདོད་པའི་སྟོ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། མི་རྟག་པའི་སེམས་ཙན་ཞེས་པ་ནི་མཚོན་པ་
 ཅིས་སྟེ། རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་རྩིས་ཡོད་དུ་མེད་པའི་སེམས་ཙན་དམིགས་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་ཚོས་ལ་

དམིགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྒྱ་བཤད་དུ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་གང་གས་གཞིག་ཟུགས་
སྐྱེས་ཀྱི་ཡུང་པོ་ལ་ཆོས་ཞེས་བྱ་ལ། བྱོད་ཀྱི་ཡུང་སྐྱེས་ཀྱི་ཆོས་ཅམ་ལ་བདེན་ནས་བཏགས་པའི་སེམས་
ཅན་ལ་དམིགས་པ་ལ་བཏགས་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས་ཆོས་ལ་དམིགས་(༡༧ན)པ་ཞེས་
བཤད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། ཆོས་ཅམ་ལ་བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ལ་ཆོས་
ལ་དམིགས་པ་ཞེས་པ་ནི་བར་གྱི་ཆོག་མི་མངོན་པར་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེན་སྒྲིང་དུ་
ཆད་མས་གྲུབ་ཟིན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིང་རྗེ་གང་ཞིག་ །བདག་མེད་ཀྱིས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་
སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་
ཏེ། རྒྱ་ཆེན་ལས། དམིགས་པ་མེད་པ་ནི་མཚན་འཛིན་གྱིས་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་བདག་
མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྒྱ་བཤད་དུ་ཡོད་དེ། འདིའི་དམིགས་པ་ནི་བདེན་གྲུབ་དང་། མེད་པ་
ནི་བདེན་མེད་ཡིན་ལ། བྱོད་ཀྱིས་བདེན་པར་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ལ་སེམས་ཅན་ཞེས་
པའི་ཆོག་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས།
བདེན་མེད་ཀྱིས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་
ཞེས་སམ། དམིགས་པ་མེད་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཞེས་བར་གྱི་ཆོག་མི་མངོན་པར་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱིར། སྒྲིང་རྗེ་འདི་གཉིས་པོའི་བྱུང་པར་གང་གི་སྒྲོ་ནས་འབྱེད་ཅིན་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་མཚོ་དྲངས་པ་རྒྱུད་
བསེར་བྱས་བསྐྱོད་ཆོ་རྒྱུ་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཤར་བ། གཟུགས་བརྙན་དང་རྒྱུའི་གཉིས་མ་གཉིས་སྒྲིང་
ཅིག་ལ་མི་རྟག་པར་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་འཛིན་ལྟའི་མཚོར་འགོ་བ་རྣམས་ཀྱི་
ལས་དཀར་ནག་གི་(༡༧བ)གཟུགས་བརྙན་ཤར་བ་འཛིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་སྤྲུག་བསྐྱེད་པར་མཐོང་
ནས་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ་ནི་སྤྲུག་ཡིན་ལ། བྱི་མ་ནི་རྒྱུ་ནང་གི་རྒྱ་བ་རྒྱ་བར་སྤང་ཡང་སྒྲིང་པར་མཐོང་
བ་བཞིན། ལས་དཀར་ནག་གི་གཟུགས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལྟར་སྤང་ཡང་དེས་སྒྲིང་པར་མཐོང་
ནས་སྒྲིང་རྗེ་བསྐྱེད་པའི་དམིགས་པའི་བྱུང་པར་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། འདི་ལྟར་རྒྱ་བཞིན་ཏུ་

དུས་པ་རྒྱུད་གིན་ཏུ་གཤམ་པ་མིན་པས་རྒྱུ་མེད་པས་པ་རྒྱུ་པ་པའི་ནང་དུ་རྒྱ་པའི་གཞུགས་པ་རྟན་
 གཞུགས་པ་རྟན་ལས་ལྷན་དམིགས་པའི་རྟེན་གྱི་ཡུལ་རྒྱུ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཉེ་རེ་རེ་འཛིག་པ། རྒྱ་པ་རང་
 གི་དངོས་པོ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་ལྟ་བུར་གང་པ་ན་དམ་པ་སྟེ་སྟེ་པོ་རྒྱལ་དེ་ལ་མཁས་པ་དག་གིས་
 རྒྱན་ཅིག་རེ་རེ་ལ་མི་རྟག་པ་དང་གང་དུ་རྟུར་པའི་རྒྱ་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོངས་པར་མཐོང་དོ། །དཔེ་དེ་
 བཞིན་དུ་བྱང་མེས་སྟེང་རྗེའི་དབང་དུ་ལྷུང་པ་རྣམས་གྱིས་གྲང། མེས་མཉམ་ཅན་འཛིག་ལྟའི་མཆོར་དེ་རྒྱས་
 པའི་བྱིར་དུ་འབབ་པའི་མ་རིག་པའི་རྒྱ་མེན་པོ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ལྷན་པ་རྒྱལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱུར་
 གིས་བསྟོན་པའི་ནང་ན་གནས་པ་ནས་མཁའི་རྒྱ་པ་ལྟ་བུའི་རང་གི་ལས་དཀར་ནག་གི་གཞུགས་པ་རྟན་ལྟ་
 བུར་མདུན་ན་གནས་པ་རྣམས་རྒྱན་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འཛིག་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྟུག་བཟུལ་ཐོག་ཏུ་འབབ་པ་
 དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོངས་པར་མཐོང་བ་ན་དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་སྟེང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྟེ་བར་
 འལྷུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ས་མཆོམས་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྟེང་རྗེ་གཉིས་པ་བདག་མེད་རགས་
 པ་རྟོགས་པ་ནས་དང་། གསུམ་པ་མ་(༡༧)མོ་རྟོགས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟའི་བར་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞུང་པ་ནི། ཁའི་གཞི་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པས་
བྱུང་བེད་ན། སྒྲོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིང་རྗེ་ཆོས་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་སྤྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ལ་འཛིན་
སྟངས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་གང་ཞིག་ ཅིག་
ཤོས་དེ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་མི་རུས། ཁའི་གཞི་སྒྲིང་རྗེ་གང་ཞིག་ མི་རྟག་པས་བྱུང་པར་རྟུ་བྱས་པའི་སེམས་
ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྟག་བསྟེན་དང་བྲལ་པར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་དེ་སྒྲིང་རྗེ་གཉིས་པའི་
མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་
དེའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། མི་རྟག་པར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིར། ཅུ་པར་འདོད་མི་རུས།
ཁའི་གཞི་གྲུབ་རྗེ་གྱི་དོན་གང་ཡང་རུང་པས་བྱུང་པར་རྟུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྟག་
བསྟེན་དང་བྲལ་པར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་དེ་དེའི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་
མ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན་རྣམ་བཤད་ལས། སྒྲིང་

རྒྱུ་གཉིས་རྒྱུ་ལྟན་གྱི་གང་ཟག་གིས་སེམས་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་དང་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲོན་དུ་ངེས་ཟེན་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཞེས་བཤད་པ་མི་འབྲང་བར་ཐལ་
ལོ། ཁ་ཅིག་སྟིང་རྒྱུ་གང་ཞིག །བདེན་སྟོང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྟུག་
བསྐྱལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྟོ་དེ་(༡༧)དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་རྒྱུ་
མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། རང་རྒྱུད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་སྟོང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་
ནས་སྟུག་བསྐྱལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྟིང་རྒྱུ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་
དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དེར་བདེན་ཞེས་གྱིས་འདོད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། སེམས་
ཅན་བདེན་སྟོང་དུ་ཆད་མས་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟིང་རྒྱུ་ཆེ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། དེས་སེམས་ཅན་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐལ་ འཇུག་པ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་ལུས།

ཁ་ཅིག་སྟིང་རྒྱུ་གསུམ་པ་ཡིན་ན་སེམས་ཅན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པས་བྱུང་བེར་ན། བྱང་སེམས་
ས་དང་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་རྒྱུ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་མི་ལུས་ཏེ། དེ་ལ་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་མེད་པའི་
བྱིར། ཁ་ཅིག་སྟིང་རྒྱུ་གསུམ་པོ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་མི་འགལ་ཞིང་། སེམས་ཅན་གྱི་ས་ན་འགལ་
པའི་ཁྱད་པར་འབྲང་བེར་ན། འོན་སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟིང་རྒྱུ་ཆེ་ཡིན་ན་གསུམ་པ་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཁུན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་
ཀྱི་སྟིང་རྒྱུ་ཆེ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་
སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་སྟོ་ལས་བྱུང་བར་ཐལ། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་རྒྱུ་ཆེ་ཡིན་པའི་
བྱིར། འདོད་ན། རང་གི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་(༡༨)སེམས་ཅན་སྟུག་བསྐྱལ་གྱིས་མནར་བ་ཙམ་དུ་རྟོགས་
པའི་སྟོ་ལས་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བྱང་སེམས་རྒྱན་མཐའ་བའི་རྒྱུད་ལ་སེམས་ཅན་
སྟུག་བསྐྱལ་གྱིས་མནར་བ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོ་མཚོན་གྱུར་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་

མི་ལྷན་ཏེ། སློབ་པ་མཉམ་གཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྤྱིར་རྗེ་དང་པོ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིར་རྗེ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་གཤམ་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟེན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཡིན་ན་སྤྱིར་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། མི་འཐད་པར་ཐལ། བདག་མེད་རགས་པས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་ཞེས་པའི་ཤུགས་ལ་རང་བཞིན་མེད་པས་བྱུང་བར་དུ་མ་བྱས་པ་དེ་བརྟན་ཡོང་བའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཅན་ཅམ་ཞེས་པའི་ཅམ་རྒྱས་ལྷག་མ་འགོག་ལུས་པའི་ཕྱིར།

རྒྱས་པ། ཡང་ཡང་ངལ་བའི་ཁུར་ཆེན་མ་དགོས་པར། རྟོད་རྟོད་ལེགས་པར་བཤད་པ་འཆད་པ་འདི། །མཁས་མཁས་ཡོངས་འཛིན་སྤྱོད་མའི་བཀའ་བྱིན་དུ། །བྱུང་བྱུང་བདག་འབྲས་བལྟས་བྱང་པེས་པ་རྟེན། །གཞན་དབང་ལས་ཀྱིས་སྤྲུག་བསྐྱལ་མཆོར་ལྟར་ཁོང་། །སྤྱད་ཅིག་མི་ཉག་འཛིག་པའི་རང་རྩལ་ཅན། །ཐ་སྙད་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་དེས་སྟོངས་པའི། །རྩལ་འདི་མཁས་རྣམས་དགའ་བ་སྟེད་བྱེད་ལགས། །སློབ་གྲོས་མཆོག་གིས་སྐྱལ་བ་བཟང་མ་ལུས་པར། །ཟབ་དོན་རྩ་རྩའི་གྲགས་པ་སྟོགས་མཁས་དེའི། །རིང་ལུགས་འདི་འབྲེལ་ཆེ་ཆེ་བྲལ་རྗེ། །དཀོན་མཆོག་ཆོས་འཁེལ་ཡིན་པར་དག་དོད་འཁུམས། (༡༧)བྱང་སེམས་སོ་སྟེའི་སྐབས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་རྣམས། །མཆོད་བརྗོད་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་བཤད་ཟེན་ནས། །འཕགས་ཆེན་དམ་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་རྩལ། །ཅུང་ཟད་འཆད་ལ་ཆོལ་བའི་གྲུག་ཀ་སྟ། །ཁོ་བོའི་རིགས་པའི་མགིན་སྟོན་ཅན་གྱི་མདས། །མཁས་མང་དམ་པ་ཅའི་སུམ་ཅེན་བཅོམ་པ་ན། །ད་ལྟའི་ཆེན་པོར་སྟོམ་པའི་ལྷ་མིན་རྣམས། །དར་ཟབ་སྐྱལ་པའི་རི་རབ་ཁོང་དུ་བྱོས། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

ས་དང་པོ་རབ་རྩ་དགའ་བ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བརྒྱམས་པའི་བརྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་བཤད་པ་ལ། རྒྱའི་ས་དང་། འབྲས་སུའི་ས་གཉིས། དང་པོ་ལ་ས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག །ས་བརྒྱའི་ཡོན་ཏན་བརྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་རབ་རྩ་

དགའ་བ་སོགས་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལྟར་ཤིང་། རིང་ཏུ་སོང་བ་སོགས་ས་བཞི་བཤད་པ་
དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ། གཉིས་པ་བྱི་མ་མེད་པ། གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ། བཞི་
པ་འོད་འཕྲོ་བ། ལྟ་བུ་སྤྱད་དགའ་བ་བཤད་པ་དང་ལྟ། དང་པོ་ལ་ཁྱད་གཞི་སའི་ངོ་བོ་མདོར་བསྟན། ཁྱད་
ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱུས་པར་བཤད། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒྲོན་མ་མཇུག་བསྟུ་བ་དང་གསུམ། དང་
པོ་ལ་ཆོག་གི་དོན། སྤྱི་འོད་དོན། མཐའ་དབྱེད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འགྲོ་བ་
རྣམས་འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྤྱིར་རྗེའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ཅིང་། དག་ཅ་ཀྱང་
ཏུ་བཟང་པོའི་སྒྲོན་ལས་གྱིས་རབ་ཏུ་བསྟོས་པའི་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་ལ་གནས་པའི་རྒྱལ་པའི་སྤྲུལ་པོ་
འདིའི་སྤྱིར་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་(༡༧)པའི་སེམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
སེམས་དང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་བདེན་སྤྱིར་ལ་གཉིས་སྤང་ལུ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལྟར་མཚོན་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲུབ་སྟེ། དུང་སེམས་སོ་སྟེའི་གནས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་
གཙོ་བོར་བསྟན་པ་ཡིན་ན། ལུས་དངོས་ཀྱིས་རི་ལྟ་བུ་འཆད་ཅེ་ན། ཡོད་དེ། རང་འགྲེལ་ལས། དུང་རྒྱལ་
སེམས་དབང་རྣམས་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡོ་ཤེས་སྤྱིར་རྗེ་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་ཟེན་པ་ཉིད་ཆར་རྣམ་
པར་བྱེ་བ་ན་ས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་འཐོབ་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། བདེན་འཛིན་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་མཉམ་གཞག་ཡོ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཅན་
ཟེན་བྱེད་ཀྱི་གྲོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཁྱད་པར་ཅན་སྤྱིར་རྗེ་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་ཟེན་པའི་
ཡོན་ཏན་གྲངས་མེད་པའི་འཕེལ་རྒྱལ་སོགས་ཀྱིས་ཆ་གས་སུ་རྣམ་པར་བྱེ་བ་དེ་ལ་ས་ཞེས་བརྗོད་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་སྟེ་ན། ཡོད་དེ། སའི་སྒྲུབ་དོད། ལྷ་མི་ཞེས་པ་རྟེན་བྱེད་པ་ལ་འཇུག་པས་གྲངས་མེད་
པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་གནས་སམ་རྟེན་དུ་གྱུར་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ས་དེ་ལ་གྲངས་རིམ་ཅམ་ཞིག་
ཡོད་ཅི་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲུབ་དུ། རིགས་ཀྱི་ས། །བརྒྱད་པའི་ས། མཐོང་བའི་ས། བསྐྱུངས་པའི་ས།
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས། དུས་པར་རྟོགས་པའི་ས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས། །རང་རྒྱལ་གྱི་ས་སྟེ། དམན་པའི་
ས་བརྒྱད་བཤད་པ་ལྟར་དུང་རྒྱལ་སེམས་དབང་པའི་ས་འདི་ལ་ཡང་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནས་བརྒྱུ་བ་

ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་གྱི་པར་བཅུར་(༡༧བ)ཡོད་དེ། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། རི་ལྷ་ར་ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་ལ། ཉན་
ཐོས་ས་ནི་བརྒྱད་བཤད་པ། དེ་བཞིན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་འི་ས་བཅུ་འོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་འི་ཕྱིར། དོན་དམ་པ་འི་ས་དང་པོ་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སོགས་
ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པ་འི་བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲིང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་འི་ཡེ་ཤེས་
གང་ཞིག །ས་དང་པོ་འི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་དེ་དེ་ཡོན་
པ་འི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འབྲེལ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པ་འི་ཡེ་ཤེས་སྒྲིང་རྗེ་ལ་
སོགས་པས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་ཉིད་ཆར་རྣམ་པར་བྱེ་བ་ན་ས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་འཐོབ་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་
རྟེན་དུ་གྱུར་པ་འི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འི་ཕྱིར།

ཡོན་ཏན་ཐོབ་ཆུལ་ཡོད་དེ། ས་དང་པོ་འདིར་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ཐོབ་པ་འི་ཕྱིར། མཐུ་
སུལ་དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་ཆུལ་ཡོད་དེ། སྒྲིང་ལམ་ནས་མཐོང་ལམ་དུ་འཕྲོས་པ་འི་སྒྲིང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པ་འི་ཡེ་ཤེས་དེ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་དེས་དངོས་སུ་བྱངས་པ་འི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། དེ་རྗེས་
རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྒྲོམ་སྒྲུང་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོ་འི་ཆེན་པོ་རགས་པ་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་དུ་བསོད་
ནམས་ཀྱི་ཆོགས་གསོག། སྒྲུང་བུས་པ་འི་མཚན་མ་མཐོང་ནས་སྒྲིང་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པས་སྒྲོམ་
སྒྲུང་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོ་འི་ཆེན་པོ་རགས་པ་འི་དངོས་གཉེན་དུ་སོང་བ་ན་སྒྲོམ་ལམ་དུ་འཕྲོ་བ་སོགས་བུས་
པ་ཡོད་པ་འི་ཕྱིར། བར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་ཆུལ་ཡོད་དེ། ས་དང་པོར་རང་གི་ལུས་ལོངས་སྒྲིད་དགེ་
ཙ་རྣམས་སྒྲིན་པར་(༡༥ན)གཏོང་བའི་ཆོ། སད་མི་གཉིས་ཀའི་གནས་སྐབས་སུ་སེར་སྣ་མངོན་གྱུར་པ་
སྟེ་པ་འི་གོ་སྐབས་ཟད་པར་བཅོམ་པ་འི་སྒོ་ནས་གཏོང་བའི་ཕྱིར། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་སྟེ་པ་འི་འཛོན་ཆུལ་གྱི་ཁྱད་
པར་ཡོད་དེ། ས་དང་པོར་འཛམ་གྱི་གྲིང་ལ་དབང་པ་འི་འཁོར་ལོས་བརྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོར་སྟེ་བ་སྒྲུངས་
ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་འི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འབྲེལ་ལས། དེ་ཡང་གོང་ནས་གོང་དུ་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་
དང་མཐུ་སུལ་དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པ་དང་། སྒྲིན་པ་ལ་སོགས་པ་འི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་སྐགས་པ་དང་། རྣམ་
པར་སྒྲིན་པ་འཕེལ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་འི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བཅུར་

བཞག་གི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདི་ལ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་བསྐྱོབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་བཅུ་པའི་མདོའི་ཆེན་པོ་
བཅུ་ལ་མོགས་པའི་སྒྲོན་ལམ་འབྲམ་ཐུག་གངས་མེད་པ་བཅུ་ས་དང་པོ་བས་འདེབས་པར་གསུངས་པའི་
སྒྲོན་ལམ་རྣམས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་ནང་དུ་འདུས་པས་སྒྲོན་ལམ་ཀུན་བསྐྱོབ་པའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྒྲོན་ལམ་ངོས་གཟུང་དུ་ཡོད་དེ། བཟང་སྟོན་དང་དེའི་ནང་འཇམ་དབལ་
དབལ་པོ་མོགས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་ཡིན་པར་བསྐྱབ་བཅུ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་དང་པོའི་
བྱད་ཆོས་བཞི་བཤད་པ་ལྟར་ས་གཞན་རྣམས་ཀྱི་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར་ཡོད་ན། དེ་ལྟ་བུའི་རང་གི་ངོ་
བོའི་དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར་ཡོད་དམ་སྙམ་ན་མེད་དེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ལ་བྱས་བཞུད་
པའི་ཆོ། དེའི་རྗེས་མཐོང་བ་དང་བརྗོད་པ་མི་འབྱུང་པ་ལྟར། ནམ་མཁའ་(༡༥བ)ལྟ་བུའི་ཆོས་ཉིད་ལ་
བཞུད་ཚུལ། བཞུད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བརྗོད་མི་ལུས་ན་གཞན་གྱིས་ལྟ་སྒྲོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། རི་ལྟར་བར་སྒྲུང་བྱ་རྗེས་མཁའ་རྣམས་ཀྱིས། བརྗོད་པར་ལུས་མ་ཡིན་ཞིང་
མི་མཐོང་བ། དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་སྐས་ཀྱི་ས་ཀུན་ཀྱང་། བརྗོད་མི་ལུས་ན་མཉན་པར་ག་ལ་ལུས། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཆོས་སྐུའི་སྐས་བསྟན་པའི་འགོག་བདེན་མཐོང་བ་ལ་བྱད་པར་ཡོད་དེ།
ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། རི་ལྟར་མར་ངོའི་བཅུ་བཞི་ནས། ཁྲ་བཅུང་ཟད་གསལ་བ་ལྟར། དེ་བཞིན་
ཐོག་མཆོག་མོས་རྣམས་ལ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་ཡང་ཕྱང་ཟད་སྒྲུང་། རི་ལྟར་ཆོས་པའི་ཁྲ་བ་ལ། སྐད་ཅིག་སྐད་
ཅིག་འཕེལ་བར་མཐོང་། དེ་བཞིན་ས་ལ་ཞུགས་རྣམས་ཀྱིས། དེས་ཀྱིས་དེས་ཀྱིས་འཕེལ་བར་མཐོང་། །
རི་ལྟར་ཡར་ངོའི་བཙོ་ལྟ་ལ། ཁྲ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་རྫོགས་གསལ། དེ་བཞིན་ས་ཡི་མཐར་ཐུག་
ན། ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་ཡང་རྫོགས་པར་གསལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ས་རབ་དུ་དགའ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་སྟོང་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་ཐོབ་དུ་ཆོགས་བསགས་པའི་མཐུས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དང་། ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་འཐོབ་པའི་ལུས་པ་བྱད་པར་ཅན་མཐོང་ནས་ཡིད་དགའ་བ་སུལ་དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

མདོ་ལྷོ་ཀླུ་ལས། བྱང་ཆུབ་དང་ནི་ཉེ་བ་དང་། །མེམས་ཅན་དོན་རྒྱུ་མཐོང་བ་ལ། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་
སྐྱེ་འབྱུང་བ། །དེ་ཕྱིར་རབ་དགའ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །གསུམ་པ་ནི། །ཁ་ཅིག །ཟག་པ་
དམིགས་པ་དང་། (༡༧ན)མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་རྒྱས་སུ་རུང་བ་དེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་ཟེར་ན། །གཟུགས་སྐྱོ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། །དེར་ཐལ། །དེ་ལ་དམིགས་
ནས་ཟག་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །དེར་ཐལ། །དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ཁ་ཅིག །
མ་རིག་པ་དང་དེའི་བག་ཆགས་གང་རུང་གིས་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ཟག་བཅས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན།
སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། །དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཅུ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཁ་ཅིག །ཟག་པའི་སྒོ་དྲུག་གང་རུང་དང་འབྲེལ་བ་དེའི་
མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། །དེ་དང་བཅས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་སྒོ་མ་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་
དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། །དེར་ཐལ། མ་རིག་པ་དང་དེའི་བག་ཆགས་གང་རུང་གིས་བསྐྱད་པའི་
ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཁ་ཅིག །དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་ཟག་པ་རྒྱས་སུ་མི་
རུང་བ་དེ་ཟག་མེད་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། །དེ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་མ་རིག་པ་དང་
དེའི་བག་ཆགས་གང་རུང་གིས་མ་བསྐྱད་པ་གཅིག་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། །དེར་ཐལ། ཆོག་གསལ་
ལས། མ་རིག་པའི་རབ་འཛུགས་བྱལ་བ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་ལྟོས་ནས་
ནི་མ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །ཁ་ཅིག །མཐུ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ས་དང་པོར་ཞིང་བརྒྱ་གཡོ་བ་ལ་
བྱེད་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། །དེ་འདྲ་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་སྤྲུག་བཅུག་ཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །དེར་ཐལ།
འཇིག་རྟེན་ཁམས་བརྒྱ་འདི་ཡིས་ཀྱུན་(༡༨བ)ནས་གཡོ་ཞིང་སྤྱང་བར་ནུས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །ཁ་
ཅིག །ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོག་ས་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡུལ་སྤྱོད་ཉིད་དང་ཡུལ་ཅན་རང་ཉིད་ལ་དོན་ལ་གཉིས་
སྤྱང་ཡོད་ཀྱང་། ཡེ་ཤེས་དེས་ཆོས་ཉིད་རིག་པའི་རིག་པོར་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་ཆོས་ཉིད་ལ་ཟུག་པ་ལྟར་
སྤྱང་ཞིང་གཉིས་སྤྱང་བྱུང་བ་ལྟར་སྤྱང་བའི་སྒོ་མ་རུང་གི་ཡེ་ཤེས་ནམ་ཐོབ་པ་ན་ཆོག་ས་ལམ་ནས་སྤྱོད་ལམ་
ལ་འཕོས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། །དེ་འདྲའི་དྲོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྤྱད་ཅིག་དང་པོའི་ཆེ། །དེ་ཆོས་

ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲུང་རྒྱུ་པ་ལྟར་སྒྲུང་བའི་སྒྲུང་རྒྱུ་མེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲོང་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་
མཉམ་པར་བཞག་པའི་དྲོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྒྲོན་ཅིག་དང་པོ་དེ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་ཡོད་པར་བྱང་སེམས་དེས་
མྱོང་སྒྲོབས་ཀྱིས་ངེས་ལུགས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱལ་ཚབ་རིན་པོ་ཆེས། དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
ཞི་ལྷག་རྒྱུང་འབྲེལ་ཐོག་མར་སྒྲིམ་པ་ན་སྒྲོར་ལམ་དྲོད་སྒྲིམ་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེའི་ཆེ་མཉམ་པར་བཞག་
བཞིན་པའི་དུས་ཉིད་ནའང་གཉིས་སྒྲུང་ཡོད་པ་མྱོང་སྒྲོབས་ཀྱིས་ངེས་ལུགས་ཀྱང་། ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱིར། ཁ་ཅིག སྒྲོམ་སྒྲུང་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སྒྲུངས་པ་དང་། ས་གཉིས་པ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་
ཟེར་ན། ས་དང་པོའི་སྒྲོམ་ལམ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱལ་ཚབ་རིན་
པོ་ཆེས། ས་དང་པོ་ནི་བསྐལ་པ་དུ་མའི་ཡུན་གྱིས་རྫོགས་དགོས་པས་སྒྲོམ་ལམ་གྱིས་བསྐྱས་པ་ཡང་ཡོད་
པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག ཁ་རིག་པ་དང་དེའི་བག་ཆགས་ཟད་པ་ན།
རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་མེད་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་(༣༠ན)ཐལ། སེམས་ཀྱི་
དྲི་མ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེས་བསྐྱེད་པ་ན་འོད་གསལ་བའི་སེམས་མི་འགྱུར་བར་གནས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
དཔེར་ན། རྫོགས་ཀྱི་གོས་དྲི་མ་ཅན་མེར་བཅུག་པ་ན་དྲི་མ་འཛིག་ཀྱང་གོས་མི་འཛིག་པའི་བྱིར། ལྷབ་སྟེ།
ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། རི་ལྟར་མེ་ཡིས་དག་པའི་གོས། སྒྲ་ཆོགས་དྲི་མས་དྲི་མ་ཅན། རི་ལྟར་མེ་
ཡི་ནང་བཅུག་ན། དྲི་མ་འཛིག་འགྱུར་གོས་མིན་ལྟར། དེ་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཡི་སེམས། འདོད་ཆགས་
ལས་སྒྲིམ་དྲི་མ་ཅན། ཡེ་ཤེས་མེ་ཡིས་དྲི་མ་སྟེག དེ་ཉིད་འོད་གསལ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱིར། གཉིས་པ་ཁྱད་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། རང་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན།
གཞན་རྒྱུད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན། ས་དང་པོར་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པ་དང་གསུམ།
དང་པོ་ལ། ཡོན་ཏན་སོ་སོར་བྱེ་སྟེ་བཤད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་མདོར་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་
ལ། དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན། རིགས་སུ་སྒྲེ་བ་སོགས་བཞིའི་ཡོན་ཏན། ས་གོང་མ་
གཞོན་པ་སོགས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དེ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་
བྱང་སེམས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲུ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་

ཡིན་ཏེ། རོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཐོབ་པར་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱི་རིགས་སྤྱུང་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། མོ་སྐྱེ་དང་ཉན་རང་ལས་འདས་གིང་སངས་རྒྱས་སྤྱུ་བ་གོད་ངེས་(༥༠བ)ཀྱི་ལམ་རྒྱད་ལ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། མཐོང་སྤང་གིས་བསྐྱེས་པའི་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྤྱར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་ས་དང་པོ་བ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། དགའ་བ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་འཆང་བ་ཡིན་ཏེ། ས་དང་པོའི་སྤང་བྱ་དང་བྲལ་བའི་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགའ་བ་མང་པོ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ལུས་མཐུ་བྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་ཀུན་ནས་གཡོ་བར་ལུས་པའང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ས་གོང་མ་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཏེ། ས་དང་པོ་ནས་གཉིས་པར་གཞོན་པར་བྱེད་ཅིང། དེ་ནས་ཀྱང་ས་གོང་མ་གོང་མར་རབ་ཏུ་འགོ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆེ་བྱང་སེམས་འདི་ཡི་ཆོས་ཅན། ངན་འགྲོའི་ལམ་ནམས་མཐའ་དག་འགགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེར་སྐྱེ་བའི་ས་བོན་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེའི་ཆེ་བྱང་སེམས་འདི་ཡི་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་ས་ནམས་ཐམས་ཅད་ཟད་དེ། དེའི་ཆེ་འདི་བྱང་འཕགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་ཆོས་ཅན། འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དེས་འཕགས་ལམ་ཐོབ་པ་ལས་རྗེས་མཐུན་གྱི་སྒྲིན་ཡོན་སྤང་སྤང་བྱེད་པ་ལྟར། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ལས་དེའི་སྒྲིན་ཟད་ཅིང་ཡོན་ཏན་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

རིང་མོར་དང་རིགས་པ་གསུམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་གཞན་རྒྱུ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་ལ། ས་འདིར་ཉན་རང་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་
ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ། ས་བདུན་པར་ཉན་རང་སྒྲོ་སྒྲོབས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་གཉིས། དང་པོ་
ལ་ཆོག་གི་(༡)ན་དོན། སྤྱི་དོན། མཐའ་དབྱེད་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
རྒྱལ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལྟ་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཅུ་ལ་གནས་པས་ཀྱང་ཉན་རང་རྣམས་རིགས་
ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱུང་དབང་གི་གསུང་ལས་སྤྱི་པའི་ཉན་ཐོས་དང་བཅས་པའི་
རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་སྤྱིར་རྒྱུ་རྒྱུ་དང་སེམས་བསྐྱེད་པ་སོགས་བསོད་ནམས་དག་གི་དབང་གིས་པམ་
པར་བྱས་ཤིང་ཟེལ་གྱིས་མནན་པས་དེ་དག་ལས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ནི། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་རྒྱ་མཚན་རི་ལྟ་
བུ་ཡིན་ཟེལ་ན་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རང་རྒྱུད་ལ་སྤྱི་པ་མ་ཐག་པའི་ས་དང་པོ་བ་
དེས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་རྣམས་རྒྱལ་པའི་བྱ་སྤྱི་པ་མ་ཐག་པ་རྒྱལ་པའི་མཚན་དང་ལྟན་པས། སྤྱོན་པོ་
རྣམས་སྤྱོ་སྤྱོབས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་ལུས་པ་ལྟར། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཉན་
རང་རྣམས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་ལུས་ཀྱང་། རྒྱལ་པའི་བྱ་དེས་རིགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཆེ་བའི་དབང་གིས་
ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ལུས་པ་བཞིན། ས་དང་པོ་བ་དེས་ཀྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། སྤྱིར་རྒྱུ་རྒྱུ་པོ་
སོགས་ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ལུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན།
ནམ་མཁའ་ལྗིང་གི་སྤུ་སྤུ་སྤྱི་པ་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པའི་གཤོག་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གསུང་དང་འདྲ་བའི་ཐབས་
ཀྱི་ཆ་དང་། མིག་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་འདྲ་བའི་ཐབས་ཀྱི་ཆས་ཟེན་པའི་དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་མཁའ་ལྗིང་དང་ཆོས་མཚུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་(༡)དབང་དེ་ལ་ཡོད་ཀྱི། བྱ་
པལ་པ་གཞན་དག་གི་དཔེར་འོས་པའི་ཉན་རང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་མདོ་

ལས། རིགས་ཀྱི་ཕུ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའི་ཕུ་སྟེས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ་རྒྱལ་པོའི་མཚན་དང་
ལྷན་པ་ནི་སྒོན་པོའི་ཚོགས་ཀྱི་ཐོ་གཙོ་པོར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རིགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཆེ་བའི་
དབང་གིས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཏོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལས་དང་པོ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་
བསྐྱེད་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་སྟེས་པས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་དང་སྟོང་རྗེའི་དབང་གིས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལྷན་རིང་དུ་ཚངས་པར་སྤྱད་པ་
ནམས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཏོ། །རིགས་ཀྱི་ཕུ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ལྗིང་གི་དབང་པོ་ཆེན་པོའི་
སྤྱུ་གུ་སྟེས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པའི་གཤོག་པའི་རྒྱུད་གི་སྤྱུགས་དང་མིག་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ལོན་ཏན་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ལས་གཞན་པའི་བྱའི་ཚོགས་མ་ལུས་བསྐྱས་པར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་
ནམ་མཁའ་ལྗིང་གི་དབང་པོ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་ཡང་དག་པར་བྱུང་བ། ནམ་མཁའ་ལྗིང་གི་
དབང་པོའི་སྤྱུ་གུ་ཐམས་ཅད་མཆེན་པ་ཉིད་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གཤོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་པ་རོལ་གཞོན་
པ་དང་། ལྷག་པའི་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མིག་གི་ལོན་ཏན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བསྐྱལ་པ་བསྐྱེད་
དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར།

བྱང་(༡༡ན)སེམས་སོ་སྟེའི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཀྱིས་ཉན་རང་དག་བཅོམ་ཟིལ་
གྱིས་གཞོན་པ་མིན་ནམ་སྟུམ་ན། ཡིན་ཏེ། རྩོམ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱུ་ཀྱི་དུམ་བུས་ཀྱང་གསེར་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་
པལ་པ་གཞན་དག་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། རིགས་ཀྱི་ཕུ་འདི་
ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྩོམ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཆག་ཀྱང་གསེར་ཀྱི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་
གྱིས་གཞོན་ཅིང་། རྩོམ་རིན་པོ་ཆེའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ་དབུལ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནམ་པར་སྒྲོག་གོ། །
རིགས་ཀྱི་ཕུ་དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཆེན་པར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྩོམ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཉན་དང་བུལ་
ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལོན་ཏན་ཀྱི་གསེར་ཀྱི་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཅིང་བྱུང་

རྒྱལ་མེས་པ་དཔའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ། འཁོར་བའི་དབུ་མ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པར་སྒྲིག་གོ།
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག །བྱང་རྒྱལ་ཏུ་མེས་པ་བསྐྱེད་ནས་རིང་པོར་མ་ཡོན་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་
མེས་པ་བསྐྱེད་དེ། རགས་པ་བདུན་ལས་བྱུང་བའི་མེས་པ་བསྐྱེད་དང་། བྱང་མེས་པ་དེ་ཚོགས་ལས་པ་ལ་
བྱེད་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དོན་དམ་པའི་མེས་པ་བསྐྱེད་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
དེ་དོན་དམ་པའི་མེས་པ་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་རྒྱལ་མེས་པ་དཔའི་ཡོན་ཏན་ལ་དོགས་པ་དབྱེད་པའི་
སྐབས་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། སྐབས་འདིར་མེས་པ་བསྐྱེད་བརྩུར་བཤད་པའི་མེས་པ་བསྐྱེད་དང་
པོ་དེ་དོན་དམ་པའི་མེས་པ་བསྐྱེད་ལ་བྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རིགས་(༡༩བ)
པར་ཐལ། དེ་ས་དང་པོ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གཞུང་འདིའི་མེས་པ་བསྐྱེད་བརྩུ་པོ་དེ་ས་
བརྩུ་པོ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། རྒྱུགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་
མེས་པ་ལྟ་དང་པོ་ལ་གནས་ཀྱང་། །ཞེས་པའི་མེས་པ་དེ་དོན་དམ་པའི་མེས་པ་བསྐྱེད་ལ་བྱེད་མི་རིགས་
པར་ཐལ། བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་བའི་དེ་ལ་བྱེད་མི་རིགས་པའི་བྱིར། བྱལ་སྟེ། ཚོགས་རྒྱུ་གསུམ་
པོ་འདིས་མདོ་དཔེ་དོན་བསྟན་ནས་བསྟན་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། གཞུང་དེ་ས་དང་པོ་བའི་ཡོན་
ཏན་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པར་ཚོགས་སྟོར་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དངོས་སུ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། འདི་ནི་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུ་འང་སྐྱེས་པ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་
གཞུང་དེ་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་བྱང་མེས་
པ་དེ་ཚོགས་སྟོར་བཤད་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
བྱང་འཕགས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག །རྒྱུགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཅན་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་མེས་པ་དཔའ་
དེ་ས་དང་པོ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཞེས་པའི་འཕགས་པ་དེ་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་
མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྣམ་འཇུག་
འབྲེལ་ལས་བཤད་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་དེ་རྒྱུན་ཞུགས་

ཞུགས་པ་ནས་ཡས་བགྲངས་ཀྱི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་འང་མ་ཡིན། དག་བཙུམ་འབྲས་གནས་ནས་མས་
བགྲངས་ཀྱི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་འང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡས་བགྲངས་ཀྱི་འཕགས་པ་བརྒྱ
པ་དང་། མས་བགྲངས་ཀྱི་འཕགས་(༩༩ན)པ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་ཅེས་འཕགས་པ་ཡིན་ན་
དུམ་པ་པ་ཡིན་པས་བྱུ་བྱས་པ་ལ། གཞུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཙུམ་པ་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱུ་མ་ཐའ་སྒྲིབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ བྱིར་ན་མ་བྱུ། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱུ་མ་ཐའ་སྒྲིབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། གཞུགས་མེད་ཁམས་ན་དག་གི་སྒྲིབ་པར་ཐལ་ལོ། ཁ་ཅིག ཁ་དང་པོ་པས་ཉན་རང་
དག་བཙུམ་སྒྲོ་སྒྲོབས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ལུས་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་དག་བཙུམ་པས་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་ལ་སྒྲོན་འཕེན་པ་ཁ་ཅིག ཉན་ཐོས་དག་བཙུམ་པ་ཆོས་ཅན།
ཁམས་གསུམ་ཀྱི་ཕ་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མ་སྒྲངས་པར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་
ན། ལྷ་མ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་དེ་སྒྲོ་སྒྲོབས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དེས་དེ་ཀླན་རྫོང་མེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ལུས་ལ། དོན་དམ་མེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་
སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་ལུས་པའི་བྱུ་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱི་མ་དེའི་སྒྲོ་ནས་གཞོན་པ་
ལ་ས་བརྒྱུ་པ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཁ་དང་ཐག་གི་གདགས་
གཞི་ཕྱང་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་མ་རྟོགས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པས་བྱུ། གང་ཟག་
བདེན་པས་སྒྲོངས་པའི་སྒྲོང་ཉིད་སྒྲོང་ཉིད་སྒྲོ་མོ་མིན་ཟེར་ན། མདོ་སྒྲེ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
རྟོགས་པར་ཐལ། ཁས་བྱངས་ཕྱི་མ་ལ་རྒྱ་མཚོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་སྒྲེ་(༩༩བ)པ་ཆོས་ཅན།
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་ཕྱང་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་མ་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུ་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཉན་ཐོས་དག་བཙུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་
ཆེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དུམ་པ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུ། འོ་ན། བྱེ་བྱག་སྒྲིབ་པར་གྱུར་པའི་བྱུང་མེམས་

ཆོག་ས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་དམན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱེ་བྱག་སྒྲུ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷུ་པ་འགྲིག།
ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐེག་དམན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་
དམན་དག་བཅོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཆོག་གི་དོན། སྤྱི་ཡོད་དོན། མཐའ་དབྱེད་པ་དང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ས་རབ་རྩ་དགའ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ས་བརྟན་པ་རིང་རྩ་སོང་བར་
སོན་པ་ན་རིགས་སྟོབས་སུ་མ་ཟད། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡང་ཉན་རང་ལས་ལྷག་པར་འཇུག་ཏེ།
དེའི་ཆེ་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་སྐད་ཅིག་རེ་ལ་འཇུག་ལྟར་བྱེད་ལུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བས་ས་བརྟན་པ་རིང་རྩ་སོང་བ་ཐོབ་པ་ན་ཉན་རང་དག་
བཅོམ་སྟོ་སྟོབས་ཀྱི་སྟོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའི་བྱ་ན་ཆོད་པ་མོ་
དེ་རིམ་གྱིས་ནར་སོན་པ་ན་རིགས་སྟོབས་སུ་མ་ཟད་སྟོང་ཉིད་སྟོབས་ཀྱི་སྟོ་ནས་ཀྱང་སྟོན་པོའི་ཆོག་སྐྱེས་
ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ལྟར། དོན་དམ་པའི་བྱང་རྩ་བ་རྩ་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་པའི་བྱང་རྩ་བ་སེམས་དཔའ་
དེས་རིམ་གྱིས་ལམ་གོང་མ་གོང་མར་བཞོད་པས་(༣༧)འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་གཉིས་སྟོང་
ལུ་པའི་སྟོ་ནས་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་ལྟར་བྱེད་པའི་ལུས་པ་ཐོབ་པའི་སྟོང་ཉིད་སྟོབས་
ཀྱིས་ཉན་རང་དག་བཅོམ་སྟོ་སྟོབས་ཀྱི་སྟོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་བརྟན་པའི་མདོ་ལས།
ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་དག་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པའི་རྒྱལ་པོའི་བྱ་རྒྱལ་པོའི་མཚན་
དང་ལྷན་པ་ནི་སྐྱེས་པ་ཅམ་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་བྱིན་གྱིས་སྟོན་པོའི་ཆོག་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་གྱི།
རང་གི་སྟོང་ཉིད་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱུ་པར་དབྱེད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ནམ་དེ་ནར་སོན་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་རང་
གི་སྟོང་ཉིད་སྟོབས་བསྐྱེད་པས་སྟོན་པོའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ནི་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །ཀྱི་རྒྱལ་པ་འི་
སྐུ་དག་ །དེ་བཞིན་རྩ་བྱང་རྩ་བ་སེམས་དཔའ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་རྩ་བ་སྐྱེས་པའི་བསམ་པའི་ཆེ་བ་
ཉིད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་གྱི། རང་གི་སྟོང་ཉིད་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱུ་
པར་དབྱེད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །བྱང་རྩ་བ་སེམས་དཔའི་ས་བརྟན་པ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་རྩ་བ་སེམས་
དཔའ་ནི་རང་གི་ཡུལ་གྱིས་པའི་ཆེ་བ་ལ་གནས་པས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་

ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱལ་གྱི་འགོག་པ་དེ་རི་ལྷ་ཅུ་ཞེན།
གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ས་རྒྱལ་པར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཐོབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་
ནི་རྒྱལ་པར་འདིར་ཡུལ་གྱི་འགོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ས་རྒྱལ་པར་སྟོམས་པར་འཇུག་ལྷང་གི་སྟོན་པ་འདིས་
པར་བྱས་པས་ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་དེའི་ཆེ་འགོག་པ་(༣༧བ)ཡང་དག་པའི་མཐའ་དེ་བཞིན་ཉིད་
ལ་བྱ་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱད་ཅིག་མ་ཐུང་དུ་རེ་ལ་འཇུག་ལྷང་བྱེད་པར་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱིའི་སྒྲུང་བ་ཅུང་ཟད་
ཅམ་ཡང་བརྒྱད་མི་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་
ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འགོག་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། འདིར་
སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་འདིར་ནི་ས་རྒྱལ་པར་
ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་ལ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྒྱད་ཅིག་དང་རྒྱད་ཅིག་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པར་
འཇུག་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། དེའི་ཆེ་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནམ་ཟེར་ན་མ་ཡིན་
ཏེ། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ས་བདུན་པ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔས་
ནི་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ཅིག་དང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ཅིག་ལ་ཡང་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་ཅིང་ལྷང་སྟེ།
འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་ཞེས་ནི་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ས་དང་པོར་ཉན་རང་དག་
བཅོམ་སྟོ་སྟོབས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་རྣམས་ཞེས་བཤད་པས། ཉན་རང་ལ་ཚོས་ཐམས་ཅད་
རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པར་གྱུར་པ་ཡོད་དམ་ཟེར་ན་ཡོད་དེ། རང་འགྲེལ་ལས། ལྷང་འདི་ལས་ནི་
ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡང་
ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་གསལ་བར་ངེས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱལ་དེ་ལས་གཞན་དུ་སྒྲུབ་རིགས་
པ་གསུམ་གྱིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར།

རིགས་པ་དང་པོས་གཞོད་རྒྱལ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པའི་སེམས་(༣༨)དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་
སེམས་ས་དང་པོ་བས་ཉན་རང་དག་བཅོམ་སྟོ་སྟོབས་ཀྱིས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྣམས་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་
བྱང་སེམས་དེས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག །ཉན་རང་དག་བཅོམ་

གྱིས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་མ་རྟོགས་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཅི་ཡང་
མེད་མན་ཆད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སྤྱོད་ལ་བ་དེ་བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བས་སྒོ་སྟོབས་གྱི་སྒོ་
ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་རང་
བཞིན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་གཤམ་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱིར། འཛིག་རྟེན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལྟར་
དེ་དག་གྱུར་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔས་གྱུར་རང་གི་སྒོ་སྟོབས་པར་དབྱེད་པས་
གྱུར་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་འགྱུར་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

རིགས་པ་གཉིས་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ཉན་རང་དགྲ་བཙུམ་པ་འདི་དག་གིས་ཁམས་གསུམ་ན་སྟོད་
པའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱ་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་མ་སྦྱངས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་
རྟོགས་ཟེན་རྒྱན་ལྟ་བུ་བསྐྱོམས་པ་དང་བྲལ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་ཞི་རགས་གྱི་རྣམ་
པ་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་ལ་ཆགས་པ་མཐོན་གྱུར་
དང་བྲལ་བའི་སྤྱོད་ལ་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། སྤྱོད་ལ་བ་བཞིན་དུ་འདི་དག་གིས་
ཁམས་གསུམ་ན་སྟོད་པའི་སྤྱ་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སྦྱངས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

རིགས་པ་གསུམ་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ཉན་རང་དགྲ་བཙུམ་དེས་གང་(༣༡)ཟག་གི་བདག་མེད་
མཚན་ཉིད་ཆར་བརྟོགས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་དག་གིས་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་གདགས་རྒྱུའི་སྤང་པོ་ལ་
བདེན་པར་དམིགས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གདགས་གཞི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྤང་པོའི་རང་གི་རོ་
པོ་ལ་བདེན་པར་དམིགས་པའི་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ། རང་འགྲེལ་ལས།
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་རོ་པོ་ལས་དམིགས་པས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པའི་བྱིར། གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་པ་ཡང་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་རྟེ། བདག་ཏུ་གདགས་པའི་རྒྱ་སྤང་པོ་ལ་དམིགས་པའི་བྱིར་རོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས་གྱུར། དེའི་ཆོ་ཆོས་བདག་གྲུབ་མཐས་ཡོད་
པར་ཁས་ལེན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་འོངས་མེད་པས་འཇུག་འགྲེལ་ལས་གྱུར། ཆོས་ལ་
བདག་ཏུ་འཛིན་པ་མི་འདོར་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མི་རྟོགས་པར་གསུངས་སོ། །དེའི་བྱིར་ཉན་རང་

གིས་ཀྱང་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། ཉན་རང་དག་
 བཅོམ་ལ་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་གཤམ་པ་ཞིག་དེས་པར་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་དགོས་པ་ལ་
 མདོའི་གེས་བྱེད་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གེས་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་བྱིར། མདོའི་གེས་བྱེད་ལ་ཡང་ཐེག་
 པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལས་ཆེན་པོའི་གེས་བྱེད་ཡོད་དེ། རྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་གེས་རབ་དང་བུལ་པའི་གང་
 ཟག་གིས། བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་གང་གིས་ཀྱང་བྱུང་པར་དུ་མ་བྱས་པར་སྤང་བོ་སོགས་ལ་དམིགས་
 བས་མི་རྟག་པ་སོགས་སུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་མི་རུས་ཏེ། (༡༥ན)དཔེར་ན་རྒྱ་མའི་
 སྤང་མེད་ལ་སྤང་མེད་དངོས་སུ་བཟུང་ནས། སྤང་མེད་འདི་མི་རྟག་པ་དང་། རྟག་བསྐལ་པ་དང་། རྟོང་པ་
 དང་། བདག་མེད་པའི་སྤང་མེད་དོ་རྟམ་དུ་འཛིན་པའི་སྒོ་དེས་སྤང་མེད་ལ་ཆགས་པ་སྒོར་མི་རུས་པ་བཞིན་
 ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྟག་བསྐལ་བརྟན་པས་ཞུས་པའི་མདོ་ཚིག་གསལ་དུ་བྱངས་པ་ལས། དཔེར་ན་མི་ལ་
 ལ་ཞིག་གིས་རྒྱ་མ་མཐའ་ཀྱི་རྩ་མོ་བྱུང་པའི་ཆོ། རྒྱ་མ་མཐའ་ཀྱིས་རྒྱལ་པའི་སྤང་མེད་མཐོང་ནས།
 འདོད་ཆགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ། དེ་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་སེམས་དཀྱིས་ནས་འཁོར་ཀྱིས་འཇིགས་ཤིང་
 བག་ཆ་སྟེ། རྟན་ལས་ལངས་ནས་སོང་སྟེ་སོང་ནས་ཀྱང་སྤང་མེད་དེ་ཉིད་ལ་མི་རྟག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་
 ཅིང་། མི་རྟག་པ་དང་རྟག་བསྐལ་པ་དང་རྟོང་པ་དང་བདག་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ན། དེགས་ཀྱི་སྤང་
 རི་རྟམ་དུ་སེམས། མི་དེ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན། གསོལ་པ་
 བཅོམ་ལྡན་འདས། གང་སྤང་མེད་མ་མཆིས་པ་ལ་མི་རྟག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་། མི་རྟག་པ་དང་རྟག་
 བསྐལ་པ་དང་རྟོང་པ་དང་བདག་མེད་པར་ཡིད་ལ་བབྱིད་པའི་མི་དེའི་མདོན་པར་བརྟན་པ་དེ་ནི་ལོག་
 པ་ལགས་སོ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་རྒྱལ་པ། དེགས་ཀྱི་སྤང་འདི་ན་དག་སྒོར་དང་དག་སྒོར་མ་དང་།
 དག་བསྟན་དང་དག་བསྟན་མ་ཁ་ཅིག་མ་སྟེས་ཤིང་མ་བྱུང་བའི་ཚོས་ནམས་ལ་མི་རྟག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་
 ཅིང་། མི་རྟག་པ་དང་རྟག་བསྐལ་པ་དང་རྟོང་པ་དང་བདག་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་
 དག་ཀྱང་དེ་དང་འབྲ་བར་ལྟ་བར་བྱའོ། །ང་ནི་མི་སྤྱན་པོ་དེ་དག་(༡༥བ)ལ་ལམ་བསྟོམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
 མི་སྒྲ་སྟེ། དེ་དག་ནི་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྡོད་ལས་ཀྱང་བསྟན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱི་བ་པ་སྤྱོད་པ་ལ་ལུང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་
 དཔེ་ལྷའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་དགོས་པར་བསྟན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ལ་བསྟན་པའི་
 མདོ་ལས། གཞུགས་ནི་དབུ་བ་བརྟེན་པ་འདྲ། རྩོམ་བ་རྩ་ཡི་རྩ་བུར་འདྲ། །འདྲ་ཤེས་སྒྲིག་རྩ་ལྟ་བུ་ཏེ། །
 །འདྲ་བྱེད་རྣམས་ནི་རྩ་ཤིང་བཞིན། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྩ་མ་ལྟར། །ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་ཏེ། །
 །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། །བསྟན་བཅོས་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། །རི་སྤྱིད་ལུང་པོ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་
 ལུལ་སྟན་ལུང་མ་སྤྱོད་བར་རང་རྩ་ལ་ཡོད་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་རང་འཛིན་ཡོད་ལ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་
 བསགས་ཏེ་འཁོར་བར་སྒྱེད་གོས་པའི་བྱིར། །འཁོར་རྩལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་པའི་ཉོན་མོངས་དང་།
 ལས་གྱི་ཉོན་མོངས་དང་། གཞིའི་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིའི་གོ་རིམ་མེད་པར་འཁོར་
 བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། །རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས། །རི་སྤྱིད་ལུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྤྱིད་དེ་ལས་རང་
 འཛིན་ཉིད། །རང་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །དེ་ལས་ཡང་ནི་སྒྱེད་པ་ཡིན། །ལམ་གསུམ་ཐོག་མཐའ་དབུས་
 མེད་པ། །འཁོར་བའི་དགྱིལ་འཁོར་མགལ་མེ་ཡི། །དགྱིལ་འཁོར་ལྟ་བུ་པན་རྩལ་གྱི། །རྩུ་ཅན་འདི་ནི་
 འཁོར་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། །རྩལ་སྤྲས་ཞིབ་ལྟས་ཀྱང་། །བདེན་པ་མཐོང་བས་གྲོལ་འགྱུར་
 གྱི། །སྤྱོད་ཉིད་མཐོང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་འཁོར་བ་(༡༥)ལས་གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་ལ། །ཆོས་ཐམས་
 ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཉིད་བསྒྲུབ་མི་དགོས་པར་ཐལ། །མདོན་པ་གཉིས་ནས་
 བཤད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཟེན་བསྒྲུབ་པར་བྱས་པ་ལས་འཁོར་བ་ལས་
 གྲོལ་རྩལ་པའི་བྱིར་ཞེས་རང་སྡེ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་བརྟེན་ནས། །དེ་འགོག་པ་ལ་ཕྱོགས་སྡེ་དེ་མི་
 འཐད་དེ། །རྩུ་མཚན་གང་གི་བྱིར་ན། །ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོའི་ལུང་ལས། །སྤྱོད་ཉིད་ལྷ་མོ་རྟོགས་པའི་ལམ་
 འདི་མེད་པར་བྱང་རྩལ་གསུམ་པོ་གང་ཡང་འཐོབ་མི་རྩལ་བར་ལུམ་རྩལ་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་དུ་ཁུངས་
 དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་པའི་བྱིར།

རིགས་པ་གཞན་ཡང་། །བསྟན་པའི་རྩ་བ་དོན་དམ་པའི་དགེ་སྤྱོད་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་
 དག་བཅོས་པ་ཡང་ཐོབ་པར་དཀའ་བ་སྡེ་མི་འཐོབ་པར་ཐལ། །དེས་སྤྱོད་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་བྱིར། །བྱུང་

སྟེ། སེམས་ནི་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པས་ལྷ་འདས་འཕྲོ་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སྟོན་
 པ་ལ། བསྟན་ཅུང་གཞི་ལྷན་ན། དག་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་དཀའ་བར་གནས། སེམས་ནི་དམིགས་
 དང་བཅས་ནམས་ཀྱིས། ལྷ་འདས་པའང་དཀའ་བར་གནས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན། ཁྱོད་
 གྱི་འདོད་པ་དེ་ལྟར་ན། ཐེག་དམན་གྱི་སྟོན་ལས་ཚོས་གྱི་བདག་མེད་བསྟན་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དོན་
 མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཐེག་པ་སྟོན་མེ་ལས། ལུངས་དེ་ནི་ཉན་ཐོས་གྱི་ཐེག་པ་ལས། གང་ཟག་གི་
 བདག་མེད་པའི་སྒྲིའི་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚོས་བདག་མེད་པ་ཉིད་བསྟན་
 པར་མི་རྒྱས་(༣༧བ)སོ། རྒྱས་པར་གྱུར་ན་ནི་ཐེག་པ་གཞན་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་ཏུ་
 འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྒྲ་པ་མི་རིགས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ལེགས་ལྷན་འབྱེད་གྱི་རྗེས་སུ་
 འབྲངས་པའི་དམ་བཅའ་དེ་ལྟར་ན། སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་མེད་ཡིན་ནམ། དེར་ཚོས་གྱི་བདག་
 མེད་བསྟན་པ་དོན་མེད་ཏུ་འཆད། དང་པོ་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཐམས་ཅད་ཚོས་གྱི་བདག་མེད་ཅམ་
 སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོན་ལས། སྟོན་པ་ཕྱིན་དུག །བསྟོན་པ། སྟོན་ལམ། སྟོན་རྗེ་ཆེན་པོ་
 སོགས་ཐབས་གྱི་ཆ་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། ཉན་ཐོས་གྱི་སྟོན་ལས་ཚོས་གྱི་
 བདག་མེད་མདོར་བསྟན་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྟོན་སྒྲ་རྒྱས་
 པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། གང་ཞིག་གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་གྱི་ཐེག་པ་ལས་ཀྱང་ཚོས་ལ་
 བདག་མེད་པར་བསྟན་ན། དེའི་ཚེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ལྷན་ཏུ་སེམས་པ་
 དེའི་ལུགས་དེ་ཡང་འདི་ལྟར་རིགས་པ་དང་ལུང་དང་འགལ་བར་རྟོགས་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 ལུང་གི་ཐེག་བྱེད་རི་ལྟ་བུ་ཡོད་ཅིན། སྒྲ་མའི་ཐེག་བྱེད་ཡོད་དེ། རིན་ཆེན་འབྲང་བ་ལས། ཉན་ཐོས་ཐེག་
 པ་དེ་ལས་ནི། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སྟོན་ལམ་དང་། སྟོན་པ་ཡོངས་བསྟོན་པ་བཤད་དེས། བྱང་རྒྱལ་
 སེམས་དཔའ་གལ་འབྱུར། བྱང་རྒྱལ་སྟོན་པ་གནས་པའི་དོན། མདོ་སྟེ་ལས་ནི་བཀའ་མ་སྟལ། ཐེག་
 པ་ཆེ་ལས་བཀའ་སྟལ་པ། དེ་ཕྱིར་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་། ཞེས་དང་། ཕྱི་མའི་ལུངས་(༣༥ན)
 ཀྱང་། འཛིག་རྟོན་ལས་འདས་པར་བསྟོན་པ་ལས། མཚན་མ་མེད་པ་མ་རྟོགས་པར། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐར་པ་

མེད་པར་གསུངས། །དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལས། །དེ་ནི་ཆོང་བར་བརྟན་པ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་དོ། །ཁོ་ན། ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པ་དེ་དང་མཛོན་རྟོགས་རྒྱུ་དུ། གཟུང་དོན་རྟོག་པ་སྤོང་ཕྱིར་དང་། །
ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཉན་རང་གི་ལམ་དུ་བདེན་འཛིན་སྤོང་མི་རྒྱས་པ་དང་། ལྟ་བུ་དེ་དང་བལ་བའི་
མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ལམ་ཅམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པ་
དང་འགལ་ལོ་སྟམ་ན། དེ་འདྲའི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པ་ནི་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་དང་རྒྱུད་མ་སྤྲིན་པ་
འགའ་ཞིག་གི་དོན་དུ་གསུངས་པ་སྒྱུ་རྒྱུ་བཞེན་པར་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། རྒྱུན་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་བུག་ཉན་
རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། །རིགས་
ནི་ཐ་དད་རུང་མ་ཡིན། །བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེད་པ་གིས། །དེ་ཡི་དབྱེད་ཡོངས་སུ་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། །འདི་དག་གི་སྐབས་ནས་བཟུང་སྟེ་སེམས་བསྐྱེད་དུག་པའི་སྐབས་ཀྱི་བར་དུ་རྣམ་བཤད་ཀྱི་
དགོངས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་སྟག་ཆོང་ལོ་ལྟ་བུས། གང་དག་དཔལ་ལྷན་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་འབྲངས་ནས། །མ་
དག་འབྲུལ་པའི་སྒྲུང་བ་ཆོད་གྲུབ་ཏུ། །རིགས་པ་དུ་མས་དབྱེད་ནས་ཁས་ལེན་པ། །འདི་ལ་འགལ་བའི་
ཁུར་ཆེན་འདི་ལྟར་ཡོད། །ཅེས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། །ཡང་ཡང་སྒྲུས་ཀྱང་རྟོག་གེར་གོ་མས་པའི་མཐུས། །འཐད་
པ་བཅུག་ནས་(༡༥)དབྱེད་ཅིང་བསྒྲུབས་པས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་དུ་འགལ་བའི་ཁུར་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་
བཏང་འདུག་པ་འདི་ལ་ཞིབ་མོར་དབྱེད་ཆོ། གཞོད་བྱེད་ལྟར་སྒྲུང་ཅམ་མ་གཏོགས་ཡང་དག་མ་མཆིས་
པས། དགག་ལན་ཞིག་བྱས་ན་ཡོང་བར་འདུག་ཀྱང་། །ལོ་ལྟ་བུ་འདི་ཐ་སྙད་རིག་པ་སྒྲུབ་ན་མས་ལ་བཀའ་
དྲིན་མཚུངས་བལ་དུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པས་ཁོ་བོ་ཅག་གྱང་སྒྲུང་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་གལ་དུ་ཆུད་ཅམ་ཡིན་པས་
ཐལ་འགྱུར་འཕེན་པ་སྐབས་སུ་མ་བྱེད་སྟམ་པ་དང་། །ལོ་ལྟ་བུ་ཅོད་པ་ཡང་ཀུན་སྤོང་སྤོན་ཅན་མ་ཡིན་
པའི་དབང་གིས། ཁྱོད་སྤོང་ཉི་མས་གཞོན་ནུའི་དུས་ཀྱི་ཆོ། །མདོ་དང་རྒྱུན་གྱི་པད་ཆོལ་རྒྱས་མཐོང་ནས། །
བདག་སྤོང་ཁེངས་པའི་ཀྱུ་སྐད་ལྟག་པར་བྱས། །ཟབ་ཡངས་མཁུན་པའི་གཏོར་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །
ཞེས་རྗེ་སྒྲུ་མ་ལ་བསྟགས་བརྗོད་ཀྱང་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ལ། །ཁོ་བོས་བཅུ་མས་པའི་བརྟན་བཙོས་མཛོན་རྟོགས་
རྒྱུན་ཅ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་སྤོང་བཟང་དགོངས་རྒྱུན་གདོང་ལྟའི་དབང་པོའི་སྒྲུ་དབྱངས་ཀྱི་སྐབས་བརྒྱད་

པའི་ནང་དུ། རྗེས་འཇུག་མཁས་པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་པའི་འབྲིང་བཟུང་ཅན་ཡོད་ན་ལན་གདབ་པར་རིགས་
སོ་ཞེས་བསྐྱེད་མ་ཞིག་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། བྱེ་མ་བཅོར་བ་ལ་མར་ནག་ཡོང་རིགས་སུ་མི་འདུག་པས། བ་
སྒྲིང་རིག་པའི་ཐུགས་སྒྲུབ་བཞེས་མི་དགོས་པའི་དགོ་བའི་བཞེས་གཉེན་འདུས་ལན་འདེབས་མཛད་ན་
ལེགས་པར་སེམས་སོ།

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག ཁ་དྲུག་པ་མན་ཆད་དུ་ཉན་རང་དག་བཅོམ་སྒོ་སྒོ་བས་ཀྱིས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་
མི་ལུས་ཤིང་། བདུན་པ་ནས་ལུས་པའི་རྒྱ་མཚན། དེ་མན་ཆད་དུ་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་(༡༤ན)ཤེས་སྒྲིབ་སྒོར་
མི་ལུས། བདུན་པ་ནས་སྒོར་ལུས་པས་དེ་ལྟར་ཡིན་ཟེར་ན། རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་
དུ་གྱུར་པའི་ས་བདུན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཚོས་ཅན། ཉན་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པར་ཐལ། ཚོས་ཅན་
དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཉན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པ་མ་སྤངས་པར་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་སྒོར་པའི་འགོ་མི་ཚུམ་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེན་འཛིན་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་པར་དུ་བདེན་འཛིན་གྱི་བཟུང་ཆགས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
སྒོར་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བཅོལ་ག་མཁན་གྱིས་གོས་ཀྱི་དྲི་མ་རགས་པ་མ་བསལ་བར། གོས་ཀྱི་
དྲི་མ་ལྷ་མོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སེལ་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་མི་ལུས་ཏེ། དམན་ལམ་སྒོན་དུ་མ་སོང་
པའི་བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་བས་ཉན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་དང་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཁ་བདུན་པ་བས་ཐོད་ཀྱིས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྒྲོམས་པར་འཇུག་ལུས། དེ་མན་ཆད་
ཀྱིས་མི་ལུས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ལུས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། ས་དྲུག་པ་བས་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་བརྒྱུ་པའི་མདོ་ལས། གྱེ་རྒྱལ་པའི་སྤྲེལ་དག །
བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ས་དྲུག་པ་ཡན་ཆད་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་འགོག་པ་ལ་སྒྲོམས་པར་འཇུག་སྟེ།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ཁ་བདུན་པའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མར་གྱུར་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཚོས་ཅན། རང་གི་ངོ་སྐལ་
གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་གྱི་ས་ཐོན་གྱི་དངོས་གཉེན་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། བདེན་(༡༥བ)འཛིན་གྱི་ས་ཐོན་ཉན་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་བཤད་ལས། བདེན་འཛིན་གྱིས་བོན་སྤྱོད་བཞི། ཤེས་སྒྲིབ་སྤྱོད་བཞི་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ས་བདུན་པར་མདོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གྱི་མཚན་མ་མདོན་དུ་མི་བྱེད་
པས་མཚན་མེད་གྱི་ལམ་ཐོབ་ཅིང་། རྒྱག་པ་མན་ཆད་ནས་མ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ཟེར་ན། མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་རྒྱ་མཚན་ཆོས་ཉིད་ལ་འཇུག་ལྟར་བྱེད་ཆུབ་གྱི་སྒོ་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། སྐད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར་འཇུག་འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ས་བདུན་
པ་བས་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་གྱི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐོབ། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་གྱིས་
དེ་མ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ཟེར་ན། བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་མོངས་དེ་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
སྒྲིབ་པ་གང་ཞིག །ཤེས་སྒྲིབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གཙོ་བོར་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་བར་
དུ་གཙོད་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པས་ཐར་པ་
མ་ཐོབ་པར་ཐལ། དེ་དེ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེས་དེ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དེའི་སྐད་ཅིག་མ་དེ་
དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་བྱེད་ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་
མ་གཅིག་ལ་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་མདོན་སུམ་དུ་འཇུག་ལྟར་བྱེད་དུས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ལྟབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་སེམས་ཅན་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་རྣམས་
དངོས་པོར་བཞིན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་(༤༠ན)པ་དང་ཐལ་ན། དེ་དང་བྱི་རོལ་པའི་དྲང་སྤྱོད་གཉིས་
མཚུངས་པ་མི་འཐད་དེ། དེས་སྤྱོད་ཉིད་གྱི་ལྟ་བུ་མ་རྟོགས་ཀྱང་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་གྱིས་
སྤྱོདས་པར་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྤྱ་རྒྱས་ས་
བོན་དང་བཅས་པ་ཟད་པར་སྤྱོད་ལུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་ལྟ་བུ་མ་རྟོགས་ཀྱང་གང་ཟག་
རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་གྱིས་སྤྱོདས་པར་མདོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་གྱིས་ཉོན་
སྒྲིབ་ཀྱན་བརྟགས་གྱིས་བོན་སྤྱོད་ལུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲ་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པའི་
སྒོམ་ལམ་གྱིས་ཉོན་སྒྲིབ་ལྟན་སྒྲིབ་གྱིས་བོན་སྤྱོད་ལུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་མཐོང་ལམ་དང་
མཐོང་ཟིན་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་སྒོམ་ལམ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་མདོན་

ཐུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་མཐོང་ཟིན་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་
 ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་ཀྱིས་སྟོངས་པར་རྟོགས་ཤིང་སྟོང་ཉིད་མ་
 རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འོན་ཏྲོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྟོང་
 ཉིད་མ་རྟོགས་ཤིང་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་ཀྱིས་སྟོངས་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་དང་། ཞི་
 རགས་ཀྱི་ནུམ་པ་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་སྤང་བྱ་སྟོང་པའི་
 ལུས་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལྟ་བུ་དང་བྲལ་པའི་དེ་འདྲའི་ལམ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་
 བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་(༤༠བ)གཉིས་ཀྱིས་མཛོན་པ་ནས་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་མཛོན་གྱུར་དང་
 བྲལ་བར་བྱེད་ལུས་པ་ཡང་མཆུངས། ལུགས་འདི་བས་བདེན་འཛིན་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཉོན་སྒྲིབ་
 མཛོན་གྱུར་སྟོང་མི་ལུས་པར་ཡང་མཆུངས། ཉོན་སྒྲིབ་སྤྲ་རགས་གང་གི་ཡང་ས་བོན་སྟོང་མི་ལུས་པར་
 ཡང་མཆུངས་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། མིད་ཅེའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་བྱི་རོལ་བས་ཀྱང་ཅི་ཡང་
 མེད་མན་ཆད་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་གྱི་འདོད་ཆགས་མཛོན་གྱུར་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་
 དེར་ཐལ། ཉོན་མོངས་སྤྲ་མོ་མཛོན་གྱུར་སྟོང་བ་ལ་སྟོང་ཉིད་སྤྲ་མོ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བུ་དེས་པར་དགོས་
 པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བདེན་འཛིན་སྟོང་བ་ལ་དེ་དེས་པར་དགོས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་དེར་ཐལ། དེ་ལྟ་
 བུའི་ལམ་གཉིས་ཀྱིས་མཛོན་པ་ནས་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ཡང་སྟོང་མི་ལུས། བདེན་འཛིན་
 དང་དེས་བྲངས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ཡང་སྟོང་མི་ལུས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་རེ་རེ་ནས་
 ས་བོན་སྟོང་བ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བུ་ལ་སྟོང་དགོས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་
 དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལམ་དེ་གཉིས་མཐོང་སྒྲོམ་དུ་བཤད་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་མཐོང་སྤང་དང་སྒྲོམ་
 སྤང་གི་ས་བོན་སྟོང་བར་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་བྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། རྒྱལ་ཐུན་ཆ་
 མེད་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་རགས་པ་དང་། དེ་འཛིན་པའི་ཆོད་མ་རྣམས་གཞན་གྱིས་སྟོངས་པར་མཛོན་སུམ་
 དུ་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོབ་ལམ་བྱི་མ་གསུམ་བཤོད་པར་(༤༡ན)གསུངས་
 པའི་མདོ་རྣམས་སེམས་ཅམ་པས་དེས་དོན་གྱི་མདོར་ཁས་ལེན་གྱང་། དབུ་མ་པས་ཁས་མི་ལེན་པའི་

ཕྱིར། བྱམ་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རུལ་ཕྱུག་ཆ་མེད་ཀྱིས་བརྒྱུ་མས་པའི་རྒྱུ་མཚོར་པ་དང་། དེ་འཛིན་པའི་ཆོད་མ་རྒྱུ་
གཞན་ཀྱིས་སྤོངས་པའི་སྤོང་ཉིད་སེམས་ཙམ་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྱ་མོར་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ།
དེས་རུལ་ཕྱུག་ཆ་མེད་ཀྱིས་བརྒྱུ་མས་པའི་རྒྱུ་མཚོར་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་དེ་
འདྲ་སེམས་ཙམ་པ་རང་ལུགས་ལ་དོན་དམ་པར་མི་སྒྲི་ཡང་། དབུ་མ་པས་གཞལ་ཆེ་དེར་སོང་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཙམ་པས་གཞུང་འཛིན་རྒྱུ་གཞན་མེད་པ་ཁས་སྤངས་པས་ཅིག་ཤོས་
དོན་དམ་པར་ཁས་སྤངས་པ་ཡིན་ཞེས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་གི་བདག་མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་ལ་རྟོགས་དཀའ་སྤྱི་ཁྱད་པར་མེད་ཟེར་ན། ཡོད་པར་ཐལ། བདག་མེད་གཉིས་ལ་ཕྱ་རྒྱུ་
ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། ཁྱད་གཞིའི་གནད་ཀྱིས་རྟོགས་དཀའ་སྤྱི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལམ་རིམ་
ལས། གཞི་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་དབུ་རྒྱུ་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་ཕྱ་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་། ཁྱད་གཞིའི་གནད་
ཀྱིས་གང་ཟག་གི་སྤྱི་དབུ་རྒྱུ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་དབུ་རྒྱུ་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བྱམ་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བས་མཁའ་བདེན་མེད་རྒྱུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་གང་ཟག་བདེན་མེད་རྒྱུ་
རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྟོགས་དཀའ་སྤྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་སྤྱི་ན་པ་བཏང་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་མ་རྟོགས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྤྱི་དབུ་(༧)བ་མ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་
ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་རྟོགས་དཀའ་སྤྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། སྤྱི་ན་པ་བཏང་
བ་ལ་བརྟེན་ནས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་མ་རོལ་སྤྱི་དབུ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཚོར་ཡོད། ཅིག་ཤོས་མེད་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སྤྱི་ན་གནས་རྒྱུ་དབུ་མ་འཛིན་གཞི་རྒྱུ་ལ་ལྟན་པའི་རྒྱུ་མཚོར་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཕ་བར་འདོད་མི་ལུས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྤྱི་དབུ་གྲུབ་ཟེན་དཔེར་བཞེད་ནས། ཅིག་ཤོས་
འབྱུང་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟོགས་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་གི་ལུས་གཉིས་ལ་རྟོགས་དཀའ་སྤྱི་ཡོད་
པར་ཐལ། ཀ་བ་བདེན་མེད་རྒྱུ་རྟོགས་པ་ལ་སྤྱོད་པ་ཕྱོགས། ཅིག་ཤོས་ལ་མ་ཕྱོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་
ན་སྤྱོད་སྤྱི་དབུ་ཐ་མ་མི་རྟོག་པར་མ་རྟོགས། ལུས་པ་མི་རྟོག་པར་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ།
དེ་ལས་དེ་རྟོགས་དཀའ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག་འདོད་ན། ཡོད་པར་ཐལ། ལུས་པ་རྟོག་གས་མི་

རྟག་སྟེང་པའི་སྒྲོ་རྒྱུད་ལ་ཕྱན་ཞིང་། ཅིག་ཤོས་རྒྱུད་ལ་མི་ཕྱན་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་
ཚོས་གཅིག་བདེན་མེད་ཏུ་རྟོགས་ན་ཚོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་ཏུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། རྟོན་
འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་ཏུ་རྒྱུ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་ཚོལ་ཡང་དག་ཚོས་ཅན། ལྷ་
གྲུ་བདེན་མེད་ཏུ་རྟོགས་པར་ཐལ། རྟོན་འབྲེལ་བདེན་མེད་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟོན་འབྲེལ་
ལ་བདེན་མེད་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲོར་པ་དེ་སྒྲོར་གྱི་རྗེས་ཁྱབ་ཆད་མས་རྟོགས་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། ཚོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །(༤༡༣)
བདེན་བཞི་མི་རྟག་སྟེང་སྟེང་མཛོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡོད་ཟེར་ན། འགོག་བདེན་མཛོན་
སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་མཛོན་སུམ་ཏུ་
རྟོགས་པའི་སྒྲོ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ལམ་མ་ཞུགས་གྱི་
གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོངས་པའི་སྟོང་ཉིད་མཛོན་སུམ་ཏུ་
རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མཛོན་སུམ་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་འབྲེལ་གང་ཟག་དེ་ཚོས་ཅན། བྲ་བའི་མི་རྟག་པ་
མཛོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པར་ཐལ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོངས་པའི་སྟོང་ཉིད་མཛོན་
སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྟུག་བསྐྱེད་གྱི་ཉེས་དམིགས་བྲ་མོ་མཛོན་སུམ་
ཏུ་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་འབྱུང་རྣམ་དག་ལ་རྩོལ་མེད་གྱི་སྒྲོར་པ་ཐོན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དུགས་ཅན་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་ལམ་ལ་ཞུགས་པར་ཐལ་ལོ། ཁ་
ཅིག་མཛོན་པ་གཉིས་ནས་བཤད་པའི་དག་བཅོམ་ཡིན་ན་དག་བཅོམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བདེན་འཛིན་
མ་སྒྲངས་པའི་དག་བཅོམ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོན་རེ། དེ་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། མཛོན་པ་གཉིས་ནས་བཤད་པའི་བྱས་པ་ཡིན་ན་བྱས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དེ་ལ་མ་
ཁྱབ་ཟེར། འོན་པའོན་པར་གྲུབ་པའི་བྱས་པ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཛོན་པ་བས་
དེ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །འགོག་བདེན་ལ་(༤༡༤)བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་
ཡོད་ཟེར་ན། ས་བཅུའི་མཉམ་གཞག་ལ་སྒྲོ་བྱར་དྲི་བལ་གྱི་ཚོས་སྒྲུ་མཐོང་རྩལ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་

[illegible]

རྒྱས་པ། ཀླུ་མཁའ་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་དང་དེ་བསྐྱབ་པའི། ཐབས་མཆོག་འོད་གྱིས་འགྲོ་བའི་མུན་
 པ་ཀློན། མེལ་རྒྱལ་དགའ་བའི་ངོ་མཚར་བྱེད་པར་ཅན། མཛོན་གྱུར་འཕགས་ཆེན་དཔལ་འདི་མྱད་བྱུང་། །
 གཞན་པན་ལྷག་པས་མ་འདབ་གཤོག་རབ་ལྷན་པའི། མཁའ་ལྷིང་དབང་པོ་ན་ཆོད་ཆེས་ལྷ་ཡང་། གྲོ་
 རྟོགས་བགྲང་བྱས་ཏེ་བའི་གཉིས་རྒྱུས་པའ། རྣམ་དཔྱོད་རིགས་ཀྱི་མཐུ་ལ་འགྲན་དུ་ཅི། འགོག་པར་
 འཇུག་ལྷང་རྒྱད་ཅིག་ལུས་པའི་ཅལ། རྫོགས་པའི་རྒྱལ་བའི་རྒྱས་ལ་ཉན་རང་གིས། འགྲན་ན་དཔན་
 པས་གཞལ་མེན་(༤༣བ)རྒྱལ་ཐབས་ལ། ས་སྤྱོད་དཔལ་པ་མཁས་ཀྱང་དགོས་པས་སྤོངས། ཤེས་བྱ་
 ཀླུ་ལ་ཀླུ་མཁའ་གཉིས་པ་ལྟར། གྲོ་གྲོས་གཅིག་གིས་ཅིག་ཅར་གཞལ་ལུས་པའི། བཟང་པོའི་རྣམ་
 དཔྱོད་རྣམ་པར་ཐར་པའི་དྲི། འགས་པའི་རྒྱ་དབྱངས་རྒྱ་བརྒྱ་པ་བཞིན་སྒྲོགས། ཁོ་པོ་ལུང་རིགས་འདི་
 འདྲ་རྒྱ་བའི་གྲོས། མཁས་རྣམས་དགའ་བ་བསྐྱེད་པར་ལུས་བཞིན་དུ། ལྷན་པོ་དར་གྱིས་གྱིལ་བའི་
 དེད་དུས་ཀྱི། གྲུ་ཆེན་གྲལ་དུ་བསྒྲིགས་འདི་ངོ་ལེ་གནོད། འོན་ཀྱང་ནམ་མཁའི་ལམ་དུ་རྟ་ལྷང་དང་། །
 རྒྱ་རྒྱར་ཐུ་མོ་རྒྱ་བར་མཚུངས་འདྲ་ཡང་། ཉིན་དང་མཚན་མོའི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་པ་ལ། བད་གཉེན་མིན་
 པ་གཞན་གྱིས་ག་ལ་ལུས། ཞེས་བྱ་བའི་བར་རྒྱལ་གྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གསུམ་པ་ས་དང་པོར་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པ་ལ། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་རྒྱན་པ་
 བཤད་པ། ཉེན་དཔན་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱན་པ་བཤད་པ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱན་པ་བཤད་
 པ། རྒྱན་པའི་པར་རྒྱན་གྱི་དབྱེ་པ་བསྟན་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆེ་བྱང་སེམས་
 དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་རྒྱལ་འཛོལ་པའི་རྒྱད་དང་པོ་རྒྱན་པའི་པར་རྒྱན་
 ཉིད་ནི་པར་རྒྱན་གཞན་ལས་ཆེས་ལྷག་པར་འགྱུར་ཏེ། ལུས་ལོངས་སྤྱོད་གཏོང་བ་ལ་སེར་སྤེལ་གྱི་
 འཛོན་གྱི་དྲི་མ་མེད་ཅིང་། པར་རྒྱན་གཞན་དེ་ཅུ་མ་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་གི་ག་
 རྟེན་པ་ལའང་ཆེས་གུས་པར་བྱས་པ་ཡིས་ཆོས་ཅན། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ལ་གང་ཟག་
 པལ་ཆེ་བ་(༤༤ན)ལ་སྤྱང་དུ་མི་རུང་བའི་ཡོན་ཏན་བྱེད་པར་ཅན་དཔོག་པའི་རྒྱར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། དེ་
 རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། རྒྱན་པས་འཁོར་བའི་བདེ་བ་འཛོལ་བ། རྒྱན་པས་བྱང་

འདས་ཀྱི་བདེ་བ་འཐོབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གདུལ་བྱ་ལ་ཐུབ་པས་དང་པོར་སྦྱོར་
 པའི་གཏམ་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྦྱོར་བའི་ཀླན་འཕོངས་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་བྱིར་བཅོས་པའི་
 བདེ་བ་མངོན་པར་འདོད་ཅིང་། མི་རྣམས་ཀྱི་བདེ་བའང་འཕོངས་སྟོང་མེད་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ལ།
 འཕོངས་སྟོང་གྱང་ནི་ཐོན་སྦྱོར་པ་བཏང་བ་ལས་འབྱུང་བར་མཁུན་ཅིང་། ཐབས་དེ་བསྐྱེད་པ་ཡང་ཆེས་སྤྲོ་
 པའི་བྱིར། སྦྱོར་པས་འཕོངས་སྟོང་འབྱུང་བར་གཏོང་བ་པོ་རྩལ་མཐུན་ཞིག་མི་དགོས་ཏེ། སྦྱོར་རྒྱུ་དམན་
 ཞིང་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་པའི་སེམས་དང་ལྷན་པ་ཅན། རང་དོན་མངོན་མཐོ་ཅམ་ལྷུང་ལེན་པ་ཉིད་ཏུ་གྱུར་པ་གང་
 ཡིན་པ་དེ་དག་གི་ཡང་འདོད་པའི་འཕོངས་སྟོང་རྣམས་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཏེ་བར་ཞི་བའི་རྒྱར་འབྱུང་བ་སྦྱོར་པ་
 ལས་བྱུང་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་པས་བྱང་འདས་ཀྱི་བདེ་བ་བསྐྱེད་ཏེ། རྟེན་
 དམན་པར་སྦྱོར་པ་གཏོང་བ་འདི་ཡང་སྦྱོར་པ་གཏོང་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཏུས་ནམ་ཞིག་གི་ཆེ་འཕགས་པའི་
 སྦྱོར་བའི་དང་ཐུང་བ་ལྷུང་ཏུ་འཐོབ་ལ། དེ་ནས་དེས་ཆོས་བསྟན་པ་ཉམས་སུ་བྱངས་པས་སྦྱོང་བ་འཕོར་
 པའི་རྒྱན་ཡང་དག་པར་བཅད་པར་བྱས་ཏེ་འཕགས་པ་དང་ཐུང་བ་དེའི་རྒྱ་ཅན་གྱིས་ཞི་བ་ཉན་རང་གི་
 བྱང་འདས་སུ་འགོ་བར་འབྱུང་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་པའི་པན་ཡོན་ཐུན་མོང་མ་
 ཡིན་པ་བསྟན་པ། (༤༤བ)རྟེན་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱོར་པའི་གཏམ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་
 པའི་ཆེ་དགའ་བ་རྩི་ལྟ་བུ་འཐོབ་པ་བསྟན་པ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ལུས་སྦྱོར་པ་ལ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཡོད་མེད་
 དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགོ་བ་ལ་པན་པར་དམ་བཅས་པའི་ཡིད་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་རྣམས་ཆོས་ཅན།
 སྦྱོར་པ་གཏོང་བ་ལ་གྲུས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྦྱོར་པས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་པ་རོལ་པོ་ཡིད་ཆོམ་
 པར་མཐོང་བ་ན་སྦྱོར་འབྲས་དགའ་བ་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པ་འཐོབ་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་
 ཅན། རྟེན་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱོར་པའི་གཏམ་ཉིད་གཙོ་བོར་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་བྱིར་ན།
 བཅེ་པའི་བདག་ཉིད་བྱང་སེམས་དང་། བཅེ་པའི་བདག་ཉིད་བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀའི་མངོན་
 མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་སྦྱོར་པས་འདྲན་པ་དེའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལུས་འཕོངས་སྟོང་
 ཐམས་ཅད་བཏང་བས་སྦྱོང་མོ་བ་ཆོམ་པར་མཐོང་བ་ན་དེ་ལ་ཉན་རང་ཞི་བདེར་ཞུགས་པ་ལས་ལྷག་

པའི་བདེ་བ་འབྱུང་བ་ལྟ་ཞིག་སྒོས་ཅི་ཞིག་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་ཏེ། རི་ལྟར་བྱིན་ཅིག་ཅེས་པའི་སྒྲ་ཐོས་
པའི་དོན་བསམས་པ་ལས། རང་ལ་སྒོར་བ་གོ་བ་ན་ཀླུ་སྐས་དེ་ལ་བདེ་བ་འབྱུང་བ་དེ་ལྟ་ནི་ཐུབ་པ་
ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་ནམས་ལ་ཞི་བར་ཞུགས་པས་བདེ་བ་དེ་ལྟ་བུ་སྒྲིད་པར་བྱེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། བྱང་འཕགས་ནམས་ལུས་གཏོང་བ་ལ་སྐྱག་བསྐུལ་མེད་ཀྱང་སོ་སྒྲིཊ་ནམས་
སྐྱག་བསྐུལ་ཡོད་བཞིན་དུ་འདུག་སྟེ། རང་གི་ལུས་བཅད་ནས་སྟེར་བའི་སྐྱག་བསྐུལ་གྱིས་སེམས་ཅན་
གཞན་དག་ནམས་(༤༡ན)ཀྱི་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱག་བསྐུལ་རང་གིས་རིག་ཅིང་ཉམས་སུ་བྱོར་བ་
ཉིད་དུ་མཐོང་ནས་ནི་སྐྱག་བསྐུལ་དེ་བཅད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ལྷུང་དུ་བརྩོན་འགྲུས་ཚོམ་པར་འགྱུར་
པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། སྐྱོན་པའི་ཕར་བྱིན་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། སྐྱོན་བྱ་དང་།
ལེན་པོ་དང་། གཏོང་བ་པོ་གསུམ་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྒོངས་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་གྱིས་ཟིན་པ་དེ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྐྱོན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། སྐྱོན་པའི་
འཕོར་གསུམ་པོ་དག་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་སྒྲིས་པར་གྱུར་པས་བཅིངས་པའི་སྐྱོན་པ་དེ་འཛིག་རྟེན་
པའི་སྐྱོན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྐྱོན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྐད་དོད་
དུ། ལྷ་ན་ལྷ་ར་མི་ཏ་ཞེས་པ། རྒྱ་དན་སྐྱོན་པ་ལའོ་ཞེས་པའི་བྱིངས་ལ་རྒྱ་རྩེས་འབྲེལ། པ་ད་རྒྱ་ཐ་བི་
ཤ་སྒྲིཊ་ཤ་ལུ་ཅ་ནམས་ཀྱི་ལྟ་ཉོ། །བྲའི་བརྟན་པ་དང་ནད་དག་ལའོ། །དངོས་པོ་ལའོ། །ཞེས་པས་ལྟ་ཉའི་
སྐྱོན་བྱིན། ཉ་རྩེས་འབྲེལ་གྲུབ་པ་ཉ་ཐ་རྩེས་སུ་འབྲེལ་བ་ལ་ཨི་ཅ་བཞིན་དུའོ་འབྲེལ་བ་བྱས། ཅ་ར་
དག་གི་རྒྱུར་ལྟ་རྩེས་སུ་འབྲེལ་བ་ལ་ཀ་ག་དག་གོ་ཞེས་པས་ལྟ་བྱིས། ཨ་བཞག་གསལ་བྱེད་དབྱངས་
མེད་པ་ཕ་རོལ་གྱི་ཡི་གེར་བྱངས། ཡང་ན་ལྷི་སྒོར་བ་ལའོ་ཞེས་པའི་བྱིངས་ལ་སྐར་བཞིན་ལྟ་ཉའི་སྐྱོན་
དང་འབྲེལ་བ་བྱས་པས་ལྷ་ར་ཞེས་པ་འགྲུབ། དེ་ལ་ལས་སུ་བྱ་བའི་དོན་ལ་རྣམ་དབྱེ་གཉིས་པའི་གཅིག་
ཚོག་ཨ་མ་བྱིན། ཨ་ཡིག་ལ་དབྱེའོ་ཞེས་པས་རྟགས་མཐའི་སྒྲིག་གི་ཨ་བྱིས་མཚམས་སྒྱུར། ཨི་ཐ་འགོ་
པའི་བྱིངས་ལ་དང་པོའི་ལས་(༤༡བ)ལ་བྱེད་པ་པོ་ལའང་ལྟའོ་ཞེས་པས་ལྟའི་སྐྱོན་བྱིན། ཀ་རྩེས་འབྲེལ་
ཨི་ཏ་ཞེས་པ་འགྲུབ། ལྷ་ར་མ་དང་ཨི་ཏ་མཚམས་སྒྱུར་པས་ལྷ་ར་མི་ཏ་ཞེས་པའི་མཐར། ཅ་ལྷ་པ་ལྷ་ར་ན་

མུ་དང་། ཀ་ལཱ་པ་ལྟར་ན་སི་བྱིན་ནས་ནམ་བཙད་བྱས་པས་གྲུ་པ་འབྲས་ལ་ཁྱད་པར་མེད། ཏ་པོར་པོར་
བྱས་ན་བྱད་མེད་ལ་ཨ་ལས་ཨ་པ་ཞེས་པས་ཨ་པ་བྱིན་པའི་ལྟ་ཏུ་འགྲོ་བས། བོད་སྐད་ཏུ་པ་པོ་ལ་ཏུ་
བྱིན་མ་ཞེས་པ་འབྱུང་ལ། དེ་ལ་ནམ་དབྱེ་དང་པོའི་གཅིག་ཆོག་བྱིན་གྱིང་། བྱད་ཏུ་ན་རྩི་གཞུ་ལས་སི་
དབྱེའོ། །ཞེས་པས་ནམ་བཙད་མཛོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ཡང་རིག་པའི་གནས་ཏུ་མ་ལ་མཁུན་པའི་
སྒྲིབ་ཡངས་པ་ནམས་ཀྱི་དབྱིས་པ་བསྐྱེད་པའི་རོལ་མོར་འབྲལ་གྱི། བལ་ཆེར་ལ་པན་པར་དཀའ་ཡང་།
རྩི་བཙུན་ས་པའ་གྱིས། ཏུ་ཏིའི་ལྟ་ཏུ་བྱིན་པ་ན། །ཤར་གཉིས་པ་ལ་མིར་མི་ཅི། །ཞེས་པ་ལྟར། རང་
ཉིད་ཀྱིས་མི་ཤེས་པ་རྒྱ་མཚོན་ཏུ་བྱས་ཏེ་སྤངས་སྤྱོད་མི་མཛད་པ་ལྟ། །

གསུམ་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྟུ་བ་ནི། ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནི་
ཆོས་ཅན། ཁོར་བ་ཚུ་ཤེལ་བྱ་བ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་ཏུ་གནས་ཏེ། རྒྱ་བ་དེ་ནམ་མཁའ་མཐོན་པོ་ལ་གནས་
ཤིང་རང་གང་ལ་གནས་པའི་ནམ་མཁའ་འོད་དཀར་པོས་མཛེས་པར་བྱེད་པ་དང་། ལྷན་པ་སྟག་པོ་
བམས་ཅད་ནམ་པར་བསལ་ནས་གནས་པ་དེ་བཞེན་ཏུ་སྤྲོད་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་
རྒྱལ་པའི་སྤྲུལ་གྱི་ཡིད་ལ་རབ་ཏུ་གནས་ཤིང་། རང་གི་དམ་པའི་རྟེན་ས་དང་པོ་བའི་ཡིད་ལ་ཡེ་ཤེས་གྱི་
འོད་ཆགས་པ་མཛེས་པ་རྟེན་པར་གྱུར་པ་དང་མཐོང་སྤང་ལས་རྒྱལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཤེས་(༤༦ན)བྱ་
ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་
གཏན་ལ་པབ་པ་ཡིན་ཏེ། ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་པབ་པའི་
བྱིར།

སྤྲུལ་པ། མཁུན་པའི་རྩ་སྤྲུལ་ནམ་པར་རྟོད་པའི་ཟེའུ་འབྲུ་ལས། ཞིབ་ཅིང་ཆེས་སྤྲོ་ལེགས་པར་
བཤད་པའི་སྤྲང་ཅིའི་བཅུད། །སྒོ་གསལ་བྱང་པའི་དགའ་སྟོན་དཔལ་ཏུ་སྟེར་མཛད་པའི། །འཇམ་མགོན་
སྤྲུལ་ཉིན་མོར་བྱེད་པའི་ཞལ་ལུང་ལས། །ཅུང་ཟད་ཐོས་པའི་དགོངས་འབྲེལ་འོད་ཟེར་གྱིས། །འོག་སྤྲུའི་
སྤོན་ལུ་མེ་ཁྲེང་གཞོམ་པ་དང་། །སྒྲལ་བཟང་སྒོ་ཡི་སྤྲང་བ་ཆེར་རྒྱས་པ། །ཅིག་ཅར་འབྲལ་པའི་སྒོ་སྤྲུལ་གར་
འདི་ན་བསྟན། །རང་ཉིད་སོ་སྤྲེའི་གོ་འཕང་ལ་གནས་གྱིང་། །རྒྱལ་སྤྲུལ་འཕགས་པའི་སྤྲོད་རྒྱལ་མ་ལུས་

པ། རྒྱས་ལྟན་བཞེན་དུ་ཞིབ་མོར་བཤད་པ་ན། །འཛིག་རྟེན་བྱེད་པོ་གཞུགས་ཁམས་གནས་སུ་བྱོས། །
ས་ཆེན་མ་ལུས་རབ་གཡོ་ཞིང་། །ས་ནས་སར་གཞོན་བྱེད་པ་ཡི། །ས་མཚོག་རབ་དགའ་བཤད་པའི་དགེས། །
ས་དེར་འགོ་ཀུན་བཤོད་ལུར་ཅིག །བརྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཐེག་
ཆེན་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་བྱ་རྒྱུ་ཡིས་ཞེས་བྱ་བ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོའི་ཆོག་དོན་སྤྱི་དོན་མཐའ་
དབྱེད་རྣམས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་བཤད་པ།

ཚུལ་འཆལ་རྟོག་པས་ནས་ཡང་གོས་མིན་པའི། །རྣམ་དག་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྲུང་འབྲེལ་བའི་དབུས། །
འཁོར་གསུམ་བདེན་སྟོང་སྟོང་སྟོན་རབ་སྒྲོག་པའི། །བྱང་སེམས་འཁོར་ལོའི་ཡན་ལག་ཅན་དེ་(༤༦བ)
རྒྱལ། །སེམས་བསྐྱེད་དང་པོར་སོ་སྐྱེའི་ཉམས་ལེན་དང་། །ས་བཅུ་མདོར་བརྟན་རབ་དགའ་རྒྱས་བཤད་
ནས། །དེ་ནི་དྲི་མེད་འཆད་ལ་ཆོག་གི་འབྲེང་། །ཟད་པ་མེད་ཕྱིར་མགྲིན་པའི་ལམ་ནས་ལེན། །

གཉིས་པ་ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་བཤད་པ་ལ། ས་འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པར་བརྟན་
པ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བརྟན་པ་བརྟན་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མ་འདྲེས་པའི་དཔེ་བརྟན་
པ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་བྱིན་གྱི་དབྱེ་བ། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་མཇུག་བསྟུ་བ་དང་ལ། དང་
པོ་ལས་འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ལུན་སུམ་ཆོགས་པར་བརྟན་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པར་
བརྟན་པ། ས་དང་པོ་ལ་ས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྟག་པར་བརྟན་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པའི་རྒྱ་གཞན་བརྟན་པ་
དང་བཞི། དང་པོ་ལ་ཆོག་གི་དོན། སྤྱིའི་དོན། མཐའ་དབྱེད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པའི་ས་
གཉིས་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེ་ཆོས་ཅན། མི་ལམ་དུ་ཡང་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་མ་
སྒྲུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ལུན་སུམ་ཆོགས་པས་ཡོན་ཏན་དག་པ་དང་ལྟན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་འདིར་ས་གཉིས་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་ན་དེའི་ཡོན་ཏན་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།

ཡོད་དེ། ས་གཉིས་པ་འདིར་ཡོན་ཏན་སྟོང་ཕྱག་བརྩུག་གཉིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མཐུ་མུལ་དུ་བྱུར་བ་ཐོབ་ཚུལ་
ཡོད་དེ། འདིར་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱབས་སྐྱོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་བླ་མོ་སྟོང་པའི་ཕྱིར་དུ་བསོད་
ནམས་ཀྱི་ཆོག་སྒྲིག་གསོག། ཉེ་སྤང་ལུས་པའི་མཚན་མ་མཐོང་ནས་སྟོང་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་(༧༡ན)
པས་སྐྱོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་བླ་མོའི་དངོས་གཉིན་དུ་སོང་བ་ནས་གསུམ་པར་འཕོ་ལུས་མ་
སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བར་ཕྱིན་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ས་འདིར་ཚུལ་བྱིས་སྤྱོད་ཀྱི་འཕོར་
གསུམ་བདེན་སྟོང་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སངས་མི་གཉིས་ཀའི་གནས་སྐྱབས་
སུ་ཚུལ་བྱིས་སྤྱོད་འཆལ་བའི་དྲི་མ་སྟེ་བའི་གོ་སྐྱབས་བཙོམ་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱར་བའི་ཕྱིར། རྣམ་སྒྲིན་ཀྱི་སྟེ་
བ་འཛིན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ས་གཉིས་པར་གྱིར་བཞི་ལ་དབང་བསྐྱར་པའི་འཕོར་ཡོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོར་
སྟེ་བ་བྱུངས་ནས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འཕོར་ཡོས་བསྐྱར་རྒྱལ་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་
དང་མཐུན་ཞིང་། དེ་དག་གི་རྣམ་གཞག་ཁོ་བོས་བརྩམས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ཆོས་
མངོན་རིན་ཆེན་འདྲེན་པའི་ཤིང་རྟ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ཞིབ་དུ་བཤད་པས་དེར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ས་གཉིས་པ་
ལ་དྲི་མ་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། བཞིན་རས་ལ་ནག་ནོག་ཡོད་པ་དག་
ཕྱིས་པ་ན་གདོང་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ལྟར། བྱང་སེམས་འདིས་མི་ལམ་ཙམ་དུ་ཡང་འཆལ་ཚུལ་ཀྱི་དྲི་མ་
སྤངས་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། མདོ་ལྷེ་རྒྱན་ལས། འཆལ་ཚུལ་ཚུལ་བའི་དྲི་བྲལ་ཕྱིར། དྲི་མ་
མེད་པའི་སར་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་བྱིས་སྤྱོད་ལ་གྲངས་རིམ་ལྟ་བུ་ཡོད་ཅེ་ན། གསུམ་
དུ་ཡོད་དེ། ཉེས་སྟོང་སྟོམ་པའི་ཚུལ་བྱིས་སྤྱོད་དང་། དག་བ་ཆོས་སྟེད་ཀྱི་ཚུལ་བྱིས་སྤྱོད་དང་། སེམས་ཅན་
དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་བྱིས་སྤྱོད་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་(༧༡བ)ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡང་། དེའི་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་སྟོང་པའི་སྟོང་སེམས་ཐོབ་པ་ལ་རག་ལས་ཉེ། སྟོང་འཇུག་ལས། སྟོང་པའི་སེམས་ནི་ཐོབ་
པ་ལས། ཚུལ་བྱིས་སྤྱོད་པ་ལོ་ཕྱིན་པར་བཤད། ཉེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་འདིའི་ཚུལ་བྱིས་སྤྱོད་
དག་ཚུལ་རིམ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། ཚུལ་བྱིས་སྤྱོད་ཀྱི་འཕོར་གསུམ་ཆར་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་
འཛིན་མངོན་གྱུར་དང་བྲལ་བའི་སྒྲོ་ནས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དཀོན་མཆོག་བརྩུགས་པ་ལས།

འོད་ཟུངས་འདི་ལ་དག་སྒོར་ཁ་ཅིག་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒོམ་པས་བསྐྱམས་
ཤིང་གནས། ཚོག་དང་སྒྲོད་ཡུལ་སྤྱོད་སྐྱུ་མོགས་པ། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལྟ་རགས་རྣམས་ལ་འང་འཛིགས་པར་
ལྟ་བ་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་ཏེ་བསྐྱབ་པའི་གཞི་རྣམས་ལ་སྒྲོབ་ཅིང་། ལུས་དང་རག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་
ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་ལྷན་པར་གྱུར་པས་འཚོ་བ་ཡོངས་སུ་དག་ཀྱང་དེ་བདག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། འོད་
ཟུངས། དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྷན་པ་ལྟར་བཅོས་པ་དང་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ཕན་ཡོན་རི་ལྟ་བུ་ཡོད་ཅིན། གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དབང་པོའི་སྒོ་བསྐྱམས་པས་
སེམས་ཞི་བ་དང་། ལུས་ཀྱི་མདངས་འོད་ཆགས་པས་རྒྱན་གྱིས་མཛེས་པ་འབྱུང་ལ། དེ་ཅམ་དུ་མ་ཟད།
སྒྱིན་སོགས་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་དགོ་བ་གཞན་དག་རྣམས་ཀྱང་བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ལ་ཡོངས་སྒྲོད་པ་ཚུལ་
ཁྲིམས་ལ་རག་ལས་ཤིང་། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། སྐུ་བརྒྱ་
པ་ལས། ཉན་མོངས་དག་གཡུལ་རྒྱལ་(༤༥ན)འཁྱེད་ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ། དེས་པར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
སྐྱག་བསྐྱེལ་སྒྲོང་། །དཔལ་འབྱོར་ས་དང་མེ་ཏོག་མདའ་ཅན་འཛོམས། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་དཔལ་
ནོད་དབང་བསྐྱར་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བདེན་སྟོང་གིས་ཟིན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ས་གཉིས་
པ་བཞེད་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་བྱ་ཡིན་ནམ་སྟུམ་ན། རང་ཅག་སོ་སྒྲེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་
ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སྒྲོབ་ངེས་ཀྱིས་མི་དམིགས་པར་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་ལ་ལན་གཅིག་
མ་ཡིན་པར་རྒྱན་ལྷན་དུ་གོམས་པ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོད་པ་ལ་སྒྲོབ་ཚུལ་དང་པོ་ཐོས་པ་ན་ཡང་ཡིད་
ལ་གདུང་བ་བསྐྱེད་པ་དང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་ཀྱང་སྒྲོབ་ལམ་དུ་ཡུན་རིང་པོར་སྐྱགས་ཉམས་སུ་
བཞེས་མ་རུས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་སྒོ་རང་གི་རང་གིས་འཇུག་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཡོན་ཏན་མཐའ་
ལས་པར་བསྟོད་པ་ལས། གང་ཞིག་ཐོས་པར་གྱུར་ན་འཛིག་རྟེན་འདི་ལ་གཞོད་པ་སྒྲེ་འབྱུང་དང་། །གང་
ཡང་ཁྱོད་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཡུན་རིང་སྐྱུ་ཉམས་བཞེས་པར་མི་སྒྲོད་པའི། །སྒྲོད་པ་དེ་དག་ཁྱོད་ལ་གོམས་
པས་ཡུན་རིང་དུས་སུ་རང་གི་རང་ཉིད་འབྱུང་། །དེ་སྤྱད་ཡོན་ཏན་དག་ནི་ཡོངས་གོམས་མ་བཟུམ་སྤེལ་
བར་དཀའ་བ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འཁོར་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་
 ཡིན་ན་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་དང་མི་ལྡན་པས་བྱུང་བཅའ་ན། རྩེ་བྲག་རྣམས་པར་ལྟར་པའི་དགོ་སྒྲོང་རྣམ་
 དག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། (༤༥བ)ཁ་ཅིག་ཅ་རྟགས་
 དེ་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་རྣམ་དག་དང་མི་ལྡན་པས་བྱུང་བཅའ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་རྣམ་
 དག་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ །དེ་འདྲའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་
 དེ་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ནི་རྒྱལ་ཁྲིམས་འཆལ་པ་རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་
 ལྡན་པ་ལྟར་བཅོས་པ་དང་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་ཞེ། དེ་ནི་དམིགས་བསལ་བདེན་
 མེད་གྱིས་ཐེན་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ལུང་མེ་བཞེན་གསུངས་པའི་དགོ་སྒྲོང་དེ་དགོ་སྒྲོང་རྣམ་
 དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལུང་ནས་བཤད་པའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་བསྐྱུངས་པས་
 མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ནས་གསུངས་པའི་དགོ་སྒྲོང་དེ་དགོ་སྒྲོང་རྣམ་
 དག་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །འབྲས་བུ་རྒྱལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། སངས་རྒྱལ་གྱིས་དོན་དང་
 མི་ལྡན་པའི་ཆོས་མི་གསུང་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ས་གཉིས་པ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་
 ཁྲིམས་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་དག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་རྒྱ་བ་སང་མི་གཉིས་ཀར་ལྟར་བས་
 དག་པར་གྱུར་པས་དམ་པ་ཞེ་དགོ་པའི་ལས་ལམ་བཅུ་ཆར་གསོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ས་དང་པོ་ལས་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལྟག་པ་ཡིན་ཏེ། དགོ་པའི་ལས་འདི་ལྟ་
 ཞིག་བཅུ་ཆར་ཡང་ཁྱོད་ལ་གྲགས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་ལྟུང་བྱུང་པའི་དགོ་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། རྟག་ཏུ་(༤༧ན)
 རྒྱལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པའི་ས་གཉིས་པ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྟོན་ཀའི་རྒྱ་བ་ལྟར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ།
 རྒྱ་བས་ཆ་གདུང་ཞི་བ་ལྟར་འཆལ་རྒྱལ་ཞི་ཞིང་། དེའི་འོད་དཀར་མཛེས་ལྟར་ཆག་པ་དེ་དག་གིས་རྣམ་
 པར་མཛེས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྟག་ཏུ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འཁོར་གསུམ་ལའང་མཐའ་
 གཉིས་སུ་འཛིན་པའི་སྟེའི་རྒྱ་བ་དང་ཡང་དག་པར་བྲལ་བར་འགྱུར་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལུན་

ཡུལ་ཚོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཤམ་ཏེ་གར་ཐག་དེ་ནི་མོ་ཐར་ཤི་རྒྱུ་ཤིམ་མ་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་ཤིན་ལྷག་
དང་རྩ་བ་ཤུ་མཚན་དའི་ཕྱིར་དེ་ནི་བྱང་ལེམ་ཤི་རྒྱུ་ཤིམ་མ་དག་པར་མི་བསྐྱར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། གླིལ་འབྲས་པདེ་འགྲོང་ཡོངས་སྟོན་པ་རྩལ་ཁྲིམས་ལ་དག་ལས་པ། གླིལ་འབྲས་
ལ་སྟེ་པ་བརྒྱད་མར་ཡོངས་སྟོན་པ་རྩལ་ཁྲིམས་ལ་དག་ལས་པ། རྩལ་ཁྲིམས་ཉམས་ན་པན་མོང་ལས་
ཐར་པ་རྟེན་དགའ་པ། གླིལ་པའི་རྗེས་ལྷ་རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཏམ་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན། མདོན་མགོ་ངེས་
ལེགས་གཉིས་གའི་རྒྱར་རྩལ་ཁྲིམས་པུགས་པ་དང་ལ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། གླིལ་འབྲས་པདེ་
འགྲོང་ཡོངས་སྟོན་པ་རྩལ་ཁྲིམས་ལ་དག་ལས་ཏེ། རྩལ་ཁྲིམས་དང་ལྷན་ན་གླིལ་པའི་འབྲས་བྱ་པདེ་འགྲོང་
ཡོངས་སྟོན་རྒྱ་དག་ནི་འགྲོ་པ་རན་པ་རན་མོང་ནའང་གླིལ་པ་ནི་སྟེ་པོ་རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གར་པ་ཉམས་པ་
ལས་འབྱུང་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རྒྱུན་འབྲས་ལ་བར་མ་ཆད་དུ་ཡོངས་སྟོན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་
 དག་ལས་ཏེ། དན་འགྲོའི་རྟེན་ལ་རྒྱུན་འབྲས་རྒྱུན་ན་རྒྱུན་(༧༩༧)པ་བཏང་བའི་རྒྱུད་དང་བཅས་པའི་
 དོན་པོའི་འདུ་པ་ཡོངས་ཤུ་ཟད་པས་ན། རྒྱུན་ཆད་གང་ཟག་དེ་ལ་ཡོངས་སྟོན་རེ་ཞིག་འཕྱར་བར་མི་
 འཕྱར་བའི་ཕྱིར།

གཞུང་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྩལ་ཁྲིམས་ཉམས་ན་འཇ་སོང་ལས་ཐང་དགའ་མེ། གང་གི་
ཆོ་རང་ལ་རང་དབང་རྒྱ་འཇུག་ཅིང་མཐུན་པའི་ལྷ་མིའི་ཡུལ་ན་གནས་པའི་ཆོ། གལ་ཏེ་གང་ཟག་འདི་
རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བདག་ཉིད་འཇ་སོང་རྒྱུ་པ་ལས་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ན། འཇ་འགྲའི་གཡང་
སར་རྒྱུང་ཐོན་པའི་རྗེས་སྒྲགས་ཞུ་དབང་རྒྱ་འཇུག་པར་འཇུར་བ་དེ་ལས་སྤྱི་ནས་འཇ་འགྲོ་ལས་ཐང་པའི་
ཐབས་གང་གིས་སྒོར་པར་འཇུར་ཏེ་སྒོར་དགའ་པའི་མྱིར།

པལེ་པལེ། ཤེས་པུ་མོས་ཅན། རྒྱལ་པ་མཁུན་པའི་གཏམ་མཛད་པའི་མཁུག་ཐོག་མ་ལྟུང་མི་མཁ་
མུན་པའི་རྣམ་ལུ་འགོ་པའི་ལྷུང་གིས་པ་རྒྱལ་པ་ཤོག་མོ་ཞེས་གཏམ་ནི་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། མུན་ཐོག་མ་གི་
ཡོན་ཏན་ལྟུང་མི་མཁ་གི་ཞིང་དུ་རྣམ་པར་འཕེལ་ན་འབྲས་ལུ་ཉེ་པར་འོངས་ལྟོད་པ་རྒྱན་ཅད་པ་མེད་

པར་འབྱུང་བར་འབྱུང་ལ། དེ་ལས་ཕྱོག་ན་མི་འབྱུང་བ་དེའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལས་མ་
ཞུགས་ཀྱི་སོ་སོ་སྒྲུ་པོ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་མཐོའི་རྒྱ་དང་། གསུང་སྒྲིམ་ཉན་ཐོས་རྣམས་དང་། རང་གི་བྱང་
ཆུབ་ལ་བདག་ཉིད་ངེས་པ་རང་རྒྱལ་རྣམས་དང་། རྒྱལ་སྐས་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་ལེགས་པ་དང་མངོན་
མཐོའི་རྒྱ་ནི་རྒྱལ་བྱིས་ལས་ལྷག་པ་གཞན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་བལ་ན་སྒྲིན་འབྲས་ཙམ་ཡང་བདེ་
འགྲོར་ཡོངས་སྒྲོད་མི་རྣམས་ན་གཞན་ལྟ་སྒྲོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་རྒྱལ་བྱིས་ལས་(༡༠ན)རྣམས་པར་དག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་
པོ་སྐུ་གཉིས་པ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་བྱིས་ལས་འཆལ་པ་དང་རྒྱུད་ལྟན་ཅིག་ཏུ་གནས་པར་མི་འདོད་དེ། རི་
ལྟར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དེ་སྒྲུ་གཙང་སྒྲུ་ཅན་རྣམས་གནས་པའི་མཐུས་རོ་དང་ཞག་གཅིག་ཙམ་ཡང་ལྟན་ཅིག་
ཏུ་མི་གནས་པ་དང་། བཀྲ་ཤིས་པའི་དབལ་དེ། དེའི་ཕྱོག་སྒྲོགས་སྒྲུ་ནག་མ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་
པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞེ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་བྱིས་ལས་ཀྱི་པར་བྱིན་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གང་གིས་
སྒྲུང་བྱ་གང་ཞིག་ཡུལ་སེམས་ཅན་གང་ལ་སྒྲོང་བར་བྱེད་པའི་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་དམིགས་པས་
བཅིངས་པ་ཡོད་ན། དེས་བཅིངས་པའི་རྒྱལ་བྱིས་ལས་དེ་འཛིག་རྟེན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་རྒྱལ་བྱིས་ལས་
ཞེས་བཤད་ལ། རྒྱལ་བྱིས་ལས་ཀྱི་འཁོར་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པས་སྒྲོངས་པའི་རྒྱལ་བྱིས་ལས་དེ་འཛིག་
རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྒྱལ་བྱིས་ལས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྒྲུར་
བསྒྲུབས་ཟིན་ཅིང་། ཤི་ལ་ཉེ་བར་འཛིན་པ་ལའོ་ཞེས་པའི་བྱིངས་ལ་རྗེས་འབྲེལ་དབྱེ། པ་ཙ་སོགས་རྣམས་
ལ་ཨཙ་འང་རོ་ཞེས་པའི་མདོ་ལས་ཨཙའི་རྟེན་བྱིན་པས་ཤི་ལ་ཞེས་འབྲུབ་པ་རྒྱལ་བྱིས་ལས་ཡིན་ནོ།

ལྷ་པ་ནི། སྐུ་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་འདི་ཡང་ཆོས་ཅན། སྒྲོན་ཀའི་དུས་ཀྱི་རྒྱ་བའི་འོད་ནི་རི་བཞིན་
དུ་སྒྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། སྐུ་གཉིས་པའི་རྒྱལ་སྐས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ལས་བྱུང་ཞིང་། འཆལ་རྒྱལ་བྱི་དྲི་མ་དང་བལ་
པའི་རྒྱལ་བྱིས་ལས་ཀྱི་འོད་དང་ལྟན་པས་འགྲོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་གདུང་བ་སེལ་བར་(༡༠བ)བྱེད་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྐུ་གཉིས་པ་བ་ཆོས་ཅན། སྒྲིད་པ་འཁོར་བ་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་། སྒྲིད་པའི་དབལ་དུ་སྒྱུར་པ་ཡིན་ཏེ།

སྤྱིར་བཞི་ལ་དབང་བསྐྱར་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་
ཆེན་པོ་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལ་འཇུག་པ་ལས་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་པ་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ཡིན་ཏེ།
ས་གཉིས་པའི་ཡོན་ཏན་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྒྲོན་ས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ཕྱིར།

རྒྱས་པ། ཀླུ་ཁྲིམས་གསེར་གྱི་ཐེམ་སྒྲས་ལ་འཛེགས་ནས། ་ངེས་ལེགས་འཆི་བ་མེད་པའི་པོ་
བང་དུ། ་བདེ་བར་བགྱོད་པའི་དྲི་མེད་རྒྱལ་སྐས་འདི། ་འགྲོ་ཀྱན་མངོན་མཐོར་འབྱིད་པའི་ས་མཁའ་ཡིན། ་
ཆངས་སྒྱོད་ལའང་བར་བརྟེན་པར་གོམ་སྟོབས་ཀྱང་། ཀླུ་མིན་བྱ་བས་ལོག་པར་འབྱོར་བྱེད་ན། ་
བསྐྱབ་ཁྲིམས་རང་བཞིན་སྟོང་པས་ཐེན་པའི་གར། ་དང་སང་འདི་ན་བདེ་མོར་བསྐྱར་བ་དགོན། ་རང་
ཅག་ད་ལྟ་བདེ་དང་སྟུག་བསྐྱལ་དག། ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ལ་དགའ་སྟུག་སྟོན་བྱེད་ན། ་མི་བཟད་རན་འགྲོའི་
གཡང་ས་འགོག་བྱེད་པའི། ཀླུ་ཁྲིམས་འདི་ལ་དེས་སྐྱེ་བོར་བས་ཞོངས། ་དུག་གསུམ་ཆང་གིས་སྒྲོས་
པའི་སྒྲེས་བྲལ། ཀླུ་དང་རྒྱལ་སྐས་སྐྱལ་སྐྱེའི་མིང་འདོགས་ན། ་བྱང་སེམས་སྒྲོབ་པ་ཉོན་མོངས་སྒྲོང་
པའི་ཐབས། ་བརྒྱ་སྐག་འབད་པས་བསྐྱབ་འདི་འབྱུལ་བར་དེས། ་གཉིས་མེད་གསུང་པའི་གཞུང་ལུགས་
མཆོག། ་གཉིས་ཀར་མ་ལུང་དབུ་མའི་ལས། ་གཉིས་པའི་སར་གནས་རྒྱལ་ཁྲིམས་དེ། ་གཉིས་སྐྱེ་བདེ་
ཕྱིར་ལེགས་པར་བཤད། ་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་(༡༡)ན་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཐེག་
ཆེན་རྒྱ་མཆོར་འཇུག་པའི་གྲུ་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པའི་ཆོག་དོན་སྒྲི་དོན་མཐའ་
དབྱེད་ནམས་བཤད་ཐེན་ཏོ། ་

ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ།

ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཐབ་དོན་རྒྱ་མཆོའི་དབུས། ་སྟོན་མེད་ལེགས་བཤད་ནོར་བུས་གཙུག་
མཛེས་པའི། ་མཁས་གྲུབ་གདེངས་ཅན་དབང་པོ་ཅོང་ཁ་པ། ་བསམས་ཀྱིན་ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་ན་རྒྱལ་བའི་
བཀའ། ་འོན་ཀྱང་ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲང་པའི། ་ཅུན་ལྷོན་པ་ལྟ་བུའི་གལ་ཤུལ་དུ། ་རྒྱུ་ཤིང་བཞིན་

དུ་སྒྲིང་བོས་དབེན་པ་ཡི། །བརྟན་འཛིན་གཟུགས་བརྟན་འགའ་ཞིག་དེར་དུས་མཆིས། །རྒྱལ་ཁབ་ས་ཁུ་
ལྷར་ལྷལ་པའི་རྣམ་གཤེད་དང་། །ཆོས་བརྒྱད་བྱ་བས་ཉིན་མཆོན་མ་འདས་པར། །ཡོངས་འཛིན་དམ་
པའི་གསུང་བཞིན་གསུམ་པའི་ས། །ཞིབ་མོར་བཤད་དེ་བཤེས་ལྷན་ཏེ་བསྒྲོང་།།

གསུམ་པ་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ་ལ། བྱད་གཞི་སའི་ངེས་ཆོག་ བྱད་ཆོས་སའི་ཡོན་
 ཏན། བར་བྱིན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་བྱད་ཆོས། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་མཐུག་བསྟུ་བ་དང་བཞི།
 དང་པོ་ལ་ཆོག་གི་དོན། སྦྱིའི་དོན། མཐའ་དབྱེད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ས་གསུམ་པ་དེ་ཆོས་ཅན།
 འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཉམ་གཞག་རྒྱ་ག ཉིས་སྒྲུང་གི་ཤེས་བྱའི་བྱད་ཤིང་མ་ལུས་བསྐྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་
 གྱི་མའི་འོད་འབྱུང་བས་དེ་སྒྲུང་བརྗོད་པའི་བྱིང་། ས་གསུམ་པ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆོ། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་
 གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། རྗེས་ཐོབ་རྒྱ་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྒྲུང་བ་(༥༡)བ་བྱད་པར་ཅན་འབྱུང་སྟེ། ཉི་མ་འཆར་ཁའི་དུས་
 ལྟར་ཟངས་འོད་འབྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྒྲུང་བ་འབྱུང་བའི་བྱིང་།

གཉིས་པ་ནི། མེས་པ་བསྐྱེད་འདིར་ས་གསུམ་པ་གཙོ་བོར་བཏོན་ནས་འཆད་ནས། དེའི་ཡོན་
 ཏན་རི་ལྟ་བུ་ཞེན་ཡོད་དེ། ས་གསུམ་པར་ཡོན་ཏན་འབུམ་སྤྲུག་བཅུ་གཉིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མཐུ་སྤུལ་
 ཏུ་བྱུང་བ་ཐོབ་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྒྲོམ་སྤྱད་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་འབྲིང་སྤྱང་པའི་ཕྱིར་
 ཏུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གསོག། མཚན་མ་མཐོང་ནས་སྤྱོད་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པས། ཆེན་པོའི་
 འབྲིང་གི་དངོས་གཉེན་ཏུ་སོང་བ་ན་ས་བཞི་པར་འཕོ་རུས་པ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བར་བྱིན་གྱི་ཡོན་
 ཏན་འཕེལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ས་འདིར་སངས་མི་གཉིས་ཀའི་གནས་སྐབས་སུ་ཁོང་ཁྱོད་གོ་སྐབས་བཅས་ཅད་
 བཅོམ་སྟེ། བསྐྱོད་པའི་མར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྣམ་སྒྲིབ་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འཛིན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལྷའི་
 དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་ཏུ་སྐྱེ་བ་བྲལ་ས་ཉེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་
 མཚན་ཡོད་དེ། མེས་ཀྱང་གིང་གི་ཚོགས་སྤྲུག་པ་ལྟར་མཉམ་གཞག་ཏུ་གཉིས་སྤྱང་བཅོམ་པའི་ཡེ་ཤེས་
 ཀྱི་འོད་བྱུང་པས། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་མཚམས་སྒྲིབ་ཀྱི་བྱིན་མཚམས་ལྟ་བུའི་སྤྱང་བ་འཆར་པའི་ཕྱིར་ཉེ། མདོ་
 རྟེན་གྱི་འཕྲིན་ལས། ཚོས་ཀྱི་སྤྱང་བ་ཆེན་པོ་ནི། བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་འོད་བྱེད་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་

གསུམ་པ་འདིར་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་གཙོ་བོར་བསྟན་ན་དེའི་ཕན་ཡོན་རི་ལྟ་བུ་ཞེས། བཟོད་པ་ནི་ཁོང་
 ཁོའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ལ། ལུལ་བྱུང་པར་དུ་གྱུར་པ་བྱུང་རྒྱུ་མེད་པ་དམིགས་ཏེ། ཁོང་ཁོ་
 (༥༡ན)པའི་སེམས་སྒྲིབ་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིབ་ན་ཡང་། དེའི་མཐུས་རང་གིས་དུས་ལུག་རིང་པོ་ནས་
 བསགས་པའི་བཟོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནམས་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། འཇམ་དཔལ་རྣམ་པར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། འཇམ་དཔལ། ཁོང་ཁོ་བ་ཁོང་ཁོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
 བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་བསགས་པའི་དགེ་བ་ཉི་བར་འཛོམས་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཁོང་ཁོ་བ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་
 དང་། སྦྱོང་འབྲུག་ལས། བསྐྱལ་བ་སྦྱོང་དུ་བསགས་པ་ཡི། སྦྱིན་དང་བདེ་གསེགས་མཆོད་ལ་སོགས། །
 ལེགས་བྱས་གང་ཡིན་དེ་ཀུན་ཀྱང་། ཁོང་ཁོ་གཅིག་གིས་འཛོམས་པར་བྱེད། ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 འོན་ལུང་བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཁོང་ཁོ་བྱས་ན་དགེ་རྩ་བ་འཛོམས་མི་ལུས་སམ་སྟམ་ན། འཛོམས་པའི་
 ལུས་པ་ལ་ཆེ་རྒྱུ་མ་གཏོགས་འཛོམས་ཏེ། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེའི་ལུང་བསྐྱབ་བདུས་སུ་བྱངས་པ་ལྟར།
 ཆངས་པ་མཆུངས་པར་སྦྱོང་བ་ནང་ཕན་རྒྱུ་ཁོས་པས་ཀྱང་འཛོམས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཟླ་བ་སྦྱོར་མེད་མདོ་
 ལས། ཕན་རྒྱུན་གཞོད་པའི་སེམས་སུ་གང་བྱེད་པ། ཉེ་ལ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཐོས་པས་སྦྱོབ་མི་བྱེད། བསམ་གཏན་
 དང་ནི་དགོན་གནས་མི་སྦྱོབ་སྟེ། སྦྱིན་དང་སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་འདྲ་སྦྱོབ་མི་བྱེད། ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ཁོང་ཁོས་དགེ་བའི་རྣམ་སྒྲིབ་ཡིད་འོང་འབྱེན་པའི་ལུས་པ་ཐག་བསྐྱང་བ་ཡིན་
 གྱི། ལུས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་ནི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་
 སྒྲུང་བུའི་ས་བོན་ཟད་པར་བྱེད་མི་ལུས་ན། ཅིག་ཤོས་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་(༥༡བ)པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།
 སྦྱོབས་བཞི་ཆང་པའི་བཤགས་པས་མི་དགེ་བའི་ས་བོན་སྦྱོང་ལུས་པར་ཐལ། དེས་མི་དགེ་བའི་རྣམ་སྒྲིབ་
 གྱི་འབྲས་བུ་ཟད་པར་བྱེད་ལུས་པའི་ཕྱིར། ལུང་པ་ཁས། ཁ་ཅིག་རྫོགས་བྱུང་དུ་བསྐྱོས་པའི་དགེ་བ་ཁོང་
 ཁོས་འཛོམས་མི་ལུས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྒྲོ་གོས་རྒྱ་མཚོས་ལུས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་
 བ་མི་འཐད་དེ། མདོ་དེའི་དོན་སྦྱིར་རྫོགས་བྱུང་དུ་བསྐྱོས་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་ལ་ཁོངས་མི་ཟད་པར་
 སྦྱོང་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཁོང་ཁོས་དགེ་རྩ་བ་འཛོམས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་ལམ་མ་ལུགས་

ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་འབྲེལ་ལམ་ཁྱུགས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འབྲེལ་བྱང་
སེམས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་ལྷུར་དུ་སྒྱུར་ལམ་ལ་འཕོ་བྱལ་པ་
ཞིག་གིས་ལུང་བརྟན་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་ཁྱོས་ན་ཁྱོས་པའི་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་གྲངས་དེ་སྟེད་
ཀྱི་བསྐལ་བར་ལམ་གོང་མར་འཕོ་མི་བྱལ་བར་སྐར་ལམ་ལ་སྒྲོབ་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྐད་
པ་ལས། ལུང་བརྟན་མ་ཐོབ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་གང་ཞིག་གིས། ལུང་བརྟན་ཐོབ་པ་སེམས་ཁྱོས་
ཅོད་པ་ཅོམ་བྱེད་ན། ཐ་བ་སྒྲོན་ལུག་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དེ་སྟེད་པ། དེ་སྟེད་བསྐལ་བར་གཞི་ནས་གོ་
ཆ་བགོ་དགོས་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ ཁྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་
དགོ་ཅ་ཁོང་ཁྱོས་འཛོམས་མི་རུས་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་པའི་
དགོ་ཅ་ཁོང་ཁྱོས་འཛོམས་རུས་པ་གང་ཞིག་ དེའི་རྒྱུ་ཀྱི་དགོ་ཅ་ཡིན་ན་སྟེད་ཉིད་(༥༣)རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ཁོང་ཁྱོས་རང་གི་གཞོམ་བྱའི་དགོ་ཅའི་རྣམ་སྤྲིན་འབྱེན་
པའི་རུས་པ་གཏན་མེད་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་བཤད་ལས། དགོ་བ་
འཛོམས་པ་ཡང་ཁོང་ཁྱོས་སྒྲེས་མ་ཐག་རྒྱུད་ལ་དགོ་བ་མེད་པར་འགོ་བ་མིན་གྱི། འབྲས་བུ་འབྱེན་པའི་
རུས་པ་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་བྱང་སེམས་སྒྱུར་ལམ་པས་མཐོང་
ལམ་པ་ལ་ཁྱོས་ན་ཚོགས་ལམ་ནས་བསྐལ་དགོས་པར་ཐལ། ཚོགས་ལམ་པ་ལ་དེའི་བྱིར་ཟེར་བ་ནི།
སྐྱུགས་མའི་རིགས་འགྲེ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་སྒྱུར་ལམ་དྲོད་ཡན་ལ་དགོ་ཅ་འཛོམས་པའི་ཁོང་ཁྱོ་མི་འབྱུང་
པའི་བྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོན་རེ། དེ་འབྱུང་བར་ཐལ། བྱང་སེམས་སྟོབས་ཆེ་བས་རྒྱུད་པ་ལ་ཁྱོས་ན་བསྐལ་
པ་བརྒྱར་བསགས་པའི་དགོ་ཅ་འཛོམས་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག་ ཁོང་ཁྱོས་དགོ་ཅའི་ས་བོན་
འཛོམས་པར་ཐལ། དེའི་ས་བོན་མ་བཅོམ་ན་འབྲས་བུ་འབྱེན་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར། ཟེར་ན་སྒྱུར་ལམ་
བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔལ་ལས་ཉོན་གྱིས་རན་སོང་དུ་སྒྲེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། དེས་རན་སོང་
གི་ས་བོན་མ་སྐངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ ཁོང་ཁྱོས་གཞོམ་བྱའི་དགོ་ཅ་ལ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཚོགས་ཀྱིས་བསྐལ་པ་གཉིས་ཡོད་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་

བསྐྱུ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་འབྲེལ་ལས། དེ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་བསྐྱལ་པ་བརྒྱར་བསགས་པའི་
བཟོད་ནམས་གྱི་ཆོགས་སྐར་བསྐྱེན་པའི་སྒྲིན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་པ་ལོ་(༡༩བ)ཏུ་ཕྱིན་པ་བསྐྱོམས་
པ་ལས་སྐྱེས་པ་འཛོམས་པར་འབྱུར་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ས་འདིར་བཟོད་པ་ལྟག་
པར་བསྐྱེན་པ། བཟོད་པ་གཞན་རི་ལྟར་བསྐྱེན་པའི་ཚུལ། བཟོད་པའི་པར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ། ས་འདིར་
འབྱུང་བའི་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྐྱེན་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་གསུམ་པར་
སྤྱིར་རྗེའི་སྒྲོ་ནས་བཟོད་པའི་པར་ཕྱིན་ལྟག་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཁོང་ཁོ་བའི་གནས་མ་ཡིན་ཀྱང་། ཚུད་
འབྲུགས་པ་འགའ་ཡིས་བྱང་སེམས་དེའི་ལུས་ལས་ཤ་ནི་རུས་པ་དང་བཅས་པ་ཡུན་རིང་དུ་སྤར་རེ་རེ་
ནས་བཅད་པར་གྱུར་ཀྱང་བྱང་སེམས་དེའི་བཟོད་པ་ནི་ཤ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལྟག་པར་
སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། སྤྱིར་རྗེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཤེས་རབ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཀྱང་ལྟག་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་
ན། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ལུས་ལ་གཅོད་པ་པོ་གང་གིས་གཅད་
བྱ་གང་ཞིག །རུས་གང་གི་ཆོ། ཚུལ་རི་ལྟར་དུ་གཅོད་པའི་ཆོས་ཀྱན་བྱང་སེམས་དེ་ཡིས་གཟུགས་བརྒྱན་
ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དེས་ཀྱང་བྱང་སེམས་དེ་ཡིས་བཟོད་པར་འབྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཁོང་ཁོ་བྱ་མི་རིགས་པ། བཟོད་པ་བསྐྱེན་རིགས་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དགོས་པ་
མེད་ཅིང་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བས་ཁོང་ཁོ་མི་རིགས་པ། ཕྱིས་སྐྱུག་བསྐྱལ་མི་འདོད་པ་དང་གཞོད་ལན་བྱེད་
པ་གཉིས་འགའ་པར་བསྐྱེན་པ། སྐར་ཡུན་རིང་བསགས་པའི་དག་པ་འཛོམས་པས་ཁོང་ཁོ་མི་རིགས་
པ། མི་བཟོད་པའི་སྒྲོན་མང་པོ་བསམས་ནས་ཁོང་ཁོ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དག་
པོ་དེ་ལ་གཞོད་ལན་འཁོན་དུ་བཀོན་ཅིང་བྱེད་པ་ཆེ་འདིར་ངས་པར་དོན་མེད་ཅིང་། འཛིག་རྟེན་(༡༩ན)
པ་ལོ་གྱི་དོན་དང་ཡང་ནི་འགའ་པར་འབྱུར་ཏེ། གལ་ཏེ་རང་ལ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པ་བྱས་པས་གཞོད་
བྱེད་དེར་འཁོན་དུ་བཀོན་ཅིང་གཞོད་ལན་བྱེད་པ་ན། གཞོད་བྱེད་དེ་ལ་འཁོན་དུ་བཀོན་པས་གཞོད་པ་
བྱས་ཟིན་ལྟག་གམ་ཅི་སྟེ་མི་སྟེག་ཅིང་། ཁོང་ཁོས་རྣམ་སྒྲིན་ཡིད་མི་འོང་འཕེན་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞན་ལ་གཞོད་ལན་བྱེད་པ་དང་ནི་སྐར་ཡུང་ཁོ་བས་སྐྱུག་བསྐྱལ་ཕྱི་

མའི་ས་ཐོན་ཉིད་ཏུ་རྩི་ལྷ་ལུང་ན་འཁྱེད་པར་བྱེད་དེ་བྱེད་མི་རིགས་ཏེ། དབང་སྒྲིག་གཞོན་པ་བྱས་པ་དེ་ཕྱོག་
རང་གི་མི་དགེ་པའི་འཕྲ་གྱི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་ལུགས་ཡིན་པ་ཟད་པར་བྱེད་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་དེ་
ཉིད་ཀོ་རྩེ་དེ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིང་།

གཞུང་པ་ནི། བཤམ་བྱ་ཆོས་ཅན། དགོ་བ་འཛོམས་པ་པ་མི་བཟོད་པ་ཁོང་ཁྱོད་པས་གཞན་པའི་རྟིག་
པ་སྟོབས་ཆེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཚོན་གང་གི་ཕྱིར་ན། རྒྱལ་ཁྲུལ་རང་པས་སྟོབས་དཔན་པའི་
མེས་པ་དབང་རྣམས་པ་ཁྱོས་པ་ཡི་སྐད་ཅིག་གཅིག་པོ་དེ་ཡིས་སྦྱིན་པ་དང་རྩལ་ཁྲིམས་པས་ལྷུང་པའི་
དགོ་བ་བརྒྱལ་བ་བརྒྱུད་བསགས་པ་འཛོམས་པ་དེའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚུ་ཅན། ཁོང་ཁོ་དགག་ཡིགས་ཏེ། མི་བཟོད་པ་ཁོང་ཁོ་ཡིས་མི་སྐྱུག་པའི་
གཟུགས་སུ་བྱེད་ཅིང་། ཁོང་ཁོ་འི་དབང་གིས་བྱ་བ་བན་པ་ལ་ལྷགས་པས་དམ་པ་ཡིན་པར་བགྱི་བ་དང་།
རྩལ་དང་རྩལ་མིན་ཤེས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་འཕྲོག་པར་བྱེད་ཅིང་། ཤི་བའི་འོག་ཏུ་སྤྱད་ཏུ་བན་འགོར་སྤྱད་
བར་བྱེད་པའི་མྱེད།

གཉིས་པ་ལ། བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་མང་པོ་བསམ་པ་དང་། རོན་བརྒྱས་ཏེ་བཟོད་པ་བསྟེན་པར་གདམས་པ་དང་(༥༧བ)གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། བཟོད་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མ་དང་རྣམ་ཏེ། བཟོད་པ་བརྟོམས་པས་རྒྱ་མ་དག་ཟིན་ཏེ་མྱོན་དང་འགལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སྟེད་པར་བྱེད་པའི་མྱིར། བསྟེད་རྒྱལ་ཡོད་དེ། བཟོད་པས་གཞུགས་མཛེས་ཤིང་སྟེ་པོ་དམ་པ་རྣམས་ལ་པངས་པ་རྟེ་གཅིས་པ་དང་ཕྱགས་དང་ཕྱགས་མིན་པ་ཤེས་པ་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཤི་བའི་འོག་ཏུ་རྩ་དང་མིར་སྟེ་པ་དང་རྟེག་པ་ཟད་པར་འགྱུར་བའི་མྱིར།

གཉིས་པའི། བེས་བྱ་ཚེས་ཅན། མོ་མོ་སྒྲེ་པོ་འོ་ཁོ་པའི་སྒྲོན་དང་རྒྱལ་ཤར་གྱི་པའོད་པའི་ཡོན་ཏན་
རིག་པར་བྱས་ཏེ་མི་པའོད་པ་སྒྲུལ་ནས་འཕགས་པའི་སྒྲེ་པོ་ཡིས་བསྐྱལ་པའི་པའོད་པ་ཏན་ཏུ་སྒྲུབ་
ཏུ་པའོན་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་པའོད་པའི་སྒྲོན་ཡོན་དེའི་མིར།

གཞུག་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བཟོད་པའི་ཐ་མཚན་པ་གཉིས་ལྟོད་དེ། ལྟོགས་པའི་སངས་

ཀླུས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱིར་བསྐྱོས་ཀྱང་བཟོད་པའི་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་དམིགས་པས་བཅིངས་པ་
ཡོད་ན། དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་བཟོད་པ་ཡིན་ལ། དེར་དམིགས་པ་མེད་ན་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་འཛིག་
རྟེན་ལས་འདས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ་ཆོག་གི་དོན། སྤྱིའི་དོན། མཐའ་དབྱེད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ས་གསུམ་པ་དེར་
གནས་པའི་ཀླུ་པ་སྐས་ཆོས་ཅན། ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་ཡང་འབྱུང་སྟེ། བསམ་གཏན་
གཟུགས་མེད་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་མུག་ཡོངས་སུ་བསྐབས་ཤིང་
ཟད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ས་གསུམ་པ་པ་དེས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། ཏྲག་ཏུ་འཛིག་རྟེན་པའི་འདོད་(༡༡ན)
ཆགས་འཛོམས་པར་རྣམ་པར་འགྱུར་ཏེ། བརྒྱ་ཕྱིན་དུ་སྒྲིམ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ས་གསུམ་པ་འདིར་ཡོན་ཏན་གཞན་རི་ལྟ་བུ་ཡོད་ཅེ་ན། གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། བཟོད་
པའི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པ་དེ་བཞིན་དུ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སོགས་པའི་བསམ་གཏན་བཞི། བསམ་མཁའ་
མཐའ་ཡས་ལ་སོགས་པའི་སྟོམས་འཇུག་བཞི། དུམས་སོགས་ཆད་མེད་བཞི། མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྷ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐོབ་པར་འགྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ལ་སྟོམས་པར་
འཇུག་ལྷང་བྱེད་པའི་དབང་གིས་ཁམས་གོང་མར་སྒྲེབ་པ་ཡིན་ནམ་སྟམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིར་རྗེ་དང་སྟོན་
ལམ་གྱི་དབང་གིས་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱབ་པའི་རྟེན་རྣམས་སུ་སྒྲེབ་པའི་ཕྱིར། ཆད་མེད་པ་བཞི་པོ་
དེ་གནས། དམིགས་པ། རྣམ་པ་རོ་བོ་གྲོགས་ཏེ་བྱུང་ཆོས་ལྷ་ཆང་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་བསམ་གཏན་ལ་
བརྟེན་པ། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ། རྣམ་པ་བདེ་བ་དང་ལྷན་འདོད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན།
རོ་བོ་ཉིང་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གང་རུང་ཡིན་པ། གྲོགས་དེ་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པའི་སེམས་
སེམས་བྱུང་སྟེ་བྱུང་ཆོས་ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་ལས་བདུས་ལས། དུམས་པ་གང་ཞེ་ན། བསམ་
གཏན་ལ་བརྟེན་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་བདེ་བ་དང་ཐུད་པར་ཤོག་ཅིག་པར་བསམ་པའི་གནས་པ་ཡང་
དག་པར་འབྱོར་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དང་། དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པའི་
སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་སོ། །(༡༡བ)ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དྲངས་མ་ཐག་པར།

བྱམས་པས་སེམས་ཅན་བདེ་བ་དང་ལྷན་འདོད། སྤྱིང་རྗེས་སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་བྱལ་འདོད། དགའ་བས་བདེ་
བ་དང་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པ། བཏང་སྟོམས་ཀྱིས་ཀུན་ལ་ཉེ་རིང་མེད་པར་བཤད་ནས། ས་མཆོམས་
ནི་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་བསྟན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཡོན་ཏན་འདི་རྣམས་རི་ལྟར་
མངོན་པར་བསྐྱབ་ཅེན། བྱི་རོལ་པའམ། ཉན་ཐོས་སམ། རང་སངས་རྒྱས་སམ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའང་རུང་སྟེ། དག་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཆོད་མེད་པ་རྣམས་
མངོན་པར་བསྐྱབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མངོན་ཤེས་དུག་གི་འཆད་ཆུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རྟེན་གྱི་
ཁྱད་པར། ལུས་རྟེན་ནི་དང་པོ་ལྟ་བུ་རོལ་པའི་རྒྱད་ལ་ཡང་ཡོད་ཅིང། བྱི་མ་ནི་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་རྟེན་
ཅན་དང། སེམས་རྟེན་ནི་དང་པོ་ལྟ་བུ་བསམ་གཏན་བཞི་ལ་བརྟེན་པ་ཡོད་ཅིང། དུག་པ་རབ་མཐའི་བསམ་
གཏན་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། ཡོན་ཏན་ལྟ་བུ་མ་རྣམས་ཉན་ཐོས་སམ།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་རུང་སྟེ། རབ་ཀྱིས་མཐར་བྱིན་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་
པར་བསྐྱབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ངོ་བོ་གཞག་ཏུ་མོད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས། ལྷ་ཆོགས་སུ་སྤྱུལ་
བསྐྱར་སྟོན་པའི་བྱེད་ལས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཉིང་འཛིན་ཤེས་རབ་མཆོངས་ལྷན་དང་བཅས་པ་
རྒྱ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་(༥༦ན)ཡིན་ལ། དེས་མཆོན་ཏེ། ལྷ་མ་སྤྱི་མ་ལ་བྱི་མ་བྱི་མ་བརྟེན་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ ཏེ། འཛིན་རྟེན་ཁམས་དུ་མའི་གཟུགས་སྤྱ་རགས། སྤྱ་སྤྱ་རགས། གཞན་སེམས་ཤེས་པ།
ཆོ་སྤྱི་ཤེས་པ་མཐོང་སྤྱང་སྟོམ་སྤྱང་སོགས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན།
མིག་གི་མངོན་ཤེས། རྣ་བའི་མངོན་ཤེས། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས། སྟོན་གནས་རྗེས་དྲན་
གྱི་མངོན་ཤེས་སམ་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྟེ་བ་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས། ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་རྣམས་རིམ་
པ་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ལུགས་འདིར་དེ་ཐམས་ཅད་ཡིད་མངོན་དང་དགོ་བ་ཡིན་
ལ། མཛོད་པའི་ལུགས་ལ། དང་པོ་གཉིས་དབང་ཤེས་དང། ལྷག་མ་བཞི་ཡིད་ཤེས། མིག་རྣའི་མངོན་
ཤེས་གཉིས་ལུང་མ་བསྟན་དང། ལྷག་མ་རྣམས་དགོ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། མིག་དང་རྣ་བའི་

མངོན་ཤེས་ནི། ལུང་རྟུ་མ་བརྟན་ལྷག་རྣམས་དག་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིང་། རྟེན་ལས་ཡོད་དེ། རྟུ་
འབྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་དེའི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་དང་པ་རྫོགས་པར་བྱེད། མིག་གིས་སྟོང་རྩུལ་ཤེས་
ནས་དག་པ་པ་ལྟོང་། རྟུ་པས་གཞན་གྱི་རང་རྩུལ་ཤེས་པའི་སྟོན་ནས་སྟོང་བརྟག་ ལྷག་མ་གསུམ་གྱིས་
བདག་ཏུ་རྟུ་པ་དང་། མཐུའ་གཉིས་དང་བྲལ་བར་བྱེད། འཕགས་པ་རྣམས་དཔྱེས་པ། རྟུ་རྣམས་ཀྱིས་
མཆོད་པ། ལུང་བརྟན་ཐོབ་པ་སོགས་ཡོད་པའི་བྱིང་ཏེ། རྟུན་ལས། འདབ་གཤོག་གུན་ཏུ་རྒྱལ་པོའི་བྱ་
བཞེན་དུ། ཤེམས་ཅན་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པར་རུས་པ་ཉིད། ཁངས་རྒྱས་ལས་ནི་ཤིན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཐོབ། །
སྟེ་དགུ་རྣམས་ལ་ཆོག་གཟུང་འོས་པར་གྱུར། །(༥༥བ)ཞེས་དང་། གང་གིས་འཕགས་དང་ལྷ་དང་ཆོངས་
པ་ཡིས། གནས་པ་དཔེ་མེད་རྒྱ་ཆེན་རྟག་ཏུ་གནས། བྱོགས་སུ་དེ་སོང་སངས་རྒྱས་ཤེམས་ཅན་རྣམས།
ཡང་དག་མཆོད་བྱེད་རྣམ་པར་དག་པ་ལྟོང་། ཅིས་གསུངས་པའི་བྱིང་།

རོ་ན་ས་གསུམ་པ་འདིར་ཤེས་སྒྲིབ་སྒྲོང་པར་བཤད་དམ་སྒྲུབ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་སྒྲོང་འབྲུལ་
 བའི་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱིས་བསྐྱད་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཟེ། ཤེས་སྒྲིབ་ས་བསྐྱད་པ་ནས་སྒྲོང་བའི་འགོ་ཚུལ་
 བའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་ཏུ་ཡོད་དེ། སྒྲིབ་པ་གང་ཞིག །གཙོ་བོར་ཐར་
 བ་འཛོལ་བ་ལ་བར་ཏུ་གཙོད་བྱེད་དེ་ཉོན་སྒྲིབ་དང་། སྒྲིབ་པ་གང་ཞིག །གཙོ་བོར་ཐམས་ཅད་མཆིན་པ་
 འཛོལ་བ་ལ་བར་ཏུ་གཙོད་བྱེད་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། ཉོན་སྒྲིབ་ལ་དབྱེ་ཚུལ་ཡོད་དེ། རོ་བོའི་
 རྫོ་ནས་དབྱེ་ན། དམིགས་རྣམ་མི་འཛིན་པའི་ཉོན་སྒྲིབ་སྤྱོད་དང་། དམིགས་རྣམ་འཛིན་པའི་ཉོན་སྒྲིབ་
 མངོན་ཡུལ་པ་གཉིས། རྒྱུའི་རྫོ་ནས་དབྱེ་ན་ཀྱང་བརྟགས་དང་ལྷན་སྦྲེས་གཉིས། གཉིན་པོའི་རྫོ་ནས་
 དབྱེ་ན་མཐོང་སྒྲོང་དང་རྫོམ་སྒྲོང་གཉིས་རྣམས་སྤྲོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་དང་མངོན་ཡུལ་ཡང་གཞག་ཏུ་
 ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་སྤྱོད་མས་བཞག་པའི་དག་ཆགས་ཉོན་མོངས་ཁྱིམ་བསྐྱེད་པར་ལུས་པའི་ས་པོན་དེ་
 སྤྱོད་དང་། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱང་ཡིན། དམིགས་རྣམ་འཛིན་པའི་སྤྱོད་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ་མངོན་
 ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡུལ་མཐས་རྒྱུད་བསྐྱེད་པའི་དབང་གིས་ཡུལ་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མཆོངས་ལུན་
 དང་པཅས་པའམ། དེས་བསྐྱེད་པའི་ས་པོན་གང་ལུང་གིས་བསྐྱེས་པ་དེ་(༥༥ན)ཀྱང་བརྟགས་དང་།

གྲུ་བ་མཐུན་རྒྱུ་དང་པོ་དབང་གིས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་རང་རྒྱ་ཐོག་མ་མེད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་
དབང་གིས་བྱུང་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའམ། དེས་བསྐྱེད་པའི་ས་པོན་གང་རུང་
གིས་བསྐྱེད་པ་ཉོན་མྱི་བ་ལྡན་སྐྱེས་སུ་འཛོག་པའི་བྱིར།

ཤེས་སྐྱིབ་ལ་དབྱེ་ཚུལ་ཡོད་དེ། བདེན་འཛིན་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་འཕགས་པ་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་
ལ་འབྱུང་བའི་སྐྱིབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་གང་ཞིག །རང་ལུལ་གཟུགས་སོགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྤྱང་
བའི་གཉིས་སྤྱང་འབྲུལ་པའི་ཆ་དེ་ཤེས་སྐྱིབ་མཐོན་གྱུར་དང་། རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་འི་བདེན་འཛིན་གྱིས་སྤྱན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་ལག་རྒྱུ་བཞག་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་། རང་གི་འབྲས་བྱུར་གྱུར་པའི་གཉིས་སྤྱང་འབྲུལ་
པའི་ཉེར་ལེན་གང་ཞིག །བདེན་འཛིན་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་འཕགས་པ་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བའི་
སྐྱིབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་དེ་ཤེས་སྐྱིབ་སྤྱོད་མོར་འཛོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྐྱིབ་གཉིས་སྤྱོད་ཚུལ་ཡང་
གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཐེག་དམན་པ་རྣམས་རང་རང་གི་ཚོགས་ལམ་ནས་ཉོན་མྱི་བ་ཀྱི་ས་པོན་སྤྱོད་པའི་འགོ་
ཚུམ། རང་རང་གི་དགྲ་བཙུན་ཐོབ་ནས་སྤངས་པར་འཛོག་པའི་བྱིར། དམན་ལམ་སྟོན་མ་སོང་རྣམས་
ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནས་དངོས་སུ་སྤྱོད་པའི་འགོ་ཚུམ། ས་བརྒྱུད་པ་ཐོབ་པ་དང་སྤངས་པ་དུས་
མཉམ། ས་བརྒྱུད་པ་ནས་ཤེས་སྐྱིབ་སྤྱོད་པའི་འགོ་ཚུམ། ལྷན་མཁུན་ཐོབ་པ་དང་སྤངས་ཐེན་པ་དུས་
མཉམ་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་འབྲེལ་ལས། དེ་ལ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ནི་ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་དཔྱོད་པའི་
གོགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། (༥༧)འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་ཡོད་པ་ནི་ལུས་དང་དག་
དག་གི་འཇུག་པ་རྣམས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་ཡང་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པ་དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བག་
ཆགས་དེ་ཡང་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་དང་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྡན་འདས་ཁོན་ལ་སྟེག་པར་འབྱུར་
གྱི། གཞན་དག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག །ཉན་ཐོས་དགྲ་བཙུན་པའི་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་
ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས། རང་གི་ངོ་སྤེལ་གྱི་སྤྱང་བྱུར་གྱུར་པའི་ཤེས་སྐྱིབ་སྤྱོད་ཟེར་ན། དེ་ལ་གནས་
པའི་གང་ཟག་དེས་བསྐྱེད་ཆེན་གངས་མེད་གཉིས་ཀྱི་ཚོགས་པས་གསེན་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་ལམ་

དེ་རང་གི་རྒྱལ་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། ཆོས་
 ཅན་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྟོགས་པ་སྟོན་ཏེ་སོང་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་
 ལམ་པར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རྒྱལ་གྱི་སྤང་བྱུང་བྱུང་པའི་སྒྲིབ་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཉོན་སྒྲིབ་
 མེད་པ་གང་ཞིག། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱང་མེད་པའི་བྱིར་ཟེར་པར་ལན་འདེབས་པ་ཁ་ཅིག། དེ་ཡོད་དེ། སྒྲིབ་
 པའི་ཐར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་ལ་བར་ཏེ་གཙོན་བྱེད་དེ་ཡིན་ཟེར་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་
 ཉམས་ལེན་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་ལ་བར་ཏེ་གཙོན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དེ། མ་ཏུག་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རྒྱལ་
 གྱི་སྤང་བྱུང་བྱུང་པའི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མ་དེའི་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་པ་དེ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། འདོད་མི་ལུས།
 ཁ་ཅིག་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། (༡༥ན)དེའི་རྒྱལ་གྱི་སྤང་བྱུང་བྱུང་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་ཡོད་པའི་
 བྱིར། ཟེར་ན། སྟོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པས་སྒྲིབ་པའི་གོ་ཆོད་པར་ཐལ། བྱོད་ཀྱི་ཁས་སྤངས་འཐད་པའི་
 བྱིར། འདོད་ན། ལས་སྒྲིབ་ཀྱིས་སྒྲིབ་པའི་གོ་ཆོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྒྲིབ་པའི་
 སྤང་ཁམས་སྒྲེ་མཆེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། དམན་པའི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ན་སྒྲིབ་པ་
 ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རང་ཉིད་གཅིག་པུ་ཞི་བདེ་དོན་གཉེར་གྱི་སྟོ་ཆོས་
 ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ས་བརྒྱད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་བདེན་འཛིན་ཆུང་ཅུང་ཤེས་
 སྒྲིབ་གཉིས་ཀའི་དངོས་གཉེན་བྱེད་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉོན་སྒྲིབ་མ་ཟད་ཀྱི་བར་ཏེ་ཤེས་སྒྲིབ་
 སྤང་པའི་འགོ་མི་ཚུམ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལྷན་བཤད་ལས། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་མ་ཟད་པར་ཏེ་
 ཤེས་སྒྲིབ་མི་སྤོང་པའི་བྱིར། ཤེས་སྒྲིབ་ནི་དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྤོང་ངོ་། ཞེས་གསུངས་
 པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཁྱབ་པའི་རྣམས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོངས་པར་རྟོགས་པ་དེ་གང་ཟག་གི་
 བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་ལ་ཁྱབ་མཐའ་དེ་དེས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 བྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་རང་རྒྱུད་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་རང་བཞིན་
 མེད་པར་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་དམན་ལམ་ཕྱོན་མ་སོང་གི་བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་དེ་དག་བཅོམ་པ་ཡིན་ཟེར་
 (༡༥བ)ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཐེག་ཆེན་དག་བཅོམ་པ་ཡང་མ་ཡིན། ཐེག་དམན་དག་བཅོམ་པ་ཡང་
 མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སངས་འབགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོན་རེ། དེ་ཐར་པ་
 ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ཟེར་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གྲང་མ་
 ཡིན། ཐེག་དམན་གྱི་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གྲང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེས་ཐེག་
 ཆེན་གྱི་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོན་རེ།
 དེར་ཐར་པ་ཐོབ་པར་ཐལ། དེས་དེ་ཐོབ་པ་ལ་གཤགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་
 ཉོན་ལྒྱིབ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲལ། འོན་བྱང་སེམས་དེ་ཆོས་ཅན། ཉོན་ཐོས་གྱི་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ཐལ།
 དེ་ཐོབ་པ་ལ་གཤགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཁྲལ་པ་ཁས། གཞན་ཡང་། དེ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་
 སྒྲོབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དམན་ལམ་ཕྱོན་མ་སོང་གི་བྱང་སེམས་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ དམན་ལམ་ཕྱོན་རྒྱ་མ་སོང་པའི་ས་བདུན་པའི་རྣམ་ཅིག་ཐ་མའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉོན་ལྒྱིབ་
 གྱི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉོན་ལྒྱིབ་
 ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། རང་གི་ངོ་སྤལ་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་
 མེད་ལམ་གྱི་གཞི་མཐུན་དང་། དེ་ཉིད་ས་བདུན་པའི་ཐ་མའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་ཟེར་ན། ས་བརྒྱད་པའི་
 ཡེ་ཤེས་རྣམ་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ས་བདུན་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་(༡༦ན)པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་ན། ས་བདུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས།

གཞན་ཡང་རྣམ་མཁུན་རྣམ་ཅིག་དང་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྒྱན་མཐའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་རྒྱན་མཐའི་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱན་མཐའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་མི་རུས། ཁ་ཅིག་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་རྒྱུད་ལྟོར་གསུམ་ཡོད་པར་ཐལ། ས་
 བདུན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་དཔེ་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་
 དེས་དཔེ་བདེན་འཛིན་རྒྱུད་ལྟོར་གསུམ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དཔེ་བདེན་འཛིན་རྒྱུད་ལྟོར་

གཞུང་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ ཁོ་ས་བདེན་འཛིན་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ཉན་ཐོས་
ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆེན་པོ་སྒྲོར་གཞུང་གི་རྒྱལ་གྱི་སྤང་བྱུང་ལའི་བདེན་འཛིན་རྒྱུ་
ཅུ་སྒྲོར་གཞུང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ཆེན་པོ་སྒྲོར་གཞུང་ཏུ་འབྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་དགུ་དང་སྒྲོམ་སྤང་དགུ་སྤང་གཉེན་སྦྱོར་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ས་བདུན་
པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆེན་པོ་སྒྲོར་གཞུང་གི་རྒྱལ་གྱི་
སྤང་བྱུང་ལའི་བདེན་འཛིན་རྒྱུ་ཅུ་སྒྲོར་གཞུང་གི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་དེ་སྤངས་པའི་
ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཁྱབ་ཁས། འདོད་ན། ས་བདུན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་དེ་ལ་གཞོད་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཉན་(༡༧༧)ཐོས་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་
སྤང་བྱུང་གཞོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷས་སྦྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་དེས་མཆོད་སྦྱོན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་གཞོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷས་
མཆོད་གཉིས་པོ་རྒྱུད་གཅིག་པར་ཐལ་ཡོ། །བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་སྤང་བདེན་འཛིན་
རྒྱུ་ཅུ་སྒྲོར་གཞུང་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་སྒྲོམ་སྤང་རྒྱུ་ཅུ་སྒྲོར་གཞུང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ།
དེར་ཐལ། དེའི་སྒྲོམ་སྤང་བདེན་འཛིན་ཆེ་འཕྱིར་དུག་ཉོན་སྦྱིབ་ཀྱིས་བསྐྱས་ཤིང་དེའི་སྒྲོམ་སྤང་རྒྱུ་ཅུ་
སྒྲོར་གཞུང་བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ཤེས་སྦྱིབ་ཀྱི་བསྐྱས་པར་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྷ་
བཤད་ཏུ། དེ་ཡང་སྒྲོམ་སྤང་གི་ཉོན་མོངས་ལྷན་སྦྱེས་ཆེ་འཕྱིར་དུག་ཅེས་གསུངས་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཐེག་དམན་དག་བཙོམ་པའི་རྟོགས་པ་སྦྱོན་ཏུ་སོང་བས་ས་དང་པོ་ནས་ཤེས་སྦྱིབ་སྦྱོར་
བའི་འགོ་རྩམ་པར་ཐལ། དེས་སྦྱིབ་པ་ཞིག་སྦོང་བ་གང་ཞིག་ ཉོན་སྦྱིབ་སྤངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན།
དེ་འདྲའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། དེ་
འདྲའི་མ་དག་ས་བདུན་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བར་ཆད་མེད་ལམ་མི་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། གཞུང་པ་ནི། སྦྱིན་
པ་དང་སྟོགས་ཀྱི་སྒྲུལ་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཟོད་པའི་ཆོས་གཞུང་པོ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ལལ་མོ་ཆེར་བདེ་བར་
གཤེགས་པས་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་བསྐྱབས་ཏེ། དེས་བསྐྱབ་སྤྲེལ་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཉིད་ཆོས་ཅན། བཟོད་

ནམས་ཞེས་བྱ་བའི་ཚོགས་ཀྱང་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་གཟུགས་(༥༠ན)ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སྒྲུབ་ཉིད་ལོན་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྷ་ལྷ་བཟོད་པ་ལོན་ཞེས་པའི་བྱིར་ལ། རྗེས་འབྲེལ་དབྱེ་བ་དང་། ལུང་མེད་ལ་སྒྲིལ་ཞེས་པས་སྒྲིལ་བྱེད་བྱིན། ཀ་ལ་ཡན་བཞིན་སོགས་ཀྱིས་བྱིས། ལྷེ་བ་ལ་སྒྲེ་པའི་མཐའ་བྱས་པས། ལྷ་ཞི་ཞེས་འགྲུབ་པ་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ནི། རྒྱལ་བའི་སྤྲས་པོ་ཉི་མ་དང་འདྲ་བའི་རྒྱད་ལ་གནས་པའི་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། སང་གཞན་གྱི་སྤྲན་པ་མེལ་བ་ཡིན་ཏེ། སང་རྒྱད་ལྷན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་དུ་གཏོགས་པའི་སྤྲན་པ་རྣམས་དང་པོར་ཡང་དག་པར་བསལ་བར་བྱས་ནས་འགྲོ་བའི་མི་ཤེས་པའི་སྤྲན་པ་རྣམ་པར་འཛུམས་པར་མཛོན་པར་འདོད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ས་གསུམ་པ་འདིར་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཚོས་ཅན། གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པར་འཛུམས་པ་ལ་སྒྲོ་བྱོས་ཤིན་ཏུ་ནོ་བར་གྱུར་ཀྱང་། རྒྱོན་ལྷན་ལ་ཁོ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། བཟོད་པ་ལྷག་པར་བསྒྲུམས་ཤིང་སྤྲིང་རྗེས་རྒྱད་སྤྲས་པའི་བྱིར། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། བསྐྱེད་བཙོས་ཆེན་པོ་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་པ་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ཡིན་ཏེ། ས་གསུམ་པའི་ཡོན་ཏན་མདོར་བསྐྱེད་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་བྱིར།

སྤྲས་ལ། རིང་ནས་མི་བྱེད་མཛའ་གཙུགས་ཀྱིས་བཅིངས་པའི། མ་སྤྲད་བཟོད་པའི་གོ་ཆ་བཙན་པོ་ཡིས། །ལོག་བསྐྱུབ་འཚོ་བའི་མཚོན་གྱིས་འཛུམས་མིན་པའི། །བསྐྱེད་བཙོས་པ་རོལ་བྱིན་འདི་ཐར་པའི་སོག། །བསམ་གཏན་སྒྲོམས་འཇུག་ཆད་མེད་མཛོན་ཤེས་(༥༠བ)སོགས། །བྲངས་མེད་ཡོན་ཏན་དུ་མས་རབ་གང་ཡང་། །བསྐྱེད་པའི་རལ་བ་མེད་པའི་རྣམ་ཐར་འདི། །རྒྱལ་བའི་སྤྲས་ཀྱི་མཛའ་པ་ལས་གཞན་ཅི། །སྤྲས་བསམགས་དགེ་བ་ཁོང་ཁོས་ལྷག་མར་བྱས། །བྱིན་ཆད་བསྐྱུབ་པའི་ཚུལ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་བྱོགས། །སྤྲིག་པའི་ལུང་པོ་ཁུར་ནས་ངན་སོང་དུ། །ཚོས་པའི་སང་ཅག་འགྲོ་རྣམས་སྒྲོན་པར་ངེས། །བཟོད་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམ་པ་དུ་མའི་སྒྲོས། །ལེགས་པར་དབྱུང་དེ་དབྱུང་གསུམ་དག་པའི་དབྱུངས། །བྲངས་ཏེ་སྒྲོ་ལྷན་སྒྲོ་ཡི་དགའ་སྒྲོན་དུ། །སྤྲེལ་ཆོ་ཁོང་ནས་ཁོང་ཁོའི་སང་མཛའ་མཐོང་། །བསྐྱེད་བཙོས་ཆེན་པོ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཐེག་ཆེན་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་བྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། སེམས་

བསྐྱེད་པ་གསུམ་པའི་ཚིག་དོན། ལྷི་དོན། མཐའ་དཔྱད་ནམས་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ།

ནམ་འདྲེན་མཁུན་པའི་ཆུ་འཛིན་ཕྱེད་པ་ལས། །ལེགས་བཤད་གྲུ་ཆར་གཡོ་བའི་སྐྱ་མ་རྗེའི། །གསུང་
ཀླན་སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པའི་དབྱར་གྱི་ར། །དལ་གྱིས་ཆོད་དོ་ཤེས་ལྡན་ན་པ་ཉོན། །བཞི་པ་ས་བཞི་པ་
འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ་ལ། ས་འདིར་བརྩོན་འགྲུས་ལྷག་པར་བརྟན་པ། སའི་ངེས་ཚིག་བརྟན་པ། སྤངས་པའི་
ཁྱད་པར་བརྟན་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་ཚིག་གི་དོན་དང་། ལྷི་དོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། བརྩོན་འགྲུས་
ཆོས་ཅན། བསོད་ནམས་དང་སློ་གྲོས་ཏེ་ཆོགས་ནི་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་ཐོབ་ཅིང་
འཕེལ་བ་ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཕྱིར། ས་དེ་བཞི་པ་འོད་ནི་འཕྲོ་བ་ཆོས་ཅན། བརྩོན་འགྲུས་(༡)ན་
ལྷག་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་བརྩོན་འགྲུས་གང་དུ་ཆེས་འབར་བར་གྱུར་
པའི་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ར་དང་ལྷོ་ར་ནམ་པར་གཞོན་པའི་ཕྱིངས་ཕྱི་མ་ལ། དྲི་ཤ། ཉེ་རྒྱུ་ཤི་ཡིན་པུ་སུ་
སྐྱ་བུ་གྱུ་ཏ་ནམས་ཀྱི་ཀྲུ་འོས་ཀྲུ་ཀྱི་རྒྱེན་ཕྱིན། རྗེས་འབྲེལ་ཕྱིས་མཚམས་སྦྱར་བས་བླུ་ཞེས་པ་
བརྩོན་འགྲུས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་འདིར་ས་བཞི་པ་གཙོ་བོར་བརྟོན་ནས་འཆད་ན། དེའི་ཡོན་ཏན་
རི་ལྷ་སུ་ཞེན། ཡོད་དེ། ས་བཞི་པར་ཡོན་ཏན་བྱེ་བ་ཐུག་བརྒྱ་ཐུག་བཅུ་གཉིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མཐུ་ཐུལ་
དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྗེས་ཐོབ་དུ་སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ཆུང་དུ་སྤང་ཕྱིར་ཆོགས་གསོག། །
མཚན་མ་མཐོང་ནས་སྤོང་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པས་དེའི་དངོས་གཉེན་དུ་སོང་བ་ན་ལྷ་པར་འཕོ་
བྱས་པ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བར་ཕྱིན་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། འདིར་སངས་ལྷི་གཉིས་ཀའི་
གནས་སྐབས་སུ་ནམ་གཡེང་གི་གོ་སྐབས་བཅོམ་སྟེ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་བར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།
ནམ་སྒྲིན་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འཛིན་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཐབ་བུལ་གྱི་བདག་པོར་སྐྱེ་བ་སྤངས་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་

བྱེད་པའི་བྱིར། འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཡོད་དེ། འདིར་མཉམ་གཞག་ཏུ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་
བདུན་ལྷ་རགས་མངོན་སུམ་དུ་བསྐྱེམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྗེས་སོ་བ་ཏུ་ས་སྐ་མ་ལས་ཀྱང་འོད་ལྷག་
པའི་སྤང་བ་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱུ་ལས། འདི་ལྟར་བྱང་ཕྱོགས་མཐུན་ཆོས། །
རབ་ཏུ་སྟེར་(༦༡བ)བྱེད་འོད་ལྷ་ལ། །དེ་དང་ལྡན་བྱིར་ས་དེ་ནི། །གཉིས་པོ་སྟེག་པས་འོད་འཕྲོ་ཅན། །
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འོ་ན་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་དེ་རི་ལྷ་བུ་ཞེན། གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ལུས། ཚོར།
སེམས་ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི། དག་པའི་ཆོས་མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་པ། སྐྱེས་པ་སྟེལ་བ། མི་དག་པའི་
ཆོས་མ་སྐྱེས་པ་མི་བསྐྱེད་པ། སྐྱེས་པ་སྟོང་བའི་ཡང་དག་སྟོང་བ་བཞི། འདུན་པ། བརྩོན་འགྲུས།
སེམས་པ། དབྱོད་པའི་རྒྱ་འཕྲུལ་གྱི་རྒྱུ་བ་བཞི། དད་པ། བརྩོན་འགྲུས། དན་པ། ཉིང་འཛིན། ཤེས་
རབ་སྟེན་བར་པོ་ལ། དད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་ལ། དན་པ། ཆོས་རབ་ཏུ་རྒྱུ་པར་འབྱེད་པ། བརྩོན་
འགྲུས། དག་འབ། ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ། ཉིང་འཛིན། བཏང་སྟོམས་ཡང་དག་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་
བདུན་དང་། ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ། རྟོག་པ། རག། ལས་ཀྱི་མཐའ། འཛོལ་ཕྱི་ལ། དན་པ། ཉིང་འཛིན་
ཏེ་འཕགས་ལས་ཡན་ལག་བརྒྱད་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། ལྷ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། རང་རྒྱ་བྱུ་
པའི་རྗེས་ཡོད་ཀྱིས་མེད་པར་དམིགས་པའི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནི་རགས་པ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་
རྟོགས་པ་དེ་ལྷ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིར་བྱང་ཕྱོགས་མཐུན་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་གཙོ་
བོར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཡོད་དེ། ས་འོག་མ་གསུམ་དུ་བསྐྱེད་པ་གསུམ་ལ་སྟོབ་པའི་རྟེན་དང་། ལྷ་པོ་མཉམས་
ཀྱི་བསྐྱེད་པ། ཉིང་འཛིན་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་རྣམས་རིམ་བཞིན་སྟོབ་ནས། འདིར་བྱང་ཕྱོགས་མཐུན་ཀྱི་
ཤེས་རབ་སྟེན་པ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་བཞི་པ་ལ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ས་དེར་ནི་བདེ་(༦༡ན)
གཤེགས་སྐས་པོ་ལ་རྟོགས་པའི་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་སོ་བདུན་ལྷག་པར་བསྐྱེམས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་
ཡེ་ཤེས་སྤང་བ་ས་གསུམ་པར་སྟོབ་པའི་ཐངས་འོད་ལྷ་བུ་ལས་ལྷག་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚོ་ཀྱིས་དེ་ལྟར་
ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པའི། ས་བཞི་པ་ཆོས་ཅན། སྒངས་པ་བྱད་པར་ཅན་དང་ལྟན་ཏེ། ས་བཞི་པའི་རྫོགས་པ་བྱི་
རང་སྟེ་བདག་རྩ་ལ་བ་དང་། དེར་འབྲེལ་བ་སྟེ་དེས་དྲངས་པའི་ནོན་མོངས་ཀྱི་ས་ཡོན་ཡོངས་སུ་ཟད་པའི་
བྱིར། བཤམ་བྱ་ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་པ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་
པ་བཞི་པ་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ཡིན་ཏེ། ས་བཞི་པའི་ཡོན་ཏན་མདོར་བསྟན་བྱས་པའདད་ཀྱི་སྟོན་སྒྲུབ་
ལ་ཐབ་པའི་བྱིར།

སྒྲུབ་པ། བྱང་སྒྲོག་ས་ལོ་བདུན་ཤིང་རྟག་དང་། ཁོས་ལོག་ས་ལ་མ་དུ་འཕྲོན་པ་ལ། ཁྲོ་མེད་བརྩོན་པའི་
འཁོར་ལོ་འདིས། ཤེས་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་རབ་འཕྲོག་། རྒྱལ་པའི་སྒྲུབ་པོ་སྤྱིང་སྒྲོབ་ས་ཅན། ཁོད་འཕྲོའི་
ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས། རྒྱལ་པའི་གསུང་བཞིན་བཤད་པ་ན། ཁོད་ཀྱིས་ལུན་སེལ་ཇི་བཞིན་ནོ། །
བརྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དཔུ་མ་ལ་འཇུག་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཐེག་ཆེན་རྒྱ་མཆོར་འཇུག་པའི་གྲུ་ཇིངས་
ཞེས་བྱ་བ་ལས། མེས་ས་བསྐྱེད་པ་བཞི་པའི་ཆོག་དོན་སྤྱོད་ན་རྣམས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

ས་ལྗོངས་སྤྱི་འཛུགས་དཀར་པོ་བཤད་པ།

[illegible]

གཉིས་པ་ནི། འདིར་ས་ལྷ་པ་གཙོ་བོར་པ་རྟོན་ནས་འཕྲད་ན་དེའི་ཕོན་ཏན་རི་མཉུ་ཞེན། ཡོད་དེ།
ཕོན་ཏན་ཁྱེ་པ་ཐམས་མཁོར་ཐམས་པུ་གཉིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མཐུ་ཐུང་ཏུ་ཡུར་པ་ཐོབ་ཐུང་ཡོད་དེ། མཐོ་མཉུར་

ཉོན་མོངས་འབྲིང་གི་ཆེན་པོ་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཆོག་ས་གསོག་། །མཚན་མ་མཐོང་ནས་མཉམ་པར་བཞག་པས་
དེའི་དངོས་གཉེན་དུ་སོང་བ་ན་ས་བྱག་པར་འཕོ་རུས་པ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་
འཕེལ་རྒྱལ་ཡོད་དེ། སང་མི་གཉིས་ཀའི་གནས་སྐབས་སུ་རྣམ་གཡང་གི་གོ་སྐབས་བཅོམ་སྟེ་བསམ་
གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་སྟེ་བ་འཛིན་རྒྱལ་ཡོད་དེ། དགའ་ལྡན་གྱི་བདག་
པོར་སྟེ་བ་སྐྱངས་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྤང་དཀའ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
དེ། ས་འདིའི་སྟོན་ཡོན་རྣམས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔས་ཀྱང་སྤང་སྤང་ཆེས་དཀའ་ཞིང་། ལྷའི་བྱ་ལ་སོགས་
པའི་བདུད་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལམ་པར་རུས་དཀའ་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་ལས། སེམས་
ཅན་རྣམས་ཡོངས་སྒྲིན་བྱེད་ཅིང་། །རང་གི་སེམས་ཀྱང་བསྐྱང་པའི་ཕྱིར། །སྟོ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་སྤང་དཀའ་
བ། །དེ་ཕྱིར་སྤང་(༤༣)དཀའི་ས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ནང་ནས་
གང་ཐུལ་དུ་སྤང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། འདིར་བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།
སྟུག་བདེན་བླ་མོ་ཡང་གཞག་དུ་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་ཡང་ཡིན་ལ། རང་གི་
བྱང་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་འཕགས་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་ལྟོས་
དགོས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་བླ་མོ་ཡོད་དེ། བདེན་འཛིན་དང་
དེས་བྱངས་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་གང་རུང་རྗེས་འབྲང་གིས་བསྐྱས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་
ཀྱི་བདེན་པ་འང་ཡིན་ལ། རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་སོགས་བྱང་ཆོས་བཞི་ལྡན་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པ་དེ་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འགོག་བདེན་བླ་མོ་ཡོད་དེ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་བདེན་གྱིས་ཐོབ་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན། འགོག་པ་ཞི་བ་སོགས་བྱང་ཆོས་བཞི་ལྡན་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པ་འང་ཡིན་པའི་
གཞི་མཐུན་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་བདེན་བླ་མོ་ཡོད་དེ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཡང་ཡིན་ལ། ལམ་རིག་པ་སོགས་བྱང་ཆོས་བཞི་ལྡན་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པ་
དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྱངས་ངེས་ན། བདེན་པ་བཞིར་བཤད་པའི་རྒྱ་མ་
ཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན་ཡོད་དེ། སྤང་བྱ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་

དང་འབྲས་བུ་སྒྲིག་བསྐྱེད་བའི་གཉིས། སྒྲིག་བྱ་རྣམས་བྱང་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱ་ལམ་(༤༣བ)
བཞེན་དང་འབྲས་བུ་འགོག་བཞེན་གཉིས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འབྲེལ་ལས། བཤད་པ་གལ་ཏེ་ཡང་
དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་གྱི། དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲིག་བྱ་བ་དང་། སྒྲིག་བྱ་བ་དག་རེ་རེ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་
དངོས་པོ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ས་ལྷ་པ་མཚོས་ཅན། བསམ་གཏན་ལྷག་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་གཡེང་གིས་
གཏན་ནས་མི་བརྗེ་བའི་བསམ་གཏན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེ་མཚོས་ཅན། བཞེན་བཞི་པ་རྒྱ་ལམ་ལ་མཁས་པའི་
ཤེས་རབ་དང་ལྷན་ཏེ། སློབ་ཐང་འཕགས་པའི་བཞེན་པ་བཞིའི་རང་བཞིན་སློབ་ཞིབ་མོས་རྟོགས་དགོས་པ་
ལའང་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱེ་སེམས་པ་ལའོ་ཞེས་པའི་བྱིངས་ལ། བརྗེ་སྟགས་ལས་ཡུལ་
ཞེས་པས་ཡུ་རྟེན་བྱིན་པ་ཨ་ན་རུ་བསྐྱར།

མཚོས་སློབ་གྱི་ཡི་གེའི་མཐའ་རྣམས་གྱི་བེ་ཀ་ར་ཏ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཨྲ་ཡིག་གོ། ཞེས་པའི་མདོ་ལས་མཚུངས་
འདྲ་བུས་པས་རྒྱ་ན་ཞེས་པ་བསམ་གཏན་ཡིན་ནོ། ཤེས་བྱ་མཚོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དབུ་མ་ཙ་
བ་ཤེས་རབ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་ལྷ་པ་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ཡིན་ཏེ། ས་ལྷ་པའི་ཡོན་ཏན་
མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གྱི་སྒྲོ་ནས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ཕྱིར།

སྒྲིག་པ། སྒྲིག་ཀྱི་རྟོག་པའི་དྲི་མ་རྒྱང་དུ་བསྐྱངས། འགོག་ལམ་ཆུ་སྐྱེས་ཆོགས་གྱིས་རྣམ་པར་
བཀྲ། བརྟེན་འབྲས་དབྱིད་གྱི་ལུས་ལྷ་འཛོལ་གྱི་ཅན། ཉག་ཐུན་བདག་པོའི་ཁེངས་པ་འཕྲོག་དེ་མཛར། །
རབ་དཀར་ཤོག་ལུའི་ལྷ་གཞོན་ངོས། རབ་མཛེས་ཡི་གེའི་རི་དྲགས་གཟུགས། རབ་གསལ་ཆོག་དོན་
བསིལ་ཟེར་ཅན། རབ་འབྲམས་ཀྱི་རྒྱའི་(༤༤ན)དག་འཕྲོན་མཛོད། བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དབུ་མ་ལ་
འཇུག་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཐེག་ཆེན་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་གྲུ་རྒྱུ་ཞེས་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་
པ་ལྷ་པའི་ཆོག་དོན་སྒྱི་དོན་རྣམས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

ས་ཏུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཤད་པ།

ཨེ་མ་རབ་འབྱམས་ཤེས་བྱའི་མཁའ་དབྱིངས་ཀ་གི་མངོན་དགའི་བཞིན་རས་ངོས། ཆོས་ཀྱན་
སྒྲུང་སྒྲུང་དུ་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་གི་རྒྱལ་མཚན་མིག་གི་དུམ་ས། འཕངས་ཆོས་ཁས་སྒྲུབ་བྱིས་པའི་འདོད་
ལུན་སྒྲུབ་པས་སྒྲུབ་པར་གྱུར་བྱེད་པའི། བཏན་པའི་འཁོར་ལོ་མི་ཡི་རྣམ་པོལ་ཙུང་ཁ་པ་ལ་གྱུས་པས་
འདུད། བྲལ་བའི་དགོན་པའི་ལེགས་བཤད་མཚོག་རྣམས་ཀྱན། རྒྱལ་བའི་ཆོས་རྒྱལ་རི་བཞིན་རབ་སྒྲེལ་
བས། རྒྱལ་བཟང་འགྲོ་བའི་སྒྲོ་བྱས་འཕེལ་མཛད་པ། རྒྱུད་ནི་གྲགས་པ་དོན་ལུན་མཁས་པར་ངོས། མངོན་
ཤེས་ལྷ་རྒྱལ་མཐོང་དང་གྲུབ་ཏུགས་འཛོག་ དར་ཟབ་རྣམ་པ་གྲུ་འཁོར་གཡོག་འདུ་འཛི་ཅན། བགས་པའི་
གྲོ་པི་ཀ་ཡིས་བསྟན་འཛིན་དུ། ཆོས་པ་བདེན་ན་གསུང་རབ་པལ་ཆེར་རྒྱན། ཆོངས་པ་བདག་འདྲར་དེ་
ལྟའི་རྣམ་དབྱེད་ཆོགས། མཆིས་པ་མིན་ཕྱིར་དཔེ་རྩལ་ཁོད་དུ་ལུས། འོན་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་དུག་པའི་
རིགས་པ་རྣམས། རྒྱ་བའི་ཆོན་གཏན་ཆོགས་ཁོང་ནས་རྒྱས། ཁོས་དུས་མ་ལ་ཡ་ཡི་སྐྱེད་ཆལ་ནས། འོངས་པའི་དྲི་བཞོན་བསེར་བས་སྐྱེས་སུའི་ཡིད། དགའ་བ་སྟེར་ལྟར་མཐའ་གཉིས་བྲལ་བའི་ཆོག་དྲི་
ཟའི་པི་ཟང་ལྟ་བུ་མགྱིན་པར་ལེན། །

གཉིས་པ་ས་ཏུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཤད་པ་ལ། སའི་ངོས་ཆོག་དང་ཤེར་བྱིན་(༥༧)ལྟ་
པར་བསྟན་པ། ཤེར་བྱིན་གྱི་བསྟན་པ། རྟེན་འབྱུང་གཞིགས་པའི་དེ་ཉིད་བཤད་པ། སའི་ཡོན་ཏན་
བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་མཇུག་བསྟར་དང་བཞི། དང་པོ་ལ་ཆོག་གི་དོན། སྐྱེའི་དོན། མཐའ་དབྱེད་པ་དང་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ས་ཏུག་པ་མངོན་དུ་སྐྱེགས་པར་མཉམ་གཞག་གི་སེམས་ལ་གནས་ཏེ། འདི་ལ་བརྟེན་
ནས་རྟེན་ཅིང་འབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་བྱང་སེམས་དེ་ཆོས་ཅན། འགོག་པའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་སྐྱེན་
མོང་མ་ཡིན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་བྱིན་ལྟ་བུ་པ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་
བྱིར། ས་ཏུག་པ་ཆོས་ཅན། མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཤེས་རབ་ལྟ་བུ་པའི་སྒྲོ་ནས་གཞུགས་བསྟན་དང་

འདྲ་པའི་ཚོས་ཉིད་མཐོང་ཞིང་། བདེན་བཞི་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་རྫོགས་པ་གང་ཞིག །རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ལ་མཛོན་དུ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་འདིར་ས་སྤྱག་པ་གཙོ་བོར་བཏོན་ནས་འཆད་ན། དེའི་ཡོན་ཏན་རི་
ལྟ་བུ་ཞེན་ཡོད་དེ། ས་སྤྱག་པར་ཡོན་ཏན་གྱི་བ་བརྒྱ་ཤྲག་སྟོང་བཅུ་གཉིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མཐུ་ཕུལ་དུ་
བྱུང་བ་ཐོབ་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྒྲོམ་སྒྲུང་ཉོན་མོངས་འབྲིང་གི་འབྲིང་སྒྲུང་པའི་ཕྱིར་
ཚོགས་གསོག་པ་དང་། མཚན་མ་མཐོང་ནས་སྟོང་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པས་དེའི་དངོས་གཉེན་དུ་
སོང་བ་ན་ས་བདུན་པར་འཕོ་རྒྱས་པ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་ཚུལ་ཡོད་དེ།
འདིར་སང་མི་གཉིས་ཀའི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་ལོན་ཉིད་ལ་ལྟ་བའི་སྒྲོངས་པ་བཙུམ་ཞིང་འགོག་པའི་སྒྲོམས་
འདུག་ཐུན་(༥༥ན) མོང་མ་ཡིན་པ་གསར་དུ་ཐོབ་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལྟག་པར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་
སྒྱེ་བ་འཛིན་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཕྲུལ་དགའི་བདག་བོར་སྒྱེ་བ་སྒྲངས་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
མཛོན་དུ་སྤྱོད་པའི་ཞེས་བཞེད་པའི་ཀུ་མཚོན་ཡོད་དེ། གཟུགས་བརྟན་ལྟ་བུའི་ཚོས་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
ཤིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཐོབ་པ་ལ་མཛོན་དུ་གྱུར་པས་རི་ལྟར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་དེ། རྒྱལ་ལས། ཤེས་རབ་
པ་རོལ་ཕྱིན་བརྟན་ནས། །འཁོར་བ་དང་ནི་བྱ་ངན་འདས། །གཉིས་འདིར་མཛོན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། །མཛོན་
དུ་གྱུར་པའི་ས་ཞེས་བཤད། །ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདིར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པ་ཐོབ་ཚུལ་ཡོད་དེ། འདིར་ཤེར་ཕྱིན་ལྟག་ཅིང་དག་པ་ཡིན་
ལ། ཤེར་ཕྱིན་ལྟག་པ་ཡང་ས་ལྟ་བུར་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་དག་པ་ཐོབ་པ་ལས། ཞི་གནས་ཁྱད་
ཞུགས་པ་ཙམ་གྱིས་ལྟག་མཐོང་ཡང་ཁྱད་ཞུགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་ལྟ་པ་མན་
ཆད་དུ་ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་ལཱའི་ཉམས་ལེན་ཕུལ་དུ་བྱུང་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལྟག་པར་མ་གྱུར་
པས་འགོག་སྒྲོམས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དེ། རང་འགྲེལ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
ས་ལྟ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཐོབ་པས་ས་སྤྱག་པར་མཉམ་པར་གཞག་
པའི་སེམས་ལ་གནས་ཤིང་རྟོན་ཅིང་འགྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་

དབའ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་(༥༡བ)ཀྱི་སྒྲ་
རོལ་ཏུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ལྷག་པར་གྱུར་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་ལྷན་པས་ནི་འགོག་པ་ཐོབ་པར་མི་རུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲོམས་འཇུག་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་འཇིག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་ལམ་དང་། སྤྱིན་ཅེའི་དངོས་གཞིའི་སྒྲོམས་འཇུག་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་ཅིང་། སྤྱིན་ཅེ་ལ་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགོག་སྒྲོམས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འགོག་པ་
ཞེས་བྱ་ལ་དེ་ལ་སྒྲོམས་པར་འཇུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་གཉིས་སྒྲུང་གི་སྒྲོས་པ་བཀག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་འགོག་པ་ཞེས་
བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འགོག་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། འདིར་སྒྲོས་པ་ཐམས་
ཅད་འགོག་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ས་ལྷ་པ་དུག་པར་འཇུག་ཚུལ་ཡོད་དེ། མཚན་མ་མེད་པ་མཉམ་ཉིད་ནས་སྒྲོས་པ་མེད་པ་མཉམ་
ཉིད་ཀྱི་བར་བརྟན། བྱང་དོར་མེད་པ་མཉམ་ཉིད་དང་། སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་མཉམ་པ་ཉིད། དངོས་པོ་དང་དངོས་
པོ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དེ་མཉམ་ཉིད་བཅུ་པོ་དེ་ནི་ཡུལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་གནས་
ལྷགས་ཡིན་ཞིང་། དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་ས་དུག་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། བཅུ་པོ་ཡང་གཞག་ཏུ་
ཡོད་དེ། དཀར་དམར་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་མ་མི་འདྲ་བ་རྣམས། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
(༥༢ན)པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་དོར་མེད་པ་དེ་དང་པོ། ཆོས་ཀྱན་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་མཉམ་པ་དེ་གཉིས་པ། མ་འོངས་པ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཉམ་
པ་དེ་གསུམ་པ། འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བའི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པར་མཉམ་པ་དེ་བཞི་
པ། དངོས་པོ་སྐྱེ་འགྱུར་དང་སྐྱེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོངས་པས་མཉམ་པ་དེ་ལྷ་པ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་དུག་པ། ཆོས་ཀྱན་སྟོང་པ་ཉིད་

ལ་ཅེ་གཅིག་རྒྱ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གིས་སྟོང་ཉིད་གཟིགས་པའི་གཟིགས་
 རོར་གཉིས་སྒྲུང་གི་སྒྲོས་པ་མེད་པར་མཉམ་པ་དེ་བརྟན་པ། ཚེས་ཀྱན་དོན་དམ་པར་སྒྲུང་བ་མེད་པ་དང་
 དོར་བ་མེད་པར་མཉམ་པ་དེ་བརྟན་པ། ཚེས་ཀྱན་རྒྱ་མ་མི་ལམ་མིག་ཡོར་བྲག་ཅ་རྒྱ་ལྷ་གཟུགས་བརྟན་
 རྒྱལ་པ་ལྷ་བྱར་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བས་སྟོངས་པར་མཉམ་པ་དེ་དགྲ་པ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚེས་དངོས་
 པོ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚེས་རྣམས་དངོས་མེད་རྒྱ་རང་བཞིན་མེད་པར་མཉམ་པ་དེ་བརྟན་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་ཚེས་རྣམས་ཀྱི་ཡང་དག་པ་རི་ལྷ་པ་ཉིད་བསྟན་པ་ལ་འདི་ནི་རེ་ཞིག་
 ཡུང་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་རྒྱ་འཕགས་པ་ས་བརྟན་པ་ལས། གྱི་རྒྱལ་པའི་སྤྲས་དག །བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་
 ས་ལྷ་པ་ལ་ལམ་གྱིན་རྒྱ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་དེ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ས་
 རྒྱག་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། དེ་ཚེས་མཉམ་པ་ཉིད་བརྟན་འཇུག་གོ། །བརྟན་གང་ཞེན་འདི་ལྷ་སྟེ། ཚེས་ཐམས་
 ཅད་མཚན་མ་མེད་པར་(༥༥བ)མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཚེས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པར་མཉམ་པ་
 ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་སྟེ་བ་མེད་པ་དང་། མ་སྟེས་པ་དང་། དཔེན་པ་དང་། གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་
 པ་དང་། སྒྲོས་པ་མེད་པ་དང་། སྒྲུང་བ་མེད་པ་དང་། དོར་བ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཚེས་ཐམས་
 ཅད་རྒྱ་མ་དང་། མི་ལམ་དང་མིག་ཡོར་དང་བྲག་ཅ་དང་རྒྱ་ལྷ་དང་གཟུགས་བརྟན་དང་རྒྱལ་པ་ལྷ་བྱར་
 མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཚེས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་སུ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་
 དོ། །དེ་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ལྷ་ར་རབ་རྒྱ་རྫོགས་པ་ན། རྫོ་ཞིང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བཟོད་
 པས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ས་རྒྱག་པ་མཛོན་རྒྱ་བྱར་པ་རྗེས་སུ་ཐོབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བརྟན་
 པོ་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་གཞན་རྣམས་རྫོགས་སྤྱིར་རྒྱ་སྟེ་བ་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་གཙོ་བོར་འཆད་དེ།
 རང་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་འདིར་ཚེས་སྟེ་བ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ཁོ་ན་རིགས་པས་བསྟན་པ་ཉིད་
 གྱིས་ཚེས་མཉམ་པ་ཉིད་གཞན་བསྟན་པ་སྤྱི་བར་དགོངས་ཏེ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་
 དང་པོར། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་མིན། །དངོས་པོ་གང་
 དག་གང་ན་ཡང་། སྟེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་ཉེ་བར་བཞོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར། སློབ་དཔོན་རྒྱ་གཞས་ཀྱིས་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྒྱལ་འདི་ཉིད་ལ་རང་བཞིའི་སློབ་མེད་དེ།
མགོན་པོ་རྒྱ་རྒྱུ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མགོན་པོ་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་འབྲེལ་པ་མེད་
པའི་རྒྱ་མཚོན་ཅི་ཡིན་ཞེན་ཡོད་དེ། (༦༥ན)ལང་ག་ཤེགས་ལས། ལྷོ་ཕྱོགས་པེ་ཏའི་ཡུལ་དུ་ནི། །དག་
སྲོང་དཔལ་ལྷན་ཆེར་གྲགས་པ། །དེ་མིང་རྒྱ་ཞེས་བོད་པ་སྟེ། །ཡོད་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་འཛིག་པ། ར་
ཡི་ཐེག་པ་འཛིག་རྟེན་དུ། །སྤྲེའི་ཐེག་ཆེན་རབ་བཤད་ནས། །རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་བརྒྱབས་ཏེ། །བདེ་
བ་ཅན་དུ་དེ་འགྲོའོ། །ཞེས་རྒྱལ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་གསལ་བར་བརྟན་པའི་ཕྱིར། །འདི་དག་གི་སྒྲུབས་
སུ་འགའ་ཞིག་གིས། སློབ་དཔོན་འདི་སངས་རྒྱལ་མ་རྒྱལ་སོགས་སྒྲགས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་བསྐྱེས་ནས་
བྱེད་པར་འདུག་ནའང་། །ལུང་མར་བས་ཐེག་པ་འོག་མའི་ཆོས་སྐད་བྱེད་སར། །རྗེས་པ་ཆེན་པོ་ལ་དབྱེད་
པ་བྱེད་པ་དང་འདྲ་བའི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གང་ལ་གང་འཆོམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ཅུ་ཅུ་ཡང་མི་ཤེས་པར། །དག་ནས་
ཐོན་པ་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་བརྗོད་ཆད་བརྟན་བཅོས་སུ་འགྲོ་སྟུང་པའི་སྒྲ་ཆོགས་འབྲི་བའི། སྤྲེའི་ཕུ་
པ་ལ་འབྲུ་མི་གཅིག་པ་མང་བའི་བྱེད་འདྲེས་ཡོད་པ་ལྟར། མཁས་པའི་མཁུན་སར་འགྲིམ་པའི་གནས་མིན་
ནོ། །འབྲེལ་བྱེད་མཁན་བོ་མང་དུ་བྱུང་བ་ལས། རྒྱ་རྒྱུ་ཉིད་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། །འདིའི་
ལུགས་ཀྱི་ལྷ་པ་འབྲེལ་པ་མེད་པ་ལ་དེས་ཤེས་རྟེན་ན་མཐའ་གཉིས་གང་དུ་ཡང་མི་ལྟར་ལ། ཤེས་རབ་
ལོག་པས་རྟག་ཆད་གང་རུང་གི་ཕྱོགས་སུ་ལྟར་ན། དུག་རྒྱལ་ལ་གཟུང་བའོ། །དུག་སྒྲུབ་ལོག་པར་
བརྒྱབས་པ་ལྟར། རང་ཉིད་འཕུང་བའི་རྒྱ་ཡིན་པས། ཆོག་གསལ་ལས། རྟོང་ཉིད་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་
པའི་ཆོ། གུན་རྩོམ་ལ་སྤྲེའི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གང་ལ་གང་འཆོམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ཅུ་ཅུ་ཡང་མི་ཤེས་པར་ལ། (༦༥བ)གཟུགས་བརྟན་དང་འདྲ་བའི་ལས་
འབྲས་ལ་གཞོད་པ་མ་བྱས་པ་ཞིག་དགོས་པ་དང་། དོན་དམ་པར་སློ་འདོགས་པའི་མཐར་མི་ལྟར་པ་ལ་
དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཁོ་ནའི་སྤྲེང་ནས་ལས་འབྲས་འཛོག་ཤེས་པ་ཞིག་དགོས་པར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཡང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ལུགས་སྟོལ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་འདི་ཉིད། སློབ་རབས་ཀྱི་མཁས་པར་གྲགས་
པ་ལས་ཆེར་གྱིས་ཀྱང་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་
དབྱངས་ལ་དངོས་སུ་གསན་ཏེ། ལུགས་འདི་དར་བར་མཛད་ནའང་། རྗེ་སྤྲེའི་ཡུལ་སྤྱོད་ཀྱི་གསུང་རབ་

ནམས་སྒོས་འཆུན་པའི་སྒྲུ་པོ་ཆེས་ཉུང་བ་དང་། སྒྲིང་ནས་འཁོར་བའི་རང་རྩལ་ལ་ཡིད་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་
 པར། རི་བོང་ཅལ་སྒྲོག་གིས་རང་རང་གི་བྲ་སར་སྤྲོད་མི་ཚུགས་པར་སྒྲིང་ཉམས་ཁྱེར་བ་འག་འཁྱིལ་གིས།
 ཨ་མའི་མི་ལམ་ལ་བྱུང་། ཨ་མའི་ཉམས་སྒྲིང་ལ་བཤར། དེད་རང་གིས་ཉམས་སྒྲིང་གིས་དབྱུད་ཟེར་བ་ལྟ་
 ལའི་སྒོས་བྱས་ཁོ་ནས་ཡིག་རྒྱུ་གི་ཁོལ་ལུ་རེ་ཁྱེར་ནས་སྒྲུ་པོ་མང་པོ་ལོག་པར་འབྱིད་ཅིང་དེ་དག་གི་
 ཁུངས་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲེས་ལུ་ལ་རྩུན་ཁག་འགོལ་བ་སོགས་བསྟན་པ་ལ་མ་འབྱེན་པར་མཆིས་པ་ནི།
 ཟུར་མཁར་སྒོ་གོས་རྒྱལ་པོས། ཉད་རེ་ལ་སྒྲན་པ་རེ་བྱུང་དོགས་འདུག་གསུང་བ་ལྟར། འཇུག་པའི་བསྟན་
 བཅོས་འདི་ལ་ཡང་། སྒྲིང་རྗེ་བ་དང་། རིང་སོང་བ་དང་། ཐལ་བ་སྒྲོག་པ་དང་། བདེན་གཉིས་པ་སོགས་
 གཞུང་ཆོན་རེ་ལ་ཡིག་ཆ་ཁུངས་མི་འདྲ་བ་རེ་དང་། འཆད་པ་པོའི་སྒོ་བ་དཔོན་མི་འདྲ་བ་རེ་བྱུང་དོགས་
 འདུག་པས། དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་ལ་སྒྲིང་པོ་ལེན་(༥༥ན)འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞུང་ཆོན་མོ་རྣམས་ལ་
 འདྲིས་པར་མཛོད་ཅིག །གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ས་དུག་པ་མན་ཆད་དུ་འགོག་སྟོམས་ཐོབ་པ་མེད་ཟེར་
 བ། ཡོད་པར་ཐལ། ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་དང་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཉན་ཐོས་
 དག་བཅོམ་གྱིས་འགོག་སྟོམས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དུག་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ལམ་གྱིས་བསྟུས་པའི་
 འགོག་སྟོམས་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡོད་པར་ཐལ། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲུར་གྱིས་
 བསྟུས་པའི་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་ལས། དེ་རྣམ་པར་ཐར་པ་
 བརྒྱད་པོ་དེ་དག་དང་། མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་པོ་དེ་དག་རྣམ་པར་ཕྱེ་ཞིང་།
 མང་གོ་རྣམ་པར་བསྒྲིང་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་གོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་
 སྒོ་བ་ལམ་ན་སྒྲིན་པའི་པར་སྒྲིན་མེད་ཟེར་བ། ཡོད་པར་ཐལ། སེམས་བསྐྱེད་བསྐྱོབ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་
 དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲིན་པ་དེ་འཛིན་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒྲིན་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་
 མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཟིན་ལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲིན་པ་དེ་
 འཛིན་རྟེན་པའི་སྒྲིན་པའི་མཆོན་ཉིད་དུ་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲིན་པ་སྒྲིན་བྱ་ལེན་པོ་གཏོར་
 པོས་སྟོང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ཐུན་མོང་པའི་འགོག་སྟོམས་ཡོད་པར་ཐལ། ཐལ་རང་

གཉིས་ཐུན་མོང་དུ་ལས་ལེན་པའི་འགོག་སྒྲིམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་བཤད་ལས། འགོག་པ་
ལ་སྒྲིམས་པར་འཇུག་པ་ཐུན་མོང་མ་(༥༥)ཡིན་པ་འདི་ནས་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁུབ་སྟེ། དགག་གཞི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལྷ་མོའི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་ཆོག་སྟེ། དགག་པ་འཐོར་
བཅས་བཀག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་དེ་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་མདོ་ནས་འགོག་སྒྲིམས་སུ་བཤད་པ་ལ་
དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བར་ཕྱིན་དང་པོ་ལྷ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བཞོན་པ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་
རག་ལས་ཏེ། རི་ལྷར་ཡོང་བའི་ཆོག་སྟེ། གུན་མིག་ལྷན་གྱི་སྒྲིམ་བྱ་གཅིག་གིས་རང་གང་འདོད་པའི་ཡུལ་
དུ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་འཕྱིད་པ་དེ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་སྟོ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བལྟ་བའི་མིག་ཉམས་
པའི་སྒྲིམ་སྟེ། ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྒྲངས་ཏེ་རྒྱལ་བའི་ས་ཉིད་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཟབ་དོན་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ། དེ་བཤད་པའི་སྟོང་དོས་གཟུང་བ། དེ་ལ་བཤད་
ན་ཡོན་ཏན་འབྱུང་རྒྱལ། སྟོང་ལྷན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མཉན་པར་བསྐྱལ་བ། རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་རི་ལྷར་
བཤད་པའི་རྒྱལ་དང་ལ། དང་པོ་ནི། རྒྱ་གཤམ་ཆོས་ཅན། འཕགས་པ་རྒྱ་རྒྱུབ་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ལས་དེ་
ཉིད་རི་ལྷར་བསྐྱུན་པ་ལྷར་གནས་པའི་ལུགས་བཞིན་བརྟོག་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱུག་པ་བདེ་ཡིས་ཆེས་ཟབ་
པའི་ཆོས་དེ་ཉིད་རི་ལྷར་རྟོགས་པ་དེ་ལྷར་རྒྱ་རྒྱུབ་ཀྱིས་ཅ་ཤེར་ལུང་དང་། གཞན་ཡང་རིགས་པས་གཏན་
ལ་ཐབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སོ་སོ་སྒྲུབ་པའི་དུས་ནའང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཐོས་པ་ན་ནང་དུ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཡང་དང་
ཡང་དུ་འབྱུང་ལ། རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རྟགས་སུ་མཆི་མས་མིག་བསྐྱུན་ཞིང་ལུས་ཀྱི་བ་
སྒྲིམ་བར་བྱུང་བ་གང་ཡིན་པའི་གང་ཟག་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དམ་པའི་དོན་གྱི་(༥༦)བདེན་པ་བསྐྱུན་
པར་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་དེ་ཉིད་པར་སྟོན་པའི་སྟོང་དུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ལ་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་མཐུ་ཅན་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྟོང་ཉིད་བསྐྱུན་པ་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡོན་ཏན་མང་པོ་

འཕྱར་ཤི། དེ་སྟེ་པ་གཞན་དུ་མི་ཉམས་པའི་ཕྱིར། ཉག་ཏུ་རྩལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་བྱངས་ནས་གནས་
པར་འཕྱར་ཞིང། དེ་པ་སྒྲོམ་པ་ལ་མི་འཁོངས་པའི་ཕྱིར་སྟོན་པ་གཏོང་བར་འཕྱར་ཞིང། དེ་བྱང་རྩལ་གྱི་
རྒྱུར་བརྒྱན་པའི་ཕྱིར་སྟོང་རྩེ་པ་སྟོན་པར་བྱེད། འཕགས་པ་ལྷམས་དབྱེས་པའི་ཕྱིར་པ་སྒྲོམ་པ་
བྱེད། འགྲོ་པ་འཁོར་པ་ལས་བརྒྱལ་པའི་ཕྱིར། དེའི་དགེ་པ་བྱང་རྩལ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྟོར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
གེས་བྱ་ཚེས་ཅན། རྟོང་ཉིད་རྟོན་པའི་རྩོགས་པའི་བྱང་རྩལ་ཁྲིམས་དཔར་ལྷམས་ལ་གྲུས་པར་བྱེད་པའི་
རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་སྐར་པག་དང་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་ལྷམས་འཕྱར་པའི་ཁྱད་སྟངས་ཡོན་པའི་ཕྱིར།

འཛིན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རབ་དགའ་དེ་ནི་དོན་ཏུ་གཉིས་བས་ཟབ་མོའི་ལས་འདི་མཉམ་
པར་གྱིས་ཞེས་བསྐྱེད་ཤིགས་ཏེ། ཟབ་ཅིང་སྤྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་ལ་མ་ལས་པའི་སྤྱེ་བོས་ནི། རིམ་གྱིས་རབ་ཏུ་
དགའ་བའི་ས་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར།

དགག་བྱ་ངེས་པའི་ནང་། ཐལ་སྒྲོལ་ཁྲིམ་ཅན་
མཐུན་སྦྲུང་བ་བཅས་ཀྱི་སྒྲོལ།

ལྷ་པ་ལ། རྩོད་ཉིད་རིགས་པས་བརྒྱུད་པ། རྩོད་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཚོས་
ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པས་བརྒྱུད་པ། ཤར་ཐག་གི་བདག་མེད་རིགས་པས་བརྒྱུད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་
མཐའ་བཞིའི་སྒྲེ་བ་དགག་པ། བཀག་པ་ལ་ཚོད་པ་སྒྲོང་པ། རྟེན་འབྱུང་གི་སྒྲེ་བས་མཐར་འཛིན་(༡༧བ)
འགོག་ཚུལ། རིགས་པས་དབྱུད་པ་བྱས་པའི་འབྲས་ལུ་འོས་གསུང་བ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ་དམ་བཙའ་
གཞག་པ། ལྷ་པ་བྱེད་པ་རྟམ་པ། བཀག་པས་སྐྱུ་པ་ལའི་དོན་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་ཚོག་གི་དོན། ལྷིའི་
དོན། མཐའ་དབྱུད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ལྷ་ལྷ་དེ་ཉིད་ཚོས་ཅན། བདག་དེ་ལས་འབྱུང་བ་མིན་
ཞིང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱུ་པ་བ་གཞན་དག་ལས་ལྷ་ག་ལ་ཞིག་འབྱུང་ལ་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་
ཀྱང་སྒྲེ་བ་མིན་ཞིང་། ལྷ་མེད་པར་ནི་སྒྲེ་བ་ག་ལ་ཡོད་དེ་མེད་དེ། དེ་དག་ལ་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་རིགས་

པས་གཞོན་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། བདག་མེད་ཆད་མས་ངེས་པ་ལ་དགག་བྱའི་དོན་སྒྲིལ་ལྟ་བུ་འཆར་བ་ཞིག་སྟེན་
དུ་འགོ་དགོས་ཏེ། སྒྲིལ་འཇུག་ལས། བདག་ས་པའི་དངོས་ལ་མ་ཤེག་པར། རེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་
ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགག་བྱའི་ཆད་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཡོད་དེ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་
རྣམས་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་ཅིམ་གྱིས་བཞག་པ་མིན་པར་རང་གི་རོ་བོས་གྲུབ་པ་དེ་དོན་དམ་དཔྱོད་
བྱེད་ཀྱི་ཉགས་ཀྱི་དགག་བྱ་དང་། དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་བདེན་འཛིན་ལྟར་སྒྲིལ་དང་། དེའི་
ཞེན་ལུལ་བཀག་པ་བདག་མེད་ཐ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལ་བདག་
ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་རོ་བོ་རང་བཞིན་ཏེ། དེ་མེད་པ་ནི་
བདག་མེད་པའོ། རེ་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་རྟོགས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་(ལ་མ་)ཕྱིར།

སྒྲིལ་དགག་བྱ་ལ་འཛིན་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་དེ། སྒྲིལ་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་དང་།
བདེན་གྲུབ་རིགས་པའི་དགག་བྱ་དང་བདེན་འཛིན་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅོད་སྒྲོག་ལས། ཡང་ན་ཁ་ཅིག་སྒྲུལ་བ་ཡི། ལུད་མེད་ལ་ནི་ལུད་མེད་སྟུམ། ལོག་འཛིན་
འབྱུང་བ་སྒྲུལ་བ་ཡིས། འགོག་བྱེད་འདི་ནི་དེ་ལྟ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་འགོག་ཚུལ་ཡང་
ཡོད་དེ། ཁ་ཅིག་སྒྲུལ་པའི་ལུད་མེད་ལ་ལུད་མེད་དུ་ཆགས་པ་སྒྲིལ་པ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲུལ་པས་དེའི་
ལོག་རྟོག་སེལ་བ་ལྟར། བདག་མེད་སྟོན་པའི་ཆོག་གིས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ལ་
བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་འགོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ལས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་འཛིན་པ་ལ་
དགག་བྱར་གསུངས་པ་དང་དེས་བརྒྱུད་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་ལ་དགག་བྱ་མཛད་པ་གཉིས་ཡོད་དོ། །
འོན་ཀྱང་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་ཕྱི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་དགག་
བྱ་ཡང་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་རྣམས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རྣམ་པར་ཞེན་ཞིང་བདེན་པར་མེད་པའི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིལ་པར་བྱེད་པའི་སྒྲོ་འབྲུལ་པ་དེ་ཀྱན་རྫོབ་དང་། དངོས་པོ་རྣམས་དོན་དམ་

པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དེ་ལྟན་སྒྲིམ་དང་། སྒོ་གཞོད་མེད་ལ་སྒྲུང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་
 ཡོད་པ་ཙམ་དེ་ཀྱན་རྫོང་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། དེར་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་སྡོད་ཡུགས་ཀྱི་ངོས་
 བས་བྱུང་ན་བདེན་པར་བྱུང་པ། དོན་དམ་པར་བྱུང་པ། ཡང་དག་པར་བྱུང་པ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་བྱུང་
 པ། གཤམ་ཡུགས་ལ་བྱུང་(༡༠བ)པར་བརྟན་ཅིང་། དེ་རྣམས་སྒྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་དེ་བདེན་
 འཛིན་ཏུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དབུ་མ་སྒྲུང་བ་ལས། དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དག་ལ་ཡང་
 དེ་ལས་བསྐྱོད་པའི་རྣམ་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་འབྲུལ་པའི་སྒོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཀྱན་རྫོང་ཙམ་བྱ་སྟེ།
 འདིའམ་འདིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲིབ་པ་ལྟ་བུར་བྱེད། འགེབས་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་ཏུ་ཡང་
 མདོ་ལས་ཀྱང་། དངོས་རྣམས་སྒྲེ་བ་ཀྱན་རྫོང་ཏུ། །དམ་པའི་དོན་ཏུ་རང་བཞིན་མེད། །རང་བཞིན་མེད་
 ལ་འབྲུལ་བ་གང་། །དེ་ནི་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོང་འདོད། །ཅིས་གསུངས་སོ། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དེས་ཉེ་
 བར་བརྟན་པ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་རྒྱན་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཀྱན་རྫོང་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་
 ཐོག་མ་མེད་པའི་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སྒྲིམ་པའི་དབང་གིས་བྱུང་ལ། དེས་ཀྱང་སྒོག་ཆགས་
 ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་དངོས་པོའི་བདག་ཉིད་ལྟ་བུར་ཉེ་བར་བརྟན་པ་མཐོང་བར་འབྱུང་ཉེ།
 དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་བསམ་པའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་རྒྱན་པའི་ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་ནི་ཀྱན་རྫོང་ཏུ་ཡོད་པ་
 ཁོ་ནའོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒོ་དེ་ཡང་གཞོད་མེད་ཀྱི་དབང་གིས་འཛོག་དགོས་པའི་རྒྱ་
 མཚན་ཡོད་དེ། གཞོད་མེད་ནི་དོན་དེ་ལ་མ་འབྲུལ་བ་ཞིག་ཡིན་པས། བུམ་འཛིན་མདོན་སུམ་ལྟ་བུ་སུམ་
 པ་ལ་མ་འབྲུལ་བ་ནས། དེ་ལ་བུམ་པ་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བའི་སྒྲུང་བ་དེ་བུམ་པ་ཁོ་རང་གི་ཀྱན་རྫོང་
 པའི་སྡོད་ཡུགས་ཡིན་ཞིང་། སྒྲགས་རྣམས་ཀྱིས་མིག་བསྐྱེད་པའི་ལྟ་མོ་པ་ལ་དེ་གིང་ཏུ་སྒྲུང་ཏུ་སྒྲུང་བར་
 མ་ཟད་ཞེན་པ་ཡོད་པ་ལྟར། སྒྲུང་ཉིད་མ་རྟོགས་(༡༡)ན་པའི་སོ་སོ་སྒྲེ་བོ་རྣམས་ལ་ཡང་ཚིས་རྣམས་བདེན་
 བྱུང་ཏུ་སྒྲུང་བ་དང་ཞེན་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འབྱུང་བའི་ཡུགས་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཚིས་ཐམས་
 ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་རྟོག་བཏགས་ཙམ་ཏུ་ཐ་སྟོད་འཛོག་རྒྱུ་ཤེས་ན།
 རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་སམ་ཡུལ་གྱི་སྟེང་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་བྱུང་ན་བདེན་བྱུང་།

རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ། རོ་བོས་གྲུབ་པ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ། རྗེས་སུ་གྲུབ་པ་སོགས་སུ
འཛིན་པས་དགག་བྱ་སྤྱོད་པ་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཏུ་ངོས་ཟིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་
ལས། ལྷ་ཚོགས་ཡིད་དགའ་མེ་རྟོག་ཁ་བྱེ་ཞིང་། །གསེར་གྱི་ཁར་མཚོག་འབར་བ་ཡིད་འོང་བ། འདི་ན་
དེ་ལའང་བྱེད་པོ་འགའ་མེད་དེ། །དེ་དག་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན། །རྟོག་པའི་དབང་གིས་
འཛིན་རྟོག་རྣམ་བཏགས་ཏེ། །ཞེས་དང་། དེགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། འཛིན་རྟོག་མ་དེག་རྒྱུ་ཅན་དུ། །
གང་ཕྱིར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གསུངས། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་འཛིན་རྟོག་འདི། །རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཞེས་ཅིས་མི་
འཐད། །ཅིས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། རྟོག་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། རྟོག་པ་
མེད་པར་ཡོད་པ་ཉིད་མེད་པ་དེ་དག་ནི་གོར་མ་ཆག་པར་ཐག་པ་བཞོགས་པ་ལ་བཏགས་པའི་རྒྱལ་ལྟར་
རང་གི་རོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་ངེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱོར་རྒྱུ་ཡང་ཡོད་
དེ། ཐག་པ་དེ་ཁྱ་བོའི་མདོག་དང་འབྲེལ་ལུགས་རྒྱལ་འདྲ་ཞིང་། ཅིག་ཕྱགས་ལྟ་བུའི་ཕྱན་པས་ཅུང་ཟད་
ཁེབས་པའི་ཡུལ་(༡༧)དུ་འདི་ནི་རྒྱལ་ལོ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པའི་ཆོ། ཐག་ཁའི་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་རང་འཛིན་
རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་མ་གཏོགས་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་རྒྱལ་དུ་མེད་པ་ལྟར། སྤང་བོའི་སྤྱོད་པ་འོ་
སྤྱོད་པ་དུ་སྤྱོད་པ་ལ་དེ་རྟོག་པས་སྤང་བོའི་སྤྱོད་པ་པར་བཞག་པ་ཅམ་མ་གཏོགས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་
མེད་ཅིང་། ཐག་པའི་ཆ་ཤས་དང་ཐག་པ་གང་ཡང་རྒྱལ་མིན་པ་ལྟར། སྤང་བོའི་ཆ་ཤས་མེ་མེ་དང་ཚོགས་
པ་གང་ཡང་ང་མིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། རྒྱེས་བྲུ་ས་མིན་རྒྱུ་མ་ཡིན། །
མེ་མིན་རྒྱང་མིན་ནམ་མཁའ་མིན། །རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་ཀྱན་མིན་ན། །དེ་ལས་གཞན་ན་རྒྱེས་བྲུ་གང་། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཐལ་འགྱུར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་རྒྱལ་ཡོད་དེ། གཞན་གྲགས་གྱི་
རྗེས་དཔག་སྤྱོད་བྱེད་གྱི་ཐལ་འགྱུར། རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པ་མགོ་སྟོམས་གྱི་ཐལ་འགྱུར། འགལ་བརྟེན་
གྱི་ཐལ་འགྱུར། རྒྱུ་བྱེད་བརྒྱུ་བྱེད་པ་མཚུངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་བོ་ཡོད་
དེ། ལྷ་གྲུ་ཆོས་ཅན། རང་གི་རྒྱལ་ལོ་སྤྱོད་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་

ལྷ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། རྒྱ་འཛིན་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་པར་ཐལ། གཟུགས་
འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྷ་བྱ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཟུགས་པ་ཡོད་དེ། ལྷ་བྱ་ཚོས་ཅན། སྒྲ་ཡར་སྒྲེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་རྒྱའི་དུས་ན་གྲུབ་
ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྷ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཡོད་དེ། གཟུགས་སྤང་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པར་ཐལ། ཚོར་སྤང་(༧༩)རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་ལ། ཚོར་སྤང་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་དྲགས་ཀྱིས་གཟུགས་སྤང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་བསྐྱབ་མི་རུས་པར་ཐལ། སྐྱབ་བྱེད་
ཚོར་སྤང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱེད་གཟུགས་སྤང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཉིས་བསྐྱབ་
དཀའ་སྒྲ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྷ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་པོ་ལ་དཔྱོད་པ་
གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས། རྒྱ་ལ་དཔྱོད་པ་དོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཚིགས། འབྲས་བུ་ལ་དཔྱོད་
པ་ཡོད་མེད་སྒྲེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས། རིགས་པའི་རྒྱ་པོ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་སུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་དོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་
ཚིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བདེན་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་
འདིར་ཚོས་སྒྲེ་བ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ཁོ་ན་རིགས་པས་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་མཉམ་པ་ཉིད་གཞན་
བསྟན་པ་སྐྱ་བར་དགོངས་ཏེ། སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱིས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དང་པོར། བདག་ལས་མ་
ཡིན་གཞན་ལས་མིན། གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་མིན། དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། སྒྲེ་བ་
ནས་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། བས་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞར་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་ནོ། གང་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་འགར་ཡང་གི་སྒྲའི་རྣམ་གངས་རྟེན་གྱི་ཚིག་གིས་ནི་ཡུལ་དང་དུས་
དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་བཤད་དོ། གང་དག་གི་སྒྲ་བརྟེན་པའི་(༧༩)ཚིག་ནི་ཕྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་
བརྗོད་པའོ། དེས་ན་ཕྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་ཡུལ་དང་དུས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་འགར་ཡང་།
བདག་ལས་སྒྲེ་བ་ཤིང་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདི་ལྟར་སྒྲུར་བར་བྱའོ། འདིར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡོད་པ་

ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་རང་ལས་སྒྲེ་བ་དང་འབྲེལ་གྱི། ཡོད་པ་དང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཟག་པ་དོན་གྱིས་འགྲུབ་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་གསུམ་ཆར་ལ་ཡང་རྒྱུར་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

མཐའ་བཞིའི་སྒྲེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡང་ཡོད་དེ། བདག་སྒྲེ། གཞན་སྒྲེ། གཉིས་ཀ་ལས་
སྒྲེ་བ། རྒྱ་མེད་ལས་སྒྲེ་བ་རྣམས་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བདག་ལས་སྒྲེ་
བ་འགོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། གངས་ཅན་གྱི་གཞུང་ལས། རྩ་བའི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་འགྱུར་མིན་ལ། ཁྱེད་
པོ་སོགས་བདུན་རང་བཞིན་རྣམ་པར་འགྱུར་ཞིང་། །བཅུ་དྲུག་པོ་ནི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། སྒྲེས་ཀྱི་རང་
བཞིན་མ་ཡིན་རྣམ་པར་འགྱུར་མིན། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཉིད་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་གངས་ཅན་གྱིས་
འབྲས་བུ་རྣམས་རང་གི་རྒྱའི་དུས་ན་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་རྒྱལ་གྱིས་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་སྤྱར་ཡང་རྒྱ་དེ་
ཉིད་ལས་སྒྲེ་ཞིང་། ས་ལྷག་གཉིས་རང་བཞིན་གཅིག་ལ། ལྷ་གྱའི་རང་བཞིན་དེ་ནི་ས་བོན་གྱི་སྤྱབས་ན་
ཡོད་པ་དང་། ལྷ་གྱ་དེ་ཉིད་ས་བོན་གྱི་དུས་ན་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་རྒྱལ་གྱིས་ཡོད་པར་ཁས་སྤངས་
པ་ལ་སྒྲོ་བ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྒྲོ་ནས་གཞོད་པ་འབངས་པའི་ཕྱིར། འབངས་
ཚུལ་ཡོད་དེ། ལྷ་གྱ་ཚོས་ཅན། རང་གི་རྒྱའི་དུས་(༧༣༩)སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་སྒྲེ་བ་དོན་མེད་ཉིད་དུ་
འགྱུར་བར་ཐལ། རང་གི་རྒྱའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཟིན་པ་གང་ཞིག །རྒྱ་ལ་ཡོད་པའི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་
པའི་ཡོན་ཏན་ནི་རང་དུས་ན་རང་གི་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་མ་ཐོབ་པ་གསུང་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མ་ཁྱབ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཤིན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ་སྒྲེ་བ་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་གི་རྒྱའི་
བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཟིན་ཀྱང་། སྤྱར་ཡང་རང་གི་རྒྱ་དེ་ཉིད་ལས་སྒྲེ་དགོས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། དོན་
བསྟུན་ལྷ་གྱ་ཚོས་ཅན། སྤྱར་ཡང་རང་རྒྱ་ལས་སྒྲེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་རྒྱའི་བདག་ཉིད་
དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། བམ་ཡང་མི་སྒྲེ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་གི་རྒྱའི་
བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་ཀྱང་སྤྱར་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། དོན་བསྟུན་ལྷ་གྱ་ཚོས་ཅན། སྤྱར་ས་བོན་ལས་སྒྲེ་བ་དོན་མེད་
པར་ཐལ། ཁྱོད་ས་བོན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ས་བོན་ལས་
སྤྱར་ཡང་སྒྲེ་བ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། ཁྱོད་ས་བོན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཟིན་སྤྱར་ཡང་དེ་ཉིད་ལས་སྒྲེ་བའི་

ཕྱིར་ཞེས་འགལ་བརྗོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པའི་ཕྱིར་དེ། འགྲེལ་བ་བརྒྱ་ལྷ་ལོ་ཏ་ལས། དངོས་པོ་
ནམས་བདག་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྒྲེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཤིན་ཏུ་
ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་ཏུ་ཡོད་པ་ནམས་ལ་ནི་ཡང་སྒྲེ་བ་ལ་
དགོས་པ་མེད་དོ། ཅི་ཉེ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲེ་ན་ནམ་ཡང་མི་སྒྲེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱིས་འགལ་བརྗོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་(ཡ་ནང)འཕངས་པ་ལ་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ཀྱིས་
སྒྲོན་བརྗོད་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཐལ་འགྱུར་དེ་ལྟར་འཕངས་ན་བདག་སྒྲེ་འགོག་ལུས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང་
དཔེ་མ་བརྗོད་པའི་སྒྲོན་དང་། གཞན་གྲངས་ཅན་གྱིས་རང་ལ་ཁྱབ་པ་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་
ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་སྒྲོན་དང་། གཞན་གྱིས་གྲགས་ཉིད་པའི་ཚོད་པ་འཇུག་པའི་སྒྲོན་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
ཞེས་འཕངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་བདག་སྒྲེ་འགོག་པའི་འགྲེལ་འག་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། མིག་ལ་མོགས་པའི་ནང་གི་སྒྲེ་མཆེད་ནམས་ཚོས་ཅན། དོན་དམ་པར་བདག་ལས་མི་སྒྲེ་སྟེ། ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་བདག་སྒྲེ་འགོག་ལུས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་
དང་དཔེ་མ་བརྗོད་པའི་སྒྲོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། ཐལ་འགྱུར་དེ་
ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཅན་གྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་བདག་གི་བདག་ཉིད་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་ཅེས་པ་འདི།
འབྲས་ཏུས་མདོན་གསལ་གྱི་ལྷ་གྲུ་ལ་འདོད་དམ། རྒྱ་ཏུས་མི་གསལ་བའི་ལྷ་གྲུ་ལ་འདོད། དང་པོ་ལྟར་
ན། དེ་འབྲའི་ལྷ་གྲུ་སྤར་ཡང་སྒྲེ་དགོས་པར་མི་འདོད་པས་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱབ་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་
ན། ཁྱབ་པ་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྒྲེ་བར་འགྱུར་བས། དེ་འབྲའི་ཉེས་པ་བསལ་དགོས་པ་ལ་མ་
བསལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲོར་བ་འདི་སྒྲེ་སོར་བཞག་ན་
འགྲེལ་མེད་ལ། བརྒྱུག་ནས་བྱེད་ན་བརྒྱབ་བྱ་བརྒྱུག་པས་དོན་དམ་པའི་གཞན་སྒྲེ་ཁས་བྲུངས་པར་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འགལ་ཚུལ་(ཡ་ལྷན)ཡོད་
དེ། བརྒྱབ་བྱའི་ཚོས་བདག་སྒྲེ་བཅད་ཅེས་ཀྱི་མེད་དགག་ལས་ལོག་ནས་བདག་སྒྲེ་མེད་པའི་སྒྲེ་བ་ཡོད་
པར་འཕེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་པའི་གཞན་སྒྲེ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་

དམ་པའི་སྐྱེ་བ་ཁས་སྤངས་གིང་བདག་སྐྱེ་བཀག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། བདག་སྐྱེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་
རིགས་ཤེས་ནི་དོན་དམ་པའི་བདག་སྐྱེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཡིན་ལ། དེ་མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་
རིགས་པ་ཡིན་པས། དེས་དོན་དམ་པའི་བདག་སྐྱེས་སྤྲོངས་པའི་སྐྱེ་བ་དངོས་སུ་འཇལ་ན། དེ་བདེན་
གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་པའི་གཞན་སྐྱེ་འགོག་པའི་དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་
བར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉམས་བརྒྱུག་པས་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་སུ་འགྱུར་ལ། བདག་
སྐྱེ་མེད་ཅེས་པའི་དམ་པ་ཅའི་ཚིག་གིས་གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པ་ལུགས་ལ་འཕེན་ཞིང་། སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་
ཐུག་བཅས་ཀྱི་རྣམ་པས་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བར་ནི་ཁས་སྤངས། སྐྱེ་བ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་བདག་སྐྱེ་དང་
གཞན་སྐྱེ་གཉིས་པོ་གང་རུང་དེས་པ་གང་ཞིག །དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞིང་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་
ཞེས་སྒྲིམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་སྐྱེ་འཕེན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ལྷས་སྤྱིན་ཆོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་ཞེས་
སྒྲིམ་པས་མཚན་མོ་ཟས་ཟ་བ་ལུགས་ལ་འཕེན་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་འཕངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིག་གསལ་
ལས། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཆེགས་དང་དཔེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་།
གཞན་གྱིས་སྒྲིམ་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐལ་བར་འགྱུར་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་(༥༧)
ཕྱིར་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལས་བརྒྱུག་པས་བརྒྱབ་པར་བྱ་དང་། དེའི་ཚོས་བརྒྱུག་པའི་དོན་མཛོན་པས། དངོས་
པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། སྐྱེ་བ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། སྐྱེ་
བ་ཐུག་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྒྲོན་སྒྲིམ་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྒྲོན་བརྗོད་ལྟར་སྣང་ཡིན་བཞིན་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སངས་
རྒྱུ་བསྐྱུངས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་དེ་རྒྱུ་བཞིན་མ་རྟོགས་པར། ལྷ་གྲུ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་
ཏུ་ཐལ། བདག་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པར་གོ་ནས་སྒྲོན་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཅ་ཤེ་རྒྱུ་ཆེན་ལས། ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཀྱང་སྤངས་པར་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་ཏུ་ཐལ་བ་འཕངས་
པ་མ་དགོངས་པར། ཕྱིར་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་ཏུ་འཕངས་པར་བརྒྱུད་ནས་བརྒྱུག་དོན་ཁས་འཕེན་
དགོས་ཞེས་སྒྲུབ་པར་བརྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྒྲོན་དེ་སངས་རྒྱུ་བསྐྱུངས་

ལ་མི་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཡོད་དེ། སྤར་བཤད་པའི་སྒྲིན་སྤར་གཉིས་ཀྱང་མི་འཇུག་ལ་ཕྱི་མ་ཡང་མི་
 འཇུག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མེད་ཚུལ་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་དཔེ་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དེ། རྒྱ་མཚོ་
 བདག་ལས་སྒྲེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱའི་བདག་ཉིད་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་རྒྱ་དེ་ཉིད་ལས་སྤར་ཡང་སྒྲེ་འོ་ཞེས་སྒྲེ་བ་
 ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་རྒྱ་དེ་ཉིད་ལས་སྤར་ཡང་སྒྲེ་བ་ལ་དགོས་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། ཕྱིར་སྐོལ་གྲངས་ཅན་ཁྱོད་
 གྱིས་སྒྲེས་ཟིན་སྤར་ཡང་སྒྲེ་བ་དང་སྒྲེ་བ་ཐུག་མེད་(ཡལ)དུ་མི་འདོད་པས། གྲངས་ཅན་ཁྱོད་གྱིས་བདག་
 ལས་སྒྲེ་ཞེས་ཚུད་པ་ནི་རིགས་པའི་འཐད་པ་དང་བྲལ་ལ། རང་གིས་ཁས་སྤངས་པ་དང་ཡང་འགལ་པའི་
 ཕྱིར་ཞེས་པ་རྒྱུ་པའི་ཁས་སྤངས་འདྲི་བར་བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བཞོད་པ་ལ་
 འབྲས་བུ་ལྟག་པ་མེད་པར་ཐལ། སྤར་བཤད་པའི་ཐལ་འབྱུར་དེ་ཙམ་གྱིས་པ་རྒྱུ་གྲངས་ཅན་གྱིས་
 བདག་སྒྲེ་འདོད་པའི་ཁས་སྤངས་འགོག་ཅུས་པར་སྒྲུ་གསལ་ཁོ་བོས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་འཕངས་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། སྒྲིན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་རིགས་པ་མིན་པར་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་མཐོང་ངོ་། །
 རི་ལྟར་ཞེན་དེ་ལ་རེ་ཞིག་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་གང་སྒྲེ་བ་དེ་ནི་མི་
 རིགས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། གང་གི་ཕྱིར་བདག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་པ་རྒྱ་ཉིད་དང་དེ་ཉིད་སྒྲེ་འོ་ཞེས་
 སྒྲེ་བ་ཡིན་ལ། ཡོད་པ་ནི་ཡང་སྒྲེ་བ་ལ་དགོས་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། ཐུག་པ་མེད་པར་ཡང་མཐོང་ལ། ཁྱོད་
 གྱིས་སྒྲེས་པ་སྤར་ཡང་སྒྲེ་བར་ཡང་མི་འདོད་ཅིང་། ཐུག་པ་མེད་པར་ཡང་མི་འདོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁྱོད་
 ཅག་གི་ཚུད་པ་ནི་འཐད་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། རང་གིས་ཁས་སྤངས་པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་
 རྒྱུ་པའི་བོ་བདག་ལས་སྒྲེ་བར་འདོད་པ་ལ་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ལས་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་
 བཞོད་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་འབྱུར་བ་འདི་དག་ཙམ་ཞིག་གིས་བཟུང་བ་ན། པ་རྒྱུ་པའི་ཁས་
 ལེན་པར་མི་བྱེད་དམ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པ་ལ་
 ཅུས་པ་མི་འབྱུར་སྟེ། གྲངས་ཅན་(ཡལ)ཁོ་རང་གི་ཁས་སྤངས་ལ་དཔོན་སྒྲུ་གཞོད་པའི་ཐལ་འབྱུར་
 འཕངས་པས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་པར་བསྟོན་འདིང་བས། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཁྱོད་རང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་
 ཚིགས་ལ་དགའ་བ་ཙམ་དུ་བྱ་བ་དེ་ཕྱིར་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། འོན་ཏེ་པ་རྒྱུ་པའི་རང་གིས་ཁས་

སྒྲུངས་པ་དང་འགལ་བས་བརྟན་པས་ཀྱང་མི་ཕྱོག་ན་ནི་དེའི་ཆོ་རོ་ཆ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་དང་
དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྐྱོག་པར་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་དོ། ཁོ་པོ་ཅག་ནི་སྒྲོན་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཅོད་པ་ཡང་
མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྒྲོབ་དཔོན་ནི་གནས་མ་ཡིན་པར་ཡང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་འཆར་བར་བྱེད་པ་ན་
བདག་ཉིད་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་དགའ་བ་ཉིད་མངོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་ལེགས་ལྷན་འབྱེད་ཁྱོད་རང་དབུ་མ་པར་སྒྲོམ་བཞིན་དུ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་དང་གཏན་
ཆོགས་ཁས་ལེན་མི་རིགས་ཏེ། དེ་འདྲའི་གཏན་ཆོགས་ནི་ཚུལ་གསུམ་གཏན་ཆོགས་དེའི་ཡུལ་སྟེང་ནས་
གྲུབ་པ་ཞིག་ལ་འདོད་པས། དབུ་མའི་ལུགས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས། དབུ་མ་པ་
ཡིན་ན་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བྱ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་གཞན་ཁས་སྒྲུངས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །གཞན་ཡང་། གཞན་གྲགས་པེས་པར་བརྟེན་མི་དགོས་ཏེ། ཕྱིར་རྟོལ་ཐམས་
ཅད་ལ་དེ་བརྟེན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་ཅིང་། ཅུང་ཟད་བརྟེན་དགོས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཀྱིས་སྒྲོན་
བརྟེན་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གྲངས་ཅན་གྱིས་དབུ་མ་པའི་རོལ་རྩས་པའི་རོལ་རྩར་པའི་ལྷ་
གུ་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་སྟེ། སྐྱེ་བ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་(ཡལ་ན)གཏན་ཆོགས་
སོགས་ལ་བསྐྱུབ་བྱ་སྐྱུབ་པའི་རྩས་པ་མེད་པར་བརྟན་པ་དེ་ཉིད་གྲངས་ཅན་ལ་སྐྱེན་འབྱེན་ཡང་དག་
ཡིན་པས་གཞན་གྲགས་བརྟེན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས། ཅི་སྟེ་ཡང་དབུ་མ་པ་རྣམས་
ཀྱི་ལྟར་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཕྱི་རོལ་པ་འགའ་ཞིག་ལ། ལྷ་གུ་ཆོས་ཅན།
གྲུབ་ཟེན་སྒྲར་ཡང་ས་པོན་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མངོན་གསལ་གྱི་ལྷ་གུ་བཞིན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས། དེ་ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཀྱིས་བརྟེན་པ་
ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཅི་ལྟར་ཞེན། གང་གི་ཕྱིར་དེས་ནི་འདི་རྒྱད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་
ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ལ་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་སྒྲོན་ཡང་མེད་དེ། སྒྲོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་དེ་
རང་རྒྱུད་ཁས་ལེན་པས་གཞན་གྱིས་སྒྲུས་པའི་ཉེས་པ་བསལ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་

གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཡང་གཞན་གྱིས་སྒྲུས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་སྒྲིན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་བསལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། གྲངས་ཅན་གྱི་མདུན་ན་གནས་པའི་མངོན་གསལ་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བུས་སོགས་ནི་སྒྲུབ་ཡང་མངོན་པར་གསལ་བའི་ཚུལ་དུ་སྒྲེབ་པར་གྲངས་ཅན་གྱིས་མི་འདོད་པས་དེ་ཉིད་འདིར་མཐུན་དཔེར་བཟུང་བས་གཏན་ཚིགས་འགལ་བར་འགྱུར་པའི་སྒྲིན་ཡང་མེད། གྲངས་ཅན་གྱིས་ལྷས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མངོན་པར་གསལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་སྒྲུབ་སྒྲུ་སོགས་ནི་གྲངས་ཅན་གྱིས་སྒྲུབ་ཡང་བདག་(༡༤)ལས་སྒྲེབ་དོན་ཡོད་དུ་འདོད་པས་དེ་ཉིད་འདིར་བདག་ལས་སྒྲེབ་མེད་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་མ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་དུ་མ་ཟད་ཀྱི་གཞན་གྱིས་སྒྲུས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བ་ཡང་མིན་ནོ། །རི་ལྟར་ཞེ་ན། གྲངས་ཅན་པ་དག་མདུན་ན་གནས་པའི་བུས་པ་མངོན་པར་གསལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་ནི་ཡང་མངོན་པར་གསལ་བ་མི་འདོད་ཅིང་། དེ་ཉིད་འདིར་དཔེ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ་ལྷས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་ཅིང་། མངོན་པར་གསལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་མ་ཡིན་པ་སྒྲེབ་བཀག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བུས་པ་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གྱུ་བ་པ་ལ་སྒྲུབ་པའི་བྲོགས་ཀྱི་སྒྲིན་ཉིད་དུ་དོགས་པ་འཕྲུག་གཏན་ཚིགས་འགལ་བའི་དོན་ཉིད་དུ་དོགས་པ་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བསྒྲིག་དོན་ཁས་སྒྲུངས་པའི་སྒྲིན་སྒྲིན་མེད་དེ། དེ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འཕུལ་བའི་དོན་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཀྱི་དགོངས་པ་མིན་ལ། སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་རང་གིས་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྒྲེབ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འབྲེལ་དག་གིས་དངོས་སུ་འགལ་བརྗོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་དེའི་བསྒྲིག་དོན་སྒྲུབ་ཡང་སྒྲེབ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་པ་ལྡོག་གྲངས་ཅན་གྱིས་ཁས་ལེན་པས་དེ་ལ་སྒྲིན་ཡོད་ཀྱི། ཁོ་བོ་ཅག་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ལ་སྒྲིན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁོ་བོ་ལ་དེ་འདྲའི་དམ་བཅའ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བའི་སྒྲིན་མེད་དེ། པ་རོལ་པོའི་ལོག་རྟོག་བསྒྲིག་པ་ཙམ་ཞིག་འདོད་ཀྱི། ཚེས་གཞན་འཕེན་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིག་གསལ་(༡༥)ལས། ཐལ་བར་འགྱུར་བ་བསྒྲིག་པའི་དོན་དང་ཡང་པ་རོལ་པོ་ཉིད་འབྲེལ་བ་

ཡིན་གྱི། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་དམ་བཅའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གྲུ་བ་
པའི་མཐའ་དང་འགལ་བ་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ལེགས་ལྷན་རང་ལུགས་ཀྱི་བདག་
སྐྱེ་འགོག་ཚུལ་འཐད་དམ་སྒྲུལ་ན་མི་འཐད་དེ། ལེགས་ལྷན་གྱིས་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་སྐྱབས་དེར་དོན་
དམ་པར་ནང་གི་སྐྱེ་མཆོད་རྣམས་ཞེས་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་འདི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་སྦྱོར་རམ།
ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་སྦྱོར། དང་པོ་ལྟར་ན། རྩ་ཆོལ་རང་ལ་སྦྱོས་གྲང་དགོས་པ་མེད། ཕྱི་ཆོལ་གྲངས་
ཅན་ལ་ཡང་དགོས་པ་མེད། གྲུ་བ་མཐས་སྒོ་ཁ་མ་བསྐྱར་བ་ལ་ཡང་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
གྲུ་བ་སྟེ། རྩ་ཆོལ་ལེགས་ལྷན་རང་ཉིད་བདག་སྐྱེ་ཐ་སྟོན་དུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུ་བ་
སྟེ། གྲངས་ཅན་དེ་གིང་གི་ཡལ་ག་རྩ་མ་བཏང་ནས་ཕྱི་མ་མ་བཟུང་བ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་ལས་ཉམས་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུ་བ་སྟེ། འཛིག་རྟེན་རང་དགའ་བས་ལྷ་གྲུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་
ཅུམ་ཞིག་ཁས་ལེན་གྱི། བདག་སྐྱེ་དང་གཞན་སྐྱེའི་རྣམ་དབྱེ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་ལ་སྦྱོར་བ་ཡང་
མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་རང་ལ་ཆོས་ཅན་མ་གྲུ་བ་པའི་སྟོགས་ཀྱི་ངེས་པ་དང་རྟགས་སྟོན་ཅན་དུ་འཇུག་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གིས་མིག་སྟོགས་དོན་དམ་པར་གྲུ་བ་པར་ཁས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱིར་ཆོལ་ལ་
སྦྱོས་ན་གྲངས་ཅན་གྱིས་མིག་སྟོགས་དོན་དམ་རྩལ་ཡོད་དུ་ཁས་སྤངས་པ་ཡིན་གྱི། གུན་རྫོབ་བཏགས་
ཡོད་དུ་ཁས་མ་སྤངས་(༥༥བ)པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས། གཞན་ཡང་། རྟོག་གི་པ་འདིས་བདག་
ཉིད་རྟོག་གའི་བསྟན་བཅོས་ལ་གིན་ཏུ་མ་ཁས་པ་ཅུམ་ཞིག་བསྟན་པར་འདོད་པས་དབུ་མའི་ལྷ་བ་ཁས་
ལེན་བཞིན་དུ་འང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་པའི་དག་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་གིན་ཏུ་ཉེས་པ་དུ་མའི་
ཆོགས་ཀྱི་གནས་སུ་རྟོགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་གཞན་སྐྱེ་ཁས་ལེན་
པ་མི་རིགས་ཏེ། རིགས་ན། མེལ་བྱེད་མེ་ལྷེ་འཕར་བ་ལས་བསལ་བྱུར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་པ་མཐུག་པོ་
འབྱུང་བར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུ་བ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུ་བ་པའི་འབྲས་
སུ་གཞན་འབྱུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས། དངོས་པོ་རྣམས་ནི་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།
གཞན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། གཅེར་

ཁུ་བས་རྩ་བུམ་དེ་འཛིན་གོང་གི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། རྩ་མཐའ་གྱི་འཁོར་
ལོ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བས་གཞན་ལས་སྐྱེ་ཞེས་པའི་རྒྱུ་བྱེད་ལ་བཤད་མ་ཐག་པའི་རིགས་པས་
གཞོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་། དངོས་པོ་རྣམས་ནི་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།
ཐྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱུས་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མེད་
ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། རྒྱུ་འཕེན་གྱིས་མ་ཕྱེད་མདོངས་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་མ་མཐོང་ཞེས་རྒྱུ་བ་
བྱེད་དུ་སྐྱུ་ན། འཛིག་རྟེན་ན་ས་བོན་བཏབ་པ་ལས་འབྲས་སུ་འབྱུང་ཞིང་མ་བཏབ་ན་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱལ་
མདོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པའི་རིགས་པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གལ་ཏེ་(ཡ་ན)རྒྱ་མེད་ཁོན་ར་སྐྱེ་བར་ལྷ་ཞིག་
འབྱུར་ན་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྐྱུས་པ། རྒྱ་གར་ཡུལ་དུ་བཞོད་པ་མིན་པར་འཕགས་ཡུལ་མཁས་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས། །
ངལ་བའི་ཁུར་གྱིས་དཀའ་བ་མེད་པར་གློ་གྲོས་གཅིག་གིས་གཞལ་བྱས་པ། །བསམས་ཀྱིན་འཇམ་མགོན་
སྐུ་མ་མེན་པ་གཞན་གྱི་མཐུ་ལས་རི་ལྟར་རྟེན། །དེ་ཕྱིར་ཟང་ཟིང་འདུ་འགོད་མེད་པའི་ལེགས་པར་བཤད་
པའི་མཚོན་པ་འབྲལ། །ཁྱུན་ཀླན་ཆོས་བརྒྱན་ཆང་གིས་བཟི་བའི་ཆོག་ །ཁྱུན་པོ་རང་འབྲའི་དབུས་སུ་བཤད་
པ་ན། །ཁྱུན་གཏམ་འཕྲེང་བར་བསྐྱེགས་པའི་དཔེ་རྣམ་དེ། །ཁྱུན་མཁས་དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཡུལ་དུ་དར། །
མཁས་མང་ཡོངས་སུ་རྒྱོད་པའི་བདུད་ཅི་མཚོག་ །མཁས་པའི་གསུང་རབ་དུས་ཀྱིས་རྣམ་པར་ཉམས། །
མཁས་མདོག་བྱས་ན་བྱ་ལོག་དཀར་པོར་འགོ། །མཁས་ལས་ཟན་ཆངས་གཅིག་ཅུ་དགའ་དུས་འདིར། །
ཆོས་བརྒྱན་དུག་རྒྱས་ཕྱོས་པའི་རྣམ་འབྱུར་གྱིས། །རང་མཚོན་རྟེན་པར་རྟོན་པ་མ་ཤེས་ན། །ཉམ་རྒྱུང་
ཐོས་བསམ་སྒོམ་པ་ལྟར་ལེན་ཆོ། །ཚུ་ཏའི་ཡུལ་གྱི་རྒྱུ་གཉིས་པ་འདིས་ཁོངས། །མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་
ཁས་ལེན་དམ་བཅའི་རི། །ཤ་ཞིབ་རིགས་པའི་སོགས་མདས་གསལ་བ་ན། །སུམ་བཙུགས་ཀྱི་མར་
འཐག་པའི་མགྱིན་རྟོན་དེ། །འགོག་པའི་ཉིང་འཛིན་ཐོལ་གྱིས་རྒྱུ་ལ་བརྟེན། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་
ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གསུམ་པ་མཐའ་དབྱེད་པ་ནི། ཁཅིག་ །བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་གློ་དེ་མཐར་ཐུག་དཔྱིད་བྱེད་ཀྱི་

རིགས་པའི་དགག་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷ་གྲུ་བདེན་གྲུ་ཏུ་འཛིན་པའི་སྒོ་དེ་ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་ཏུ་(༡༥)
བསྐྱབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུ་བན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་ཏུ་འཛིན་
པའི་སྒོ་དེ་བསྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་དེ། ལྷ་གྲུ་བདེན་
གྲུ་ཏུ་འཛིན་པའི་སྒོ་ཆོས་ཅན། རོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་ཁྱོད་ལ་གནོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་
དགག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྩལ་ཏེ། ཐ་སྙད་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མས་གྲུ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་
དེ། ཐ་སྙད་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མས་གྲུ་བའི་དོན་ལ་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་གནོད་མི་སྤྱིད་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷ་གྲུ་བདེན་གྲུ་ཏུ་འཛིན་པའི་སྒོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་གནོད་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་མེད་པར་ཐལ་ལོ། ཞེས་སྒྲོན་འཕེན་ན། ཁོ་རང་ལ། ལྷ་གྲུ་
བདེན་གྲུ་ཏུ་འཛིན་པའི་སྒོ་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་དེ་ལ་
གནོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་ཏུ་རྟགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གིས་དེ་ལ་གནོད་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཡི་གནོད་བྱེད་ནི། བདག་མེད་མཐོང་བ་འགལ་བ་ཡིན། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ལྷ་གྲུ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་ཆོས་ཅན། ཆད་མས་གནོད་པར་
ཐལ། ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་ཏུ་རྟགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། རིགས་པས་
གནོད་ན་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་གནོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་མི་རྩལ་ཏེ། ཁྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་ན་མེད་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་
ཐལ། དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་(༡༦)ཀྱི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཆད་
མའི་དགག་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་མེད་རྟགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། དེ་སྤྱིད་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱིད་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་
ཤེས་རབ་ཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ རོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་བདེན་པར་གྲུ་བ་
པ་སོགས་བརྒྱད་ཡོད་ཟེར་ན། བདེན་པར་གྲུ་བ་པ་དེ། ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་

བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་པར་
 མེད་པ་དེ་དེ་བརྒྱབ་ཀྱི་བརྒྱབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 དེ་བརྒྱབ་ཀྱི་བརྒྱབ་བྱའི་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཏྲ་སྒྲུང་དུ་མི་སྤང་ན་ཏྲ་སྒྲུང་དུ་སྤང་བ་མེད་པས་
 རྒྱབ་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བདག་མེད་ཡིན་ན་ཏྲ་སྒྲུང་དུ་སྤང་བ་
 ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཏྲ་སྒྲུང་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་
 མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཚོས་ཉིད་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་བདེན་གྲུབ་དུ་སྤང་བ་མེད་པར་
 ཐལ། ཁྱོད་བདེན་གྲུབ་དུ་མི་སྤང་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་སྤང་བ་སྤང་མ་གྲུབ་པར་
 ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་
 ཅིག རང་སྤེའི་གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་མཐས་ཅན། བདེན་ཚད་མཐུན་པ་མེད་པ་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་
 ཀྱི་དོན་དུ་འདོད་ཟེར་ན། མདོ་སྡེ་(ལའབ)པ་དང་སེམས་ཅམ་པ་གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དོན་འཛོག་ཚུལ་
 མཚུངས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་རྟོག་པས་བདགས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་སྤུང་མོང་མ་ཡིན་པའི་
 མེད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དོན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་རང་མཚན་
 ཀྱི་དོན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་བདེན་གྲུབ་དོན་
 གཅིག་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་མཚན་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དོན་གཅིག་དུ་འདོད་པའི་
 ཕྱིར། ཁ་ཅིག རྩེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་དེ་ལྟ་གྱུ་བདག་ལས་མི་སྩེ་བར་བརྒྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་
 དག་ཡིན་ཟེར་ན། རྩེས་པ་དེ་དེ་བརྒྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
 དེ་ལྟ་གྱུ་རང་རྒྱའི་དུས་ན་མེད་པར་བརྒྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 ན། རྩེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ལྟ་གྱུ་རང་རྒྱའི་དུས་ན་མེད་པར་བརྒྱབ་པ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རྟོག་ཡང་
 དག་ཚོས་ཅན། ལྟ་གྱུ་སྤང་མེད་གསར་དུ་སྩེ་བ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། ལྟ་གྱུ་སྩེ་
 བར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟ་གྱུ་རང་རྒྱུ་ལས་སྤང་མེད་གསར་དུ་སྩེ་
 བར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟ་གྱུ་རང་རྒྱའི་དུས་ན་

མེད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། དེ་ཡོད་མེད་
 ཐེ་ཆོས་ཟ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག །ལྷ་གྲུ་དེ་ས་བོན་གྱི་དུས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ས་བོན་
 གྱི་དུས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁུབ། (༥༠ན)འོ་ན། དངོས་པོའི་འབྲས་སུའི་དུས་སུ་དངོས་པོ་ཡོད་
 པར་ཐལ། དངོས་པོའི་འབྲས་སུ་དེ་དངོས་པོའི་འབྲས་སུའི་དུས་སུ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁུབ་པ་ཁས།
 གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་རྒྱན་མཐའ་པའི་རྒྱད་ལ་འབྱུང་རུང་གི་རྣམ་མཁུན་དེ་བྱང་སེམས་རྒྱན་མཐའ་
 པའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པར་ཐལ། ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་ཞིན་པའི་ལྷ་གྲུ་དེ་ས་བོན་གྱི་དུས་ན་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་
 བ། བྱང་སེམས་རྒྱན་མཐའ་པ་ དེ་དེ་འདྲའི་རྣམ་མཁུན་རྒྱད་ལྔ་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་
 གང་ཞིག །དེ་གཉིས་རྒྱད་གཅིག་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྒྱན་མཐའ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཟེན་
 པར་ཐལ། རྣམ་མཁུན་རྒྱད་ལྔ་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག །བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་ཟེར་ན།
 རང་རྒྱུད་པས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། ཐལ་འབྱུར་པས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེས་
 གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །དེས་གཞན་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། འདོད་
 བ། དེས་བདེན་གྲུབ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག །བདག་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་
 གི་འབྲས་སུ་བདག་ལས་སྐྱེ་བའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་འབྲས་སུ་ཁྱོད་ལས་སྐྱེ་བར་
 ཐལ། ཁྱོད་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། འགོག་བདེན་དེ་དགོ་སྤྱོད་གི་རྩལ་གྱི་འབྲས་སུ་ཡིན་
 པར་ཐལ། དགོ་སྤྱོད་གི་རྩལ་གྱི་འབྲས་སུ་དེ་ལ་འགོག་བདེན་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་སུ་དབྱེ་རིགས་
 པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དགོ་སྤྱོད་རྩལ་ནི་དེ་མེད་ལམ། །འབྲས་སུ་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་བྱིར། འདོད་ན། དགོ་སྤྱོད་རྩལ་གྱི་འབྲས་སུ་དེ་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་
 ཡོད་པའི་(༥༠བ)བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། དེ་དགོ་སྤྱོད་གི་རྩལ་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱིར་ཏེ། དགོ་སྤྱོད་
 གི་རྩལ་དེ་དེ་སྤྱོད་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དགོ་སྤྱོད་གི་རྩལ་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་
 ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག །ལྷ་གྲུ་ཆོས་ཅན། སྤར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་
 རྒྱུའི་དུས་ན་གྲུབ་ཟེན་པའི་བྱིར། མ་ཁུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཐུག་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་ཐལ། རང་གི་རྒྱུའི་དུས་

ན་གྲུབ་ཟེན་སྒྲུབ་ཡང་སྒྲེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་
 མོགས་ཀྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན། བསྟན། ལྷ་གྲུ་ཚེས་ཅན། སྒྲུབ་ཡང་སྒྲེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་
 མེད་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་ལས་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་འགྲེལ་རག་འདིའི་དངོས་བསྟན་
 ཀྱི་བདག་སྒྲེ་འགོག་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན། ཞེས་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། ལྷ་གྲུ་ཚེས་ཅན། སྒྲུབ་ཡང་སྒྲེ་བ་
 དོན་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་རྒྱའི་དུས་ན་གྲུབ་ཟེན་སྒྲུབ་ཡང་སྒྲེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་
 འདི་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་
 རྣམས་ལ་ཡང་སྒྲེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་པའི་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་འགྲེལ་རག་དང་པོ་འདིའི་སྐབས་ནས་
 དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བདག་སྒྲེ་འགོག་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་གྲེ། འགྲེལ་རག་འདིས་བདག་
 སྒྲེ་འགོག་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཅིག་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། དེ་
 ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་གཏན་ཚིགས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། ལྷ་གྲུ་ཚེས་ཅན། བདག་ལས་སྒྲེ་བར་ཐལ། རང་གི་རྒྱའི་དུས་ན་གྲུབ་ཟེན་པའི་
 ཕྱིར། རྟགས་ཁས། (༥)ན་དོན་བསྟན། དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཡང་སྒྲེ་
 བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ། ཞེས་པའི་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་དོན་དེ་བདག་སྒྲེ་ལ་བྱེད་རིགས་
 བར་ཐལ། ལྷ་གྲུ་ཚེས་ཅན། སྒྲུབ་ཡང་སྒྲེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་ལས་སྒྲེ་བའི་
 ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འདི། སྐབས་འདིའི་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཀྱི་འགྲེལ་རག་གི་དངོས་བསྟན་གྱི་
 ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་
 ཡང་སྒྲེ་བ་དགོས་པ་མེད་དོ། ཞེས་པའི་འགྲེལ་རག་འདིས་བདག་སྒྲེ་འགོག་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྟགས་
 ཡང་དག་མ་བསྟན་པར་ཐལ་ལོ། འདོད་མི་རུས། ཁ་ཅིག སྒྲེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་དངོས་པོ་
 རྣམས་བདག་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་པར་རྒྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ལེགས་ལྟན་འབྱེད་ཀྱིས་ཁས་
 ལེན་པར་ཐལ། དེ་དེ་རྒྱུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དུ་སྒྲོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་པ་
 གང་ཞིག ཁཛུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་དེ་རྒྱུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།

སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ལྷ་གྲ་རང་གི་རྒྱའི་དུས་ན་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་
 ཐལ། དེ་ལྷ་གྲ་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བར་བསྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་
 མི་རུས་ཏེ། ལྷ་གྲ་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་སུ་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ལྷ་གྲ་རང་
 གི་རྒྱའི་དུས་ན་མེད་པར་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷ་གྲ་སྐྱེ་བར་ཆད་མས་
 གྲུབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ལྷ་གྲ་རང་གི་རྒྱའི་དུས་ན་མེད་པར་(༡)བ་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་
 ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་ལྷ་གྲ་རང་རྒྱ་ལས་སྤར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བར་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་
 གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །བདེན་པའི་གཅིག་དང་བདེན་པའི་དུ་མ་གང་རུང་དང་ཐལ་
 བ་དེ་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་གཉིས་
 གང་རུང་ཡིན་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡོད་པར་ཐལ། དང་པོ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །
 བྱི་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ལུས་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རོན་དམ་
 བདེན་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བའི་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། ཀ་བའི་ཆོས་ཉིད་དང་
 ལུས་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེན་པ་གང་ཞིག །དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུས་པ་
 ལ་ཁོ་ན་རེ། ལུས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པར་ཐལ། བདེན་པའི་གཅིག་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བདེན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ཐལ་རང་གཉིས་ལ་
 ཆད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྤར་བ་ཡོད་པར་ཐལ། སེམས་ཅམ་པ་དང་རང་རྒྱད་པ་གཉིས་ལ་དེ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་ཆོས་ཅན་ཆད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྤར་
 བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་བས་ལྷ་གྲ་འཇལ་བའི་ཆད་མ་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གིས་མ་
 གྲུབ་ཅིང་བཏགས་ཡོད་མིང་རྒྱུར་ཅམ་གྱིས་བཞག་པའི་ལྷ་གྲ་ལ་ཆད་མར་སོང་བར་འདོད། རང་རྒྱད་
 པས་ལྷ་གྲ་འཇལ་བའི་ཆད་མ་དེ་བཏགས་ཡོད་མིང་རྒྱུར་ཅམ་གྱིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གིས་
 མཚན་ཉིད་(༡༩ན)གིས་གྲུབ་པའི་ལྷ་གྲ་ལ་ཆད་མར་སོང་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ལུས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ།
 རང་རྒྱད་པ་དང་སེམས་ཅམ་པ་གཉིས་ལ་ཆོས་ཅན་ཆད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྤར་བ་མེད་པར་ཐལ།

མཐུང་པས་དེ་ལྟར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་ལ། ཐལ་རང་གཉིས་ལ་དེ་ཡོད་
པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྒྲུབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱེ་གྱུ་ཆོས་
ཅན་དུ་འཛོག་པ་ཐུན་མོང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། ཁ་ཅིག ཐལ་འཕྱུར་བ་དང་སེམས་ཅམ་པ་གཉིས་
ཆད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྒྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་། སངས་རྒྱུས་པས་གྲངས་ཅན་གྱི་དོར། གླུ་མི་རྟག་བསྐྱུབ་ལ་
བྱས་པ་རྟགས་སྐྱེ་བཞོད་པའི་ཆོན་སངས་རྒྱུས་པ་དང་གྲངས་ཅན་པ་གཉིས་ལ་ཆོས་ཅན་ཆད་མས་གྲུབ་
ཚུལ་མཐུན་སྒྲུབ་པ་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཁ་ཅིག དེ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཆོ་སངས་རྒྱུས་པས་གླུ་རང་གི་
མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན། གྲངས་ཅན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་
ན། སངས་རྒྱུས་པ་ཆོས་ཅན། གླུ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། ཐལ་འཕྱུར་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། ཁ་ཅིག ཤེགས་ལྷན་འབྱེད་རང་རྒྱུད་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་ཟེར་ན། མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེའི་སྐྱོ་རོལ་དུ་རང་རྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱེ་བའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དེ་མ་གྲུབ་ཆད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དྲང་རེས་རྣམས་འབྱེད་ལས། ཤེགས་ལྷན་འབྱེད་ནི་དེ་མ་གྲུབ་
མ་ཆའི་འབྲེལ་པ་དཀར་པོ་རྣམས་པར་འཆར་བའི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བར་སྐྱབ་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ལྷགས་
ཀྱིས་བཤད་(༡༩བ)པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རངས་རྒྱུས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱེ་བའི་
གང་ཟག་ཡིན་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྷ་བ་ཁས་ལེན་པས་ཁྲབ་ཟེར་ན། དེ་ཡིན་ན་གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་ཁས་ལེན་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡིན་ན་ཉེར་ལེན་གྱི་
སྤར་པོའི་སྤར་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཁས་ལེན་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
ཉེར་ལེན་གྱི་སྤར་པོ་ཆོས་ཅན། ཉེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
པའི་ཐལ་འཕྱུར་སྐྱུ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འཕྱུར་ཡང་དག་དུ་སོང་བའི་སངས་རྒྱུས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་
འདོད་མི་བྱས། ཁ་ཅིག ཤེགས་ལྷན་འབྱེད་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པར་ཐལ། དུ་

མ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱུད་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁུལ། འདོད་མི་
ལུས་ཏེ། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལས་
ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སྤྲུང་བཀ་པ་ཞེས་པ་ཡང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་
གཏན་ཆོག་ས་ལ་འཛོག་པའི་ཕྱིར།

སྒྲུབ་པ། གསུང་རབ་རྒྱུ་འཛིན་སྒྲུག་པོ་འབྲིགས་པའི་དབུས། རིགས་པའི་གནམ་ལྷགས་ཐོག་
མདའ་གཡོ་བ་ཡིས། བྱིར་རྒྱུ་དམ་བཅའི་ས་འཛིན་བཅོམ་པ་ན། སྒྲུག་སྒྲེ་ཉི་གཞོན་ལུབ་རིའི་ཕག་ལ་
བོས། རྣམ་རྟོག་སྒྲོས་པའི་རྩྭ་ལ་ཟད་པའི་མཐའ། མེད་ཕྱིར་ཐལ་འབྱུར་གྲངས་ལ་ཆད་བཟུང་ཅི། །
འོན་ཀྱང་སྒྲིགས་དུས་གདུལ་(༤༩ན)བྱའི་སྒོ་རོ་དང་། འཇམ་པར་ཉུང་བའི་གཏམ་གྱི་ཐེང་བ་སྒྲེལ། །
མཁས་པའི་རྣམ་ཐར་མཐོང་ན་སྒོ་སྒྲེ་རིང་། སྒྱིང་ནས་ངེས་འབྱུང་བསམས་ཆོ་ཡོང་མེད་དུན། འགྲོ་བའི་
སྒྱིད་རྩྭ་མཐོང་ཆོ་ཞེན་ལོག་སྒྲེ། ལས་རྒྱུ་ལས་སྒྲུངས་མཐོང་ཆོ་རིགས་པ་དང་། ཞེས་པ་ཡང་བར་
སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོག་ས་སྤྲུང་བཅུད་པོ། །

གཉིས་པ་དེ་རིགས་པས་བརྒྱབ་པའི་རྒྱབ་བྱེད་བསྟན་པ་ལ། བདག་སྒྲེ་དགག་པ། གཞན་སྒྲེ་
དགག་པ། གཉིས་ཀ་ལས་སྒྲེ་བ་དགག་པ། རྒྱ་མེད་ལས་སྒྲེ་བ་དགག་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ་འབྲེལ་བ་
མཛད་པའི་རིགས་པས་དགག་པ། ཅ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་པས་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་མཁན་གྱི་ལྷགས་དགག་པ། གྲུབ་མཐས་སྒོ་མ་བརྒྱུད་པའི་ཐ་
སྒྱུད་དུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ། དེ་ལྟར་བཀག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྟུ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། རང་
དང་རོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྒྲེ་བ་དགག་པ། རྒྱ་འབྲས་རོ་བོ་གཅིག་པ་དགག་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་
ལ་རོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྒྲེ་ན་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ། དེ་ལས་སྒྲེ་ན་རིགས་པ་དང་འགལ་བ། དེའི་
ཉེས་སྒྲོང་དགག་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ལྷ་གྲུ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ས་པོན་དེ་ལས་འབྱུང་ན་དེ་ལས་
འབྱུང་དགོས་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷག་པོ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ས་པོན་གྱི་དུས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་རོ་
བོ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཚོས་ཅན། ས་ཐོན་ལས་སྒྲུབ་ཡང་སྒྲེ་བར་རིགས་པ་འདྲ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ། ས་
 པོན་གྱི་དུས་ན་སྒྲེས་ཟིན་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ས་ཐོན་ལས་སྒྲེས་ཟིན་སྒྲུབ་ཡང་སྒྲེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་
 པར་འགྱུར་ན་ནི། ལྷ་གྲུ་(༤༣)ལ་མོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲེ་བ་འཛིག་རྟེན་འདིར་རྟེན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ།
 ས་ཐོན་བལྟ་བས་ནས་སྒྲན་པའི་མཐར་ཐུག་པར་རབ་ཏུ་སྒྲེ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ་བའི་ཕྱོགས་སུ་
 དེའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ལྷ་གྲུ་དེ་ཉིད་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ས་ཐོན་དེ་རྣམས་པར་འཛིག་པར་བྱེད་པར་རི་
 ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ས་ཐོན་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱངས་
 ཅན་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྷགས་ལ་ལྷ་གྲུ་སྒྲིང་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ས་ཐོན་གྱི་མདོག་དབྱིབས་ལས་ཐ་དད་
 པའི་ལྷ་གྲུའི་དབྱིབས་དང་ནི། ཁ་དོག་རོ་དང་རྩས་པ་སྒྲིན་པའི་ཐ་དད་ཁྱོད་ལ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།
 ཁྱོད་ཀྱི་ལྷགས་ལ་ས་ལྷག་གཉིས་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་གྱུར་དབྱིབས་
 མོགས་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་མེད་དེ། གལ་ཏེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ས་ཐོན་བདག་གི་དངོས་པོ་བསལ་ནས་
 དེ་ལས་གཞན་ལྷ་གྲུའི་རོ་བོར་འཕོ་བར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ས་ཐོན་དེའི་རང་བཞིན་
 དང་ལྷ་གྲུའི་རང་བཞིན་དེ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ཞེས་རི་ལྟར་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ལྷ་
 གྲུར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ས་ཐོན་རང་གི་གནས་སྐབས་གཏོར་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གལ་ཏེ་བྱངས་
 ཅན་ཁྱོད་ཀྱི་ལྷགས་ལ་ལྷ་གྲུའི་དུས་ན་ས་ཐོན་མེད་པ་བཞིན་དུ་ལྷ་གྲུ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་བཟུང་དུ་མེད་
 པར་ཐལ། ས་ཐོན་གྱི་རང་བཞིན་དང་ལྷ་གྲུའི་རང་བཞིན་གཉིས་འདིར་གཞན་མ་ཡིན་པར་གཅིག་པའི་
 ཕྱིར། ཡང་ན་རི་ལྟར་ལྷ་གྲུ་རང་གི་གནས་སྐབས་སུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་ཅིག་ཤོས་དེར་ཡང་གཟུང་དུ་
 ཡོད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་
 མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལ་རིགས་པས་གཞོད་(༤༧)པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་གཉིས་རང་
 བཞིན་གཅིག་པ་ཡིན་ཞེས་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གྱུར་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་རྒྱ་ས་ཐོན་ཞིག་ན་ཡང་
 དེའི་འབྲས་སུ་ལྷ་གྲུ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་
 བདག་ལས་འབྱུང་ཞེས་རབ་ཏུ་བདགས་པ་འདི་དེ་ཉིད་དང་ནི་འཛིག་རྟེན་དུ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།

དེ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་ཐོབ་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལྷ་ལྷ་མོས་ཅན། བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ལས་སྐྱེ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་བསྐྱེད་བར་བྱ་བ་དང་སྐྱེད་བར་བྱེད་པ་དང་། ལས་དང་། བྱེད་པ་པོ་ཡང་གཅིག་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་ན། དེ་དག་ནི་གཅིག་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དབུ་མ་ནས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཞན་སྐྱེ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སྐྱིར་དགག་པ། མེས་མ་ཙམ་པའི་ལྷགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་དངོས། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་སྤང་བ། བཀག་པའི་ཡོན་ཏན། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འགར་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ། བདེན་པ་གཉིས་ཅར་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་དང་ལ། དང་པོ་ལ་གཞན་སྐྱེ་སྐྱིར་དགག་པ། བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ། ལྷ་བཞིར་དབྱེད་ནས་དགག་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་ཉ་ཅར་ཐལ་བས་དགག་པ། སྐྱོན་སྐྱོང་གི་ལན་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འོན་མེད་བྱེད་མེ་ལྷེ་ལས་ཀྱང་བསལ་བྱ་ལྷན་པ་སྟུག་པོ་འབྱུང་བར་ཐལ། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་འདྲའི་འབྲས་བུ་གཞན་ཞིག་(༡༧)འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རྒྱ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་འབྲས་བུ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཉགས་སྤང་བཞིན། ལུབ་པ་ཡོད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་སྐྱེད་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པས་མ་ལུས་པ་ལ་ཡང་རྒྱ་འབྲས་སུ་འདོད་པ་དེ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཉིད་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྐྱོན་སྐྱོང་དང་། དེའི་ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱས་རབ་ཏུ་བྱ་བར་རྣམ་པ་དེའི་ཕྱིར་འབྲས་བུར་ངེས་པར་བརྟོད་ཅིང་། གང་ཞིག་འབྲས་བུ་དེ་བསྐྱེད་བར་རྣམ་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་ནའང་འབྲས་བུའི་རྒྱ་ཡིན་ལ། ས་ལུའི་རྒྱ་ལྷན་པ་མོགས་ལས་འབྱུང་བ་དེ་ལྟ་མིན་ཏེ། ས་ལུའི་རྒྱ་ལྷན་པ་དེ་དང་རྒྱད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་དང་སྐྱེད་བར་བྱེད་པ་རིགས་འདྲ་སྤྲུལ་ལས་སྐྱེ་བ་དེའི་ཕྱིར་ཞེན། གཉིས་པ་ནི། རི་ལྷར་ནས་དང་གེ་སར་དང་ནི་ཀེང་ལྷ་ཀ་ལ་མོགས་པ་ས་ལུའི་རྒྱ་ལྷན་པ་བྱེད་བར་འདོད་པ་མིན། དེ་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་ལྷན་མིན། དེ་དང་རྒྱད་གཅིག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་མིན། དེའི་རིགས་འདྲ་བ་སྤྲུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ། དེ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ས་ལུའི་ས་བོན་ཡང་ནི་

ཚོས་ཅན། ས་ལུའི་ལྷ་གུ་དེའི་སྐྱེད་བྱེད་སྟོན་མཉམ་མེད་པར་བཤམ་ཏེ། ས་ལུའི་ལྷ་གུ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་རྒྱ་འབྲས་སྒྲ་ཕྱི་བ་ལ་གཞན་སྐྱེད་གསལ་པ། རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་ལ་
གཞན་སྐྱེད་གསལ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དངོས་དང་། ཚུད་པ་སྒྲོང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ལྷ་གུ་གཞན་ལས་
སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་སྟོན་པ་འདི་བཏང་བར་བྱས་ཤིག་སྟེ་བྱ་རིགས་ཏེ། ལྷ་གུ་ས་བོན་ལས་རང་བཞིན་
(༥༥ན)གྱིས་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་བོན་ལྷ་གུ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་
པ་ཉིད་དུ་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷ་གུ་ས་བོན་དང་ནི་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་།
ས་བོན་གྱི་དུས་ན་གཞན་ལྷ་གུ་ཉིད་མེད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པའི་བྱ་བ་གཉིས་
དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། རི་ལྷ་རྟེན་པེར་ན་སྤང་གི་མདའ་གཉིས་མཐོ་བ་དང་ནི་དམའ་བ་དག་དུས་མཉམ་
མ་ཡིན་པར་ནི་མིན་པར་མཐོང་བ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ས་ལྷ་གུ་འདི་ནི་རི་ལྷ་ལུར་ན་སྤང་དང་
མཚུངས་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་ཏེ། གལ་ཏེ་སྤང་མདའ་གཉིས་དུས་གཅིག་གི་ཚེ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། ས་ལྷ་གུ་
འདིར་དུས་གཅིག་དུ་མེད་པས་དུས་མཉམ་པ་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་ས་བོན་གྱི་དུས་སུ་ལྷ་གུ་སྐྱེ་
བཞིན་པ་སྐྱེ་བ་ལ་སྟོན་པ་མཉམ་ད་ལྷ་རྟེན་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་ས་བོན་འགག་བཞིན་པ་ནི་ཡོད་ཀྱང་འཇིག་པ་ལ་
སྟོན་པ་པར་འདོད་པར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་གྱི་དུས་ན་ལྷ་གུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་འདི་ནི་བདེན་པར་
གྲུབ་པ་རིགས་པའི་ངོ་བོ་འདྲ་མིན་ཏེ། དེའི་དུས་ན་བྱེད་པ་པོ་ལྷ་གུ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་
མིག་གི་སྒོ་རང་གི་སྐྱེད་བྱེད་རང་དང་དུས་གཅིག་པ་མིག་ལ་སྟོན་པ་དང་། ལྷ་གུ་ཅིག་འབྱུང་བ་འདྲ་ཤིས་
ལ་སྟོན་པ་ལས་མིག་སྒོ་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། མིག་སྟོན་པ་
ལས་འབྱུང་བས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱེད་མིག་གི་དུས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་དེའི་དུས་
ན་མེད་ཅེ་ན། སྒྲ་ཕྱི་བ་འདི་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་མེད་པའི་(༥༥བ)ཉེས་པ་བཤད་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་བསྐྱེད་བྱ་བར་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་བསྐྱེད་པ་དེ་རྒྱ་ཡིན་ན། རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་འཇམ། འོན་ཏེ་མེད་པ་དང་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་དང་བཤམ་པ་ཞིག་སྐྱེད་

གང་། དང་པོ་ལྟར་ན། ལྷ་གུ་ཚོས་ཅན། སྤྱིད་བྱེད་ཅི་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་
པའི་བྱིར། མེད་པ་ལའང་རྒྱ་དེས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་དོན་མེད་པར་ཐལ། མེད་པ་རྒྱས་བསྐྱེད་མི་ལུས་པའི་
བྱིར། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཉིད་ལ་རྒྱ་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་
མི་སྤྱིད་པའི་བྱིར། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དང་བལ་བ་ལའང་རྒྱ་དེས་ཅི་བྱ་སྟེ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཡོད་
པའང་མིན་མེད་པའང་མིན་པ་མི་སྤྱིད་པའི་བྱིར།

བདེན་གཉིས་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། འཛིག་རྟེན་གྱི་གཤགས་པས་གཞན་སྐྱེ་ཁས་བླངས་ནས་གཞོད་པ་སྤྱད་པ། ཐ་སྙད་
དུ་ཡང་གཞན་སྐྱེ་མེད་པས་གཞོད་པ་སྤྱད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་རྩོད་པ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི།
གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་འདིར་ནི་རིགས་པ་རྒྱས་པ་ཉིད་གྱིས་ལྷ་གོ་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། འཛིག་རྟེན་པ་གང་གིས་
རང་གི་ལྷ་བ་ཁོ་ན་ལ་གནས་ནས་འཛིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ཚད་མར་འདོད་པས་ན་དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་
མཐོང་བས་གཞོད་པའི་བྱིར། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་འདིར་ནི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་དགོས་ཏེ། གཞན་
ལས་གཞན་འབྱུང་བ་ཡང་འཛིག་རྟེན་པ་ཡིས་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འབྱུང་ཏེ་དེས་ནའོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ་བདེན་གཉིས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག གླེང་བ་དོན་ལ་སྤྱད་པ། བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་
པ། བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་དགག་པ། འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་རྩལ་བསྟན་པ་དང་ལ། (༥ན)
དང་པོ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། འཛིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབྱེ་བ། ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་
པའི་ཞེན་ཡུལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་ཚིག་གི་དོན། སྤྱིའི་དོན། མཐའ་
དབྱེད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་ཀུན་ཚོས་ཅན། ངོ་བོ་གཉིས་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འབྱུང་ཏེ།
ཡུལ་ཡང་དག་པ་མཐོང་བས་རྟེན་པ་དང་། རྩལ་བ་མཐོང་བ་ཡིས་རྟེན་དོན་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། ལུས་
པ་བདེན་སྟོང་གང་ཡིན་པ་དེ་ཚོས་ཅན། དེ་ཉིད་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པ་མཐོང་བའི་

རིགས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གང་ཞིག །རིགས་ཤེས་དེ་ཁྱོད་ལ་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བའི་ཕྱིར། བུམ་པ་ཚོས་ཅན།
ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས་ཏེ། མཐོང་བ་རྩལ་པ་ཐ་སྟད་པའི་ཚད་མའི་རྟེན་དོན་གང་ཞིག །ཐ་སྟད་
པའི་ཚད་མ་དེ་ཁྱོད་ལ་ཐ་སྟད་པའི་ཚད་མར་སོང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐབས་འདིར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཡོད་དེ། བདེན་
གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མ་ཤེས་ན་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་རྟོགས་ཤིང་། དེ་མ་རྟོགས་ན་འཁོར་བ་ལས་མི་
གྲོལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ཐ་སྟད་བདེན་པ་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཅ་ཤེ་ལས། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་ཚོས་བསྟན་པ། །བདེན་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་བརྟེན། །འཛིག་རྟེན་
ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། །དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པའོ། །གང་དག་བདེན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི། །རྣམ་དབྱེ་
རྣམ་པར་མི་ཤེས་པ། །དེ་དག་སངས་རྒྱལ་བསྟན་པ་(༥༧)མི། །ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྣམ་མི་ཤེས། །ཐ་
སྟད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་བསྟན་མི་ལུས། །དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། །མྱ་ངན་
འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྟད་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དམ་བདེན་པ་
རྟོགས་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཀྱན་རྫོབ་རྟོགས་སུ་བཞོན་ནས་དོན་དམ་བསྐྱབ་བྱར་བྱས་ཏེ་རྟོགས་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཅ་བ་ལས། ཐ་སྟད་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་། །དོན་དམ་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་སྟེ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་དེ་དབྱེ་གཞི་དང་། བདེན་གཉིས་དབྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་ཡིན་ཏེ། ཡཔ་སྐས་
མཇལ་བའི་མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་དེ།
ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འདིར་ཟད་དེ། དེ་ཡང་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
སྟོང་པ་ཉིད་རབ་རྒྱ་གཞིགས། རབ་རྒྱ་མཐེན། ལེགས་པར་མདོན་དུ་བྱས་པས་དེའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཐེན་
པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དོན་དམ་བདེན་པ་གཞག་རྒྱ་ཡོད་དེ། མཐར་ཐུག་དབྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དོན་གང་ཞིག །
མཐར་ཐུག་དབྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་དེ་ཁྱོད་ལ་མཐར་ཐུག་དབྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བ་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འབྲེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྒྱས་པར་བྱེ་ན་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག །མདོར་བསྡུ་ན་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་

དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་།
 བཞི། སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲིབ་ས་ཤིན་ཏུ་བརྟུན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
 གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་བདེན་(༥༧)པ་ཡོད་དེ། བ་སྟངས་པའི་ཆད་མའི་རྟེན་དོན་གང་ཞིག །
 བ་སྟངས་པའི་ཆད་མ་དེ་ཁྱོད་ལ་བ་སྟངས་པའི་ཆད་མར་སོང་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཛིག་
 རྟེན་གྱི་ས་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། འབྲུལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་མ་
 བསྐྱད་པའི་གཞི་བ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། དེས་བསྐྱད་པ་དེ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། འབྲུལ་རྒྱ་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་ལ་གཞོད་པ་དང་ཡིད་དབང་ལ་གཞོད་པ་གཉིས་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། བར་དང་ཕྱི་གཉིས་ལས། རབ་རིབ་དང་། མིག་སེར་དང་། ད་རྒྱ་རྩོས་
 པ་ལྟ་བུ་སྒྲིལ་དང་། མེ་ལོང་དང་། བྲག་ཕྱག་སྟོང་པའི་རྒྱ་དང་། ཉི་འོད་བྱེ་མ་ལ་ཕོག་པ། མིག་འབྲུལ་
 མཐུན་གྱིས་རྒྱར་པའི་སྒྲིབ་སྒྲིགས་ལྟ་བུ་ཕྱི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲུལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། རབ་རིབ་གྱིས་རྒྱ་
 བད་འཛིག་སྒྲིལ་གི་དབང་གིས་འབྲུལ་པའི་རྒྱ་བྱེད། མིག་སེར་གྱིས་དཀར་པོ་སེར་པོར་སྒྲུབ་པའི་དེ་བྱེད།
 ད་རྒྱ་རྩོས་མ་གཞི་གསེར་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་དེ་བྱེད། མེ་ལོང་གིས་བྱད་བཞིན་གྱི་གཞུགས་བརྟན་བྱད་བཞིན་ཏུ་
 སྒྲུབ་པའི་དེ་བྱེད། བྲག་སྟོང་གིས་བྲག་ཅ་རྫོང་བྱེད་གྱི་རྒྱར་སྒྲུབ་པའི་དེ་བྱེད། བྱེ་མས་སྒྲིག་རྒྱ་རྒྱར་སྒྲུབ་
 པའི་དེ་བྱེད། མིག་འབྲུལ་གྱིས་དེ་ཤིང་རྟ་སྒྲུབ་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་དེ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། གྲུབ་
 མཐུང་འཇན་པ། གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྒྲུབ་། གཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲུལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་
 པོ་གཉིས་གྱིས་བདག་རྟག་པ་དང་། སྒྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཡིད་གཞི་འབྲུལ་པའི་རྒྱ་བྱེད། ཕྱི་
 མས་ནི་མི་ལས་གྱི་སྒྲུབ་པོ་ཆེ་སྒྲུབ་པོ་(༥༨)ཆེར་འཛིན་པའི་དེ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་འབྲུལ་གྱི་འབྲུལ་
 རྒྱས་མ་བསྐྱད་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གང་རུང་ཡིན་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་ས་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་དག་པ་
 ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གང་ཟག་རང་སྒྱུ་ཐུབ་པའི་རྫོགས་ཡོད་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟན་སྒྲིལ་ལྟ་བུ་སྒྲིལ་
 ཡིན་ཀྱང་ཕྱི་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་བསྐྱད་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གང་རུང་ཡིན་ན། འཛིག་རྟེན་གྱི་ས་པོ་
 ལ་ལྟོས་ནས་ལོག་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གྲུབ་མཐུན་བསྐྱད་པའི་གང་ཟག་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་

རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ལྷ་མ་ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ན་འཕགས་
 པའི་བདེན་པ་བཞིར་གསུངས་པ་དང་འག་ལ་ལམ་སྟམ་ན་སྒྲོན་མེད་དེ། འགོག་བདེན་དང་པོ་དང་གཞན་
 གསུམ་སྤྱི་མར་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་སྟུག་བསྐལ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་དང་། ལམ་གྱི་
 བདེན་པ་ནི་ཀྱན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་སོ། །འགོག་པའི་བདེན་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་
 བདེན་པའི་རང་གི་ངོ་བོའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སུམ་པའི་ཚོས་ཉིད་ཚོས་ཅན། རྟོད་ལ་དོན་དམ་
 བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དོན་ཡང་ཡིན། དམ་པ་ཡང་ཡིན། བདེན་པ་ཡང་ཡིན་པས་
 དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡི་ཤེས་ཀྱི་རྟོན་དོན་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གནས་ལྷགས་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། སྤང་རྩལ་དང་
 གནས་རྩལ་མཐུན་པས་མི་བསྐྱ་བའི་ཕྱིར། སུམ་པ་ཚོས་ཅན། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་སྐྱབས་འགྲུབ་
 ཡོད་དེ། སྒོ་ཀྱན་རྫོབ་པ་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་གྱི་ངོ་(༡༥ན)པོར་བདེན་ལ། གཞན་དུ་རྩུབ་པས་དེ་ལྟར་
 བརྗོད་པའི་ཕྱིར། བདེན་རྩུབ་གྱི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྷ་གྲུ་ལྟ་བུའི་ཚོས་གཅིག་རྩུབ་པ་
 བསྐྱ་བའི་ཚོས་ཅན་དུ་ཡོངས་དཔྱོད་ལ་གྲུབ་ན་མི་བསྐྱ་བ་གནས་ལྷགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པ་ནུམ་དབྱེད་ལ་
 ཞེགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསྐྱ་མི་བསྐྱ་གཉིས་པའི་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་འག་ལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 ཏེ། དཔུ་མ་སྤང་བ་ལས། པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་དག་ནི་ཅིག་ཤོས་དགག་པ་
 གཞན་སྐྱབ་པ་མེད་ན་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་སྟུགས་སུ་གཏོགས་པ་ཡང་རིགས་
 པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་གང་ནུམ་པར་བཅད་པ་མེད་ན་མེད་པ་དེ་གཉིས་
 ནི་པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གང་དག་པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་
 ཉིད་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་ནུམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བར་བྱེད་པ་དག་ཡིན་ནོ། །གང་དག་ནུམ་པ་ཐམས་ཅད་
 ལ་བྱུང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་སྤང་བོ་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པ་དག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལུས་ཅན་
 དང་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྟོན་དོན། དོན་དམ་བདེན་པའི་

མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ལྷ་གྲུ་ཚོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རི་ལྷ་བ་
རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྟེན་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་(༥༥)མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
གྱི་རྟེན་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དེ་ལ་སྒྲུང་བ་དེ་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་ལ་སྒྲུང་བ་དེ་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་སྒྲུང་བ་
ལ་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་
ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཉིས་སྒྲུང་དང་བཅས་པའི་སྒྲོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཀྱང་རྫོང་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་
ཟེར། དེ་ལ་ཁ་ཅིག མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ལ་སྒྲུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་སྒྲུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁུབ། ཁ་
ཅིག ཁ་སྒྲུང་པའི་ཆད་མེད་རྟེན་དོན་ཀྱང་རྫོང་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ལུས་པའི་ཚོས་ཉིད་ཚོས་
ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟོགས་པས་ལ་སྒྲུ། ཁ་ཅིག མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་
རིགས་ཤེས་གྱི་དངོས་གྱི་རྟེན་དོན་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བདག་མེད་གྱི་དོན་སྦྱོར་ཚོས་
ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་
གྱི་རྟེན་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་དངོས་ལུས་གང་ཞིག རྟེན་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་
གྲུབ་ན། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་ཚོས་ཅན། བདག་མེད་གྱི་དོན་སྦྱོར་དེ་ཁྱོད་གྱི་
དངོས་ལུས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ལུས་
(༥༧)གྱི་ཀྱང་རྫོང་གང་ཞིག རང་ཉིད་གཙོ་བོར་སྒྲུང་ལུས་དུ་བྱེད་པའི་སྒྲོ་ལ་སྒྲུང་བ་སྒྲུང་མ་གྲུབ་
པར་འཛིག་རྟེན་རང་དགའ་བས་རྟོགས་ལུས་པ་དེ་འཛིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྷོས་ཏེ་ལུས་གྱི་ལོག་པའི་ཀྱང་
རྫོང་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ལུས་པའི་དོན་སྦྱོར་ཚོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པས་དེ་ལྟར་རྟོགས་ལུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་པས་ལུས་པའི་དོན་སྦྱོར་ལུས་པ་མིན་

པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཕ་བར་འདོད་ན། ལུས་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་འཛིག་རྟོན་གཤམ་རོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡུལ་ཅན་
 ལོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས། ཁ་ཅིག །གཤམ་པ་གང་ཞིག །རང་གི་སྣང་ཡུལ་
 ལ་འབྱུལ་བ། མེས་མ་ཙམ་པ་ཡན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་མ་ཞུགས་པ་ན་མས་ཀྱིས་རྟོགས་རུས་པ་དེ་འཛིག་
 རྟོན་གཤམ་རོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡུལ་ཅན་ལོག་པའི་ཀླན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ལུས་འཛིན་རྟོག་པ་ཚོས་
 ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པས་དེ་ལྟར་རྟོགས་རུས་པའི་
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པས་ལུས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ལུས་པའི་དོན་སྤྱི་ལུས་པར་སྣང་བ་ལུས་པ་མ་ཡིན་
 པར་རྟོགས་རུས་པའི་ཕྱིར། ཕ་བར་འདོད་ན། རྟོན་ཉིད་རྟོགས་མ་ལྟར་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱི་ཐ་སྟད་
 པའི་ཚད་མས་ལོག་གཤམ་སུ་རྟོགས་རུས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ཀླན་རྫོབ་བདེན་པ་ཚད་
 མས་དེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། བདེན་མེད་ཚད་མས་དེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པས་བྱུང་ཟེར་ན། ཀླན་
 རྫོབ་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ལ་ཐབས་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ལ་ཐབས་བྱུང་དུ་བཤད་
 པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། (༥༧བ)འདི་ཉིད་ལས། ཐ་སྟད་བདེན་པ་
 ཐབས་སུ་གྱུར་བ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ཐབས་བྱུང་གྱུར་བ་སྟེ། ཞེས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོན་ཤེ། ཀླན་རྫོབ་བདེན་པ་ཚད་མས་དེས་ནས་བདེན་མེད་ཚད་མས་མ་དེས་
 པའི་གང་ཟག་ཚོས་ཅན། ཀླན་རྫོབ་བདེན་པ་ཀླན་རྫོབ་བདེན་པར་ཚད་མས་དེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་
 པར་ཐལ། ཀླན་རྫོབ་བདེན་པ་ཚད་མས་དེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀླན་རྫོབ་བདེན་
 པ་བདེན་མེད་དུ་ཚད་མས་དེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ལྷན་སྟེ། ལྷན་ཆེན་ལས།
 གཞི་དེ་ཀླན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཚད་མས་རྟོན་པ་ལ་ནི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེན།
 སངས་འཕགས་ཚོས་ཅན། ཀླན་རྫོབ་བདེན་པ་ཀླན་རྫོབ་བདེན་པར་ཚད་མས་དེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་
 པར་ཐལ། ཀླན་རྫོབ་བདེན་པ་ཚད་མས་དེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀླན་རྫོབ་བདེན་
 པ་ཀླན་རྫོབ་བདེན་པར་ཚད་མས་རྟོགས་པར་ཐལ། དེ་དེར་སངས་འཕགས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། ཀླན་རྫོབ་བདེན་པ་ཀླན་རྫོབ་བདེན་པར་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞི་

གྲུབ་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་ཡོད་པས་བྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
 ཁྱོད་བདེན་པས་སྟོངས་པ་ཁྱོད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 ཞེས་པའི་ཐལ་འགྲུར་ལ་བྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། བུམ་པ་བདེན་པས་སྟོངས་པ་བུམ་པའི་གནས་ལུགས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཀུན་རྫོབ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
 ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པས་སྟོངས་པ་(༥༠ན)ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀུན་
 རྫོབ་བདེན་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
 ཀུན་རྫོབ་བདེན་པས་སྟོངས་པ་ཞིག་མེད་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་
 པར་ ཡོད་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་མེད་ཟེར་ན། ཡོད་པར་ཐལ། མེ་ལོང་ནང་
 གི་བྱང་བཞིན་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་བྱང་བཞིན་དུ་སྒྲར་བའི་མིག་ཤེས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་
 ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་སྟོང་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་
 ཀྱི་ཐ་སྟོད་པའི་ཆད་མས་ལོག་ཤེས་སུ་རྟོགས་ལུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱང་བཞིན་
 ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་སྒྲར་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དེ་བྱང་བཞིན་དུ་མ་གྲུབ་
 པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

ཁའིག ཀྱུན་རྫོབ་ཡིན་ན་ཡོག་པའི་ཀྱུན་རྫོབ་ཡིན་པས་བྱུང་ཟེར་ན། བདེན་འཛིན་ཚིག་ཅན།
དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་སྟོང་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐ་སྟངས་པའི་ཚད་
མས་ཡོག་ཤེས་སུ་རྟོགས་ལྷན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷན་བཤད་པས། མ་ཡིག་པའི་
བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ནི་འབྱུང་བར་ཐ་སྟངས་པའི་ཚད་མས་མི་འབྱུང་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཤད་པ་
མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། ཁའིག ཀྱུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ཡོག་གཉིས་སུ་འབྱུང་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ།
ཡང་དག་ཀྱུན་རྫོབ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡང་དག་དང་ཀྱུན་རྫོབ་འགལ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡང་
དག་ཡིན་ན་བདེན་པ་ཡིན་དགོས། ཀྱུན་རྫོབ་ཡིན་ན་རྒྱུན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། (༧༠བ)དེར་ཐལ།
ཀྱུན་རྫོབ་ཡིན་ན་བསྟུ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཀྱུན་རྫོབ་བདེན་པ་མེད་པར་ཐལ།

ཀླུ་རྫོབ་དང་བདེན་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། བྱས་པ་ལ་ཁོན་རེ། ལས་རྒྱ་འབྲས་ཚོས་ཅན། བསྐྱུ་བ་
 ཡིན་པར་ཐལ། ཀླུ་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་བསྐྱུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ དེར་ཐལ།
 མི་བསྐྱུ་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འོ་ན་མ་འོངས་པ་ཚོས་ཅན། མ་འོངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འོངས་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་ དེར་ཐལ། འོངས་པའི་ཕྱིར་ གཞན་ཡང་། བདེན་ན་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་ཕྱིར་ འདོད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ དེར་ཐལ། ལས་རྒྱ་འབྲས་
 མི་བསྐྱུ་བའི་ཕྱིར་ ཁ་ཅིག་ཚད་མ་ཚོས་ཅན། བསྐྱུ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་བསྐྱུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ དེར་
 ཐལ། མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འོ་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
 ཚོས་ཅན། རྟོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ ཁྱབ་པ་ལས། དེར་ཐལ། འཕགས་
 ལམ་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ ཁ་ཅིག ཀླུ་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པ་ཡིན་ན་ཀླུ་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པས་
 ཁྱབ་ཟེར་ན། ཚོས་ཉིད་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ་དེའི་ཕྱིར་ དེར་ཐལ། ཀླུ་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་གང་ཞིག བདེན་
 པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ ཁ་ཅིག འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་རྡོར་བདེན་པ་ཡིན་ན་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བདེན་
 གྲུབ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ དེར་ཐལ། དེ་དེའི་རྡོར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ དེར་ཐལ། དེ་
 བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྡོར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ ཁ་ཅིག གློ་བུར་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་
 ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གང་རུང་ཡིན་ན། (༧)ན་འཛིག་རྟེན་ཤེས་རྡོར་ལ་ལྷོས་ཏེ་ལོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན།
 གྲུབ་མཐས་རྒྱུད་བསྐྱེད་པའི་དབང་གིས་གང་ཟག་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་སློ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ།
 དེའི་ཕྱིར་ དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ ཚོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ ཅུ་བར་འདོད་ན།
 འཛིག་རྟེན་རང་དགའ་བའི་ཤེས་པས་དེ་ལོག་ཤེས་སུ་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ འདོད་ན།
 རྟོང་ཉིད་ལ་སློ་ཁ་མ་ཚོགས་པའི་ཐ་སྐྱད་པའི་ཚད་མས་དེ་ལོག་ཤེས་སུ་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 ཕྱིར་ འདོད་ན། དེས་དེའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ འདོད་ན། དེས་དེ་
 བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ ཁ་ཅིག སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཀླུ་རྫོབ་ཅམ་འཛིག་
 པའི་སློ་མེད་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རི་སྟེང་པ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་ཐལ། འདོད་

པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་རྫོང་མཁའ་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁའ་པའི་སྟོང་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དེའི་རྒྱུད་ལ་སྟོང་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་བཅེ་བ་སྟོང་རྒྱུ་
ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སྒྲུ་པ། བདེན་གཉིས་གྲུ་གཟིངས་ལ་བརྟེན་ནས། ཀུན་མཁའ་ཐོར་གླིང་མ་བཞོད་པར། རྒྱུ་
མཐོང་ཕྱིས་པའི་སྒྱུ་པོ་རྣམས། འཇུག་པའི་ཆར་ལ་ལྟ་མོར་གཡེངས། རོར་ཕྱིས་ལྟག་པར་དབུ་
པའི་མིས། མི་ལམ་ཡུལ་དུ་རྒྱགས་འཛིན་གྱི། བར་མཛོད་ཀུན་ལ་ཡོངས་སྟོང་གྲང་། སང་ཆེ་འབྱོར་བ་
ལྟན་ནམ་ཅི། ཐ་སྟོང་རོ་མོར་(༧)བ་བདེན་བདེན་ལྟར། རྒྱུ་པའི་བྱ་བྱེད་མ་ལུས་པ། རོན་དམ་སྟོང་
པའི་ཐང་ཡངས་དེར། དཀྱུས་ཐོག་བཅད་ཆེ་གར་མ་མཐོང་། སྟོང་ཆེན་ཆུན་པོའི་བཞུགས་གཤམ་ལ། །
དུས་འཇུག་སྟོམ་ལྟ་བུ་དང་། སྟོན་མ་ཟང་ཟང་མ་མཆིས་པས། རྒྱུ་པའི་སྒྲུ་པ་ཆེས་དམན་ཡང་། །
རིགས་པ་སྒྲུ་པའི་ལྷ་ནང་དུ། ཤེས་བྱ་འདོམ་ལ་གཞལ་ཅ་ན། བདེན་རྒྱུ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ལྟུང་ཀུན་ཀྱང་། །
གསལ་བར་ཤེས་འདི་སྟོ་རེ་བདེ། དེ་ཡང་ཀུན་མཁའ་ཙོང་ཁ་པའི། རིང་ལུགས་འཛིན་ལ་སྒྲུ་བལ་བ། །
ཡོངས་འཛིན་དཀོན་མཆོག་ཆོས་འཕེལ་གྱི། མཚུངས་པ་མེད་པའི་བཀའ་དྲིན་ནོ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་
སྒྲུ་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། མཐོང་བ་རྒྱུ་པ་འང་ཆོས་ཅན། འཛིན་རྟེན་ཉིད་ལ་སྟོང་ནས་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་
འདོད་དེ། འབྲལ་གྱི་འཇུག་རྒྱུ་མ་བསྐྱད་པའི་དབང་པོ་གསལ་བ་དང་། བསྐྱད་པའི་སྟོན་ཅན་གྱི་ཤེས་
པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་འབྲལ་སྟོན་དང་ལྟན་པའི་དབང་པོ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། དེ་
འབྲལ་མ་བསྐྱད་པའི་དབང་པོ་ལོགས་པར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་སྟོང་ནས་ལོག་པར་འདོད་དེ། འབྲལ་གྱི་
འཇུག་རྒྱུ་མ་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲལ་གྱི་འཇུག་རྒྱུ་གཞོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོ་དུག་
པོ་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་བ་གང་ཞིག འཛིན་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་པའི་གཟུགས་དེ་ཆོས་ཅན། འཛིན་རྟེན་ཉིད་
ལ་སྟོང་ན་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲུ་པ་ལྟོང་སྟོང་གི་སྒྲུ་པ་རྟོགས་མི་རུས་

པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་མེ་ཡོང་ནང་གི་གཟུགས་བརྟན་ནི་ཚེས་ཅན། འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལ་ལྷོས་ནས་(༧༩ན)
ལོག་པར་ནམ་པར་བཞག་སྟེ། གནས་ལུགས་མ་རྟོགས་པའི་སྤྱོད་ལ་ཏུ་སྤྱང་སྤྱོད་གི་ཚུལ་རྟོགས་ལུས་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། མི་ཤེས་པའི་གཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བསྐྱོད་པའི་མུ་སྟེགས་ཅན་ནམས་ཀྱིས་རང་
གཞུང་ལས་བདག་ཉིད་རི་བཞིན་ཏུ་བཏགས་པའི་གཙོ་བོ་སོགས་དང་། སྤྱོད་མ་སྤྱིག་སྤྱོད་སོགས་ལ་
བཏགས་པའི་རྟ་སྤྱང་སོགས་དེ་དག་ཚེས་ཅན། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོན་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་པ་ཉིད་དེ།
ཐ་སྟོན་དུ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། འཇགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་
གཟིགས་ངོ་ལ་ལྷོས་ཏེ་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་གསལ་པས་ཀྱང་མི་གཞོད་དེ། དྲི་མེད་ཡེ་
ཤེས་སྤངས་པ་སྟེ་དེ་དང་བལ་པའི་བློས། བློ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲི་མ་མེད་པའི་བློ་ལ་གཞོད་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རི་སྤྱང་ཏེ་དཔེར་ན། མིག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྤྱོད་དམིགས་པ་ཡིས་རབ་རིབ་མེད་པའི་
ཤེས་པ་ལ་གཞོད་པ་མིན་པ་དེ་སྤྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བཤད་པ་དང་། རོན་དམ་བདེན་པ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་
ནི། གཟུགས་སོགས་བདེན་འཛིན་གྱི་གཏི་མུག་ཚེས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་ཀྱི་རང་
བཞིན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར། བདེན་འཛིན་དེས་བཅོས་མ་སྟེ་བདེན་པར་མེད་བཞིན་
དུ་བདེན་པར་སྤྱང་བའི་གཟུགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཚེས་ཅན། ལུབ་པ་དེས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་
གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་བདེན་འཛིན་གྱི་ངོར་བདེན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཚེས་
ཅན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་དང་དག་ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་མེས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ལ་ལྷོས་ནས་ཀུན་རྫོབ་
ཅམ་དུ་གྲུབ་ཀྱི་བདེན་གྲུབ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་པོར་(༧༩བ)གཟིགས་ཀྱི་
བདེན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་ཚིག་གི་དོན་དང་། མཐའ་དབྱེད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་སྤྱོད་
ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ལོག་པ་གང་ཞིག །ནམ་པར་བཏགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ཉིད་གཞི་གང་དུ་མིག་
དག་པས་སྤྱོད་མེད་པར་མཐོང་པ་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་དོན་གྱི་སྤྱུངས་འདིར་ཡང་

ཤེས་པར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་དེ་ལྟར་སོ་སྐྱེས་གཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ལུང་སོགས་བདེན་གྲུབ་ལུང་སོགས་གྱི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱུས་གྱིས་གཟིགས་པ་ལྟར་གྱི་ལུང་སོགས་བདེན་སྟོང་ལུང་སོགས་གྱི་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱུས་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཁོ་རང་གཉིས་སྒྲུབ་ལུང་པའི་
ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། གཉིས་སྒྲུབ་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། དེས་དེ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་རོང་གཉིས་སྒྲུབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རོང་སངས་
རྒྱུས་གྱིས་བྱས་མི་རྟོག་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་དེ། སངས་རྒྱུས་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཁོ་རང་དང་ཐ་
དད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། འོ་ན་རྣམ་མཁུན་ཆོས་ཅན། རྟོན་སྟོང་ཉིད་དང་
ཐ་མི་དད་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོན་གྱིས་སྟོང་ཉིད་རང་དང་ཐ་མི་དད་པའི་ཚུལ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། རྟུལ་པ་
ཁས། དེར་ཐལ། དེས་གཉིས་སྒྲུབ་ལུང་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རི་ལྷ་བ་རྟོགས་
པའི་རྣམ་མཁུན་གྱིས་ལུང་སོགས་གྱི་ཆོས་ཉིད་གཟིགས་པའི་གཟིགས་རོང་ལུང་སོགས་མེད་པར་ཐལ།
དེས་དེ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་རོང་དེ་མེད་པ་དེ་དེའི་གནས་(༧༩)ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། རང་འགྲེལ་ལས། དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རྟོག་པར་རང་བཞིན་འབངས་ཞིག་མངོན་སུམ་
དུ་མཛད་པས། དེ་ཉིད་ཁོང་དུ་རྟུང་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱུས་ཞེས་པ་རྫོང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། རི་ལྷ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་དེས་དེ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་རོང་རི་སྟེང་པ་མེད་པར་ཐལ།
དེས་དེ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་རོང་ཅིག་ཤོས་མེད་པ་དེ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དེ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་རོང་ཅིག་ཤོས་མ་གཟིགས་པ་དེ་དེས་རི་སྟེང་པ་
གཟིགས་པའི་གཟིགས་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་ལས། མཐོང་བ་མེད་པ་ནི་མཐོང་བ་དམ་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །བདེན་མེད་ཀྱི་ཐ་སྟོན་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཅལ་པའི་
ཆོན་བདེན་མེད་མི་རྟོག་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་ཆོན་བདེན་མེད་ཆད་མས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དེའི་ཆོན་བདེན་མེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཆོན་བདེན་གྲུབ་མེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་
ན། དེའི་ཆོན་བདེན་གྲུབ་ཆོས་ཅན། རྟོན་མེད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྟོན་མེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། གལ་ཏེ་

འཛིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི། དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་འཕགས་པ་དང་
འཕགས་པའི་ལམ་གཞན་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་འཚོལ་བར་བྱ་མི་དགོས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱིས་དེ་ཉིད་མཐོང་
བའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལ་དབྱེད་བའི་སྐབས་སུ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པ་མེད་དེ། དེ་ཉིད་ལ་ནམ་པ་ཀྱུན་ཏེ་
འཛིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ཚད་མ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། (༧༩བ)སྒྲུབ་པོ་ནི་དེ་ཉིད་ལ་ཚད་མར་རིགས་པ་འང་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་གྲགས་པའི་དོན་རྩ་བུ་མ་ཞི་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་གལ་ཏེ་སེལ་ན་འཛིག་རྟེན་གྱིས་
གནོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་
གྱི་ཐ་སྙད་ལས་ཀྱང་གཞན་སྟེ་མེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་ན་བྱ་དང་གིང་གིས་བོན་ཅམ་ཞིག་བཏབ་
ནས། བདག་གིས་བྱ་འདི་སྟེད་ཅེས་སྒྲུབ་བར་བྱེད་ཅིང་། གིང་ཡང་བཅུགས་སོ་སྒྲུབ་དུ་རྟོག་པ་དེས་ན་སྟེ་
དེའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ལྷ་གྲུ་སྟེས་པའི་ཆོས་བོན་ཞིག་པ་སྟེ་རྒྱུན་ཆད་པའི་ཉེས་པ་
མེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ལྷ་གྲུ་ས་བོན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་མིན་པས་རྒྱ་འབྲས་སུ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།
ལྷ་གྲུའི་ཆོས་བོན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ས་ལྷག་གཅིག་ཉིད་ནི་ཡོད་པ་མིན་པས་རྒྱ་
འབྲས་སུ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་པ། དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་
ཅོད་པ་སྟོང་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་དངོས་པོའི་འཛིག་རྒྱུར་ཐལ་བ། ཐ་སྙད་
བདེན་པ་རིགས་པས་དབྱེད་བཟོད་དུ་ཐལ་བ། དོན་དམ་པའི་སྟེ་བ་མི་ཞིགས་པར་ཐལ་བས་དགག་པ་
དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། དངོས་
པོའི་རང་བཞིན་དེ་ལ་སྒྲུབ་པ་བཏབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་། དངོས་པོ་འཛིག་པའི་རྒྱུར་
འགྱུར་བར་ཐལ། གལ་ཏེ་སྒྲུབ་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་པར་འགྱུར་བ་གང་
ཞིག ཁྱོད་ཀྱིས་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན།
(༧༩ན)དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་

པའི་མཉམ་གཞག་དངོས་པོ་འཛིག་པའི་རྒྱར་འབྱར་དགོས་ན་དེ་ནི་རིགས་པ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་ནི། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟངས་བདེན་པ་ལ་རིགས་པས་ནམ་པར་དབྱེད་པར་མི་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་དངོས་
པོ་འདི་དག་ནམ་པར་དབྱེད་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལས་ཚུར་རོལ་ཏུ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་གནས་རྟེན་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཞུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རང་
བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་གང་གིས་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་འབྱུར་ཏེ་མི་འབྱུར་པར་ཐལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་
སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པ་
དེས་ཐ་སྟངས་དུ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞུགས་ཐ་སྟངས་དུ་
རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་བས། སྐྱེ་བར་དམིགས་པ་ལ་སྒྱུར་མི་འཇུག་སྟེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་
གྱིས་སྟངས་ན་ཡང་དེས་སྟངས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་དག་ལས་འབྲས་སུ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འབྱུར་པའི་ཕྱིར། དངོས་
པོ་སྟོང་པ་སྟེ་རྩལ་པ་གཞུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་སྐྱེན་ཆོགས་པ་ལ་སྟོས་པ་ནམས་མ་གཤམ་པ་ཡང་
མིན་ལ་རི་ལྟར་གཤམ་པ་དེར་ནི་གཞུགས་བརྟན་སོགས་སྟོང་ཞིང་རྩལ་པ་ལས་མིག་གི་ཤེས་པ་གཞུགས་
བརྟན་དེའི་ནམ་པ་ཅན་སྐྱེ་བར་འབྱུར་པ་ལྟར་ཏེ་དཔེ་དེ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ལ་ཏག་ཆད་ཀྱི་ལྷ་
བསྐང་སྐྱེ་བའི་ཡོན་ཏན། ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆེས་འཐད་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཞུགས་སོགས་
དེ་དག་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཏག་པ་མ་ཡིན་ལ་(༧༧)ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
ཕྱིས་མེད་པའི་ཆད་པ་འང་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་གཉིས་སུ་འང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་འདོད་པ་ལ་ཀུན་གཞི་སོགས་ཁས་སྐྱེད་མི་དགོས་
པར་བརྟན་པ། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ལས་འགགས་པ་ལས་འབྲས་སུ་འབྱུར་བར་བརྟན་པ། དེ་ལྟར་
བརྟན་པ་ལ་ཚུད་པ་སྟོང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་ཆོག་དོན་དང་མཐའ་དབྱེད་གཉིས། དང་པོ་ནི། ལས་
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཅན། ཀུན་གཞི་སོགས་ཁས་སྐྱེད་མི་དགོས་ཀྱང་
རྒྱུད་ལ་ལར་ལས་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་ཡོན་པ་ལས་ཀྱང་འབྲས་སུ་ཡང་དག་པ་སྟེ་མི་འབྲུལ་པར་
འབྱུར་བར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་མེད་ཀྱང་ལས་ལས་འབྲས་སུ་འདི་འབྱུར་བར་རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་གི་

མྱེར་རང་བཞིན་གྱིས་ལས་དེ་མི་འགག་པ་ལ་ཞིག་པ་དངོས་པོར་མི་འགལ་བ་དེའི་མྱེར། གཉིས་པ་ནི།
 ཁ་ཅིག །རང་ཉིད་དུས་གང་དུ་འཛོག་པ་དངོས་པོ་གང་གི་རང་དུས་ལ་སྟོས་ནས་འཛོག་དགོས་པའི་སྟོས་
 བར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་དེའི་རང་དུས་དེ་ལས་ཐལ་ཟེན་པ་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བུམ་པ་ཞིག་
 པ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་མྱེར། དེར་ཐལ། ཞིག་པ་ཡིན་པའི་མྱེར། ཅུ་བར་
 འདོད་ན། དེ་བུམ་པའི་དུས་སུ་ཐལ་ཟེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་མྱེར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་
 དུས་སུ་མ་སྟེབ་པའི་མྱེར་ཏེ། དེའི་དུས་སུ་མ་འོངས་པ་ཡིན་པའི་མྱེར། དེར་ཐལ། དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་
 མྱེར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཞིག་པ་ཁྱོད་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན་
 པའི་མྱེར། ཁ་ཅིག་(༧༥)ལྷ་གྲུ་སྟེས་ལ་མ་འགགས་པའི་ཆ་ལྷ་གྲུ་ད་ལྟར་བའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སྟེས་
 ལ་མ་འགགས་པ་ཡིན་ན་ད་ལྟར་བ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་མྱེར། འདོད་ན། མ་འོངས་པ་ཆོས་
 ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་མྱེར། ཁ་ཅིག །སྟེ་འགྱུར་གྱི་དངོས་པོའི་མ་སྟེས་པའི་ཆ་མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད་
 ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། སྟེ་འགྱུར་གྱི་དངོས་པོ་མེད་པའི་མྱེར། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་ན་སྟེས་
 ཟེན་པས་བྱུང་པའི་མྱེར། ཁ་ཅིག །བུམ་པ་ཡིན་ན་དུས་མ་ཡིན་པས་བྱུང་ཟེར་ན། དུས་མ་ཐའི་སྐད་ཅིག་
 མར་གྱུར་པའི་བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་མྱེར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་མྱེར། ཁ་ཅིག །
 བུམ་པ་ཡིན་ན་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པས་བྱུང་ཟེར་ན། འདས་པའི་བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་མྱེར།
 དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་མྱེར། དེར་ཐལ། འདས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡོད་པའི་མྱེར། ཁ་ཅིག །ཤི་བའི་གང་
 ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། འདས་པའི་བུམ་པ་ཡོད་པའི་མྱེར་ན་འདིར་མ་བྱུང་། འདོད་ན། ཤི་བའི་གང་ཟག་
 དེ་ཁོ་ཁོ་རང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་མྱེར། འདོད་ན། དེ་སྟོག་དབང་འགགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་
 ཐལ། འདོད་པའི་མྱེར། འདོད་ན། སྟོག་དབང་འགགས་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་མྱེར།
 འདོད་མི་ཅུས་ ཁ་ཅིག །ལྷ་གྲུ་དེ་རང་དུས་སུ་སྟེ་བ་ཡིན་ཟེར་ན། ལྷ་གྲུ་ཆོས་ཅན། རང་དུས་སུ་རང་རྒྱལ་ས་
 སྟེ་བར་ཐལ། རང་དུས་སུ་སྟེ་བའི་མྱེར། འདོད་ན། རང་དུས་སུ་རང་རྒྱལ་རྒྱལ་ས་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་མྱེར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་དུས་སུ་རང་རྒྱལ་ས་རྫོགས་པར་གྲུབ་ཟེན་པའི་མྱེར། (༧༦)

དེར་ཐལ། དེས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱ་ལྟེ། རིགས་པའི་དབང་ལྷན་གིས་འབྲས་ལྷན་ལས་མེད་པར་
 ཡང་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག རྩོན་པ་ལྷན་ལྷན་པའི་དུས་སྐབས་པོར་ལས་ལྷན་ཡོད་པར་
 ཐལ། དེའི་དུས་སྐབས་པོར་ལས་ལྷན་ལྷན་པ་ལྷན་ལྷན་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། བྱང་མེས་སྐུན་མཐའ་
 བ་དེ་རང་དང་རྒྱད་གཅིག་དུ་བྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དུས་སྐབས་པོར་ཐལ། དེ་དེའི་དུས་སྐབས་
 རྒྱས་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱ་པ་འགྲིག ཁ་ཅིག ལྷན་གིང་ཞིག་པ་དུ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེས་པོ་
 ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྩོད་དུ་བའི་དུས་སྐབས་པོར་ཐལ། རྩོད་དུ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། འདོད་ན། ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་དུས་སྐབས་ལྷན་གིང་ཞིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དེའི་འབྲས་ལྷན་
 ཡིན་པའི་བྱིར། ཟེར་ན་མ་བྱལ། ཁ་ཅིག ཁོང་ཁོས་དག་ཅུ་བཅོམ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཁོང་ཁོའི་
 གཞོམ་བྱུར་བྱུར་པའི་དག་ཅུ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཁོང་ཁོའི་གཞོམ་བྱུར་བྱུར་པའི་དག་བའི་ལས་
 ཀྱི་ཞིག་པ་ཡོད་པ་གང་ཞིག ཁྱེད་པའི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཉགས་དང་པོ་བྱལ་ལྟེ། དེའི་
 རྒྱུད་ལ་ཁོང་ཁོས་དག་ཅུ་བཅོམ་པ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཁོང་ཁོའི་གཞོམ་བྱུར་བྱུར་པའི་དག་བའི་ལས་ཀྱི་
 ཞིག་པ་རྒྱུས་པ་དུས་མཉམ་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དུ་བའི་དུས་སྐབས་ལྷན་གིང་འགགས་པར་
 ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་མི་དག་བའི་ལས་འགགས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དུ་བའི་དུས་
 སྐབས་ལྷན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་ལྷན་གིང་འགགས་པ་དང་མི་རྒྱུས་པ་དུས་མཉམ་པའི་བྱིར། བྱ་
 པ་ཁས། འདོད་ན། དུ་བའི་དུས་སྐབས་ལྷན་པོར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་
 ལ་མི་དག་བའི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་མེད་དེ། མི་དག་བའི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་མི་དག་བའི་ལས་ཀྱི་རྒྱད་ཅིག་
 གཉིས་པ་ན་ཡོད་ཀྱི། དེ་བྱིན་ཆད་ན་མེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། འགགས་གིང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་
 པ་མིན་པའི་ལས་ལས་ཀྱང་ནི་འབྲས་ལྷན་ལྷན་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། མི་ལམ་ན་བྱད་མེད་དམིགས་པའི་
 ཡུལ་དག་མཐོང་ནས་ནི་གཉིད་སད་ཀྱང་བྱུང་པོ་ལ་འགགས་པའི་བྱད་མེད་ལ་དམིགས་པའི་ཆགས་པ་
 རྒྱེ་བར་འབྱུར་བ་དེ་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་རྣམ་སྤྲིན་ཐུག་མེད་དུ་འབྱེན་པའི་ཚུད་པ་སྤོང་
 པ། ཀྱན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཡུང་དང་འགལ་བའི་ཚུད་པ་སྤོང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་

བཞིན་གྱིས་མེད་བཞིན་དུ་ཞིག་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་ན། རྣམ་སྒྲིན་སྤྱང་ཟེན་པ་ལས་སྤྱང་ཡང་འབྱིན་
 དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་མཚུངས་ནའང་རྣམ་
 སྒྲིན་སྒྲིན་ཟེན་པ་ལས་སྤྱང་རྣམ་སྒྲིན་འབྱིན་དགོས་པ་མིན་པར་ཤེས་ཏེ། རི་ལྷར་ཡུལ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་
 མིན་པར་མཚུངས་ཀྱང་རབ་རིམ་ཅན་གྱིས་སྤྱང་ཤད་གྱི་རྣམ་པར་ནི་མཐོང་གི་དངོས་པོ་གཞན་གྱི་རྣམ་པར་
 མཐོང་བ་མ་ཡིན་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་འབྲས་སོ་སོར་ངེས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རྣམ་སྒྲིན་མི་དགོ་བ་
 རྟེ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ནི་ནག་པོའི་ལས་ལས་འབྱུང་ལ། རྣམ་སྒྲིན་དགོ་བ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཉིད་དགོ་བ་ལས་
 འབྱུང་བ་ཡིན་པར་མཐོང་སྟེ། རྒྱ་འབྲས་སོ་སོར་ངེས་པ་དཔེ་ཕྱིར། དགོ་མི་དགོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་
 རྟོགས་པའི་སློབ་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། འཁོར་བ་(༧༥)ལས་ཐར་བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དེ་
 ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ལས་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བོ་ཞེས་
 ཡུང་ལ་མ་བརྟེན་པར་ལས་འབྲས་རྣམས་ལ་སེམས་པ་འང་དགག་པ་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སོ་
 གྱིས་ལས་འབྲས་ལ་སྤྱང་པ་བཏབ་ནས་ལས་འབྲས་འཛིགས་པར་འགྱུར་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
 ལ་དངོས་དང་། དགོངས་ཏེ་གསུངས་པའི་དཔེ་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཀུན་
 གཞི་མེད་ཀྱང་དེ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། ཆོགས་དུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དང་
 པའི་ཀུན་གཞི་ཡོད་ཅིང་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་ཉིད་ཡོད་ལ་ཡུང་པོ་འདི་དག་འབའ་ཞིག་ཉིད། རང་བཞིན་
 གྱིས་ཡོད་ཅེས་བསྟན་པ་འདི་ནི་དེ་ལྷར་ཆེས་ཟབ་པའི་དོན་རིག་པར་མི་འགྱུར་པའི་གང་ཟག་གང་ཡིན་
 པ་དེ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་མོད།
 རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅེས་དང་དོན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། གདུལ་བྱས་
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རི་ལྷར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུར་
 བྲལ་ཡང་དུང་ཡི་ཞེས་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་བྱེ་
 བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་གསུམ། བྱེ་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དགག། གཞན་དབང་
 རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་རྒྱུ་བྱེད་ཚད་མ་དགག། །སེམས་ཅམ་དུ་གསུངས་པའི་ཅམ་རྒྱས་བྱེ་དོན་མི་

འགོག་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་(༧༧ན)པའོ། །དང་པོ་
 བོ། ཤེས་རབ་ལྷག་པ་ས་སྤྱག་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དབའ་དེས་ཆོས་ཙན། རྣམ་ཤེས་ཙམ་
 ཏུ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བ་མེད་པར་འཛིན་པ་རྣམས་གཞན་མ་མཐོང་ཞིང་སྤྱིད་
 གསུམ་རྣམ་ཤེས་ཙམ་ཏུ་རབ་ཏུ་རྟོགས་པས་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་མཐོང་བའི་བྱིར།
 གཞན་གྱི་དབང་གི་རོ་བོ་གང་ཡིན་པ་དེ་གཟུང་འཛིན་གྱི་དངོས་པོ་བཏགས་པར་ཡོད་པར་སྟར་བའི་རྒྱར་
 འགྱུར་ཏེ། རི་ལྷར་རྒྱུད་གིས་བསྐྱལ་བའི་རྒྱ་མཚོ་ནི་ཆེ་ལས་རྒྱ་རྒྱབས་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་ཏུ། དངོས་པོ་
 གྲུག་གྱི་ས་བོན་གྲུག་གཞི་ཞེས་བྱ་བ་ལས་རྣམ་ཤེས་རང་གི་བག་ཆགས་བཞག་པའི་རྣམས་པ་སྒྲིན་པ་ལས་
 དོན་གྱིས་སྟོངས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཙམ་ཞིག་འབྱུང་བ་དེའི་བྱིར། གཞན་དབང་དེ་ཆོས་ཙན། བྱང་པར་
 གསུམ་དང་ལྷན་ཏེ། བྱི་རོལ་གཟུང་བ་མེད་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་།
 དོན་དམ་པར་རྒྱ་རྟོག་གི་སྟོས་པ་གྲུག་གྱི་ཡུལ་མིན་པའི་རང་བཞིན་ཏུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་
 གཉིས། རྒྱས་པར་དགག། མཁུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དཔེ་དགག། རོན་དགག། རེ་ལྷར་
 བཀག་པ་དང་མི་སྟག་པ་བསྟོམ་པ་མི་འགལ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མི་ལམ་གྱི་དཔེ་དགག།
 རྒྱ་ཤད་མཐོང་བའི་དཔེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མི་ལམ་གྱི་དཔེས་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་
 པར་མི་འགྲུབ། དེས་བྱི་རོལ་མེད་པར་མི་འགྲུབ། དེས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱུན་པར་འགྲུབ་པར་བསྟན་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱི་རོལ་མེད་པར་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་(༧༧བ)པའི་དཔེ་ནི་གང་ཏུ་ཡོད་ཅེས་
 དྲིས་པས། མི་ལམ་རི་བཞིན་ནོ་ཞེན། དེ་ཡང་བསམས་པར་བྱ་སྟེ། བྱོད་ཀྱི་མི་ལམ་དེ་བྱི་རོལ་མེད་པར་
 ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་དཔེར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་གི་ཆོང་ལ་མི་ལམ་ན་ཡང་སེམས་
 རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་མི་ལམ་ན་ཡིད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དེ། མད་པའི་
 ཆོ་མི་ལམ་གྱི་ཡིད་དྲན་པའི་བྱིར་རོ་ཞེན། བྱི་རོལ་ཡུལ་ཡང་ཡིད་དེ་བཞིན་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་
 འགྱུར་བར་ཐལ། རི་ལྷར་བྱོད་ཀྱིས་རས་མཐོང་སྟམ་ཏུ་ཡིད་ལ་དྲན་པ་དེ་འདྲ་བ་བྱི་རོལ་ལ་ཡང་འདི་
 མཐོང་རོ་སྟམ་ཏུ་དྲན་པ་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཉིད་ལོག་པ་ན་མིག་སྟོ་མི་སྤྱིད་

པས་ཕྱི་རོལ་ཡོད་པ་མིན་པར་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་རོལ་དེའི་རྣམ་པ་སྣང་བ་ལ་ཕྱི་རོལ་
 ཉིད་ཏུ་ཞེན་པ་འབྱུང་བས་མི་ལམ་ན་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་རི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་ཏུ་སང་པའི་
 སྐབས་འདིར་ཡང་འདོད་དོན་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱི་ཡུལ་མི་ལམ་དུ་མ་སྐྱེས་པ་དེ་
 བཞིན་ཏུ་ཡིད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པར་བཤལ། མི་ལམ་དུ་མིག་དང་མིག་གི་ཡུལ་དང་
 དེས་སྦྱང་པའི་སེམས་གསུམ་པོ་བམས་ཅད་ཀྱང་ནི་རྒྱུན་པ་ཡིན་ལ་རྣ་བ་སོགས་ལྟག་མའི་ཡུལ་དབང་
 རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོའང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ་སྦྱོད་ཡུལ་རང་
 བཞིན་གྱིས་མེད་ཅིང་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། མི་ལམ་རི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་ཏུ་སང་
 པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་དབང་དོན་ཤེས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་
 རོལ་(༧༥ན)མེད་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་མི་འབྱད་དེ། འཛིག་རྟེན་འདི་ན་རི་ལྟར་བ་མལ་པའི་གཉིད་སང་པ་
 ལ་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ཆར་ཡོད་པ་བཞིན་ཏུ་རི་སྦྱིད་ཏུ་བ་མལ་པའི་གཉིད་མ་སང་པ་དེ་སྦྱིད་ཏུ་
 གང་ཟག་དེའི་ཤེས་ངོ་དེ་ལ་གསུམ་པོ་ཡོད་ལ། སང་པར་གྱུར་ན་གསུམ་ཆར་ཡོད་པ་མིན་པ་ལྟར། དེ་
 བཞིན་ཏུ་གཉི་ལྟག་གི་གཉིད་སང་པ་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཛོམས་ཏུ་གཟིགས་པའི་རོང་དོན་ཤེས་དེ་
 གཉིས་ཆར་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱ་ཤད་འཛིག་སྣང་གི་སྒོ་དེ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་དཔེར་མི་རིགས་
 པར་བཤལ། དབང་པོ་རབ་རིབ་བཅས་པའི་སྒོ་གང་གིས་རབ་རིབ་ཀྱི་མཐུ་ལས་སྐྱ་ཤད་རྣམས་གང་མཐོང་
 པ་དེའི་སྒོ་ལ་ལྟོས་ནས་མིག་ཤེས་དང་སྐྱ་ཤད་བདེན་པ་སྟེ་ཡོད་ལ་རབ་རིབ་མེད་པར་དོན་གསལ་མཐོང་
 པ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་རྒྱུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་ཤད་མེད་པར་སྐྱ་ཤད་འཛིག་སྣང་གི་སྒོ་དེ་
 རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་བཤལ། གལ་ཏེ་ཤེས་བྱ་སྐྱ་ཤད་མེད་པར་སྐྱ་ཤད་འཛིག་སྣང་གི་སྒོ་
 རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། སྐྱ་ཤད་མཐོང་བ་དེའི་ཡུལ་དང་མིག་ནི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་རབ་རིབ་མེད་པ་
 ལ་འང་སྐྱ་ཤད་འཛིག་སྣང་གི་སྒོ་སྐྱེ་བར་འབྱུར་ན་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། བག་ཆགས་

སྒྲིབ་མ་སྒྲིབ་ལས་དོན་སྒྲུབ་དབང་གིས་སྒྲིབ་མི་སྒྲིབ་དགག། སྒྲུབ་ཡང་སྒྲིབ་ལ་མེད་པར་ནམ་གསལ་ཡོད་པ་
དགག། བཀག་པ་ལ་ལུང་གིས་མི་གཞོད་པར་བསྟན་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་།
དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོའི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་སྐྱེ་གད་སྐྱར་བའི་སྒྲིབ་པའི་
སྒྲིབ་མེད་དེ། གང་གི་སྒྲིབ་རབ་རིབ་མེད་པར་མཐོང་(༧༥བ)པ་དག་པ་ལ་སྐྱེ་གད་སྐྱར་བའི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་པ་
ནི་སྒྲིབ་པ་མེད་པ་དེའི་སྒྲིབ་རབ་རིབ་མེད་པ་དེ་ལ་སྐྱེ་གད་སྐྱར་བའི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་པ་མི་འགྱུར་གྱི་ཤེས་བྱ་སྐྱེ་
གད་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་དང་བྲལ་བས་མི་སྒྲིབ་པ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་པ་ཞེས། གཉིས་པ་ལ་མདོར་བསྟན།
རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱས་པ་ཡོད་པ་ལས། སྐྱེ་གད་སྐྱར་བའི་སྒྲིབ་པ་འདི་ནི་འགྱུར་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱས་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་སྒྲིབ་པ། གཉིས་པ་ལ་ད་ལྟར་བཤད་པ་ལ་རྒྱས་པ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག། མ་འོངས་པ་ལ་དགག། འདས་པ་ལ་དགག་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་ཤེས་སྒྲིབ་པ་སྟེ་ད་ལྟར་བཤད་པ་ལ་རྒྱས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བྲིད་པ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་རྒྱུ་ཤེས་ལ་རང་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཡོད་པའི་སྒྲིབ་པ།

གཉིས་པ་ནི། སྒྲུབ་མ་སྒྲིབ་པའི་ངོ་བོ་ལ་ཡང་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་མིན་དེ། རྒྱུ་ཤེས་མ་འོངས་པ་ད་
ལྟར་རྒྱུ་ཤེས་མེད་པའི་སྒྲིབ་པ་ཞེས། རྒྱད་པར་གྱི་ཆོས་མེད་པར་དེས་ཀྱང་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་རྒྱས་པ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་པ། མ་གྲུབ་ན། མོ་ཤམ་གྱི་བྱ་ལ་འདྲ་རྒྱས་པ་དེ་ནི་ཡོད་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་འབྱུང་
བར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་ཤེས་ལ་བསམས་ནས་དེའི་རྒྱས་པ་བསྟན་པར་འདོད་དོ་ཞེས། འདིའི་འབྱུང་འབྱུར་
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། དེ་བསྟེན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་སྒྲིབ་པ། རྒྱུ་ཤེས་དང་རྒྱས་པ་ཕན་ཚུན་ལྟོས་
ནས་འཛོག་ན། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་པའི་སྒྲིབ་ཡོད་དེ། ཕན་ཚུན་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་
གྲུབ་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་པ་ཉིད་ཅེས་དམ་པ་རྒྱུ་ཤེས་གསུངས་པའི་སྒྲིབ་པ།

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱུ་ཤེས་འགགས་པའི་(༧༧ན)རྒྱས་པ་སྒྲིབ་པ་ལས་རྒྱུ་ཤེས་ཀྱི་མ་སྒྲིབ་
བར་འགྱུར་དོ་ཞེས། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་གཞན་གྱི་རྒྱས་པ་ལས་འབྲས་བུ་གཞན་འབྱུང་བར་འབྱུར་
པ་ཐལ། རྒྱུན་ཅན་རྒྱུ་ཤེས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་དེར་ཁྱོད་ལྟར་ན་སྐྱེ་སྒྲིབ་རང་བཞིན་གྱིས་ཕན་ཚུན་ཐ་དང་

པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡིན་མིན་ཀྱི་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། འདོད་
པ་དེའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་མུ་ཕྱི་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་དེར་ནི་རྒྱུན་ཅན་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ཐ་དད་གྱི། དེ་དག་
ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུན་ཐ་དད་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྒྲེ་
བའི་ཉེས་པ་མེད་ཅེ་ན། རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ཐ་དད་པ་ལ་རྒྱུན་གཅིག་པ་འདི་ནི་བསྐྱུབ་བྱ་ཞིག་སྟེ་མ་གྲུབ་
པར་ཐལ། རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ཐ་དད་པ་ལ་ཐ་མི་དད་པའི་རྒྱུན་ཡོད་པའི་སྐབས་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་
དག་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་སོ་སོ་བ་དེ་དག་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དཔེར་ན་བྱམས་པ་དང་། ཉེར་སྤྲས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོས་རྣམས་ནི་གང་ཟག་སོ་སོ་བའི་གཞན་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ན་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དག་གཤམ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅམ་
པས་ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་དབང་ཤེས་གྱི་བདག་སྟེན་ཡོད་དེ། མིག་སློབ་སྒྲེ་བར་རང་གི་རྣམ་པ་བག་ཆགས་གང་
ཞིག ཀྱུན་གཞི་ལ་བཞག་པ་སློན་པ་ལས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ནས་སྒྲེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། མིག་
རང་གི་རྣམ་ཤེས་གྱི་རྟེན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་མིག་ཅས་བྱ་བར་རྟོགས་གྱི། ཤེས་པ་
ལས་རྒྱས་ཐ་དད་(ལེབ)པའི་མིག་མེད་པའི་ཕྱིར། དམིགས་སྟེན་ཡོད་དེ། འཛིག་རྟེན་འདི་ན་དབང་པོ་
ལས་བྱུང་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ལུ་སྟོན་པོ་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བ་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་རང་གི་ས་
བོན་ཀྱུན་གཞི་ལ་བཞག་པ་སློན་པ་ལས་སྟོ་སོགས་སུ་སྤྱང་བ་ཉིད་འབྱུང་བར་མ་རྟོགས་ནས། སྒྲེ་བོས་དེ་
ལྟར་སྤྱང་བ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བར་ཁས་ལེན་པ་སྟེ། མངོན་པར་ཞེན་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་ལམ་
ན་ནི་གཟུགས་དོན་གཞན་ཏུ་མེད་པར་རང་གི་རྣམ་པ་སློན་པ་ལས་གཟུགས་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་
འབྱུང་བ་རི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་ཏུ། སང་པ་ལའང་སྐབས་འདིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་ཡིད་ཡོད་དོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རི་ལྟར་མིག་མེད་པར་ནི་མི་ལམ་ཏུ་སྟོ་སོགས་སྤྱང་བའི་ཡིད་སེམས་
རང་བཞིན་གྱིས་འབྱུང་ན་དེ་ལྟར་མིག་དབང་མེད་པར་རང་གི་ས་བོན་ནི་སློན་པ་ལས་ལོང་བ་ལ་ཡང་
སང་ཏུས་འདིར་སྟོན་པོ་གསལ་སྤྱང་གི་ཤེས་པ་ཅིས་མི་སྒྲེ་སྟེ་སྟེ་རིགས་པར་ཐལ། ལོང་བ་ལ་སང་མི་

གཉིས་ཀར་མིག་མེད་པར་མཆུངས་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལྟར་ན་མི་ལམ་ན་དུག་པ་ཡིད་ཀྱི་རྩམ་པ་
 སྒྲིན་པ་ཡོད་ལ་སང་པར་མེད་པར་གྱུར་པས་མི་མཆུངས་པར་འདོད་ན། དུག་པའི་རྩམ་པ་སྒྲིན་པ་རི་ལྟར་
 སང་དུས་འདིར་མེད་པ་རི་ལྟ་དེ་ལྟར་མི་ལམ་མི་བའི་ཆོ་མེད་ཅེས་ཅིས་མི་རིགས་ཏེ་རིགས་པར་བལ། རི་
 ལྟར་མིག་མེད་པ་དེ་སང་དུས་སྤྱོད་ན་སྤང་གི་ཤེས་པ་སྒྱེ་བ་འདིའི་རྒྱ་མིན་པ་རི་ལྟ་དེ་ལྟར་མི་ལམ་ན་ཡང་
 གཉིད་ནི་དོན་སྤང་གི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། མི་ལམ་དུ་ཡང་གཞུགས་
 དེའི་དངོས་པོ་དང་མིག་ནི་རྩལ་པའི་ཡུལ་ཅན་རྟོགས་པའི་རྒྱར་ཁས་སྤང་སྟེ། དག་ཆགས་རྩལ་པ་ལས་
 ཤེས་པ་རྩལ་པ་སྒྱེ་བ་དེའི་(༡༠༠ན)བྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅམ་པའི་རྩོད་པ་འདི་སེལ་པར་
 བྱེད་རྩམ་ཏེ། གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ལ་སེམས་ཅམ་པ་འདི་ཡིས་ལན་ནི་གང་
 དང་གང་བཏབ་པ་དེ་དང་དེ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་དམ་བཅའ་དང་མཆུངས་པར་མཐོང་བའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི།
 སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་བཀག་པ་ལ་ལུང་གིས་ཀྱང་མི་གཞོད་དེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རང་ལུགས་
 ལ་འགར་ཡང་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅེས་མ་བསྟན་པའི་བྱིར།

རྒྱ་ལབ་པ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལ། ཆོག་གི་དོན། སྤྱིའི་དོན། མཐའ་དབྱེད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་
 ཅན། རྩར་གྱི་ཁས་སྤངས་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་པས་སྤྲོ་མའི་མན་ངག་ལས། ཀེང་རུས་ཀྱིས་གང་བའི་ས་གནི་
 མཐོང་བར་བཤད་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ལྟར་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེར་ཡང་ཡུལ་དབང་ཤེས་པ་གསུམ་
 ཆར་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྱེ་བ་མེད་པར་མཐོང་བའི་བྱིར་ཏེ། ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་ལོག་པ་སྟེ་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་
 བར་བསྟན་པའི་བྱིར་རོ། །སེམས་ཅམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དབང་སྤོའི་ཡུལ་རྣམས་གཅིག་གིས་མཐོང་
 བར་གཞན་གྱིས་མཐོང་བ་རི་ལྟ་པ་དེ་ལྟར་མི་སྟག་པའི་ཡིད་ཅན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པས་ཀེང་རུས་མཐོང་
 བར་འགྱུར་བ་ན། དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་དེར་སྤོ་གཏད་པ་ན་ཅིག་ཤོས་རྣལ་འབྱོར་པ་མ་ཡིན་པས་ཀེང་རུས་

རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་ནི་རྩལ་པ་སྟེ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།
 ཀེར་རུས་གསལ་སྒྲུབ་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱིར། རྩུ་འབབ་པའི་གྲུང་ལ་ཡི་དྲགས་
 གྱིས་རྟག་ཁྲག་མཐོང་བའི་སློབ་ཡང་ཚོས་ཅན། བྱི་རོལ་མེད་པར་གཤམ་པ་རང་(༡༠༠བ)བཞིན་གྱིས་ཡོད་
 པའི་དཔེར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རབ་རིབ་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོ་ཅན་གྱིས་སྐྱེ་ཤད་མཐོང་བ་དང་རྩལ་
 པར་མཚུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཙམ་པས་བྱང་སེམས་ས་བྱུག་པ་བས་སྟོན་གསུམ་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱིས་སྟོངས་
 པའི་སེམས་ཙམ་དུ་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཤེར་བྱིན་ལྷག་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། བྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་
 གི་བག་ཆགས་སྟོན་པ་ལས་དོན་སྒྲུབ་གི་རྣམ་གཤམ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་
 བྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་གཞན་དབང་གི་གཤམ་པ་དེ་ཡང་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། རྩུའི་ཁྱད་པར་ཀུན་
 གཞིའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བ་དང་། རོ་བོའི་ཁྱད་པར་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་།
 ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་རྟོག་གི་སྟོན་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་དུ་འདོད་
 པའི་བྱིར་ཞེས་སྐྱེ་བའི་ལྷགས་འདི་དག་ག་རྒྱལ་ཡོད་དེ། དང་པོར་དཔེས་དགག་པ་ལ། མི་ལམ་གྱི་སྐབས་
 རུ་ཁྱོད་གྱི་ལྷགས་ལ་མི་ལམ་ན་བྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གྲུང་པོ་ཆེ་མེད་ཀྱང་ཁང་མིག་རྒྱུར་རུར་ཉལ་བའི་ཆོ།
 གྲུང་པོ་ཆེའི་ཁྱེ་ལྷགས་པར་སྒྲུབ་པའི་གཤམ་པ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་དཔེ་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། མི་ལམ་
 གྱི་ཡུལ་དབང་རྣམ་གཤམ་གསུམ་ག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་རྩལ་པ་ཙམ་དུ་མཚུངས་པས་རུས་པ་ལྷག་
 པོ་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར། དཔེ་གཞན་ཡང་། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྱེ་ཤད་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་དཔེ་
 ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་སློབ་རོལ་ནི་ཡུལ་སྐྱེ་ཤད་དང་། དེ་འཛིན་གྱི་སློབ་གཉིས་ཀ་བདེན་
 པར་ཡོད་ལ། རབ་རིབ་མེད་པའི་སློབ་རོལ་ནི་དེ་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་བྱིར་དང་། རྩུ་(༡༠༡ན)འབབ་པའི་
 གྲུང་ཡི་དྲགས་ལ་རྟག་ཁྲག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་སློབ་ཡང་སྒྲུ་མ་དང་མཚུངས་པའི་བྱིར། རྩུ་གྲུང་རྟག་ཁྲག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་
 སློབ་དེ། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་དབང་པོའི་གཤམ་པ་དང་མི་མཚུངས་པའི་སྟོན་མེད་དེ། རྩུ་གྲུང་དེ་ལ་རྟག་ཁྲག་
 མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྒྲུབ་པའི་མིག་གཤམ་དང་། དེ་མཚན་ཉིད་པ་སྒྲུབ་པའི་མིག་གཤམ་གཉིས་ལས། རྩུ་མ་

རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་ཤེས་དང་མཚུངས་པའི་ལོག་ཤེས་སུ་བསྟན་ཅིང་། བྱི་མ་དེ་ལྟར་མིན་པའི་བྱིར་།
 ལྟར་རྒྱུ་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་རྒྱུ་ཡོད་དེ། བཟུ་བྱ་དེ་ལ། ལས་ཅན་གྱི་ལྟ་མི་ཡི་དྲགས་གསུམ་ལ་མཐོང་
 རྒྱུ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་འབྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། ཐེག་བསྟན་ལས། ཡི་དྲགས་དྲུང་འགོ་མི་རྣམས་དང་། །ལྟ་
 རྣམས་རི་ལྟར་རིགས་རིགས་སུ། །དོན་གཅིག་ཡིད་ནི་ཐ་དད་བྱིར་། །དོན་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན། །
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་། མཐོང་རྒྱུ་ཡང་ཡོད་དེ། ཡི་དྲགས་གྱིས་རྣག་ཁྱུག་། །ཉ་སོགས་གྱིས་གནས་ཁང་།
 མིས་རྒྱ། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་ལྟ་རྣམས་མཁའ་མཐོང་བའི་བྱིར་ཏེ། དག་
 བསྟན་བཅུན་པས་མཛད་པའི་ཐེག་བསྟན་གྱི་བཤད་སྦྱར་ལས། རྒྱུར་གི་དོན་པོ་ལ་རང་རང་གི་ལས་
 གྱི་རྣམས་སྟོན་གྱི་དབང་གིས་ཡི་དྲགས་གྱིས་རྣག་ལ་སོགས་པས་གང་བར་མཐོང་བ་དང་། དེ་ཉིད་ལ་དྲུང་
 འགོ་ཉ་ལ་སོགས་པས་གནས་གྱི་སྟོན་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། མི་རྣམས་གྱིས་ནི་མངར་བ་དང་དྲུངས་
 བ་དང་བཅིལ་བའི་རྒྱར་རྟོག་ཅིང་ཁྱུག་བྱེད་དོ། །འབྱུང་དོ་དེར་འཇུག་གོ། །རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆོང་
 ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་ལྟ་རྣམས་(༡༠༧)གྱིས་ནི་རྣམ་མཁའ་མཐོང་སྟེ། གཞུགས་གྱི་འདྲ་ཤེས་
 རྣམ་པར་བཤིག་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་། དེ་ལྟར་མཐོང་ན་གོ་ས་གཅིག་ལ་རྣག་ཁྱུག་དང་
 རྣག་ཁྱུག་མ་ཡིན་པ་མི་འགལ་བར་འབྱུང་བའོ། །ཡང་ན་ཆད་མ་གཅིག་གིས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་ལ་ཆད་མ་
 ཅིག་གོས་གྱིས་དེ་ལས་ལོག་སྟེ་གྲུབ་པས་ཆད་མ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བའི་སྟོན་ནི་མེད་དེ། དཔེར་ན་
 མེས་བསྟེགས་པའི་ལྟགས་གོང་དམར་འབར་བ་ལ་རིག་སྟགས་བརྒྱས་པའི་རྒྱས་བཀྲུས་པའི་ལག་པ་
 དང་མ་བཀྲུས་པའི་ལག་པ་གཉིས་ལ་འཛིག་མི་འཛིག་གི་ཁྱད་པར་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།
 རྣམ་བཤད་ལས། འོ་ན་རི་ལྟར་ཞེན། ཐོག་མར་དཔེ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ལྟགས་གོང་མེས་བསྟེགས་པའི་
 དམར་འབར་བ་ལ་རིག་གྲང་མི་འཛིག་པའི་རིག་སྟགས་དང་ལྟན་པ་ཞིག་གིས་ལྟགས་གོང་དེ་ལག་ཏུ་
 གྲངས་པ་ན་ལུས་ཤེས་གྱིས་ལྟགས་དེའི་རིག་བྱ་འཛིན་གྲང་། དེ་ལ་རིག་བྱ་གིན་ཏུ་ཆ་ཞིང་། ཐེག་པའི་
 རྣམ་པ་ཅན་དུ་མི་སྟེ་བཞི། རིག་སྟགས་བརྒྱས་པའི་རྒྱས་ལག་པ་བཀྲུས་པ་སོགས་གྱི་སྟེན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །
 དེ་འདྲ་བའི་རིག་སྟགས་སྟོན་པ་དང་བུལ་བ་ལ་ནི། ལྟགས་གོང་གི་རིག་བྱ་དེ་གིན་ཏུ་ཆ་ཞིང་ཐེག་པའི་

ནམ་པ་ཅན་ཏུ་སྒྲེའོ། །དེ་ལྟར་ན་མི་སྒྲིག་པ་དང་སྒྲིག་པའི་རེག་བྱ་གཉིས་ཀ་ལྷགས་གོང་གཅིག་པུ་དེའི་
 རེག་བྱར་ནི་བྱ་དགོས་ལ། ལུས་ཤེས་ཚད་མ་གཉིས་གཅིག་གིས་གྲུབ་པའི་རེག་བྱ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་གྲུབ་
 པ་ནི་མིན་པས་གཉིས་ཀ་ཚད་མར་ཁས་བླངས་ཀྱང་། ཚད་མ་གཅིག་གིས་གྲུབ་པ་ཅིག་ཤོས་(༡༠༩ན)
 ཀྱིས་འགོག་པ་མ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་ཞིང་གཤེར་བ་ཤོར་བ་གང་གི་ཆ་ཤས་གཅིག་
 གིས་ཉེར་ལེན་དང་། ལྷའི་ལས་ཀྱིས་བདག་རྒྱུན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་མོར་བ་གང་གི་ཆ་ཤས་གཅིག་
 བདུད་ཅིར་སྒྲེ་ཞིང་དེ་ལ་ལྷའི་མིག་ཤེས་ཚད་མ་ཡིན་ལ། མི་དང་ཡི་དྲགས་ལ་ཡང་དེས་མཚོན་པའི་ཕྱིར་
 ཏེ། རྒྱུ་བཤད་ལས། དེ་བཞིན་ཏུ་གཞི་གར་ཏུ་རྒྱ་ཡུང་འབབ་པའི་གཞི་དེར་རྒྱ་ཡུང་དེའི་ཆ་ཤས་གཅིག་
 ཡི་དྲགས་རྒྱམས་ལ་སྒྲོན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རྒྱག་ཁྱག་ཏུ་སྒྲིས་པ་དང་། རྒྱ་ཡུང་གི་ཆ་ཤས་གཞན་གཅིག་
 མི་ལ་སྒྲོན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རྒྱག་ཁྱག་ཏུ་མི་སྒྲུང་བའི་བདུང་བ་དང་ལྷུས་ཀྱི་རྒྱུར་སྒྲེ་བ་ན་དེ་གཉིས་ཀ་
 རྒྱ་ཡུང་གཅིག་གི་ཆ་ཤས་རེ་ཡིན་པས་ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་དང་། མིའི་མིག་
 ཤེས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གཉིས་ཀྱང་དངོས་པོ་སོ་སོ་བ་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་གཅིག་གིས་གྲུབ་པའི་
 དོན་དེ་ཉིད་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དེའི་བསྐྱོག་ཕྱོགས་སུ་གྲུབ་པ་ག་ལ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་
 རྒྱང་རྒྱུ་དེ་ལོ་ནར་ངེས་སམ་སྒྲུབ་ན་མ་ངེས་ཏེ། རྒྱན་མོང་ཏུ་བལྟས་པའི་ཆོ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། རྒྱྱང་དེ་
 ཡི་དྲགས་ཀྱིས་ལག་ཏུ་བླངས་པ་ན་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་རྒྱག་ཁྱག་ཏུ་འགྱུར་འགྲོ་ཞིང་། དེས་གཞན་ལ་
 ཡང་མཚོན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡི་དྲགས་རྒྱམས་ལ་ལས་དབང་གིས་སོས་ཀའི་དུས་སུ་བླ་བའི་
 རེག་བྱ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཆ་ཞིང་། དགུན་ཀྱི་དུས་སུ་ནི་མའི་རེག་བྱ་ཡང་ཤིན་ཏུ་བསིལ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
 ཏེ། བཤེས་སྤྱིང་ལས། ཡི་དྲགས་རྒྱམས་ལ་སོས་ཀའི་དུས་སུ་ནི། །བླ་བའང་ཆ་ལ་དགུན་ནི་ཉི་མའང་
 གང་། །(༡༠༩བ)ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་བལྟས་པའི་ཆོ་སྒྲོན་ཤིང་ལ་འབྲས་བུ་མེད་པར་
 མཐོང་བ་ན། རྗེས་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་རྟོག་པས་སྒྲོན་ཤིང་ལ་འབྲས་བུ་མེད་པར་ཞེན་པའི་སྒྲོ་སྒྲེ་བ་ཡང་
 སྒྲིག་ལས་ཀྱི་མཐུ་ལས་འབྱུང་སྟེ། ལྷ་མི་སོགས་ལ་དེ་ལྟར་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱན་
 ཤིང་འབྲས་བུ་མེད་འགྱུར་དེ་དག་གིས། །བལྟས་པ་ཅམ་ཀྱིས་ཡུང་ཡང་སྒྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་

པའི་ཕྱིར། ལས་ལས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་དཔྱལ་པའི་མཚོན་ཆ་དང་ལྷགས་པ་ཐེགས་
ཀྱི་ས་གནི་ལྟ་བུ། དཔར་ལྷག་སྟགས་ཀྱིས་སྒྲེའི་གཡོ་བ་མངོན་(སྟོན་)དུ་བཏང་བ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་
པར། རྣམ་སྒྲིན་མྱོང་དགོས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲེ་བ་ལྟ་མའི་སྟོག་པའི་སེམས་ལས་བྱུང་བར་བྱུང་
པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དེ། རྒྱོད་འཇུག་ལས། སེམས་ཅན་དཔྱལ་པའི་མཚོན་ཆ་རྣམས། །སྟུ་ཞིག་གིས་
ནི་ཆེད་དུ་བྱས། །ལྷགས་པ་ཐེགས་ས་གནི་སྟུ་ཡིས་བྱས། །མེ་ཚོགས་དེ་དག་ཅི་ལས་བྱུང་། །དེ་འདྲ་དེ་
དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །སྟོག་སེམས་ཡིན་པར་བྱུང་པས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
ནི། །ཁུའི་གྲུ་དེ་གསུམ་གྱིས་རྒྱ་མཚོར་པ་གང་ལ་བལྟས་པའི་ཆེ། དེའི་སྟེང་དུ་བདུད་ཅི་དང་རྣག་ཁྲག་དངོས་
གནས་པ་མེད་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་དེ་རྣག་ཁྲག་དུ་སྒྲུང་བའི་ཡི་དྲུགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཆད་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཁུའི་གྲུ་དེ་གསུམ་ཅན་གཅིག་གིས་རང་གི་གོ་སར་གསུགས་ཅན་གཞན་འཇུང་བའི་
གོ་མི་འགོགས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བལྟས་པའི་ཆེ་ཆུང་སྟེང་ན་བདུད་ཅི་སྟགས་གསུམ་གྱི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྱབ། དེའི་(༡༠༣ན)སྟེང་དུ་བདུད་ཅི་ཐོར་བ་གང་། རྒྱ་མཚོར་པ་གང་། རྣག་ཁྲག་ཐོར་བ་གང་ཡོད་
པར་ཐལ། ཆ་གསལ་མེ་རེ་ནས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། རྒྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དུས་ལའོར་དང་མངོན་པའི་གདུལ་བྱ་
གཉིས་ཀྱིས་བྱུན་མོང་དུ་བལྟས་པའི་ཆེ། ཆ་ཅན་རི་རབ་གཅིག་གི་གོ་སར་རི་རབ་དབྱིབས་མི་གཅིག་པ་
གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྟེང་མའི་སྟེང་དོར་རྒྱུ་པོ་དང་། ཕྱི་མའི་སྟེང་དོར་གྲུ་བཞིར་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱ་མཚོར་པ་གང་གི་ནང་དུ་ཁྲག་ཆང་ལོ་མ་གསུམ་ཅིག་
ཅར་དུ་བཞེས་པ་ན། རྣམ་ཞིང་གཤེར་བ་ཐོར་བ་གང་གི་སྟེང་དུ་དེ་རྣམས་ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆ་ཅན་བྱས་པ་གཅིག་གི་སྟེང་ན་མཆུ་དང་ལྟོ་བ་དང་མགོན་པ་སྟགས་
རྣམས་ཐད་དང་བ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོན་རེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲུ་ལ་ཀྱུན་དགའ་པོ་དང་ལྷས་
སྒྲིན་གཉིས་ཀྱིས་ཅིག་ཅར་དུ་བལྟས་པའི་ཆེ་མཛེས་མི་མཛེས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲུ་གསུགས་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མི་མཛེས་

པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྐྱུ་ལ་མི་མཛེས་པར་གྱུར་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྐྱུ་ལ་མི་མཛེས་པར་སྒྲུང་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། དེ་མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་སྐྱུ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ཡི་དྲགས་ཀྱི་ལུས་ཤེས་དང་དགུན་རུས་ཀྱི་ ཉི་མ་ཐུད་པ་ལས་གང་རེག་འབྱུང་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་(༡༠༩བ)པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་དང་མེ་ སྟོབས་ཆེན་པོའི་སྟེང་དུ་གང་རེག་འབྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མེ་སྟོབས་ཆེན་པོ་ལས་ གང་རེག་འབྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁུབ། འོ་ན་ཆུ་པོ་གླིང་མེད་པར་ཐལ། ལས་སྟོབས་ ཆེན་བསགས་པའི་ཡི་དྲགས་ཀྱི་སྒྲུང་རོར་མེད་པའི་བྱིར། ཁུབ་པ་འགྲིག་ གཞན་ཡང་། མེ་ལྷེ་ལས་ཐུན་ པ་འབྱུང་བར་ཐལ། མེ་ལས་གང་རེག་འབྱུང་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མེ་ལྷེ་ལས་ཀྱང་ཐུན་པ་སྐྱག་པོ་ འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་པོ། ཁ་ཅིག་ ཆུ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་མ་ཡིན་ པར་ཐལ། དེ་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། མ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་བཤད་ལས། ཡི་དྲགས་ལ་ཆུ་ཁྲུང་ནག་ཐག་ཏུ་སྒྲུང་བ་ནི་དེའི་མིག་ཤེས་ལ་སྒྲུང་བ་ཡིན་ པས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཞག་དགོས་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། མདོར་ན་རི་ ལྷར་ཤེས་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་རི་ལྷ་བ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲོ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅིས་དོན་འདི་ ཤེས་པར་གྱིས་ཏེ་བྱ་རིགས་ཏེ། ཤེས་བྱ་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་མི་འཐད་པའི་བྱིར།

རང་རིག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། གཞན་དབང་གི་རྒྱུ་བྱེད་རང་རིག་དགག་ ཁེམས་ཅོམ་པའི་ལུགས་བདེན་ གཉིས་ལས་ཉམས་པར་བསྟན། དེས་ན་རྒྱ་རྒྱུ་བྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བར་རིགས་པ། གཞན་དབང་དང་ འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྟན་འགོག་པ་མི་མཆུངས་པར་བསྟན་པའོ། གང་པོ་ལ་བཞི། གཞན་དབང་གི་རྒྱུ་ བྱེད་དྲིས་ནས་དགག་ དེའི་ལན་དགག་ རིགས་པ་གཞན་གྱིས་རང་རིག་དགག་ གཞན་(༡༠༩ན)དབང་

རང་བཞིན་གྱིས་གྲུ་བ་པ་མོ་གསལ་བྱ་དང་མཚུངས་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཞུང་བ་མེད་
པར་འཛིན་པ་རྒྱས་གཞན་འཛིན་པ་ཉིད་དང་བྲལ་ཞིང་གཞུང་འཛིན་རྒྱས་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོངས་
པའི་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་ཡོད་ན་གཞན་དབང་འདིའི་ཡོད་པ་གང་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར་པའི་སྐྱུ་བ་
བྱེད་བཞིན་རིགས་ཏེ། ཚད་མས་མ་གཞུང་བར་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱར་མི་རུང་པའི་བྱིར། རང་རིག་གིས་གྲུ་བ་
པོ་ཞེན། རང་རིག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པ་དེ་མྱོང་བར་གྲུ་བ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རིག་མ་གྲུ་བ་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། རང་རིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ་ལོ། ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་
ཕྱི་རྒྱུས་ཀྱི་དྲན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུ་བ་པ་ལས་རང་རིག་འགྲུ་བ་པོ་ཞེན། རང་རིག་མ་གྲུ་བ་པ་བསྐྱུ་བ་
པར་བྱ་པའི་བྱིར་དུ་བཞིན་པའི་དྲན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུ་བ་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། རང་རིག་གི་སྐྱུ་བ་པར་
བྱེད་པ་མིན་ཏེ། མ་གྲུ་བ་པའི་བྱིར། རང་རིག་པ་ནི་གྲུ་བ་ལ་རག་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ནས་དྲན་པའི་ཤེས་པས་
ཡུལ་མྱོང་དྲན་རིགས་པ་མིན་པར་ཐལ་ཏེ། མྱོང་དྲན་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་
ཉེར་སྒྲས་ཀྱིས་མ་ཤེས་པའི་མྱོང་བ་ཉེར་སྒྲས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་དྲན་རིག་གིས་མ་དྲན་པ་བཞིན་མི་
མཚུངས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུ་བ་པའི་རྒྱ་བྱི་ལ་རྒྱ་འབྲས་གྲུ་བ་པའི་བྱིར་ཞེན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ།
རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་པའི་གཏན་ཆོག་ས་འདིས་ནི་རྒྱ་འབྲས་ཐོག་ས་ཁྱུང་པར་དག་
ཀྱང་འཛོམས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཆོག་གི་དོན། སྤྱི་འདོན། མཐའ་དབྱུང་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། ཡུལ་འདི་ར་ཡིས་(༡༠༧)མཐོང་སྒྲམ་དུ་དྲན་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་བྱིར་དབང་ཤེས་གང་གིས་
ཡུལ་མྱོང་བར་གྱུར་པ་དེ་ལས་དྲན་པ་འདི་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་དབུ་མ་པ་ར་ལ་ཡོད་པ་མིན་པས་མྱོང་
བྱ་དེ་དྲན་པས་མ་དབྱུང་པ་མིན་པ་དེའི་བྱིར། དྲན་ཚུལ་འདི་ཡང་ཆོས་ཅན། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་
རྒྱུ་ལུགས་ཡིན་གྱི་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་གཞག་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། བཅའ་ན་མི་རྟོག་པའི་འཛིག་རྟེན་
གྱི་ཐ་སྙད་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། བཅས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོངས་
པའི་གཞན་དབང་གི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅེས་སྐྱབ་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་

དེ་ཚེ་གྱི་ཤེས་པ་གང་གི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ལྟེ། ཚད་མས་མ་གཟུང་བར་ཡང་ཡོད་ཅེས་
བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཉགས་དེར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་ཉིད་འཛིན་
པ་ཡང་མི་འཐད། ཤེས་པ་དེ་ཉིད་རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་རང་རྒྱུད་ལྷན་གྱི་གང་ཟག་གི་ཤེས་པས་
འཛིན་པ་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། རང་ལ་རང་གི་བྱེད་པ་འཇུག་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར།
དེ་འགལ་ཏེ། རལ་གྱི་མི་མོ་དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་ཉིད་མི་གཙོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་གཟུང་
བ་དང་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་གྱིས་སྟོངས་པ་གཞན་གྱི་དབང་ཡོད་ན་དེའི་ཡོད་པ་དེ་ཚེ་གྱིས་ཤེས་
པ་གང་གིས་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་འཛིན་པར་མི་འཐད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་བྱེད་པར་འགལ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་རལ་གྱི་མི་མོ་དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་ཉིད་མི་གཙོད་ལ། མོར་མོའི་ཕྱི་མོ་དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་
ཉིད་ལ་མི་རིག་ཅིང་། ལགས་པར་བསྐྱབས་པའི་གཡེར་ཞིང་ཡང་གཞོར་ཅན་གྱིས་ཀྱང་(༡༠༧ན)རང་གི་
ཐག་པ་ལ་ཞོན་པར་མི་རྣམས་ཤིང་། མེས་རང་གི་བདག་ཉིད་མི་སྟེག་ལ། མིག་གིས་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་
བལྟ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་མི་འཐད་དེ། སེམས་ཙམ་པ་རང་
གི་ཀྱབ་མཐའ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འཆད་པ་ལ་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ནི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་
འཛིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ཀྱབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གལ་ཏེ་རྣམ་པར་རིག་པ་
གཞན་ཞིག་རྣམ་པར་རིག་པའི་ཡུལ་ཡིན་ན་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་ཉམས་པར་འབྱུང་རོ། །ཞེས་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སེམས་ཙམ་པ་རང་གི་གཞུང་ནས་འབྱུང་བ་དང་འགལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཡང་སེམས་ཙམ་པས། རང་རིག་དེས་པར་ཡོད་དེ། མི་ནི་སྐྱེས་པ་ཉིད་ན་རང་དང་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་
དག་ཅིག་ཅར་གསལ་བར་བྱེད་ཅིང་། བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱེས་ཀྱང་རང་ལ་དམིགས་པ་དང་། བརྗོད་
དོན་བྱམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་སྒོ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་ལྟར། རྣམ་ཤེས་གྱིས་ཀྱང་རང་དང་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ཅིག་
ཅར་རིག་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ཡང་། སྟོན་པོ་འདི་མཐོང་རོ་སྟུམ་དུ་ཡུལ་དུན་པ་དང་ངས་འདི་མཐོང་
རོ་སྟུམ་དུ་དེའི་ཉམས་སྟོང་དུན་པ་སྟེ་ཡུལ་ཅན་དུན་པར་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ན། དུན་པ་སྟོང་བ་ལས་སྟེ་
དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡུལ་ཅན་སྟོན་འཛིན་དུན་པ་ཡོད་པས་ན་དེ་ལ་སྟོང་བྱེད་ཡོད་ལ། སྟོང་བ་ལ་རང་

གཞན་གཉིས་ལས། གཞན་པའི་ཤེས་པས་མྱོང་ན་ཐུག་མེད་ཏུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྒྲུ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས།
 འདིར་ཁ་ཅིག་གིས་མདོ་སྟེ་པའི་(༡༠༥༧)ཕྱོགས་ཁས་སྤངས་ནས་རང་རིག་པ་རབ་ཏུ་བརྒྱབ་པའི་ཕྱིར་
 རི་ལྟར་མེ་མི་སྒྲིམ་པ་ཉིད་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་དང་། ཐུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དག་གཉིས་སུ་མི་འཇུག་པར་
 ཅིག་ཅར་གསལ་བར་བྱེད་ལ། སྒྲུ་ཀྱང་རང་གི་བདག་ཉིད་དང་དོན་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་ནམ་
 བར་ཤེས་པ་ཡང་ཉེ་བར་སྒྲུབ་ཉིད་ན་གཉིས་སུ་མི་འཇུག་པར་རང་གི་བདག་ཉིད་ཏུ་ཡུལ་སོ་སོར་ཡང་
 དག་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །གང་ཞིག་
 མི་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་གདོན་མི་ཟ་བར་རང་རིག་པ་ཁས་སྤང་བར་བྱ་དགོས་ཏེ། གཞན་ཏུ་ན་མཐོང་རོ་
 ཞེས་ཏུ་སྒྲུ་སྟེ་འཇུག་པའི་དྲན་པས་ཡུལ་དྲན་པ་ཉིད་དང་། རས་མཐོང་རོ་སྟུམ་ཏུ་ཡུལ་གྱི་ཉམས་སུ་མྱོང་
 བ་དྲན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། དྲན་པ་ནི་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ན་ཤེས་པ་ཡང་
 ཉམས་སུ་མ་མྱོང་བས་དྲན་པ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་རང་རིག་
 ཡོད་པའི་རྒྱབ་བྱེད་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དྲན་པ་རྟགས་སུ་འགོད་ན། དེ་འདྲའི་དྲན་པ་ཆོས་ཅན།
 སྟོན་འཛིན་ལ་མྱོང་བྱེད་རང་རིག་ཡོད་པར་རྒྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་མ་
 གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྲུ་མི་རྟག་བརྒྱབ་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཞུང་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བཞིན་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་དང་། ཐ་སྙད་ཅམ་ཏུ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། ཏུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་ཅམ་དཔོག་པ་དཔེར་བཞུང་
 ཡང་། རེད་ལ་རང་རིག་མ་གྲུབ་ཅིང་། དྲན་པའི་རྟགས་ལས་མྱོང་བ་ཅམ་ཐ་སྙད་ཏུ་དཔོག་རིགས་ཀྱང་།
 རང་མྱོང་ཡོད་པར་བརྒྱབ་མི་ནུས་པས། མེ་ཅམ་ལས་མེ་ཤེལ་(༡༠༦ན)དཔོག་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 དང་། མར་མེ་དེ་རང་གསལ་དང་གཞན་གསལ་མ་ཡིན་པར་གསལ་ཅམ་གྱི་རོ་བོར་གྲུབ་པ་ལྟར། སྟོན་
 འཛིན་ཀྱང་རང་གཞན་གྱིས་མ་ཡིན་པའི་མྱོང་ཅམ་གྱི་རོ་བོར་གྲུབ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། མར་མེ་
 རང་གིས་རང་གསལ་ན། ཐུན་པ་རང་གིས་རང་སྒྲིབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཐུན་ཁུང་ཏུ་ཐུན་པ་མི་མཐོང་
 བར་འགྱུར་བའི་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅ་ཤེ་ལས། མར་མེ་རང་དང་གཞན་གྱིས་དཔོས། གལ་ཏེ་སྟར་
 བར་བྱེད་གྱུར་ན། ཐུན་པ་འང་རང་དང་གཞན་གྱི་དཔོས། སྒྲིབ་པར་འཇུག་པ་ཐེ་ཆོས་མེད། ཅེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་ཡིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ་ཁས་སྒྲུངས་པ་ལ་སྒྲོན་མེད་དེ། ལྷ་ར་ཐོན་འཛིན་
ཡིས་ཡུལ་ཐོན་པོ་ལྷ་བུ་ཕྱོད་པ་ལས། ཡིས་ཡུལ་ཅན་ཐོན་འཛིན་ཡིས་ཡུལ་ཐོན་པོ་དབྱེད་པའི་ཚུལ་ཡིས་
དན་པ་སྐྱེ་བ་ན་ལྷ་ར་ཡི་ཐོན་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་སྒྲུངས་ནས་དན་པ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་གྱི། ལྷ་ར་གཞུགས་ཐོན་
པོ་འདི་ཉིད་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་འབྲེལ་བ་ལས་ཏེ་འབྲེལ་བར་དྲན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
དགུན་གྱི་དུས་སུ་གྱི་བས་ཡུས་ལ་ལྷགས་པ་ན་གྱི་དུག་ཞུགས་ཡོད་ཀྱང་། ལྷགས་ཕྱོད་གི་དུག་མ་ཕྱོད་ལ།
ཡིས་འཕྲུག་གི་སྒྲ་ཐོས་པ་ན་ལྷ་ར་ཞུགས་པའི་དུག་ལངས་ཏེ་ན་བའི་ཆོ། ལྷགས་པའི་ཆོ་དུག་ཞུགས་བར་
འདུག་སྟེ་ལྷ་ར་ཀྱང་ལྷ་ར་ལྷགས་མ་ཐག་པའི་ཆོ་དུག་མ་ཕྱོད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་
ལས། གཞན་ཕྱོད་པ་དང་འབྲེལ་བ་ལས། དྲན་འཇུག་གྱི་བའི་དུག་བཞིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཚད་འཇོག་བཤད་པ།

སྐབས་འདིར་ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། (༡༠༦བ)རང་གི་འཛིན་སྣང་སྤྲུལ་གྱི་ཡུལ་
 ཏུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་དེ་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ཚུལ་ཡོད་དེ། མངོན་
 སྤྱུལ་གྱི་ཆད་མ། རྗེས་དཔག་གི་ཆད་མ། ལུང་གི་ཆད་མ། དཔེ་ཉིར་འཇལ་གྱི་ཆད་མ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། རང་གི་རྟེན་རྟགས་ཡང་དག་ལ་དངོས་སྤྱུལ་བརྟེན་པར་རང་གི་འཛིན་སྣང་སྤྲུལ་གྱི་
 ཡུལ་ཏུ་གྱུར་པའི་མངོན་སྤྱུལ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ཆོག་གསལ་ལས། རང་གི་
 མཚན་ཉིད་དམ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རུང་སྟེ། འཛིན་རྟེན་ན་ཡོད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་མངོན་སྤྱུལ་དུ་དམིགས་
 བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་ཏུ་མ་གྱུར་བ་ཡིན་ཉེ། དེའི་ཕྱིར། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་
 ལྟན་ཅིག་ཏུ་མངོན་སྤྱུལ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་གོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་
 མངོན་སྤྱུལ་དང་ཡུལ་ཅན་མངོན་སྤྱུལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། ལུས་པ་དང་དེ་འཛིན་
 པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་ལུས་པ་ལྟ་བུ་དབང་པོའི་མངོན་

དུ་ཕྱོགས་པ་ཡིན་ལ། མིག་ཤེས་ཀྱང་རྒྱུ་མིང་གིས་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་ནས་མངོན་སུམ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐྱེ་བ་བསྐྱེད་པའི་མེ་ལ་སྐྱེ་བའི་མེ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཆོག་གསལ་
ལས། མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་ནི་སྐྱེ་བ་ཀྱང་པའི་དོན་གྱིས་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་མངོན་
དུ་ཕྱོགས་པའི་དོན་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་དབང་པོ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པས་ཞེས་བྱས་ནས། སུམ་
པ་དང་སྒྲ་པོ་ལ་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ཀྱང་པ་རྣམས་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་(༡༠༥)འབྱུང་ལ།
དེ་ཡོངས་སུ་དབྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྒྱ་དང་སྐྱེ་བའི་མེ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱ་ཅན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལ་དབྱེ་ཆུ་ལ་ཡོད་དེ། དབང་
པོའི་མངོན་སུམ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ།
རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཆེན་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་སྒྲ་ནས་རང་གི་
འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་ལ་མི་བསྐྱེད་པའི་རིག་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་
ཆུ་ལ་ཡོད་དེ། གཞུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ནས། རིག་འཛིན་གྱི་བར་ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རིམ་
པ་བཞིན་ཡོད་དེ། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཆེན་མིག་ན་སྐྱེ་བའི་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པ་
ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྒྲ་ནས་རང་གི་འཛིན་སྟངས་སྐྱེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱི་མངོན་
སུམ་ཡོད་དེ། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཆེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་
ཤིང་། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་གི་འཛིན་སྟངས་སྐྱེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ཆུ་ལ་ཡོད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འཛིན་པའི་ཡིད་མངོན་དང་། རང་བདེ་སྐྱེ་བའི་འཛིན་པའི་
ཡིད་མངོན་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡིད་མངོན་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། གཞུགས་
འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་དྲངས་པའི་གཞུགས་དེས་པའི་དེས་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་
དེ། ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་སྐྱེ་བ་བཏང་སྟོམས་ཅི་(༡༠༦)རིགས་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བའི་ཚོར་བ་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། སྒྲ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་མངོན་
སུམ་ཡོད་དེ། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཆེན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་འཛིན་ལས་དངོས་སུ་

སྒྲེས་ཤིང་། རང་གི་འཛོལ་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་བདེན་པའི་ནུམ་པ་འཕམ་བདག་མེད་པ་རྣམས་གང་ལུང་མཛོལ་སྤྱུམ་
དུ་མཐོང་བའི་སྒྲོན་མ་མི་བསྐྱུ་བའི་རྟོག་བྱལ་གྱི་མཁའ་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེ་རྒྱལ་ཡོད་དེ། སྒྲེ་འཕགས་
ཀྱི་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱལ་བའི་རྒྱས་ཡོད་ཀྱིས་སྤྲོངས་པར་མཛོལ་
སྤྱུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོལ་སྤྱོད་ལྷ་བྱ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བདག་མེད་པ་མོ་མཛོལ་སྤྱུམ་
དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁའ་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་དབག་ཡོད་དེ། རང་གི་རྟོན་རྟགས་ཡང་
དག་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་ནས་འཛོལ་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ལྟོག་གྱུར་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་
པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། ལྟོག་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་རྟགས་བསྐྱུ་བ་པར་བྱ་བ་ལ་མི་
འབྱུལ་བ་ལས་སྒྲེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྒྱས་སུ་དབག་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དཔེ་རྒྱལ་ཡོད་དེ།
འབྲས་རྟགས། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་
པོ་ཡོད་དེ། དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྷན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྐྱུ་བ་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱས་
དབག་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱེ་མི་རྟག་པར་སྐྱུ་བ་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་
ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱས་དབག་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། རྟོན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱུ་གུ་བདག་
མེད་དུ་བསྐྱུ་བ་པའི་(༡༠༥)རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱས་དབག་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་གི་ཚད་མ་ཡོད་དེ།
ལུང་རྣམ་དག་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱུ་བ་བྱ་ལུང་དོན་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་ཞེན་རིག་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཡང་། རྒྱུན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་སྟེ། ཚིག་གསལ་ལས། དབང་པོ་ལས་
འདས་པའི་དོན་མཛོལ་སྤྱུམ་དུ་རིག་ཅིང་ཡིད་ཆེས་པར་གྱུར་པ་དག་གི་ཚིག་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལུང་རོ།
།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དཔེ་ཉིང་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་ཡོད་དེ། མཐོང་བའི་དཔེ་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་མ་
མཐོང་བའི་དོན་ལ་འདྲ་བའི་ཆ་འཇལ་བའི་ཞེན་རིག་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བ་མེན་ལ་བརྟེན་ནས་བ་འཇལ་
བའི་དཔེ་བཞིན་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། འདྲ་བ་ལས་ཉམས་སུ་སྤོང་བའི་དོན་རྟོགས་པ་ནི་ཉེ་བར་འཇལ་
བ་སྟེ། དཔེར་ན་བ་མེན་ནི་བ་ལང་དང་འདྲོའི་སྒྲུམ་པ་ལྷ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག །རང་ལ་མཛོལ་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་མཛོལ་གྱུར་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་

རིག་པ་དེ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། རྒྱུ་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱོད་ཉིད་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་
ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཚད་མ་གང་ཞིག་རྗེས་དཔག་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
སྤྱོད་ཉིད་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། བྱར་
སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱོད་ཉིད་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་དེ་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། ། འདོད་
མི་རུས་ཏེ། སྒྲིམ་བྱར་གི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་(༡༠༥)ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་ལ་སྤྱོད་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
སྤྱར་བར་ཐལ། དེ་རང་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་མངོན་གྱུར་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་གང་
ཞིག །དེ་ལ་སྤྱོད་ཉིད་དུ་སྤྱར་བ་དེའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཞེན་ཡུལ་དེའི་ཡུལ་གྱི་
གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་
སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་ལ་གོ་མས་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་དེ་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་
མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། རྒྱུ་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ།
མཆོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱུ་ཞུགས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ཐོབ་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས། ཁ་ཅིག །རང་ལ་སྒྲོག་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་སྒྲོག་གྱུར་ལ་
མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་རྗེས་དཔག་གི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་
དྲངས་པའི་ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་དུ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་དེའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་གང་ཞིག །དེ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་དེ་ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་རྟེན་
དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་སུ་སྦྱེས་པར་ཐལ། རྗེས་དཔག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
ཏེ། ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེ་རང་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་
སུ་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །(༡༠༦)རང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཚད་མའི་

མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ལྷ་པ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། རང་གི་སྤང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསྐྱུ་
 བའི་རིག་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་
 གཙོ་བོ་ཁྱོད་ཀྱི་སྤང་ཡུལ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་གཉིས་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། དེའི་སྤང་
 ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷ་གཅིག་ལྷ་གཉིས་ཡིན་པ་ཡོད་པར་ཐལ་
 ལོ། ཁ་ཅིག ཁྱོད་འཛིན་དབང་མཛོན་གྱིས་ཁྱོད་འཛིན་དབང་མཛོན་རྟོགས་ཟེར་ན། ཁོས་ཁོ་རང་ལྟོང་
 བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁོའི་དུས་སྤྱོད་ཁོ་རང་ལྟོང་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རིག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་ཉིད་
 ཀྱིས་རང་ཉིད་རྟོགས་པས་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་འཛིན་ལོག་ཤེས་ཡིན་པ་
 ཚོས་ ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་རྟོགས་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་མེད་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རྣམ་མཁུན་
 གྱིས་རྣམ་མཁུན་གྱུགས་ལ་རྟོགས་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་དེ་འདྲ་མེད་པའི་
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་བཤད་ལས། མི་སྤང་ཡང་རྟོགས་པའི་གྱུགས་རྟོགས་སངས་རྒྱས་ལ་གཞག་ཏུ་མི་
 རུང་བའི་ཕྱིར་སྤང་ནས་མཁུན་དགོས་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག གཞི་གྲུབ་ན་མཛོན་སྤྱོད་
 ཡིན་པས་བྱུང་ཟེར་ན། སྤྱི་བ་པ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། (༡༠༩བ)འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 རྟོག་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ལྷ་པ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 རང་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
 ལུས་ཏེ། ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་དེར་ཐལ། རང་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་
 པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་ཉིད་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་སྤང་ཡུལ་གང་ཞིག རང་གི་སྤང་ཡུལ་ལ་མི་
 བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་གཉིས་སྤང་བའི་སྤང་བ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 ཅན་མ་བྱུང། ཉགས་དེར་ཐལ། དེ་ལྷ་པ་གཉིས་སྤང་བའི་སྤང་བ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 དེ་རང་གི་ཡུལ་གྱི་སྤང་བ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཉིས་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། རྟགས་གང་ཞིག་གྲུ་བྱེད། རྟག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། སྤྱིར་རྟག་
མེད་གྱི་ཤེས་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་སྤང་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་འདྲའི་དབང་ཤེས་དེ། རང་གི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་
ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷ་གཙོག་ལྷ་གཉིས་སུ་སྤང་བའི་སྤང་བ་དེ། དེའི་སྤང་ཡུལ་གྱི་
གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ཞིང་། སྤང་གཞི་ལྷ་གཉིས་ཉིད་དེའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་གང་ཞིག་། དེ་ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། དབང་ན་སྤང་གཞི་སྤོན་པོ་ཉིད་སྤོན་འཛིན་མིག་ཤེས་གྱི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཀྱང་སྤོན་
བོ་སྤང་བའི་སྤང་བ་དེ་དེའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤོང་བྱུན་དུ། རྟག་མེད་ཤེས་
པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་སྤང་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང་། (༡༡༠ན)སྤང་བ་ཙམ་སྤང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་གྱི། སྤང་བ་
དེའི་སྤང་གཞིར་གྱུར་པའི་སྤང་ཡུལ་ཉིད་སྤང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དབང་ན། སྤོན་བོའི་སྤང་བ་ཙམ་
སྤོན་འཛིན་མིག་ཤེས་གྱི་སྤང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་མིན་གྱི། དེའི་སྤང་གཞིར་གྱུར་པའི་སྤོན་བོ་དེའི་སྤང་ཡུལ་
གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་། རྩུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་གྱི་སྤོན་འཛིན་མིག་
ཤེས་གྱིས་ཡུལ་སྤོན་བོ་གྲུབ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡུལ་ཙན་རང་ཉིད་གྲུབ་པར་ཐལ། ཚད་མས་རང་གི་གཞལ་
བྱ་གྲུབ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡུལ་ཙན་རང་ཉིད་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དངོས། འདོད་ན། དེས་རང་ཉིད་གྲུབ་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། དེ་འདྲའི་མངོན་སུམ་གྱིས་རང་ཉིད་ཤུགས་ལ་རྟགས་པར་འདོད་པ་
ལྟར་ན་འདོད་མོད་ཀྱང་། སྤྱིར་བྱུང་པ་མ་དེས་ཏེ། བྱས་པས་སྤྱ་མི་རྟག་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། དེས་དེ་
བསྐྱུབ་པའི་ཕྱིར། བྱུང་པ་ཁས། རྟགས་དེར་ཐལ། བྱས་པ་སྤྱ་མི་རྟག་པར་བསྐྱུབ་པའི་སྐྱུབ་བྱེད་ཡང་
དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱས་པས་སྤྱ་མི་རྟག་པར་རྟགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བའི་
བསལ་བ་སྤྱ་མ་ལ་འདོད་ན། དེ་ལྟ་བུའི་སྤོན་འཛིན་གྱིས་རང་ཉིད་རྟགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ཤུགས་ལ་རྟགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། མངོན་སུམ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་
ཤུགས་རྟགས་མེད་པ་སྤོང་བྱུན་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་། སྤོན་འཛིན་མིག་ཤེས་གྱིས་དངས་པའི་
སྤོན་བོ་དེས་པའི་དེས་ཤེས་དེ་སྤོན་བོ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་
(༡༡༠བ)ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་སྤོན་བོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་

ཁྱེད། ལཱ་ཅིག །དམན་ལམ་སྟོན་མ་སོང་གི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་ཅན། ཆད་
མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་རྗེས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྦྱོར་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲུ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲུ་མ་གྱི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་སྒྲུ་
མེད་དེ། དེས་དེ་དངོས་སུ་མ་རྟོགས་ཀྱང་དེ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་ཡིན་པ་མི་ལགལ་ཏེ། རྟགས་ལ་
དངོས་སུ་མ་བརྟེན་པར་རང་གི་འཛིན་སྣངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཉིད་སྣང་བ་ལ་མི་བསྐྱུ་པའི་རིག་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྒྲུ་མ་པ། རིགས་པའི་ཟེའུ་ལུགས་ཀྱི་ཐ་བ་ཡི། །ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་བརྒྱ་རིམ་ཀྱི། བེས་
ལྟོན་ཀྱི་མཛུགས་དགའི་རྣམ་པའི་རྒྱུ། །འདི་འདྲ་སྟོ་གོས་དབྱིད་ཀྱི་མངལ་ལས་སྒྲུ་མ། །དོན་མེད་ཆོག་གི་
སྒྲོས་པའི་ལོ་ལད་བ་དང་། །ཉ་ཅང་ཉུང་དུ་འཇགས་དུམ་མ་ཡིན་པའི། །དོན་བཟང་མེ་ཏོག་རྣམ་པར་བཀྲ་
བ་ཡིས། །སྟོན་མེད་ཀྱང་འཕྱང་དབང་པོའི་འགྲན་རྒྱར་བྱས། །ཆོས་གྲགས་ཞལ་ལུང་ཆད་མ་རིག་པ་ལ། །
ཉུང་ཟད་ཐོས་ཤིང་སྒྲུངས་པའི་རྣམ་དབྱིད་ཀྱིས། །གྲུབ་མཐའ་འགལ་ཡང་འདི་འདྲའི་རིགས་པ་དག །སྒྲུ་
པའི་ཆོག་ལ་ཟད་པའི་པ་མཐའ་མེད། །ཅེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅམ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་གཞན་དབང་གི་བེས་པ་གང་གིས་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ།
དེ་གྲུབ་ན་རང་རིག་གིས་འཛིན་དགོས་པ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བེས་(༡༡༡)པ་
དེ་འཛིན་པར་རིགས་པ་མིན་ཏེ། བྱེད་པོ་དང་ལས་དང་བྱ་བ་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། སེམས་
ཅམ་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མཚན་གང་གིས་ན་མོ་ཤམ་གྱི་ཁུ་འདི་ཡོད་པར་མི་རིགས་པར་འདོད་པའི་གཞན་
སེམས་ཅམ་པ་ཁྱོད་ལ་མོ་ཤམ་གྱི་ཁུས་གཞོད་པ་ཅི་ཞིག་བསྐྱུལ་ནས་ཡོད་པར་ནི་འདོད་དེ་ཡོད་པར་
འདོད་དགོས་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་སྟེ་བ་མེད་ཅིང་ཆད་མས་མ་བེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་གཞན་དབང་
རང་གི་པོ་ཐོས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གྲུ་
རྒྱུ་པའི་འཕྲུལ་རྒྱར་ནི་གཞན་དབང་གི་བེས་པ་གྲུབ་པར་གང་ཞིག་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་པར་ཐལ། གང་
གི་ཆོ་གཞན་དབང་གི་བེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བེས་བྱ་

ཆོས་ཅན། གཞན་གྱི་ལྟར་ན་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་བྱ་བྱེད་རྣམས་གཞག་ཀྱན་གྱི་བརྒྱུ་པ་སྟེ་མེད་
པར་ཐལ། གཞན་དབང་གི་རྣམས་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་ཡིས་བྱི་རོལ་བཀག་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྟོབ་དཔོན་གྱི་སྐྱབ་ཞབས་གྱི་ལམ་ལས་ནི་བྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་
ལ་ཞི་བ་མུང་འདས་འཐོབ་པའི་ཐབས་གྱི་གཙོ་བོ་མེད་དེ། དེ་དག་ནི་ཀྱན་རྫོབ་དེ་ཉིད་དེ་བདེན་གཉིས་
ལས་ཉམས་པ་གང་ཞིག །དེ་ལས་ཉམས་པས་དེ་མ་བཏང་གི་བར་ཏུ་ཐར་པ་འགྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པའི་བྱིར། ཐ་སྙད་བདེན་པའི་རྣམས་གཞག་རྟོགས་པ་དོན་དམ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་། དོན་
དམ་བདེན་པ་རྟོགས་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཤེས་པའི་ཐབས་ལས་བྱུང་བར་གྱུར་པ་སྟེ། བདེན་པ་དེ་གཉིས་གྱི་
རྣམ་དབྱེ་གང་གིས་མི་ཤེས་པ་དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་ལོག་པས་ལམ་རན་པ་སྟེད་ལམ་ཏུ་ཞུགས་པའི་བྱིར། བཞི་
པ་ནི། (༡༡༡བ)གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་མི་གཞོད་དེ། རི་
ལྟར་ཁྱོད་གྱི་གཞན་དབང་དངོས་པོར་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལྟར་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་འདྲ་ནི་
བདག་གིས་ཁས་མ་སྒྲངས་ཤིང་། འབྲས་ལུ་སྟེ་དགོས་པའི་བྱིར་ཏུ་གཞུགས་སོགས་འདི་དག་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་རོར་བྱས་ནས་བདག་ནི་སྟོབ་བྱེད་པའི་བྱིར། འཇིག་རྟེན་ལ་
མ་ལྟོས་པར་ཀྱན་རྫོབ་མེད་དེ། རི་ལྟར་ཁྱོད་ལྟར་ན་སྒྲུང་བོ་སྒྲངས་ནས་ཞི་བར་ཞུགས་པའི་དབང་པོ་ཙམ་
པ་རྣམས་ལ་ཐག་བཅས་གྱི་སྒྲུང་བོ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་ཀྱན་རྫོབ་མེད་ན་ལྷག་མེད་
པའི་སྒྲུང་བོ་དེ་བཞིན་ཏུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལས་ཀྱང་ཀྱན་རྫོབ་པ་འདི་ཡོད་ཅེས་བདག་མི་སྟོབ་པའི་
བྱིར། གལ་ཏེ་ཁྱོད་གྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀྱན་རྫོབ་དགག་མི་ལུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དེས་མི་གཞོད་ན་
འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱན་རྫོབ་འདི་ནི་དགག་པར་གྱིས་ལ། ཁྱོད་དང་འཇིག་རྟེན་གཉིས་ཅོད་
པར་གྱིས་དང་། བྱིས་ནས་གང་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ལ་བདག་གིས་བརྟེན་པར་བྱ་བས་འཇིག་རྟེན་སྟོབས་
ཆེ་བའི་བྱིར་རོ། །

སེམས་ཙམ་འགོག་ཚུལ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལ། ས་བཙུ་པའི་མདོ་ལས་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ། རོན་སེམས་གཉིས་
ཡོད་མེད་མཛུངས་པ། ལང་གཤེགས་ལས་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པ་དང་གསུམ།
དང་པོ་ལ་ཙམ་སྐྱས་ཕྱི་རོན་མི་འགོག་པ་ས་བཙུ་པའི་ལུང་གིས་བསྟུབ་པ། རོན་དེ་ཉིད་མདོ་གཞན་གྱིས་
ཀྱང་བསྟུབ་པ། ཙམ་སྐྱས་སེམས་གཙོ་བོར་བསྟུབ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཙན། མདོ་
(༡༡) ༡ན)ལས་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་པའི་སྐྱས་ཕྱི་རོན་མི་འགོག་པར་ཐལ། མདོན་དུ་གྱུར་པ་མདོན་དུ་
སྟོགས་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིས་སྟོན་གསུམ་ནམ་ཤེས་ཙམ་དུ་གང་རྟོགས་པར་གྱུར་
པ་དེས་བདག་རྟག་པ་བཀག་ནས། ཁམས་གསུམ་གྱི་བྱེད་པ་པོ་ནི་གཙོ་བོ་སེམས་ཙམ་ཡིན་པར་ས་བཙུག་
པ་བས་རྟོགས་ཞེས་བསྟན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། བསལ་བ་སྤར་ལྟར་ལ། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་
མདོ་དེ་ལས་ཀྱན་མཁྱེན་གྱིས་སྤྲུལ་སྟེགས་པའི་བདག་དང་གཙོ་བོ་སྟོགས་དེ་དག་བྱེད་པོར་འདོད་པའི་ལྟ་
རན་གྱི་རི་བོའི་སྒོ་མཐོན་པོ་འཛུམས་པའི་མདོ་དག་གི་རང་བཞིན་དོ་རྗེ་ལྟ་བུ་འདི་ནི་དགོངས་པ་བྱེད་པོ་
གཞན་གཙང་པའི་བྱིར་དུ་གསུངས་པའི་བྱིར། རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གྲོ་ལྟན་གྱི་གྲོ་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་བྱིར། ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་དེས་ཀྱང་ཆོས་ཙན། སེམས་ཙམ་བྱེད་པ་བོར་བསྟན་ཏེ། རི་བཞིན་
ཏེ་རི་ལྟར་རང་རང་གི་བསྟན་བཅོས་དེ་དང་དེ་ལས་སྤྲུལ་སྟེགས་ནམས་ཀྱི་གང་ཟག་ལ་སྟོགས་པ་བྱེད་པ་
བོར་སྐྱས་པ་དེ་དག་རྒྱལ་བས་འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་བོར་མ་གཟིགས་ནས། སེམས་ཙམ་ཞིག་འཛིག་
རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་བོར་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་དུ་གསུགས་ནི་འགོག་པ་དེ་ལྟར་འཆད་པ་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་པའི་མདོ་
འདིའི་རོན་མིན་ཏེ། རི་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གྲོ་རྒྱས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་བཤད་པའི་ཆོག་ཕྱི་མ་ཙམ་
བསྟན་པ་རི་ལྟར་བཞིན་དུ་གསུགས་སེམས་གཉིས་ལས། ཕྱི་མ་ཙམ་ཞིག་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་མདོ་ལས་

འཇིག་རྟེན་ལ་སེམས་ཙམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་དག་སེམས་
ཙམ་མོ་(༡༡ ༡༥)ཞེས་མཁྱེན་ནས་ས་བརྩ་བ་དེ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཞུགས་ཉིད་དགག་པར་མཛད་ན་ནི་
སྤར་ཡང་དེ་ལས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་སེམས་གཏི་མུག་དང་ལས་ལས་སྟེ་བར་ཅིའི་བྱིར་གསུང་སྟེ་
གསུང་མི་རིགས་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་རྒྱ་ལས་སྟེས་པར་འགལ་བའི་བྱིར། སེམས་ཙམ་
ཆོས་ཙན། ཁྱོད་ཉིད་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པོ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གྱིས་བསགས་པའི་སུན་མོང་མིན་པའི་ལས་ནི་
སེམས་ཙན་གྱི་འཇིག་རྟེན་དང་། སུན་མོང་བ་སྟོད་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྤྲོ་ཆོགས་འགོད་པས་འགོ་བ་
མ་ལུས་པ་ལས་ལས་སྟེས་པར་གསུངས་ཤིང་། སེམས་སྤངས་ནས་ནི་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་
བྱིར། ས་བརྩ་བའི་མདོ་ཆོས་ཙན། ཁྱོད་གྱིས་སེམས་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པོ་བསྟོན་པ་སྟེ་བཀག་གི་
གཞུགས་བཀག་པ་ནི་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་གཞུགས་ཡོད་མོད་གྱི། དེ་ལ་ནི་སེམས་བཞིན་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཙན། གཞུགས་མེད་པར་འདོད་ན་ནི་རང་གི་སེམས་ཡོད་པར་མ་འཛིན་
ཅིག །སེམས་ཡོད་པར་འདོད་པ་ཉིད་ན་འང་བྱི་རོལ་གྱི་གཞུགས་མེད་པར་མ་འཛིན་ཅིག་སྟེ། རོན་སེམས་
གཉིས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་པའི་དེ་ཉིད་དེ་རྣམ་གཞག་ལ་གནས་པ་ལ་བྱི་རོལ་གྱི་
གཞུགས་སྤང་སོགས་སྤང་པོ་འཇིག་རྟེན་ལ་གཤམ་པ་སྟེ་ལྟ་ཆར་ཡོད་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་འཆར་བར་འདོད་པ་ན་རྣལ་འབྱོར་བ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལ་དེའི་རོར་སྤང་པོ་དེ་
ལྟ་འབྱུང་བར་མི་འབྱུང་བའི་བྱིར། མདོར་ན་རོན་སེམས་གཉིས་ཡོད་མེད་མཚུངས་ཏེ། རོན་(༡༡ ༣༦)
དམ་དུ་མེད་མཉམ་དང་ཐ་སྟོད་དུ་ཡོད་མཉམ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞུགས་སོགས་དེ་དག་ཤེས་རབ་གྱི་མར་
བྱིན་གྱི་མདོར་ནི་སངས་རྒྱུས་གྱིས་མཚུངས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ཅིང་། མདོན་པའི་ཆོས་
ལས་ནི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་ནས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཙན། སེམས་ཙམ་པ་ཁྱོད་གྱིས་
བདེན་གཉིས་གྱི་རིམ་པ་འདི་དག་བཤིག་ནས་ཀྱང་། གཞན་རྣམས་གྲུབ་ནི་བསྐྱབས་ཀྱང་མི་འབྱུང་སྟེ།
སྤར་བཀག་ཟེན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་སྤུའི་ལུང་རིགས་གྱི་རིམ་པས་དངོས་པོ་རྣམས་གདོད་མ་ནས་དེ་ཁོ་ན་

ཉིད་རུ་མ་སྒྲེས་ཤིང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟན་རུ་སྒྲེས་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་མ་
བཞིག་པར་འདོད་ན་དོན་དམ་རུ་མེད་མཉམ་དང་ཐ་སྟན་རུ་ཡོད་མཉམ་རུ་འདོད་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ། བྱི་རོལ་མེད་པའི་སེམས་ཙམ་རུ་གསུངས་པ་དང་དོན་རུ་བསྟན་པ། མདོའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་
དོན་རྟོགས་པའི་ཐབས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དྲང་དོན་རུ་ལུང་གིས་བསྟན་པ། རིགས་པས་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེ་འདྲ་པའི་མདོ་གཞན་ཡང་དྲང་དོན་རུ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ལང་གཤེགས་ཀྱི་མདོ་སྟེ་གང་ལས་བྱི་རོལ་གྱི་སྒྲར་བ་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་སེམས་ནི་སྒྲ་ཚོགས་
པར་སྒྲར་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཡང་ཚོས་ཙན། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱི་དོན་མེད་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་
ཀྱིས་གསུགས་ལ་ཤིན་རུ་ཆགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ལ་གསུགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་བསྐྱོག་ཕྱིར་དྲང་དོན་
རུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དྲང་དོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མདོ་འདི་ནི་སྟོན་པས་(༡༡)ནབ)རི་ལྟར་ནད་པ་
ནད་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དྲང་དོན་རུ་གསུངས་ཤིང་། འདི་ནི་དྲང་དོན་ཉིད་རུ་རིགས་པས་
ཀྱང་འཐད་པ་སྟེ་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཙམ་པས་འདོད་པའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་ལུའི་མདོ་སྟེ་གཞན་ཡང་ནི་ཚོས་ཙན།
དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། དྲང་དོན་ཉིད་རུ་སྒྲར་བཤད་པའི་ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
སངས་རྒྱས་ཚོས་ཙན། ཁྱོད་ཀྱིས་དང་པོར་ཤེས་བྱ་བྱི་རོལ་དགག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་མེད་ན་
ཤེས་པ་བཀག་པས་བདག་མེད་བདེ་བླག་རུ་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མེད་ན་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་པས་ལ་
བཞི་བདེ་བླག་རུ་རྟེན་ཅེས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཙན།
དེ་ལྟར་ལུང་གི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་གཙོ་བོར་བཤད་པའི་མདོ་སྟེ་གང་དེ་ཉིད་
ལས་ལོག་པའི་དོན་ཙན་དེ་དྲང་དོན་རུ་གསུངས་པའང་རྟོགས་ནས། དེ་ཉིད་ལས་རིམ་གྱིས་དྲང་པར་བྱ་
ཞིང་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་དོན་ཙན་གྱི་མདོ་ངེས་དོན་རུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཙན། བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྟེ་བའང་རིགས་པའི་ངོ་བོ་མ་
ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། རེ་རེ་ལས་སྟེ་བ་ལ་བཤད་ཟིན་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་ཐོག་རུ་འབབ་པ་ཉིད་ཡིན་

པའི་བྱིར། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡང་
 འདོད་པ་མིན་ཏེ། གང་གི་བྱིར་ན། རེ་རེ་ལས་སྐྱེ་བ་བདེན་གཉིས་གང་དུ་འདར་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 བཞི་བ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱ་མེད་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བར་ལྷ་ཞིག་འབྱུང་བར་འབྱུར་(༡༡༤ན)ན་ནི་དེའི་ཆེ་དངོས་པོ་
 མཐའ་དག་ཆོས་ཅན། རྣམ་རྟག་ཏུ་རང་གི་རྒྱ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱེ་བར་འབྱུར་བར་ཐལ། དངོས་
 པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མིན་པར་མཚུངས་ཤིང་། བྱོད་སྐྱེ་བ་དུས་ཚོགས་ལ་འང་མི་སྟོས་པའི་བྱིར། འབྲས་བུ་
 འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་འཇིག་རྟེན་པ་འདི་ཡིས་ས་པོན་སོགས་བརྒྱ་ལྷག་གི་སྒོ་ནས་སྤྱད་པ་བྱེད་པར་ཡང་མི་
 འབྱུར་བར་ཐལ། རྒྱ་མེད་ལས་འབྱུང་བའི་བྱིར། འཇིག་རྟེན་རང་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་
 དགོས་ཏེ། གལ་ཏེ་འགོ་བ་མཐའ་དག་རྒྱ་ཡིས་སྟོངས་པར་འབྱུར་ན། བས་མཁའ་འཇུག་པའི་དྲི་དང་མདོག་
 རི་བཞིན་དུ་ཆོད་མས་གཟུང་དུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འབྱུར་བ་ཡིན་ན། ཤིན་ཏུ་ཆེས་བྱ་བའི་འཇིག་རྟེན་ཆོད་
 མས་འཇིན་པའང་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར། རྒྱང་འཕེན་དེས་ནི་ཆོས་ཅན། རི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་ཡོད་མེད་
 སོགས་ཕྱ་མོ་རྟོགས་པར་མི་འབྱུར་ཏེ། ཤིན་ཏུ་རགས་པའི་དོན་ལྟ་ལ་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་པ་མཐུག་པོ་འདི་ཉིད་
 དུ་ཡོད་པའི་བྱིར་དང་། འབྱུང་བ་བཞི་པོ་དེ་དག་བྱོད་ཀྱི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་བདག་ཉིད་གང་ཞིག་
 གིས་ནི་བྱོད་ཀྱི་སྒྲོའི་ལུལ་དུ་འབྱུར་བ་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་འགོག་པར་བྱེད་
 པའི་དུས་སུ་རྒྱང་འཕེན་བདག་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྷ་བར་རྟོགས་པར་
 བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ས་རོལ་ལ་སྐྱར་འདེབས་དེའི་ལྷ་བའི་རྣམ་པའི་རྟེན་མཚུངས་པའི་ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་
 ལྷན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་གང་ཆེ་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་བདེན་བྱུང་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་
 བོ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤར་དངོས་སུ་མ་བཤད་པའི་འབྱུང་བ་འདི་དག་བདེན་པས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
 རི་ལྟར་(༡༡༤བ)བདེན་པར་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ལྟར་བཤད་ཟིན་པའི་བྱིར། རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གང་གི་
 བྱིར་ན་གོང་དུ་རང་དང་གཞན་ལས་དང་གཉིས་ཀ་ལས་དང་། རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་ཐུན་མོང་དུ་ནི་བཀག་
 ཟིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་བལྟ་ཏེ། གང་གི་བྱིར་ན་

བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱལ་མ་ལོ་སྒྲིབ་པ་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་དངོས་
 དང་། རྟོན་བསྟུ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བྱིས་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཐུ་སྟགས་འཛིན་པའི་ཤེས་པས་དེའི་
 རང་བཞིན་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་སྒྲིབ་ཚོགས་དང་མཚུངས་པའི་གཏི་མུག་སྟུག་པོས་བསྐྱེད་སྒྲིབ་
 པ་འཛིག་རྟེན་ལ་ཡོད་པ་དེ་ན་ཐུ་སྟགས་ཡུལ་རྣམས་ལ་དོ་བོས་བྱུབ་པའི་ལོག་པ་དག་ཏུ་བདེན་ཞེན་ཅན་
 ཁྱོད་ལ་སྒྲུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། གཏི་མུག་གི་སྒྲིབ་ཀྱི་དབང་གིས་མི་མཁས་པ་རྣམས་
 བྱིས་འདུས་བྱས་ཏེ་ཞིག་སྒྲིབ་ཚོགས་སྒོ་བྱོས་ཀྱི་ཤེས་པས་བདེན་པར་མེད་ཀྱང་བདེན་པར་རྟོགས་པར་
 འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། རི་རྩུ་རབ་རིབ་ཀྱི་མཐུ་ཡིས་འགའ་ཞིག་གིས་ཟས་ལ་སྒྲུ་ཤད་དང་། ཟླ་གཉིས་དང་།
 མ་བུའི་མདོངས་དང་སྒྲུང་མ་ལ་སྟགས་ལོག་པར་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་
 ཚོས་ཅན། གལ་ཏེ་གཏི་མུག་མ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་འབྱུང་ལ་གཏི་མུག་མེད་པར་
 ལས་དེ་མི་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་རྣམས་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་རང་
 བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པོ་སྟམ་དུ་འཛིན་པ་ཞིག་ཡོད་པར་བཤད་པ་ནི་མི་མཁས་པ་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་ཏེ་དེའི་
 དབང་དུ་བྱས་པར་གོ་ར་མ་ཆག་སྟེ། (༡༡༥ན)མཁས་པ་དག་ནི་མ་རིག་པའི་སྒྲིབ་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་དོ་ཞེས་
 གསུངས་པས་མཐོང་བ་ན། འདུ་བྱེད་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ཅིང་སྟོན་པ་སྟུག་
 པོ་ལྟ་བུ་རྣམས་སྒོ་བཟང་པོ་ཉི་མ་དང་འདྲ་བས་རྣམ་པར་བསལ་ནས་གྲོལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གལ་
 ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་དེ་ཉིད་དུ་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་མོ་ཤམ་གྱི་བྱ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་བསྟུང་དུ་ཡང་
 དེ་དག་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་
 ཅན། སྒྲུ་ཤད་མཐོང་ལ་མོ་ཤམ་གྱི་བྱ་མི་མཐོང་བའི་ཁྱད་པར་མེད་དེ། གང་དག་རབ་རིབ་ཅན་སྟགས་
 ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲུ་ཤད་ལ་སྟགས་དེ་དག་དང་མོ་ཤམ་གྱི་བྱ་གཉིས་མ་སྒྲིབ་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རི་
 ཞིག་རབ་རིབ་རྩད་བཅད་པར་བྱས་ནས། དེའི་ཕྱི་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྒྲིབ་པར་མཚུངས་པ་ལ་
 གཟུགས་དང་མོ་ཤམ་གྱི་བྱའི་ཁྱད་པར་འདྲི་བའི་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱི་རྗེས་འབེལ་གྱི་སྒོ་ཅན་རྣམས་
 ལ། གལ་ཏེ་མི་ལམ་གྱི་ཁང་ཁྱིམ་དང་དྲི་ཟེང་གོང་ཁྱིམ་དང་བཅས་པ་དང་། སྒྲིག་རྒྱུའི་རྒྱ་དང་། མིག་འཕྲུལ།

གཟུགས་བརྟན་ལ་བྱད་བཞིན་སོགས་སྒྲེ་བ་མེད་པར་མཐོང་ན། མི་ལམ་གྱི་ཁར་བྱིས་སོགས་མཐོང་བར་
 འབྱུར་ཞེས་ཚུད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་དང་མོ་ཤམ་གྱི་སྤྱ་གཉིས་མེད་པར་མཚུངས་པའི་བྱིར། གཟུགས་
 སོགས་འདི་ཆོས་ཅན། རོན་དམ་པར་མེད་ན་ཐ་སྟད་དུ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲེ་མི་རིགས་ཏེ། རང་བཞིན་
 བྱིས་སྒྲེ་བ་མེད་ཀྱང་མོ་ཤམ་གྱི་སྤྱ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་བྱིས་མི་མཐོང་བ་མིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ཞི། རྟག་
 ཏུ་རང་བཞིན་བྱིས་མི་སྒྲེ་སྟེ། རི་ལྟར་སྟོན་པས་ཆོས་(༡༡༥༥)ཀྱན་ཞེ་ཞིང་རང་བཞིན་བྱིས་བྱ་བར་ལས་
 འདས་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་ཏེ། མོ་ཤམ་གྱི་སྤྱ་ལྟར་དངོས་པོ་ཀྱན་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་བྱིས་མ་སྒྲེས་པ་
 དེའི་བྱིར། མོ་ཤམ་གྱི་སྤྱ་དང་མཚུངས་པར་མི་འབྱུར་ཏེ། ལུས་སོགས་ལྟར་དངོས་པོ་ཀྱན་འཛིག་རྟེན་དུ་
 གཤགས་པ་དེ་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ཞི། དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྒྱ་རྒྱུན་ལས་རབ་དུ་སྒྲེ་སྟེ།
 གང་གི་བྱིར་རྒྱ་མེད་པ་དང་། དབང་བྱུག་གི་རྒྱ་སོགས་བདག་གཞན་གཉིས་ལས་མི་སྒྲེ་ཞིང་སྒྲེ་བ་དེའི་
 བྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟེན་འབྱུང་གི་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི་ལྟ་བ་བར་པའི་བྱ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་
 པར་བྱེད་དེ། གང་གི་བྱིར་དངོས་པོ་བརྟེན་ནས་རབ་དུ་འབྱུང་བར་རྟོགས་པས་མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་
 འདི་དག་གིས་བརྟག་པར་མི་རུས་པ་དེའི་བྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་མེད་པར་
 མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་འདི་རྣམས་མི་འབྱུར་སྟེ། དངོས་པོ་རི་ལྟར་བདེན་པ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་དབྱུང་
 ཟེན་པའི་བྱིར། ལྷག་སྟེ། མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་བྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་
 ཡོད་ན་འབྱུང་བར་འབྱུར་བའི་བྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་རྒྱ་ལྷད་གིང་མེད་པར་འབྲས་སུ་མེ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་
 བཞིན་ནོ། །བཞི་པ་ཞི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་ལས་དབྱུང་བ་བྱས་པ་དེ་ཚུད་པ་ལ་ཆགས་པའི་
 བྱིར་དུ་མ་མཛད་གྱི། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་བྱིར་དེ་ཉིད་བསྟན་ཏེ། སོ་སོ་སྒྲེ་བོ་རྣམས་ནི་རྟོག་པས་བཅིངས་
 ལ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་གྲོལ་བར་འབྱུར་བས། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་མཐར་འཛིན་གྱི་
 རྟོག་པ་རྣམས་ལོག་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམ་པར་དབྱོད་པའི་འབྲས་སུ་མཐའ་བ་རྣམས་གསུངས་
 པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་པར་བཤད་པ་ན་གཞན་གྱི་གཞུང་གིས་བརྟགས་པ་རྣམས་འཛིག་
 པར་འབྱུར་ན་དབུ་མ་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ། དེའི་ཆོག་གཞན་ཕྱོགས་སྟོབས་རྒྱུར་བས་རང་ཉིད་འཛིག་པའི་

ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། (༡༡༥ན)རང་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྱོད་རྣམ་པར་
བསལ་ཏེ་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་དེ་ནི་ལྷུང་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་གཞན་གྱི་ལྷ་པ་ལ་
ཆགས་པ་དང་འབྲུག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འཁོར་བར་འཕྱིར་བྱེད་གྱི་རྟོག་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

བདག་འགོག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ། ཐར་འདོད་གྱིས་ཐོག་མར་
བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་དགོས་པར་བརྟན། བདག་དང་བདག་གི་བ་གཉིས་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཚུལ། བདག་དང་གིང་རྟའི་དབྱེད་པ་དངོས་པོ་གཞན་ལ་ཡང་བསྐྱེ་བར་བརྟན་
པའོ། །དར་པོ་ལ་ཆོག་གི་དོན། མཐའ་དབྱེད་པ་གཉིས། དར་པོ་ནི། ཐར་འདོད་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ནི་
ཆོས་ཅན། ཐོག་མར་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་འགོག་པར་བྱེད་དེ། འདོད་ཆགས་སོགས་ཉོན་
མོངས་དང་སྐྱེ་འཆི་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་པ་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྷ་པ་ལས་བྱུང་བར་གྲོ་ཡིས་མཐོང་
བར་གྱུར་ཅིང་། བདག་ནི་འཛིག་ལྷ་འདིའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་འཛིག་ལྷ་སྟོང་བར་འདོད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག །འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དང་མ་རིག་པ་ཀྱན་བརྟགས་
གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་དང་ལས་འབྲས་ལ་སྒོངས་པའི་མ་རིག་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལ་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ལས་འབྲས་
དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒོངས་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ལས་འབྲས་མེད་པར་
འཛིན་པའི་གྲོ་དེ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
(༡༡༥བ)རང་གྱི་འགལ་ལྷ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་ཅུས། ཁ་ཅིག །དར་འཛིན་སྟངས་སྐྱེས་ཡིན་ན་འཛིག་ལྷ་ཡིན་པས་བྱུང་ཟེར་ན། རང་འཛིན་པའི་འཛིག་

ལྷ་དང་མཚུངས་ལྷན་གྱི་གཙོ་བོ་སེམས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་རབ་ཉོན་
 མོངས་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། འཇུག་འབྲེལ་ལས། དེ་ལ་འཛིག་ཆོག་ས་ལ་ལྷ་
 བ་ནི་ར་དང་པའི་སྒྲུལ་པ་དེ་ལྷ་བྱའི་ནུམ་པར་ཞུགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། ཕྱ་བར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་
 ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་ནུམ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་དམིགས་པ་ཡིན་ན་གང་ཟག་ཡིན་པས་བྱལ། ང་ཡི་བར་
 འཛིན་པའི་སྟོ་དེ་དེར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྷ་དང་བདེན་འཛིན་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་ཟེར་ན། ང་ཡི་བ་ཆོས་
 ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་སྟོ་འཛིག་ལྷ་གང་ཞིག །བདེན་འཛིན་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ང་ཡིན་ན་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཡིན་པས་བྱལ་ཟེར་ན། སངས་
 འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ངར་
 འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། ཁ་ཅིག །གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ན་འཛིག་ལྷ་
 ཡིན་པས་བྱལ་ཟེར་ན། ལྷས་སྐྱེས་ཀྱི་ང་ལ་དམིགས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་
 མཚན་སྐྱེས་ཀྱི་སྟོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ང་དང་ང་ཡི་བ་
 གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་(༡༡)ཡན་པར་འཛིན་པའི་སྟོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀྱན་བརྟགས་ཡིན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་
 པས་བྱལ་ཟེར་ན། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
 དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་མེད་རྟོགས་ཆེ་རྟག་པའི་བདག་སྟོང་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 ན། བདེན་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། ཁ་ཅིག །ང་ཡི་སྒྲུལ་དུ་འཛིན་པའི་སྟོ་དེ་དེར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་
 ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། ར་དེ་དཔར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། འདི་ནི་དཔར་འཛིན་རྟེན་དུ་འང་མི་རིགས་ལ། །འདི་ནི་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་
 ཡོད་མི་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དག་སྟོང་གིས་དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་དགོང་
 བརྒྱས་པ་ལ་ཐམ་པ་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། དེ་བཞིན་གསེགས་པ་ལ་ངའི་ཆོས་གོས་མོ་སྒྲུལ་པའི་སྟོ་མི་འབྱུང་

བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་བཞིན་གསེགས་པ་ཕྱ་ངན་ལས་མ་འདས་གོང་དུ་དཀོར་བརྟུས་པ་ལ་ལས་པ་
དང་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་སྒོམ་པོ་འབྱུང་བར་ཀླ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།
ཁ་ཅིག་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་བ་མ་ཡིན་ཟེར་ན། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། རི་སྤྱད་ལུང་
པོར་འཛིན་ཡོད་པ། ཞེས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། ཁ་ཅིག་ཁབ་དེན་འཛིན་ཡིན་ན། བདག་
འཛིན་ཡིན་པས་བྱུང། དེ་ཡིན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པས་བྱུང་ཟེར་ན། ཆོས་དེ་ལ་བདེན་
འཛིན་ཡིན་ན་ཆོས་དེ་ལ་བདག་(༡༡)ཡང་འཛིན་ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
གཟུགས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ལ་དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
བདག་འཛིན་པར་ཐལ། འདོད་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
བའི་ཕྱིར། བྱུང་བ་ཁས། འདོད་ན། གཟུགས་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ། བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག། ཁབ་དག་གི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག།
པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ་དུག་ཁལ་སྤྲེལ་བྱེད་པའི་ལྷན་པོ་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པའི་བདག་དགག།
རང་སྤྲེལ་བྱེད་པའི་ལྷན་པོ་ཉིད་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དགག། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷན་མའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཉེན་དང་
བརྟེན་པ་སོགས་གསུམ་དགག། དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་དགག།
ཁབ་དག་བརྟེན་ནས་བྱེད་པ་ཅམ་དུ་བཞག་པ་དཔེ་དང་བཅས་པ། དེ་ལྷན་བཞག་པ་ལ་མཐར་འཛིན་
ཀྱི་རྟོག་པ་སྤྲང་སྤྲུ་བའི་ཡོན་ཏན་ནོ། དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱོད་ཀྱི་སྤྲེལ་བ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ལ་གྲངས་ཅན་པའི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། བྱེད་པའི་ལྷན་པོ་བརྗོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
དེ་ཡོད་དེ། བདག་དེ་ཟ་བ་པོ་དང་། ཉག་དངོས་དང་རྣམ་འབྱུང་གི་བྱེད་པ་པོ་མིན་པ་དང་། ཡོན་ཏན་
མེད་པ་དང་བྱ་བ་མེད་པར་སྤྲེལ་གྲངས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བདག་
དེའི་དབྱེ་བ་རྩུང་ཟད་རྩུང་ཟད་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲེལ་ཅན་རྣམས་ལྷན་པོ་ཐ་དད་དུ་འབྱུང་དེ། བྱེད་
པའི་ལྷན་པོ་བདག་དེ་ཡོན་ཏན་དགུ་ལྷན་ཟ་བ་པོ་ཡིན་པ། ཉག་དངོས་ཡིན་པ། བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ། ཡོན་
ཏན་དང་ལྷན་པ། བྱ་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤྲུ། རིག་བྱེད་སྤྲུ་བས་རྟེན་ལུས་ཐ་དད་པས་བརྟེན་པ་བདག་

གཅིག་ཉིད་སྒྲ་ཚོགས་པ་ཉིད་ཞེས་པ་སོགས་སྒྲ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལུ་སྟེགས་པས་རི་ལྟར་བདགས་
པ་དེ་(༡༡)པར། ལྟར་གྱུར་པའི་བདག་འདི་ནི་ཚོས་ཅན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲེ་བ་དང་བྲལ་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མོ་ཤམ་གྱི་ལུ་ལྟར་འོ། །དེ་ལྟར་གྱུར་པའི་བདག་འདི་ནི་རང་འཛིན་ལྟན་སྒྲེས་གྱི་
དམིགས་ལྷན་གཉིས་གྱི་ནང་ནས་རྟེན་དམིགས་པར་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། མ་སྒྲེས་པའི་ཕྱིར་འོ། །དེ་ཚོས་
ཅན། གྲུན་རྩོད་ལུ་ཡང་ཡོད་པར་མི་འདོད་དེ། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལུ་སྟེགས་པས་
འདོད་པའི་བདག་དེའི་བྱད་པར་གྲུན་གྱི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་གྲངས་ཅན་གྱི་བརྟན་བཅོས་
དང་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་གྱི་བརྟན་བཅོས་ལས་བདག་དེའི་བྱད་པར་ལུ་སྟེགས་ལྷན་གྱིས་གང་བརྟན་པ་
དེ་གྲུན་ལ་ལུ་སྟེགས་རང་ལ་གྲགས་པའི་མ་སྒྲེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གྱིས་གཞོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་
ཚོས་ཅན། ལུང་པོ་ལས་ངོ་པོ་གཞན་པའི་བདག་མེད་དེ། ལུང་པོ་བཟུང་བ་མ་གཏོགས་བདག་དེ་ཡན་
གར་དུ་འཛིན་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལུང་པོ་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པའི་བདག་འདི་འཛིན་རྟེན་གྱི་རང་འཛིན་
ལྟན་སྒྲེས་གྱི་སྒྲུའི་དམིགས་རྟེན་དུ་ཡང་མི་འདོད་དེ། དེ་འདྲའི་བདག་དེ་རིག་པ་མིན་པའང་མཛོན་ཞེན་
གྱི་བྱད་པར་ལས་བདག་དུ་ལྟ་བའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ལུང་པོ་ལས་ངོ་པོ་གཞན་པའི་བདག་མེད་
དེ། ལེམས་ཅན་གང་དག་དུད་འགྲོར་བསྐྱལ་བ་མང་པོར་ཆོ་བསྐྱལ་བར་གྱུར་པ་དེས་གྱིང་མ་སྒྲེས་རྟག་
པའི་བདག་འདི་མ་མཐོང་ལ་རང་འཛིན་དེ་དག་ལ་ཡང་འཇུག་པར་མཐོང་བ་དེས་ནའོ། །

གཉིས་པ་ལ་ལྟ། སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྟན་པ། དེ་ལྟར་འདོད་མི་རིགས་
པའི་སྤྱབ་བྱེད་བསྟན་པ། སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་གཞན་བསྟན་པ། (༡༡༥)སྤང་པོ་
བདག་ཏུ་གསུངས་པ་སོགས་གྱི་དགོངས་པ་བཤད་པ། གཞན་གྱི་ལུགས་འབྲེལ་མེད་ཏུ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། རྒྱུན་སྤྱོད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་ལྟེ་པ་དག་ན་མེ། བདག་ལྟེ་དམིགས་པ་སྤང་པོ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སྤང་པོ་
ལས་རོ་བོ་གཞན་པའི་བདག་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ནང་ནས་མང་བཀྲར་པ་ཁ་ཅིག་བདག་
ལྟེ་རྟེན་ཏུ་སྤང་པོ་ནི་ལྟ་ཆར་ཡང་འདོད་དེ། བཅོམ་ལྟན་འདས་གྱིས་དགེ་སྤྱོད་དག །དགེ་སྤྱོད་ངས་

བྱས་ཟེ་གང་སྤྲུག་ཅིག་བདག་གོ་སྟུང་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སྤྱོད་བདེ་དག་ནི་ཉི་པར་ལེན་པའི་ཕུང་
པོ་ལྷ་པོ་འདི་ཁོན་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སྤྱོད་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །མང་བཟུང་བ་ཁ་ཅིག་། སེམས་
གཅིག་ཕུ་བདག་ཏུ་འདོད་དེ། བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་གྱི། གཞན་ནི་སྤྱི་ཞིག་མགོན་ཏུ་འགྱུར། །
བདག་ཉིད་ལེགས་པར་ཐུལ་བས་ན། མཁས་པས་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་དང་། སེམས་
འདུལ་བ་ནི་ལེགས་པ་སྟེ། སེམས་འདུལ་བ་ནི་བདེ་བ་འདྲིན། ཞེས་རེས་འགའ་བདག་འདུལ་བར་
གསུངས། རེས་འགའ་སེམས་འདུལ་བར་གསུངས་པས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་ཚིག་དོན་དང་།
མཐའ་དབྱེད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྤང་པོ་ལྷ་བདག་ཡིན་ན་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་བདག་
དེ་དག་གྱང་མང་པོར་འགྱུར་བར་ཐུལ། སྤང་པོ་མང་བ་གང་ཞིག་ དེ་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་ནི་
རྗེས་སྤྱོད་འགྱུར་བར་ཐུལ། སྤང་པོ་རྗེས་ཡོད་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ བདག་སྤང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤང་
པོ་དེར་ལྷ་བའི་འཛིག་(༡༡༧)ཚིགས་ལ་ལྷ་བ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐུལ།
ཁྱོད་རྗེས་ཡོད་ལ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ག་མེད་དུ་ཐུ་རན་ལས་འདས་པའི་ཆེ་རེས་པར་
བདག་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་བར་ཐུལ། དེའི་ཆེ་སྤང་པོ་རྒྱན་ཆད་པ་གང་ཞིག་ བདག་སྤང་གཅིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ལྷ་ག་མེད་ཐུང་འདས་ཀྱི་སྟོན་གྱི་རྒྱུད་ཅིག་དག་ལ་ནི་བདག་རྒྱུད་ཅིག་དེ་རེར་སྟེ་འཛིག་ཕྱེད་པར་ཐུལ།
སྤང་པོ་དེ་ལྷ་བ་ཕྱེད་པ་གང་ཞིག་ བདག་སྤང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཆེ་ལས་ཕྱེད་པོས་དེའི་འབྲས་
བུ་ཕྱོད་བ་མེད་པར་ཐུལ། བྱས་རྗེས་ཕྱེད་པོ་རྒྱན་ཆད་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ལྷ་ས་སྤྱིན་གྱིས་བསགས་
པའི་ལས་འབྲས་གཞན་མཆོད་སྤྱིན་གྱིས་ཟ་བར་འགྱུར་བར་ཐུལ། གཞན་གྱི་རྣམ་སྤྱིན་གཞན་གྱིས་ལོངས་
སྟོན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་ཁ་ཅིག་ ལེགས་ལྷན་འབྱེད་གྱི་ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་
ཁས་ལེན་ཟེར་ན། གཞུང་འདིས་ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་ཡིན་པ་འགོག་རིགས་པར་
ཐུལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་ཡིན་པར་ཐུལ་ལོ། ཁ་
ཅིག་ ཀླུ་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་ཟེར་ན། ཉོན་ཡིད་ཡོད་པར་ཐུལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་
དམིགས་པ་ཀླུ་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རར་འཛིན་པའི་སྒོ་ཡིན་པར་ཐུལ། དེ་རར་འཛིན་ལྷན་

རྒྱུ་མཁའ་པའི་ཕྱིར་དེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཏུགས་ཁས། འདོད་ན། གུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཚེས་ཅན། ངར་
 འཛིན་ལྟ་བུ་རྒྱུ་གྱི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་སུ་སྤྱེ་བའི་དམིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉོན་ཡིད་དེ་ངར་འཛིན་
 ལྟ་བུ་རྒྱུ་གང་ཞིག །དེ་དམིགས་པ་ཁྱོད་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་ངར་འཛིན་པའི་(༡༡༧)ལྟོ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཏུགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཚེས་ཅན། ང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་
 ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁའི་ག ། དངོས་སྒྲུ་པས་ལྟ་མེད་གྱི་སྒྲུབས་སུ་བདག་རྒྱུན་ཆད་པར་
 ཁས་ལེན་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་དེ་ཁས་མི་ལེན་པར་འཇུག་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར།
 ཁའི་ག །ཨ་མྱ་ཀར་གུན་གཞི་ཁས་ལེན་པའི་དབུ་མ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྟེན་ཆེན་ལས། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་
 པོ་ཞི་བ་འཚོ་ཡང་གུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་མི་བཞེད་པར་གསལ་ལ། ཨ་མྱ་ཀར་དེ་དང་འདྲའོ་ཞེས་བཤད་པ་
 མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྒྱད་ཅིག་སུ་སྤྱི་རྣམས་ངོ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ཡིན་
 གུང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་རྒྱུད་གཅིག་ཡོད་པས་སྟོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ངོ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་
 དད་པ་རྣམས་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་སྒྲར་རྣམ་པར་དབྱུང་པའི་ཆོ་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། སུང་པོ་
 དང་མེམས་བདག་ཏུ་མི་དེགས་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་ལས་མ་བྱས་པ་དང་སྤང་པ་དང་བྱས་པ་རྒྱུད་ཟེས་
 པའི་ཉེས་པ་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚུས་ཅན། སྤང་པོ་དེ་བདག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤང་པོ་བདག་ཡིན་ན་
བདག་དང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་ལྷན་པ་ལ་མོགས་པ་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག །བདག་དང་འཇིག་
རྟེན་མཐའ་དག་ལྷན་པ་ལ་མོགས་མེད་པའི་ཕྱིར་པོ། །

གསུམ་པ་ནི། མར་བཀྱར་བ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྷ་མ་ན་ལྷ་པ་འཕྱོར་བས་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་
བ་ལ་དེའི་ཆོ་དམ་པར་སྤང་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་མེད་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེའི་སྤང་བོ་
བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཆོ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་
མེད་པར་རྟོགས་པས་(༡༩༠ན)རྒྱུན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་ཀྱི་སྤང་བོ་དང་མེམས་བདག་དུ་མི་འགྱུར་བར་
ཐལ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དེའི་ཆོ་རྟག་པའི་བདག་སྟོང་བ་སྟེ་མེད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་

རྩོད་ཀྱི་ལྟ་ལ་ནུལ་པ་འབྱོར་བ་པདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ཡིས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་རྟོགས་
 པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེའི་ཆེ་རྒྱ་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཅམ་མེད་པར་མཐོང་བའི་བྱིར།
 རྩོད་ཀྱིས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མཐར་ཐྱིན་པར་འདོད་པའི་སྒྲིམ་བུ་ཆོས་ཅན། ད་དུང་འདོད་ཆགས་སོགས་
 སྒྲིམ་བུ་འགྱུར་བར་ཐལ། གཟུགས་ལ་བདེན་པར་དམིགས་ནས་འཇུག་པའི་བྱིར་དང་། གཟུགས་སོགས་
 དེའི་རོ་བོ་ཡིན་ལུགས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་བྱིར། བཞི་བ་ལ་ལྷ། བདག་དུ་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་སྤང་བོ་ཁོ་ན་
 ལ་ལྷ་བར་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ། མདོ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་བོ་ཆོགས་ཅམ་བདག་མིན་པར་
 བཤད་པ། སྤང་བོ་ཆོགས་པ་ཅམ་གྱི་དབྱིབས་ཀྱི་བཞོད་པ་བདག་ཡིན་པ་དགག་པ། སྤང་བོ་ཆོགས་པ་
 ཅམ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་གཞན་བསྟན་པ། སྤང་བས་བདག་དེ་ཁམས་དུག་ལ་སོགས་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་གསུངས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤང་གི་དགོངས་པ་དགག་བྱ་གཅོད་པའི་
 དགག་བྱོགས་ནས་ཡིན་པར་བསྟན་པ། སྤང་བྱོགས་ནས་ཡིན་དུ་ཆུག་གྱང་སྤང་བོ་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་མིན་
 པ། དེ་དག་ལ་གཞན་གྱི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་བོ་བདག་ཏུ་འདོད་དེ། གང་གི་བྱིར་སྟོན་
 པས་སྤང་བོ་བདག་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་བྱིར་ཏེ། དག་སྤྱོད་རམ་བུམ་ཟེ་གང་སུ་དག་ཅིག་བདག་གོ་
 སྟམ་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བ་དེ་དག་ནི་ཉེ་པར་ལེན་པའི་སྤང་བོ་ལྟ་བོ་འདི་དག་ཁོ་ན་ལ་ཡང་དག་
 པར་(༡)༥༠བ)རྗེས་སུ་ལྟ་བོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ་ཞེན། མདོ་དེ་ནི་སྤང་བོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་
 འགོག་པ་ཡིན་གྱི་སྤང་བོ་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་གཞན་ལས་གཟུགས་བདག་མ་ཡིན་ཞེས་
 སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །དག་སྤྱོད་རམ་བུམ་ཟེ་གང་སུ་དག་ཅིག་ཅེས་སོགས་མདོར་བསྟན་པ་འདིས་
 སྤང་བོ་བདག་གོ་ཞེས་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་བྱིར་མདོ་གཞན་ལས་གཟུགས་ཆོར་བདག་མིན་འདྲ་
 ཤེས་གྱང་མ་ཡིན་འདྲ་བྱེད་རྣམས་མིན་རྣམ་ཤེས་གྱང་བདག་མིན་པར་གསུངས་པ་དེའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དགོ་སྒྲོང་ལམ་ལམ་ཟེ་གང་ཟུང་ག་ཅིས་སོགས་ཀྱི་མདོ་འདིས་སྤང་པོའི་ཚོགས་པ་
བདག་ཏུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཀྱི་སྤང་པོའི་དོ་པོ་དེ་ནས་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་པོ་བདག་གོ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་ཚེ་སྤང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཚོགས་པ་བདག་ཏུ་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་གིར་རྣམས་ནི་ནགས་ཚལ་

ལོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆོ་ན་ཤིང་གི་ཚོགས་པ་ནགས་ཆལ་ཡིན་གྱི། ཤིང་རེ་རེ་བ་ནས་ནགས་སུ་བརྗོད་པ་
མ་ཡིན་ཞེས་དཔེར་བརྗོད་པའི་བྱིར། སྤང་པོའི་ཚོགས་པ་ཅམ་ཆོས་ཅན། བདག་དེ་མིན་ཏེ། མགོན་མིན་
ཅིང་འདུལ་བའམ་དཔེར་བོ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྤང་པོའི་ཚོགས་པ་བདག་ཏུ་འདོད་
པ་དེའི་ཆོ། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་རྣམས་ཤིང་རྟ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤང་
པོའི་ཚོགས་པ་བདག་ཡིན་པ་དེའི་ཆོ་སྟེ་དེའི་བྱིར། ལྷ་སྟེ། ཤིང་རྟ་དང་བདག་གཉིས་རང་གི་ཡན་ལག་
ཚོགས་པ་ལ་འཛིག་མི་འཛིག་མཚུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྤང་པོ་འདུལ་བ་དེ་ཅམ་བདག་མ་ཡིན་
ཏེ། མདོ་ལས་སྤང་པོ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་འདོགས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དེའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གང་(༡༡༡)ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤང་པོའི་དབྱིབས་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེན་མི་རིགས་ཏེ།
ཁྱེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་གཟུགས་ཅན་དེ་ཉིད་ཁོ་ན་བདག་ཅེས་པར་འགྱུར་གྱི། སེམས་སོགས་ཚོགས་པ་ནི་
བདག་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བ་མིན་ཏེ། གང་གི་བྱིར་དབྱིབས་བདག་ཏུ་ཁས་སྤངས་པས་དབྱིབས་ལ་གཟུགས་
ཅན་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་སེམས་སོགས་དེ་དག་ལ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེའི་བྱིར། བཞི་པ་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་
རང་སྟེ་བདག་དང་། ཉེ་བར་ལེན་པ་སྤང་ཚོགས་གཉིས་གཅིག་གི་དངོས་པོར་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་ལྟ་ན་ལས་དང་བྱེད་པོ་གཅིག་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་དགོས་པ་ལ་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར། བྱེད་པ་མེད་པ་
ལ་བྱ་བ་སྤང་པོ་ཡོད་པ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་སྒྲོན་མེད་སྒྲུལ་ཏུ་སྒྲོས་ཁྱེད་པར་འབྱེད་ན་དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། གང་བྱིར་བྱེད་པོ་མེད་ན་ལས་མེད་དགོས་པའི་བྱིར།

ལྷ་པ་ནི། བདག་དེ་ནི་ས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་། དེ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཡང་གདགས་སུ་མི་རུང་
ལ། ཚོགས་པ་ཅམ་ཉིད་ཀྱང་མིན་ཏེ། གང་བྱིར་བྱུང་པས་མདོར་ས་རྒྱལ་རྒྱུད་དང་རྣམ་ཤེས་དང་ནམ་
མཁའི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བའི་ཁམས་དུག་ལ་བརྟེན་པ་དང་། མིག་གི་རིག་པའི་སྒྲེ་མཆེད་དང་། ཡིད་ཀྱི་
རིག་པའི་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱི་བར་རྟེན་དུག་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེ་བར་བསྟན་ཞིང་། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་
ཆོས་རྣམས་ཉེ་བར་བསྐྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་འདོགས་སོ་ཞེས་ངེས་པར་གསུངས་པ་དེའི་བྱིར།
རང་འཛིན་ལྟར་སྒྲེས་ཀྱི་སྒྲོ་དེ་ཆོས་དེ་རྣམས་ཚོགས་པ་དང་ཡ་གྲུལ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་པ་མ་

ཡིན་ཏེ་དེ་དག་གང་ཡང་བདག་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། རྟག་ཅིག་རང་དབང་
ཅན་གྱི་བདག་ཙམ་མེད་པར་ཤེས་པས། བདག་ཏུ་ལྷ་པ་ཅིས་ཀྱང་འབྱེད་ཞེས་སྒྲུ་མ་གནས་ཏུ་ངོ་མཚར་ཏེ།
བདག་མེད་རྟོགས་པར་འདོད་(༡༩༡༧)ཚེ་རྟག་པའི་བདག་སྟོང་བར་མཐོང་ཞིང་། འདི་ནི་རང་འཛིན་
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྟེན་ཏེ་དམིགས་ནུམ་གང་ཡང་ཡུལ་དུ་མི་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རང་བྱིས་ཀྱི་རྟེན་
ལྷག་ན་སྐྱུ་ལ་གནས་པ་མཐོང་བཞིན་དུ། འདི་ན་སྤང་ཆེན་མེད་ཅིས་དོགས་པ་བསལ་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་
སྐྱུ་ལ་གྱི་འཛིགས་པ་སྟོང་བར་བྱེད་པ་ནི། གྱེ་མ་གཞན་གྱི་གནས་པོར་ཏེ་བཞད་གང་དུ་འགྱུར་བ་ཉིད་
བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ལྷན་པའི་སྐྱེགས་དགག། །བཀག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བཅོམས་
ཏེ་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བདག་སྤང་གཉིས་རྟེན་བརྟེན་པར་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་འདི་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་གི་རྟོག་པས་བཞག་སྟེ། སྤང་པོར་ཏེ་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། བདག་ལ་ཡང་སྤང་པོ་དེ་
རྣམས་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཕྱིར་འདིར་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་དུ་ཡོད་ན། རྟེན་བརྟེན་པའི་
རྟོག་པ་འདིར་འགྱུར་ན་ཡང་། དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་དུ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། བདག་ནི་གཞུགས་དང་ལྷན་པར་
མི་འདོད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། བདག་སྤང་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར། བདག་
སྤང་ལྷན་པའི་སྟོང་བ་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་དེ། གཞན་ལྷན་ནི། ལྷས་སྐྱིན་གནག་དང་ལྷན་པ་ལྷ་སྤང་དང་
གཞན་མིན་པ་གཞུགས་ལྷན་ནི། བདག་ནི་གཞུགས་ལས་དེ་ཉིད་དེ་གཅིག་དང་གཞན་ཉིད་དུ་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། དེ་དག་ལ་བདག་ཏུ་ལྷ་པའི་ཆ་ནི་ཤུར་འདོད་དེ།
གཞུགས་བདག་མ་ཡིན་པ། བདག་ནི་གཞུགས་དང་ལྷན་པ་མིན་པ། གཞུགས་ལ་བདག་ཟར་བརྟེན་པ་
མེད་པ། བདག་ལ་འདྲ་གཞུགས་རྩྱུར་བརྟེན་པ་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་དེར་ལྷ་པ་བཞི་(༡༩༩༣)རྟེན་དེ་ལྷ་པ་ལྷ་ག་
མ་ཀྱན་ལ་འདྲ་རྣམ་པ་བཞི་བཞིར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་ཞུགས་གྱིས་སྤངས་པའི་འཛིག་ལྷ་
ནི་ཤུ་ཡང་ཡོད་དེ། མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་འཛིག་ལྷ་རིའོ་ལྷ་སྤ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དོ་རྗེས་བཙམ་
པ་བདག་ཏུ་ལྷ་པ་གང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཛིག་པར་འགྱུར་བ། འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྷ་པའི་རི་ལྷན་སྐྱེག་པོ་
ལ་གནས་པའི་རྩེ་མོ་མཐོ་བར་གྱུར་བ་ནི་ཤུ་པོ་འདི་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ། རྩོགས་སྡེ་མ་བཞེད་པ་དང་། ལྷགས་དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མང་བཀྱར་པ་
ཁ་ཅིག ཁྱེད་དང་། གཞན་ཉིད་དང་། ཉག་མི་ཉག་ལ་སོགས་པར་བཞེད་ཏུ་མེད་པའི་གང་ཟག་རྣམས་
ཡོད་འདོད་ལ། རྣམ་ཤེས་དྲུག་གི་ཤེས་བྱར་ཡང་དེ་འདོད་ཅིང་། དེ་ནི་རང་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་
པར་ཡང་འདོད་པ་ཡིན་ཟེར་རོ། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་འགའ་ཞིག་དེ་འདྲའི་དངོས་པོ་གྲུབ་པར་ལྷུང་
ན། བདག་ཚོས་ཅན། སྤང་པོ་དང་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་རུང་ཏུ་བཞེད་ཏུ་མེད་པར་མི་འཇུག་པར་ཐལ།
གང་ཕྱིར་དེ་རྣམས་སྡེ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཟུགས་ལས་སེམས་གཞན་ཏུ་བཞེད་ཏུ་མེད་པར་
རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ། གལ་ཏེ་བདག་འགའ་དངོས་པོར་གྲུབ་པར་འཇུག་ན། སེམས་ལྷན་གྲུབ་པའི་
དངོས་པོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་ཏུ་བཞེད་ཏུ་མེད་པར་མི་འཇུག་པར་ཐལ། རྣམས་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་
གང་རུང་ཏུ་བཞེད་ཏུ་མེད་པར་རྟོགས་པ་འཐད་པ་མིན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་གང་ཚོས་ཅན།
བདགས་ཡོད་ཏུ་འཇུག་ཏེ། སྤང་པོ་ལས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཏུ་མེད་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གང་ཕྱིར་ཁྱོད་
ཀྱིས་ཐུམ་པ་རང་རྒྱ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་ངོ་པོ་དེ་གཟུགས་(༡༩༧)སོགས་ལས་གཅིག་
དང་ཐ་དད་ཏུ་བཞེད་ཏུ་མེད་པར་འཇུག་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་ཚོས་ཅན། རང་གིས་ཡོད་
པར་གྲུབ་པར་རྟོགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། བདགས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་ཚོས་ཅན། རྣམས་སྡེ་མེད་དེ།
དངོས་པོའི་ཚོས་གང་རུང་དང་བྲལ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣམས་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་
རྣམ་པ་དེ་གཉིས་ངེས་པར་མཐོང་བར་འཇུག་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་དེ་རང་གི་བདག་
ཉིད་ལས་རྣམས་གཞན་ཏུ་ནི་མི་འདོད་པར། གཟུགས་སོགས་ལས་རྣམས་གཞན་ཀྱི་དངོས་པོར་འདོད་པ་
བཞིན་ནོ། །ལྷ་པ་ལ་བཞི། བདག་མཐའ་བདུན་ཏུ་མེད་ཀྱང་བརྟེན་ནས་བདགས་པ་གིང་རྟ་དང་འདྲ་བར་
བརྟན། སྤར་མ་བཤད་པའི་རྩོགས་ལྷག་མ་གཉིས་རྒྱས་པར་བཤད། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་གཞན་གྱིས་
ཅོད་པ་སྟོང་བ། མིང་གི་ཐ་སྟངས་ཀྱི་དོན་གཞན་ཡང་གྲུབ་པར་བརྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་འཛིན་ལྷན་
སྐྱེས་ཀྱི་རྟེན་བདག་ནི་ཚོས་ཅན། དངོས་པོ་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ། དཔུང་ན་རྣམས་ཡོད་མིན་
ཞིང་སྤང་པོ་ལས་གཞན་མིན་ལ་སྤང་པོའི་ངོ་པོ་ཚོགས་པ་དང་ཡ་གྲུལ་གང་ཡང་བདག་མིན། བདག་སྤང་

པོར་བརྟེན་པ་མིན། རྩུ་ཡང་མིན། འདི་ནི་དེ་རྣམས་དང་ལྡན་པར་ཡང་ངོ་ཤོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་པ་
 དེའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ནའང་དེ་གཏན་མེད་དུ་མི་འགྱུར་རྟེ། བདག་འདི་ནི་ཐུང་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་
 པ་ཙམ་དུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རྟེ། དཔེར་ན་གིང་རྩ་རང་གི་ཡན་ལག་ལས་ངོ་ཤོད་གཞན་དུ་འདོད་
 པ་མིན་ལ། གཞན་མིན་ཏེ་གཅིག་ཏུ་ཡང་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡན་ལག་དེ་དང་ལྡན་པ་ཡང་རང་
 བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་། ཡན་ལག་ལ་པར་བརྟེན་པ་མིན་པ་དང་། ཡན་ལག་དག་གིང་རྩ་དེར་བརྟེན་
 པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་དང་། ཡན་ལག་འདུས་པ་ཙམ་ཡང་དེ་མིན་ལ། ཡན་ལག་གི་དབྱིབས་
 དེ་མིན་པས་དབྱུད་ན་མི་རྟེན་པ་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། རིགས་པ་དེ་གཞན་ལ་ཁ་སྤོ་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཚོགས་
 པ་གིང་རྩར་འདོད་པ་དགག། དབྱིབས་ཙམ་གིང་རྩར་འདོད་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་
 གསེལ་བྱུང་གནས་པ་ལ་ཡང་གིང་རྩ་ཉིད་ཡོད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གལ་ཏེ་ཡན་ལག་ཚོགས་ཙམ་
 གིང་རྩར་(༡༩༣)འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཚོགས་པའི་དབྱིབས་ཙམ་གིང་རྩར་རིགས་པའང་མིན་པར་ཐལ།
 གིང་རྩའི་ཡན་ལག་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་གིང་རྩ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
 བེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡན་ལག་སོ་སོ་ཕྱེ་བར་གྱུར་པའི་དབྱིབས་དེ་དག་ལ་ཇི་ལྟར་གིང་རྩ་མེད་པ་ལྟར། ད་ལྟ་
 བསྐྱེགས་པའི་དུས་ཀྱང་ནི་གིང་རྩར་ཡོད་པ་མིན་པར་ཐལ། ཡན་ལག་རེ་རེ་ལ་སྤར་མ་བསྐྱེགས་པའི་
 དབྱིབས་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། ད་ལྟ་བསྐྱེགས་པའི་དུས་སུ་གིང་རྩར་གཏོགས་པ་ལའང་དབྱིབས་
 སྤར་གྱི་དེ་བཞིན་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟ་ཡན་ལག་བསྐྱེགས་པའི་དུས་སྤར་མ་བསྐྱེགས་པའི་དུས་ཀྱི་
 དབྱིབས་རྒྱུ་པོ་སོགས་ལས་ཐ་དད་པའི་དབྱིབས་སྐྱེ་བ་དེ་གིང་རྩར་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
 ཡོད་ན་དབྱིབས་མི་མཐུན་པ་འདི་མིག་གཤེས་ཀྱིས་གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ནའང་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། བསྐྱེགས་དུས་ཀྱི་ཡན་ལག་རེ་རེའི་དབྱིབས་ཙམ་གིང་རྩར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་བསྐྱེགས་
 པའི་ཡན་ལག་དང་། དེ་དང་མི་འདྲ་བའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་ནས་གིང་རྩ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གིང་རྩའི་དབྱིབས་དེ་
 ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལས་འདོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་ཚོགས་པ་རྣམས་སུ་ཅང་མེད་

པའི་ཕྱིར། ཚོགས་པ་གང་གི་རྣམས་སུ་གྲུབ་པ་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདིར་འཛོག་པའི་
དབྱིབས་སུ་ལྷ་ཞིག་རི་ལྷར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ལྷར་བཤད་པའི་ཁས་སྤངས་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ནི། མ་རིག་པ་དང་ས་བོན་སོགས་མི་བདེན་པའི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པར་བྱས་ནས་འདྲུ་བྱེད་དང་ལྷ་གྲུ་སོགས་
འབྲས་བུའི་རྣམས་པ་མི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་སྦྱེ་བར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་སྟེ་
བགྱིད་རིགས་ཏེ། ཟླ་(༡༩༩༧)ཀྱི་བཏགས་ཡོད་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱིབས་དེར་འཛོག་པ་འདི་ནི་རི་ལྷར་
འདོད་པ་དེ་ལྷར་དུ་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་རིགས་པ་འདི་ནི་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལུ་
པའི་གཞུགས་སོགས་དུ་ལ་རྣམས་བརྒྱད་པོ་དེ་ལྷར་གནས་པ་རྣམས་ལུ་པ་ཡིན་པས། དེར་འཛོལ་གྱི་སྟོ་
སྦྱེ་བར་འགྱུར་ཞེས་པ་དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཞུགས་སོགས་ཀྱང་ཚོས་
ཅན། རྣམས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་དབྱིབས་ལུ་པ་པར་མི་
རིགས་པར་ཐལ། ལུ་པ་དང་དེའི་རྟེན་རྣམས་སུ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཤིང་རྩ་དེ་ནི་དེ་ཉིད་དོན་དམ་མཁ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྣམས་པ་བདུན་གྱིས་
བཅལ་བ་ན་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་མིན་མོད་ཀྱི། བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་རྣམས་དབྱུད་མེད་པར་འཛིག་རྟེན་
གྱི་ཐ་སྙད་ཉིད་ལས་འདིར་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྩར་འདོགས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། ཤིང་
རྩ་དེ་ཉིད་འཕར་ལོ་སོགས་ལ་ལྷོས་ནས་ཡན་ལག་ཅན་དང་། ཆ་ཅན་ལ་ལྷོས་ནས་ཆ་ཤས་ཅན་དང་། ཤིང་
རྩ་དེ་ཉིད་ལས་སུ་བྱ་བ་ལ་ལྷོས་ནས་བྱེད་པ་པོ་ཞེས་འགྲོ་བ་ལ་བསྟན་པ་དང་། གཞུགས་སོགས་ལ་ལྷོས་
ནས་སྦྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་ལེན་པོ་ཉིད་དུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན། དངོས་སྦྱ་བ་ཚོས་ཅན། ཟླ་དུས་
འཛིག་རྟེན་གསལ་པའི་ཀུན་རྫོབ་མ་བསྐྱུག་ཅིག་སྟེ་བསྐྱུག་པར་ཐལ། ཚོགས་པ་དང་། རེ་རེ་བ་ལས།
དོན་གཞན་པའི་ཤིང་རྩ་མེད་པ་གང་ཞིག །རང་གི་གདགས་གཞི་ལ་བཏགས་ཅམ་གྱི་ཤིང་རྩ་ཟླ་དུས་
འཛོག་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ལྷས་པ། བཏགས་ཅམ་ང་ཡི་རྒྱ་ལས་མ་གྲོལ་བར། །བདེན་ཞེན་གྱི་བ་རི་བའི་
ལག་ཆུད་པའི། །ཐར་པའི་སྒྲིག་དང་འབྲལ་བར་ཉེ་བཡི། །སྦྱེ་བོ་འདི་ཀུན་ལ་ཁོར་བའི་མ་(༡༩༩༩)མཐའ་
སྟེལ། །ཆ་ཤས་ཚོགས་དང་མ་ཚོགས་གང་གི་སྟེང་། ཤིང་རྩ་འདི་ཞེས་འཛོག་པ་ཆེས་དཀའ་ཕྱིར། །གདགས་

གཞིར་བཏགས་ཙམ་གྱི་རྟེན་རྒྱུ་ཡོད་པ། རིང་ལུགས་འདི་ནི་ཕྱོད་མེད་རིགས་པའི་ལམ། ཞེས་པུ་
བཞི་བར་རྒྱལ་གྱི་མིགས་ལྷ་བཅད་པའོ། །

[illegible]

གསུམ་པ་ནི། ཡན་ལག་ལས་ཤིང་རྟ་བདག་ས་པ་དེ་བཞིན་རྒྱ་འཛིག་རྟེན་གྲགས་པས་སྤང་བོ་
 དང་། ཁམས་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་སྐྱེ་མཆོད་རྒྱག་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཀྱང་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ཉིད་རྒྱ་འདོད་
 དེ། བདག་དེ་ལས་བདག་ས་པའི་ཕྱིར། ཉེར་ལེན་ནི་ལས་ཡིན་ལ། བདག་ནི་བྱེད་པ་པོ་འདྲ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་
 (༡༡༧)རྟ་དང་དེའི་ཡན་ལག་རྣམས་གདགས་གཞི་བདག་ས་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། བདག་
 འདི་ནི་ཆོས་ཅན། བརྟེན་པར་ཡང་གྲུབ་པ་མིན་ཞིང་། མི་བརྟེན་པ་ཉིད་རྒྱ་ཡང་ངོ་པོས་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ།
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོར་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། བདག་སྤང་གཅིག་མིན་པར་ཐལ། འདི་ནི་
 རྟ་ཅིག་ལ་སྐྱེ་འཛིག་བྱེད་པར་འཕྱུར་བ་ལས་ནི་མིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྟག་པ་ཉིད་
 ལ་སོགས་པའི་བཞི་ཚན་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར།
 དེ་ཆོས་ཅན། དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་རྒྱ་མེད་དེ། རྟག་སྤང་བཞིན། ལྟ་བུ་ནི། འགྲོ་བ་རྣམས་རྟག་ཏུ་གང་
 ལ་དམིགས་ནས་རང་འཛིན་པའི་སྒོ་རབ་ཏུ་འཕྱུར་ཞིང་། བདག་དེ་ཡི་བདག་གི་བ་གང་ཡིན་པ་དེར་ང་ཡི་

བར་འཛིན་པའི་སྒོ་འབྱུང་བའི་བདག་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བདག་ས་དོན་བཅའ་པའི་ཆོན་མེད་ཀྱང་མེད་མི་དགོས་
ཏེ། མ་བརྟགས་གྲགས་པའི་ངོ་པོར་གཏི་མུག་ལས་ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་པོས་གྲུབ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བདག་གི་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི། བདག་མེད་པར་ཡོད་
པ་མིན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་བྱེད་པོ་བཟོ་བོ་མེད་པ་ཅན་གྱི་ལས་སྒྲུབ་པ་ལུས་པ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར།
བདག་དང་བདག་གི་སྟོང་པར་ལྟ་བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་རྣམ་པར་གྲོལ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཅིག་ཤོས་འཁོར་
བའི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ལུས་སྣམ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་བསྐྱེ་བ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་
དངོས་པ་ལ་བསྐྱེ་བ། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལུས་པ། སྣམ་པ། རེ་ལྟེ།
དམག་དང་། བགས་ཆེལ། འཕྲེང་བ། རྩོན་ཤིང་དང་། ཁང་ཁྱིམ། ཤིང་རྩ་སྤུང་(༡༥༦)དང་། འགོན་
གནས་ལ་སོགས་དངོས་པོ་རྣམས་གང་དག་དང་། དེ་བཞིན་གང་དག་གི་སྒོ་ནས་སྒྲེ་བོ་འདིས་བསྟན་པ་
དེ་རྣམས་ཤིང་རྩ་རྩུང་ཉོགས་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་པར་དབྱེད་པས་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཅའ་བ་ན་ཡོད་པ་མིན་
ཞིང་། དེ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པར་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཕྱིར་
གྲུབ་པའི་དབང་པོ་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་རྩུབ་ཅིག་རྩ་རྩོད་པ་མི་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐ་སྐད་འཛིག་ཚུལ་
ཡོད་དེ། ཡན་ལག་ཅན་ལུས་པ། ཡན་ལག་གྲོ་མོ། ཡོན་ཏན་ཅན་ལུས་པ། རྩོ་སངས་ཡོན་ཏན། འདོད་
ཆགས་ཀྱི་རྟེན་ཆགས་པ་རྣམས་ལ་སྟེད་པ་འདོད་ཆགས། ལུས་པ་མཚན་གཞི། ལྟ་སྟེར་པ་མཚན་ཉིད་དང་།
མེ་སྟེག་བྱེད། ལུང་ཤིང་བསྟེག་བྱ་སོགས་ནི་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱིས་འདོགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ནི། གལ་ཏེ་རྒྱ་ཡིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་སྐྱེད་པ་དེ་རྩ་བ་སྐྱེད་བྱེད་དེ་རྒྱ་ཡིན་ཞིང་གལ་ཏེ་འབྲས་ལུ་མི་སྐྱེད་
ན་ནི་སྐྱེད་པ་མེད་པ་འབྲས་ལུ་རྒྱ་མེད་ཅན་དུ་འགྱུར་པར་ཐལ། རྒྱ་ཡོད་པར་གྱུར་ན་འབྲས་ལུ་ཡང་ནི་སྐྱེ་
བར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། རྒྱ་འབྲས་གང་ལས་གང་ཞིག་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་ལས་སྤར་གང་ཞིག་
གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་སྒྲོས་ཤིག། །དེ་རྩུང་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྤར་བཤད་ཀྱི་ཉེས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
གལ་ཏེ་རྒྱ་ཡིས་འབྲས་ལུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་ན་འབྲས་ལུ་དང་སྤར་མ་སྤར་གང་གིས་སྐྱེད། དང་པོ་
རྩུང་ན་རྒྱ་འབྲས་དེ་དག་རྣམས་ལ་གཅིག་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་རྒྱ་ཡིས་འབྲས་ལུ་དང་སྤར་

ནས་འབྲས་ལུ་སྒྲིད་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀྱུ་འབྲས་ཐ་མི་དང་པར་འབྱུར་དོ། གཉིས་པ་ལྟར་
ན། ཀྱུ་འདི་འབྲས་ལུའི་ཀྱུ་མིན་པ་དང་འབྲས་ལུ་སྒྲིད་མི་སྒྲིད་ཁྱད་པར་མེད་པར་འབྱུར་པར་ཐལ། མོ་
སོར་མ་ཐུད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་
ལ་ཐུད་མ་ཐུད་གཉིས་(༡༥༧)པོ་འདི་དག་སྒྲངས་ནས་རྟོག་པ་གསུམ་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་འབྱུར་
བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་ལུ་ཞེས་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཅི་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཀྱུ་ཡིས་འབྲས་ལུ་
སྒྲིད་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཀྱུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་འདྲ་མིན་ཏེ། འབྲས་ལུ་མེད་པ་གང་ཞིག །འབྲས་
ལུ་དང་བྲལ་པའི་ཀྱུ་ནི་ཀྱུར་འཛོག་པ་ཀྱུ་མཚན་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔུ་མ་བཙོས་ཅན། བདག་ལ་
སྒྲུབ་གྱི་ཐུད་མ་ཐུད་ཀྱི་སྒྲོན་དུ་མི་འབྱུར་ཏེ། གང་ཕྱིར་ཀྱུ་འབྲས་འདི་དག་གཉིས་ཆར་ཡང་ནི་ཀྱུ་མ་དང་
འདྲ་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཐ་སྐྱད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་རྩོད་པ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་གྱི་དམ་བཅའ་དེ་ཉིད་ཁྱོད་ལ་མཚུངས་
ཏེ། སུན་འབྱིན་འདིས་སུན་དབྱུང་བྱ་དང་ཐུད་ནས་སུན་འབྱིན་ནམ། མ་ཐུད་པར་སུན་འབྱིན་པ་ཡིན་
ཞེས་ཉིས་པ་འདིར་ནི་ཁྱོད་ལ་འདྲ་བ་མིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སུན་དབྱུང་བྱ་དངོས་སྒྲུབ་
བའི་དམ་བཅའ་སུན་འབྱིན་པར་མི་རུས་པར་ཐལ། གང་གི་ཆེ་དེ་སྐད་སྒྲུབ་ཞིང་རང་ཁྱོགས་ཁོ་ན་རྣམ་པར་
འཛོམས་པ་དེའི་ཆེ་སྟེ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ནི་སྒྲེ་བོ་དམ་པས་བཞེད་པར་མི་འབྱུར་ཏེ། དེས་སྒྲུབ་པའི་ཆད་ལྟ་
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་རང་གི་ཆོག་ལ་འདྲ་ཐལ་བ་མཚུངས་པས་ལྷག་ཆོད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་
རིགས་པ་མེད་པར་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལ་སྒྲུབ་པ་འདེབས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ནི་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་གོ་ལ་
བ་པོ་འདྲ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་ཕྱོགས་གཞན་ཏུ་མེད་ཅིང་གཞན་ཕྱོགས་སེལ་བ་ཙམ་ལ་ཞུགས་པའི་གོ་ལ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཞི། རང་ལ་སུན་འབྱིན་དང་བསྐྱབ་པ་འཐད་ཚུལ། གཞན་གྱི་ཐལ་བ་
མི་མཚུངས་པའི་ཀྱུ་མཚན། རང་བཞིན་མེད་པ་བསྐྱབ་རུས་པ་བཞིན་དུ་བསྒྲོག་སྟེ་བསྐྱབ་མི་རུས་པ།
འདིར་(༡༥༨)མ་བཤད་པའི་སུན་འབྱིན་ལྷག་མ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་
ཕྱོགས་སུན་འབྱིན་ཚུལ། རང་ཕྱོགས་བསྐྱབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་གྱི་ཐལ་བར་

འཕྱུར་བ་འདི་ནི་དབུ་མ་པ་ལ་སྤྱིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སུན་འབྱེན་པས་སུན་དབྱུང་བྱ་མ་སྤྱད་པར་སུན་འབྱེན་
 པར་བྱེད་དམ། འོན་ཏེ་སྤྱད་ནས་ཡིན་ཞེས་སྒྲུ་མ་ཟེན་པའི་ཉེས་པ་ནི། འདིར་སྐོལ་བ་གང་ལ་དེས་པར་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཡོད་པ་དེ་ལ་འཕྱུར་གྱི། བདག་ལ་ཕྱོགས་འདི་ནི་ཡོད་པ་མིན་པས་ཏེ་
 མིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་བ་རྟེན་ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་ལ་
 ཡོད་པའི་བྱེད་པར་རྣམས་གཟུགས་བརྟན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ཡང་མཐོང་བར་འཕྱུར་བར་ཐལ།
 ཉི་མ་དང་ནི་གཟུགས་བརྟན་རྣམ་པར་སྤྱད་དམ་མ་སྤྱད་པར་སྐྱེ་ཞེས་བཏགས་དོན་བཅའ་པའི་ཆེན་སྐྱེ་
 བ་མི་རིགས་མོད་ཀྱི། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་སྙད་ཙམ་ཞིག་འཕྱུར་བར་འཕྱུར་ཞིང་། གཟུགས་བརྟན་མི་
 བདེན་བཞིན་དུ་འང་རང་གི་བྱེད་བཞིན་མཛེས་པར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ནི་རི་ལྟར་དེ་རྣམས་པ་
 ཡོད་པ་བཞིན་དུ་སྐབས་འདིར་ཡང་ཆོས་ཅན། རང་ལུགས་གྲུབ་པ་འཐད་དེ། གདོང་འདྲ་བའི་ཤེས་རབ་
 ཀྱི་དྲི་མ་མ་རིག་པ་སྐྱུར་བར་བྱ་བ་ལ་རྣམས་པ་མཐོང་བར་འཕྱུར་བའི་གཏན་ཆོགས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་
 གྲུབ་པའི་འཐད་པ་དང་བྲལ་བ་ལས་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་ནི། དངོས་སྒྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བཞོན་པ་འདི་ནི་བདག་ཡི་ཆད་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ།
 གལ་ཏེ་རང་གི་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བྱེད་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དངོས་སུ་གོ་བར་བྱ་བ་(༡༩༦)ཉིད་དུ་
 འཕྱུར། བསྐྱབ་བྱའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་གྱུར་ན་བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་སྤྱད་པ་དང་མ་སྤྱད་
 པ་ལ་སོགས་པ་སུན་འབྱེན་པའི་རིགས་པས་ཉེ་བར་སྐྱོར་བར་འཕྱུར་བ་ཞིག་ན། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་དག་དངོས་པོ་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་རྟོགས་སུ་
 གཞུག་པར་རྣམས་པར་ནི་ཆེས་སྒྲ་བ་རི་ལྟར་གཞན་དག་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁོང་དུ་རྟུང་
 པར་བདེ་སྒྲག་ཏུ་ནི་རྣམས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་བསྟན་རྒྱ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། དངོས་སྒྲུབ་པ་ཁྱོད་སུ་ཞིག་གིས་
 བཅོལ་ཏེ་སྤྱད་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་རྟགས་དཔེ་ལྟར་སྤྱད་གི་རྟོག་གི་རན་པའི་དྲ་བར་
 འཆིང་བར་བྱེད་པ་མི་རིགས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་དེ་འདྲས་བཅིངས་པ་ལས་དགོལ་བར་བྱ་རིགས་
 ཀྱི། སྐར་བཅིངས་ཏེ་འཁོར་བར་བསྐྱར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། སུན་འབྱེན་ལྷག་མ་འགོག་ཚུལ་

གོང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ནི་ཤེས་པར་བྱས་ནས། ཀླུ་འབྲས་ལྷན་མ་ལྷན་སོགས་ལ་འགོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་
ལན་བཞིན་པའི་ཆེད་དུ་ཚོད་པའི་སྐབས་འདིར་རང་ལ་མི་མཚུངས་པའི་ཀླུ་མཆོན་སུན་འབྱིན་པས་ཞེས་
པ་ནས་བཟུང་སྟེ། འདིར་བཙོལ་བྱེད་ཅེས་པའི་བར་བཏང་བར་བྱའོ། །ཐལ་འགྱུར་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ལ་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་གོལ་བ་པོ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་རྣམ་པར་
དབྱུང་ཟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་སྐད་
སྒར་བཤད་པའི་སུན་འབྱིན་གྱི་ལྷག་མ་ཕྱོགས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མདོར་བསྟན་པ། བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས།
དང་པོ་ནི། བདག་མེད་འདི་ནི་ཆོས་དང་(༡༩༥)གང་ཟག་གི་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་གསུངས་པ་ཆོས་
ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འགོ་བ་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་དབྱེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་སྟོན་པས་སྒྲུབ་ཡང་སྟོང་ཉིད་འདི་ཉིད་ནི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་མང་དུ་གསུངས་ཏེ། སྟོན་
པ་དང་བཅས་པར་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་བཤད་ནས།མདོར་བསྟན་ཏེ་སྒྲུབ་ཡང་སྟོང་ཉིད་བཞིར་བཤད་པ་དེ་
དག་ནི་ཐེག་ཆེན་དུ་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བཅུ་དྲུག་དུ་བྱེ་བ་དང་། བཞིར་བྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་བཅུ་དྲུག་ལས། དང་པོ་ནི།
མིག་ལ་སོགས་པ་དྲུག་པོའི་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བར་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་
འདོད་དེ། སྟོང་གཞི་ནང་གི་སྟེ་མཆེད་བདེན་པས་སྟོངས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། མིག་ནི་མིག་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོངས་ཏེ། གང་ཕྱིར་དེའི་རང་བཞིན་ནི་ངོ་བོས་སྟོངས་པ་དེ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེར་ཐེར་ཟུག་གནས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། འཇིག་པར་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།
དེ་བཞིན་དུ། རྣ་བ་སྣ་དང་ཕྱེ། ལུས་དང་ཡིད་ཀྱང་བསྟན་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་

རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་དེ། སྟོང་གཞི་ཕྱིའི་སྐོག་སྤྱོད་འགྲུག་པའི་
གཞུགས་ཀྱི་རོ་པོས་སྟོངས་ཏེ། རྟགས་འགྲུག་སྤྱི་རོ་རེག་བྱ་ཆོས་རྣམས་ཉིད་དང་དེ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་
པ་ནི། ཤེས་རྒྱུད་གྱིས་བསྐྱུས་ལ། དབང་པོས་མ་བསྐྱུས་པའི་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་ཆོས་དབང་རྟེན་ལོག་པ་
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། གཉིས་ཀ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྟོང་གཞི་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་
སྐོག་སྤྱོད་འགྲུག་པའི་བྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ བཞི་པ་ནི། ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། མཁས་པས་
སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་(༡༩༧བ)བསྟན་དེ། ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་དེ་
ཡང་ཆོས་ཅན། སྟོང་པ་ཉིད་རོ་པོ་ཉིད་གྱིས་སྟོངས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟག་དངོས་གང་རུང་དུ་མི་འཛིན་
པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་སྤྱིར་བཤད་སྟོང་པ་ཉིད་གང་དེ་ཆོས་ཅན། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་དེ། རྟགས་
འགྲུག་ སྟོང་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོངས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། ཁྱོད་དངོས་པོར་འཛིན་པའི་སྟོན་གྱི་འཛིན་པ་བསྟོན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུ་པ་ནི། རྟགས་པ་ཕུ་
པོ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། ཆེན་པོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མེས་ཅན་གྱི་འཛིན་རྟེན་དང་། སྟོང་གྱི་འཛིན་རྟེན་ནི་མ་
ལུས་པ་ལ་ཁུབ་བྱེད་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོད་མེད་པའི་དཔེ་ཡིས་བྱམས་སྐོག་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་
མཐའ་མེད་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འདི་དག་པ་ཕུ་ཆར་རྟགས་རྣམས་ཀྱི་རོ་པོས་སྟོངས་པ་ཉིད་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྟགས་འགྲུག་ དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་ཆོས་ཅན།
དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྟགས་ལ་ཆེན་པོར་འཛིན་པ་བསྟོན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུག་པ་ནི། བྱང་འདས་
དེ་ནི་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པ་ཡིན་ཏེ། དགོས་པའི་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་དཔེ་རོ་པོས་སྟོངས་པ་ཉིད་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྟགས་འགྲུག་ དོན་དམ་མཁུན་པ་སངས་
རྒྱུ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བསྟན་པར་མཛད་དེ། བྱང་འདས་དངོས་པོར་འཛིན་པའི་སྟོན་
ཅན་གྱི་འཛིན་པ་བསྟོན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། འདུས་བྱས་
ཡིན་པར་ངེས་པར་བསྟན་དེ། རྒྱ་རྒྱུན་ལས་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོངས་པ་ཉིད་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། (༡༩༨)འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་ཏེ། རྟགས་འགྲུག་ བརྒྱད་པ་

སྟེ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྟོང་གཞི་
རང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པས་སྟོངས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིང་། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞིའི་ཆོས་
དང་། ལམ་གྱི་ཆོས་དང་། འབྲས་པུའི་ཆོས་སོ། །དང་པོ་ནི། གཞུགས་ནི་གཞུགས་སུ་རུང་པའི་མཚན་
ཉིད་ཅན། ཆོར་བ་ནི་བདེ་སྟག་བཏང་སྟོམས་སྟོང་པའི་བདག་ཉིད་ཅན། འདུ་ཤེས་ནི་སྟོ་སྟགས་མཚན་
མར་འཛིན་པ་དང་། འདུ་བྱེད་ནི་མཛོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ནི་ཡུལ་ལ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་
པ། སྤང་པོ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟག་བསྟུལ་བ། །ལམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་སྟུལ་གདུག་འདྲ་བ། སྟེ་
མཆོད་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྟེ་བའི་སྟོར་གྱུར་པ་ཉིད་ཏུ་གསུངས་པ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་
བ་ནི་འདུ་འཕྲོད་ཀྱིས་བྱེ་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྟོན་པའི་མར་བྱིན་གཏོང་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གདུང་བ་མེད་པ། བཟོད་པའི་མཚན་
ཉིད་ཁོ་བ་མེད་པ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཁ་ན་མ་བོ་བ་མེད་པ། བསམ་གཏན་གྱི་ཆེ་གཅིག་ཏུ་སྟང་པའི་མཚན་
ཉིད་ཅན། ཤེས་རབ་ཆགས་པ་མེད་(༡༡༣)པ་སྟེ་མར་བྱིན་དུག་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འདི་དག་ཡིན་
པར་བཟོད་དོ། །བསམ་གཏན་རྣམས་དང་། ཚད་མེད་དང་དེ་བཞིན་གང་གཞུགས་མེད་པ་དེ་དག་ཡང་
དག་མཆོན་པ་ཡི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མི་འཇུགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏུ་གསུངས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
ཐོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་ཅུ་བདུན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་དེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་པ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་ནི། དམིགས་པ་མེད་པས་རྣམ་པར་དབེན་པ། མཚན་མ་མེད་པ་ནི་ནི་བའོ། །རྣམ་པར་ཐར་
པའི་སྟོ་གསུམ་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྟག་བསྟུལ་ཤེས་པས་སྟོན་པ་མེད་པ་དང་། རང་
བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པས་གཏི་སྟག་མེད་པ། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་པོའི་མཚན་ཉིད་ནི་སྟོམས་འཇུག་གི་
སྒྲིབ་པ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྟོབས་བཅུ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གཏན་ལ་འབབས་པའི་ཐོགས་པ་མེད་པའི་
རང་བཞིན་ཅན། སྒྲིབ་པའི་མི་འཇིགས་པ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་དོ་བོ་ཅན་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་
རྣམས་ནི་སྟོབས་པ་སྟགས་ཚད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། བུམས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བས་འགྲོ་ལ་ཕན་

པ་ཉིད་པར་བསྐྱབ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ནི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྐྱོབ། དགའ་བ་ཆེན་པོས་ནི་
 སེམས་ཅན་བདེ་བར་རབ་ཏུ་དགའ། བཏར་སྟོམས་ནི་ཆགས་སྒང་མ་འདྲེས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན། སངས་
 རྒྱུ་ཀྱི་ཆོས་ནི་མ་འདྲེས་པ་བཅུ་དང་། བརྒྱད་དུ་གང་འདོད་པ་དེ་དག་མི་འཕྲོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་
 ཡིན་ཏེ། གང་ཕྱིར་སྟོན་པ་ལ་མི་མཐུན་པ་དེས་འཕྲོག་པར་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ཀླུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་
 ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཀྱན་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད་དེ། ཤེས་པ་གཞན་ནི་ཉི་ཆོ་
 བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱན་(༡༡༧)མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་ཞེས་བྱ་བར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གང་ཞིག་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དང་འདུས་མ་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་
 གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམས་དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ། དེ་ཁོ་ནས་སྟོངས་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། རང་གི་
 མཆོན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྟགས་འགྲེ། བཅོ་ལྷ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གང་དུ་དུས་དེ་དག་མི་
 དམིགས་པ་དེ་ལ་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། ད་ལྟར་བ་འདི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་གནས་ཤིང་།
 འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ད་ལྟར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་དམིགས་པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་དེ་ཡིས་
 དཔེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། མི་དམིགས་པ་དོན་དམ་པར་
 ཐེར་ཐུག་ཏུ་གནས་པ་མིན་ཞིང་འཇིག་པ་མིན་པས་སོ། །བཅུ་དྲུག་པ་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན།
 འདུས་པ་པའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འདུས་པ་པ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་
 ཉིད་ཀྱིས་སྟོངས་པ་ཉིད་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོ། གཉིས་
 པ་ནི། དངོས་པོའི་སྒྲིས་ནི་མདོར་བསྟུས་ན་སྤང་བོ་ལྷ་རྣམས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ་དེ་རྣམས་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་
 ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད་དེ། ཞེས་སོ། །མདོར་བསྟུས་ན་
 བྱི་དངོས་པོ་མེད་པ་འདུས་མ་བྱས་ཆོས་རྣམས་ལ་བརྗོད་ལ་དེ་ཉིད་དངོས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དེས་སྟོངས་
 པ་ཉིད་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོ། །རང་བཞིན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་ནི་
 ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོ། །རང་བཞིན་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། རང་
 བཞིན་ཞེས་ནི་བྱ་བར་བསྟན་དེ། འདི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་(༡༣༠)པས་མ་བྱས་པར་དངོས་པོའི་

གཤམ་ལུགས་ཡིན་པའི་བྱིར། སངས་བྱུ་རྣམས་ནི་བྱུར་བའམ་མ་བྱུར་ཡང་རུང་། དེས་སྟུན་དེས་
པོ་ཀུན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟེ་དོ་བོར་རབ་ཏུ་བསྐྱགས་ལ་ཡང་དག་མཐའ་དང་དེ་བཞིན་
ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེ་ཆོས་ཅན། གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟེ་དོ་བོར་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་
དོ་བོ་བདེན་པས་སྟོངས་པའི་ཆ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟོང་ཉིད་དེ་དག་ཆོས་ཅན། མདོ་ལས་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ།
ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་རྒྱལ་གྱི་མདོ་ལས་སྟར་བཤད་པ་དེ་སྐད་ཏུ་རབ་ཏུ་བསྐྱགས་པའི་བྱིར།
རྒྱ་ཁོར་ཏུ་རྒྱད་པའི་བྱིངས་ལ་ཉིར་བསྐྱར་གྱི་བྲ་སྟོན་ཏུ་བཞག། །པ་ཅ་མོགས་རྣམས་ལས་ཨཙ་འདོ་ཞེས་
པས་ཨཙའི་སྟེན་བྱིན་པས། དཔྱད་ཞེས་པ་ཤེས་རབ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་ནི་དེ་ལྟར་སྟོ་གོས་གྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་
དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་ཚུན་པ་འཛོམས་པའི་སྒྲུང་བ་གསལ་བར་བྱས་པའི་ས་ཏུག་པ་བ་ཆོས་ཅན། བ་སྟོང་
བདེན་པའི་སྟོབས་གྱིས་ཀུན་རྫོང་ཏུ་འགོག་པར་འགོ་སྟེ། རང་གི་ལག་ན་གནས་པའི་རྒྱ་ཏུར་བཞིན་ཏུ་
སྟོང་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་མ་ལུས་པ་གདོད་ནས་སྟེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། འགོག་
པར་གནས་ཀྱང་འགོ་བསྟོབ་པའི་སེམས་མི་འདོར་ཏེ།

ཏུག་ཏུ་འགོག་པ་འོད་གསལ་ཏུ་རྟོགས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་མོད་གྱི། འགོ་བ་མགོན་
མེད་པ་ལ་སྟོང་རྗེའང་སྟེད་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ས་ཏུག་པའི་གོང་བདུན་པར་བདེ་བར་གཤེགས་
པའི་གསུང་ལས་སྟེས་པའི་ཉན་རང་དང་བཅས་པ་ནི་མ་ལུས་པ་རྣམས་སྟོ་སྟོབས་གྱིས་པམ་པར་བྱེད་
པའང་ཡིན་ཏེ། བདུན་པར་སྐད་ཅིག་མ་རེར་འགོག་པ་ལ་(༡༥༠)འཇུག་ལྟར་བྱེད་ཀྱིས་པའི་བྱིར། དེ་
ཆོས་ཅན། ཐབས་ཤེས་རྒྱུད་འབྲེལ་གྱིས་སངས་བྱུ་གྱི་སར་བཤོད་དེ། རྒྱ་ཆེ་བ་ཀུན་རྫོང་། ཐབ་པ་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་ལམ་རིམ། གཡས་གཡོན་གྱི་གཤོག་པ་ཡངས་པ་དཀར་པོ་བྱས་པར་གྱུར་པས་རང་པའི་
རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའི་ཉི་གཏུལ་བྱའི་སྟེ་པོའི་རང་པས་མདུན་ཏུ་བདར་ནས། དགོ་བའི་རྒྱུད་གི་ལུགས་དང་
ལྡན་པའི་སྟོབས་གྱིས་རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚོ་ཆེན་པོའི་པ་རོལ་མཚོག་ཏུ་འགོ་བའི་བྱིར། ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། བསྟན་པཅོས་ཆེན་པོ་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྟེད་པ་ཏུག་པ་
གཏན་ལ་ཐབ་པ་ཡིན་ཏེ། ས་ཏུག་པའི་ཡོན་ཏན་མདོར་བསྟན་བྱས་པཤད་གྱི་སྟོ་ནས་གཏན་ལ་ཐབ་

པའི་ཕྱིར།

སྐྱུས་པ། བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་མ་རིག་སྐྱུག་པོའི་སྐྱུ། །པ་མཐར་སྐྱོད་པའི་ཤར་ཕྱིན་འོད་དཀར་
ཅན། །སྒྲིང་ཉིད་རི་དྲགས་མཚན་མས་ནམ་བུ་བའི། །ངོ་མཚར་བདུད་ཅིའི་གཟེགས་མ་ཅི་ཡང་འཛུགས། །
བྱེད་པོའི་སོར་སོའི་རྩེ་ལས་མ་བརྒྱན་ཞིང་། །བསྐྱེད་བརྟན་གཞུ་མཚོག་རྒྱུད་ལས་བྱངས་མིན་པར། །ཞོ་ལ་
པའི་ཁས་བྱངས་ཕྱེ་མར་འཐག་བྱེད་པ། །རིགས་པའི་མདའ་འདི་སྐྱེས་ཐོབ་ཤེས་རབ་དྲིན། །དབང་ཕྱུག་
བརྒྱད་ལྟན་སྒོ་བཟང་གཤམ་པ་ཡིས། །དབང་བཅུ་བརྟེས་པའི་གསུང་རབ་དྲུག་པའི་དོན། །དབང་ཆེན་
འཛིན་མའི་སྒོ་འདིར་བཤད་པ་ན། །དབང་པོ་སྐྱེད་སྐྱེད་ཏེ་ཤོ་མེད་མངལ་དུ་ཡིབ། །བརྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་
དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པ་གསལ་པར་བྱེད་པ་ཐེག་ཆེན་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་གྲུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞེས་ཞེས་བྱ་བ་ལས།
སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པའི་ཆོག་དོན། སྐྱི་དོན། མཐའ་དབྱེད་ནམས་བཤད་ཟེན་ཏོ། །

ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་བཤད་པ།

(༡༣༡)ན)ཐུབ་བརྟན་བ་ཀུལ་ཡི། །རྣམ་དབྱེད་མཛོས་མའི་འགམ་ཆར་གིས། །འབྱེད་མཁས་འཇམ་
མགོན་སྒྲུ་མ་མཚོག། །དཀོན་མཚོག་ཆོས་འཕེལ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག།

གསུམ་པ་ལ། ས་བདུན་པ། བརྒྱད་པ། དབྱུ་པ། བཅུ་པ་བཤད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ་ཆོག་
དོན་དང་། སྐྱི་དོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་འདི་ཆོས་
ཅན། ཤེས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་དང་ལྟན་ཏེ། སྐད་ཅིག་དང་སྐད་ཅིག་མ་ལ་ནི། ས་དྲུག་པར་ཐོབ་པའི་འགོག་
པ་དེ་ལ་སྒྲོམས་པར་འཇུག་ལྷང་བྱེད་ལུས་པའི་ཕྱིར། བར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལྟག་རྒྱུ་ཡོད་དེ། ཐབས་
མཁས་ཀྱི་བ་པོ་ལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལེགས་པར་འབར་བ་སྟེ་ཡོངས་སུ་དག་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
ས་འདིའི་ཡོན་ཏན་བཤད་དུ་ཡོད་དེ། ཡོན་ཏན་དེ་དག་བྱེད་པ་ཁག་གིས་སྐྱུག་འབྲུམ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར།
མཐུ་ཐུལ་དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་རྒྱུ་ཡོད་དེ། རྗེས་ཐོབ་དུ་ཆོགས་བསགས་པས། སྐོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་འབྲིང་

གི་རྒྱུ་དེ་ལྟར་བའི་ལྷ་ས་པ་མཐོང་ནས་སྤོང་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པས་དངོས་གཉིན་བྱས་ནས་ས་
བརྒྱད་པར་འཕོ་ལྷ་ས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ས་མི་གྱི་སྐྱེ་བ་འཛིན་རྒྱལ་ཡོད་དེ། གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་
པོར་སྐྱེ་བ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། རིང་དུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱན་ལས། བསྟོད་གཅིག་ལས་དང་འབྲེལ་བའི་
ཕྱིར། རིང་དུ་སོང་བའི་སར་འདོད་དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡིན་འགྲོ་བའི་བྱིངས་ལ། ཉིང་བརྒྱུར་
ཀྱི་ལུ་བ་སྟོན་དུ་བཞག། དངོས་པོ་ལའོ་ཞེས་པས་ལྷ་ཉིད་རྒྱུན་བྱིན། འཕེལ་བ་བྱས་ནས་ལུ་བ་ལ་ཞེས་པ་
ཐབས་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབུ་མ་ཅུ་བ་ཞེས་རབ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་བདུན་
པ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྟོན་སྐུ་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ཕྱིར། ཏྭ་ཏྭ་བསེལ་ལྷན་སྦྲེངས་
(༡༣༡བ)འདི་ན། ཏྭ་ཅང་མང་པོའི་ཆོག་དོན་ལ། ཏྭ་ལའི་དུག་བཞིན་འཛོམས་བྱེད་ན། ཏྭ་ཞེས་དགའ་
བས་ཉུང་འདི་ལོངས། འཇུག་པ་གསལ་བྱེད་ཐེག་ཆེན་རྒྱ་མཆོར་འཇུག་པའི་གྲུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལས། སེམས་
བསྐྱེད་པ་བདུན་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།

ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་བཤད་པ།

གྲོ་གྲོ་མ་བདུད་ཅི་གསུམ་པ་དག། མཁའ་པའི་ཟ་མ་དོག་འཁར་པའི། རྒྱ་པའི་ཁ་འདི་ལྷག་པའི་
 ལྷ་མ། བྱི་བས་སྒྲུང་ཡང་ཅུང་ཟད་བརྗོད། གཉིས་པ་ལ་ས་འདིར་སྒྲོན་ལམ་ལྷག་ཅིང་འགོག་པ་ལས་སྒྲོང་
 རྒྱལ། ཉེན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་བསྟན་པ། དབང་བཅུ་འཛོལ་པར་བསྟན་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་
 ལ་ཆོག་དོན་དང་། ལྷི་དོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། བདུན་པ་ལ་གནས་པའི་བདག་ཉིད་ཆོན་པོ་དེ་ཆོས་ཅན།
 ས་བརྒྱད་པ་གང་དུ་བྱིན་པ་ན་བྱིར་མི་སྒོག་པའི་བདག་ཉིད་འགྱུར་བ་མི་གཤོ་བ་དེ་ལ་འཇུག་སྟེ། ཡང་
 ཡང་སྒྲུང་གྱི་དགོ་པ་ལས་ཆོས་ལྷག་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར་བརྒྱད་པ་བ་འདི་ཆོས་
 ཅན། སྒྲོན་ལམ་གྱི་ཐར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་སྟེ། ས་དང་པོའི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་དུད་གཤམ་པར་འགྱུར་པའི་བྱིར་
 དེ་ཆོས་ཅན། ལྷུང་བ་རྣམས་གྱིས་འགོག་ལས་སྒྲོང་པར་མཛད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཆད་མཐར་མི་

ལྷུང་ཞིང་གཞུགས་སྐྱེ་འགྲུབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ས་འདིར་ཡོན་ཏན་ཐོབ་ཚུལ་ཡོད་དེ།
 ལྷུང་གསུམ་གྱི་ལྷུང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འབྲུམ་ཐུག་གཅིག་གི་རྩལ་སྒྲ་རབ་གྱི་གངས་དང་
 མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་སྡེ་ཆེན་བཅུ་གཉིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མཐུ་ཐུལ་དུ་བྱུང་ཚུལ་ཡོད་དེ། རང་གི་ངོ་རྒྱལ་
 གྱི་རྒྱུ་པའི་དངོས་གཉེན་གྱི་ལམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པས་(༡) (༢༩)ས་དགུ་པར་འཕོ་རྒྱས་པ་སོགས་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་པ་འཛིན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལྷུང་གྱི་ཐུང་གྱི་བདག་པོ་ཆོངས་པར་རྒྱུ་པ་ལེན་པའི་ཕྱིར། མི་
 གཡོ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བདེན་འཛིན་དང་ཞི་བདེ་དོན་གཉིས་མཛོན་གྱུར་གྱིས་མི་གཡོ་
 བས་ དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་པ་ལས། འདུ་ཤེས་གཉིས་གྱིས་མི་གཡོའི་ཕྱིར། མི་གཡོ་བ་ཞེས་ངེས་
 པར་བརྗོད། ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་པ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་སྟེ། བྲ་ནི་སྒྲོན་དུ། ཡིན་རྒྱུ་གྱི་ཁྱི་རྒྱུས་
 ལས་ན་ཉའི་རྒྱུན་ཕྱིན་ཏེ་བརྒྱབས་པས་བྲ་ནི་རྒྱ་ན་ཞེས་པ་སྒྲོན་ལམ་མོ། རེ་ཡང་ས་བདུན་པའི་ཡོན་ཏན་
 དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདིར་སྒྲོམས་པར་འཇུག་ལྟར་ལ་འབད་ཚོལ་ཞི་བས་མཚན་མེད་ཚོལ་མེད་གྱི་ཉིང་རེ་
 འཛིན་འཕྲོ་བ་ཅིང་། དེའི་སྒྲོམས་གྱིས་འགོག་པ་ལ་སྐྱར་མི་ལྟར་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲོམས་པར་ཞུགས་དོགས་
 བས་རྒྱལ་བ་རྒྱུས་གྱིས་དེ་ལས་སྒྲོང་སྟེ། འདི་ནི་ཉི་མེ་སྒྲོང་བར། གདམས་པའི་གི་རྒྱུས་སུ་བྱུང་
 འདས་བཀག་པ་དང་། རྒྱུས་སྒྲོན་སྐྱུང་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཡང་དག་མཐའ་མཛོན་དུ་མི་བྱེད་པ་དང་
 ཡང་གནད་གཅིག་པར་མཛོན་ནོ། གཉིས་པ་ནི། ས་བརྒྱད་པ་བ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་དྲི་
 མ་དེ་དག་རྩ་བ་ས་པོན་དང་བཅས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆགས་པ་མེད་པའི་སྒྲོ་རྒྱུས་པར་མི་རྟོག་
 པ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྒྲོན་རྒྱུས་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པ་འཕྲོ་བ་པའི་ཕྱིར། དེ་
 ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་ཟད་ཅིང་ས་གསུམ་གྱི་བྲ་མར་གྱུར་གྱུང་སངས་རྒྱས་གྱི་ཆོས་རྒྱུས་ལ་བརྒྱུས་
 པར་བྱ་སྟེ། ད་དུང་སངས་རྒྱས་རྒྱུས་གྱི་ནི་འབྱོར་བ་མཐའ་ལྟར་མཐའ་དང་བྲལ་བ་མ་ལུས་པ་འཕྲོ་བ་
 པར་(༡) (༢༩)རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་བརྩོན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ལས་
 ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཕོར་བ་འགགས་གྱུང་ཆོགས་རྒྱུས་པར་བྱེད་པ་མི་འགལ་ཏེ། དབང་བཅུ་པོ་རྒྱུས་
 ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞིང་དབང་བཅུ་པོ་དེ་དག་གིས་སྤྱིད་པའི་འགྲོ་བར་རང་གི་བདག་ཉིད་གྱིས་ལུས་སྐྱ་ཆོགས་

སྟོན་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱད་
པ་བཤད་དེ། དེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྤྲུལ་པ། མི་མཐུན་ཉེས་པའི་དབུང་ཆོགས་ཀྱི། །
མ་ལུས་མཐུ་ཡིས་བསྐྱེད་མིན་པའི། མི་གཡོའི་ས་ནི་བཤད་པ་ན། ལུ་མཐའ་བལ་བའི་བློ་གྲོས་འཕེལ། །
འཇུག་པ་གསལ་བྱེད་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཚོར་བྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱད་པ་བཤད་ཐེན་ཏོ། །

ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་བཤད་པ།

ཀྱན་མཁུན་དབྱེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ལམ། དཀའ་བ་དུ་མས་བཤད་པ་ཡིས། དཀའ་དང་བསྟན་
བཅོས་མ་ལུས་པའི། དཀའ་གནད་འགྲོལ་དེ་རྒྱལ་གྱི་ཅིག གསུམ་པ་ལ། ཆིག་དོན། སྤྱི་དོན་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། ས་དགུ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ལྟོབས་ཀྱི་པ་ལོ་དུ་ཕྱིན་པ་
མཐའ་དག་རྫོགས་པར་དག་པར་འགྱུར་ཏེ་དེ་ལ་མི་མཐུན་པའི་བློ་གསལ་གྱིས་མ་གོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་
ཅན། ས་དེར་ཡོན་ཏན་གཞན་ཡང་འཕོ་བ་སྟེ། ལྟོབས་དེ་བཞིན་དུ་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པའི་ཆོས་ཀྱི་རང་
གི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པ་འཕོ་བ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་ཐོབ་རྒྱལ་ཡོད་དེ། ལྟོང་གསུམ་
ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གངས་མེད་འབུམ་སྤྲུག་བཅུའི་རྒྱལ་དང་མཉམ་པ་འཕོ་བ་པའི་ཕྱིར། མཐུ་ལུ་ལ་
དུ་བྱུང་རྒྱལ་ཡོད་དེ། རང་(༡༣༣)གི་དོ་སྤྲུལ་གྱི་སྤྱི་བ་པའི་དངོས་གཉེན་གྱི་ལམ་བསྐྱོམས་པས་ས་བཅུ་
པར་འཕོ་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་བ་ལེན་རྒྱལ་ཡོད་དེ། ལྟོང་གཉིས་པའི་བདག་པོ་ཆངས་པ་ཆེན་པོར་སྤྱི་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་འདི་ལ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱུ་ལས། སོ་སོ་ཡང་
དག་རིག་བློ་བཟང་། ས་དེ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། པ་ལ་སྟོབས་
བྱེད་པའི་བྱིངས་ལ། པ་ཅ་སོགས་ཀྱི་མདོ་ལས་ཨ་ཅའི་རྟེན་ཕྱིན་ནས་བསྐྱབས་པས་སྟོབས་འགྲུབ་པོ། །
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་དགུ་པ་བཤད་དེ། དེའི་ཡོན་ཏན་གཏན་
ལ་ཐབ་པའི་ཕྱིར།

སྒྲིམ་པ། དབྱར་སྒྲིམ་གཞོན་ནུའི་སྒྲུ་དབྱར་སྒྲིམ། གཅུག་ཁུང་ཅན་གྱི་དགའ་བསྐྱེད་ན། ལེགས་
པའི་སྒོ་ཡི་ཡོན་ཏན་འདིས། འདྲོད་ལྷན་ནམས་ཀྱི་དགའ་བ་སྒྲེལ། འདུ་མ་ལ་འཇུག་པ་གསལ་བར་
བྱེད་པ་ཐེག་ཆེན་ཀླུ་མཆོར་འཇུག་པའི་གྲུ་རྒྱུ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་དགྲུ་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

ས་བརྩུ་པ་ཆོས་སྒྲིན་བཤད་པ།

གང་ཞིག་མཁུན་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཡིས། འདག་པའི་ཡོན་ཏན་ཀྱན་སྟུང་པ། འདག་སྒྲོལ་ཆོས་ཀྱིས་
ཉེར་ཞི་བའི། འདག་ལེགས་འཕེལ་མཛད་སྤྱོད་མ་ཀླུ་ལ། འཁོལ་པ་ལ་ཆོག་དོན་དང་། སྒྲི་དོན་གཉིས། དང་
པོ་ནི། ས་བརྩུ་པ་ལ་གནས་པ་དེ་ཡིས་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་བྱུང་བར་ཅན་འཕྱོང་སྟེ། བློགས་བརྩུ་ཀྱན་ནས་
སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་དབང་བསྐྱར་དམ་པ་འཕྱོང་བའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པར་བློན་ལྷག་
པར་མཆོག་ཏུ་བྱུང་བར་བྱུར་པའང་འཕྱོང་སྟེ། དེའི་མི་མཐུན་པས་གཏན་ནས་མ་གོས་པའི་ཡེ་ཤེས་
འཕྱོང་བའི་བྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་(༡༩༩བ)འདི་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆར་སྒྲིན་རྣམས་ལས་
ཅུ་ཆར་འབབ་པ་རི་ལྷ་བར། འགོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དག་པའི་ལོ་ཏྲོག་སྟེལ་པའི་ཆེད་དུ། ཀླུ་སྒྲིམ་འདི་ལས་
ཀྱང་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཆར་འབབས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་འཕྱོང་ཆུ་ཡོད་དེ། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྩལ་སྤྱོད་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་འཕྱོང་བའི་
བྱིར། མཐུ་སྤུལ་དུ་བྱུང་ཆུ་ཡོད་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཟེད་པར་སྤངས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སང་འཕོ་རྣམས་པའི་
བྱིར། སྟེ་པ་འཛིན་ཆུ་ཡོད་དེ། ལྷའི་བྱུང་བར་ལུག་ཆེན་པོར་སྟེ་བའི་བྱིར། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་ཞེས་བརྗོད་དེ། རྒྱུ་
ལས། སྒྲིན་བཞེན་གཉིས་ཀྱིས་ནམ་མཁའི་ཆོས། རྩབ་པའི་བྱིར་ན་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན། ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱིར། རྒྱ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་བྱིར་ལས། ཡིན་ཅི་གྲོཾ་རྣམས་ལས་ན་གྲའོ་ཞེས་པས་ན་གྲའི་རྒྱུ་བྱིན་པས་
རྒྱ་ན་ཞེས་པ་ཡེ་ཤེས་ སོ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབྱུ་མ་ཅུ་བ་ཤེས་རབ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་
པ་བརྩུ་པ་བཤད་དེ། དེའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་པའི་བྱིར།

སྒྲིམ་པ། བ་མོ་ལྷ་བུའི་མགོ་སྒྲིམ་ཅན། །སྒྲོ་གྲོས་ཆེས་ཆེར་སྒྲོ་སྒྲིམ་ལ། །བྱེད་པོ་བཞིན་དུ་
མང་སྒྲུལ་ཡང་། །བྱ་ཚོ་ལ་ཅམ་གྱིས་ངལ་བའི་རྒྱ། །འཇུག་པ་གསལ་བྱེད་ཐེག་ཆེན་རྒྱ་མཚོར་གྲུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
སེམས་བསྐྱེད་པ་བཅུ་པ་བཤད་ཟེན་ཏེ། །སྒྲོ་གྲོས་རྒྱ་འཛིན་དག་ལས་པར་བྱིན་གྱི། །ལེགས་བཤད་གྲུ་ཆར་
མང་དུ་གཤོས་ཟེན་ནས། །སྒྲར་ཡང་ས་བཅུ་འབྲས་བུར་བཅས་པ་ཡི། །རྣམ་གཞག་དབྱར་གྱི་རྒྱ་གསར་
འདི་ནའོ། །

གཉིས་པ་ས་བཅུའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། (༡) ༡༧༩)ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།
ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་དང་པོར་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཐུག་བཅུ་གཉིས་འཛོལ་སྟེ། ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་
དེའི་ཆེ་བྱར་སེམས་འདི་ཡིས་ནི་སྒྲན་ཅིག་ཐར་གཅིག་ཡུད་ཅམ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མཐོང་བ་དང་།
བརྒྱ་པོ་དེ་དག་གིས་རང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཀྱང་སྟེ་བསྐྱབས་པ་ཡང་བྱང་སེམས་འདི་ཡིས་རྟོགས་པ་
དང་། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་བ་ཆེ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་གནས་པར་རྟུས་པ་དང་། རྟོན་དང་བྱི་
མའི་མཐའི་བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་ཡང་དག་པར་འཇུག་པ་དང་། རྟོན་ལྷན་ཏེ་བྱང་
སེམས་འདིས་ཉིད་རེ་འཛིན་བརྒྱ་ཐུག་གཅིག་ལ་རྟོམས་པར་འཇུག་ཅིར་གཏོར་བ་སྟེ་ལྷན་པར་བྱེད་པ་
དང་། བྱང་སེམས་འདི་ཡིས་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་ཀྱན་ནས་གཤོ་བར་རྟུས་པ་དང་། འཛིན་རྟེན་གྱི་
ཁམས་བརྒྱ་ཀྱན་ནས་སྒྲར་བར་རྟུས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་འབྲུལ་གྱིས་བྱང་སེམས་དེས་སེམས་ཅན་
བརྒྱ་ཐུག་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་དང་། བརྒྱ་ཐུག་གི་གྲངས་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྟེ་གྲངས་དང་ལྷན་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དག་དུ་ཡང་འགོ་བར་འཇུར་བ་དང་། བྱང་སེམས་དེས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་མི་འདྲ་བ་བརྒྱ་
རྣམས་ཡང་དག་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། ལུང་དབང་གི་སྒྲས་པོ་འདིས་རང་གི་ལུས་ལ་ལུས་བརྒྱ་རྣམས་
ཀྱན་ནས་རྟོན་པར་བྱེད་པའང་ཡིན་པ་དང་། ལུས་ནི་བརྒྱ་པོ་རེ་རེ་ཞིང་ཡང་རྒྱལ་བའི་སྒྲས་པོ་བརྒྱ་ཐུག་
རེ་རེ་དག་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའང་རྟོན་པའི་རང་གི་འཁོར་དང་བཅས་པས་མཛེས་(༡) ༡༨༠)ཤིང་
འབྱོར་པ་དང་བཅུ་གཉིས་འཛོལ་བའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ནི། སྒོ་ལྷན་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བར་གནས་པས། ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་
དག་ནི་ཐོབ་པར་ལྷུང་ནས་ས་གཉིས་པར་འཕྲོས་པ་ན་ས་དང་པོ་ལ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་བྲི་མ་མེད་
པ་ལ་གནས་པས་ཆོས་ཅན། ས་དང་པོ་ལས་ཡོན་ཏན་ལྷག་སྟེ། ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་རེ་རེ་ནས་
ཀྱང་སྒྲོང་དུ་བྱས་པ་ནི་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པར་འལྱར་བའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་གསུམ་པ་ནས་
བདུན་པའི་བར་ལྷ་པོ་འདི་དག་ནམས་ལ་གནས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལྷ་པོ་ཡིས་ནི་སྒྲ་མ་སྒྲ་མ་
ལས་ནི་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་འཕྲོབ་པ་ཡིན་ཏེ། གསུམ་པར་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་རེ་རེ་
ནས་འབུམ་ཕྱག་རེ་དང་བཞི་བར་བྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་འཕྲོབ་ཅིང་། ལྷ་པར་བྱང་སེམས་དེ་ཡིས་བྱེ་བ་སྒྲོང་
འལྱར་འཕྲོབ་ལ། དེ་ནས་དྲུག་པར་བྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་སྒྲོང་འལྱར་ཏེ་བྱེ་བ་འབུམ་ཡང་འཕྲོབ་ཅིང་། བདུན་
པར་བྱེ་བ་ཕྱག་ཁྲག་ཁྲིག་ཕྱག་བརྒྱར་རྫོགས་པར་བརྒྱར་པ་དང་། བྱེ་བ་ཕྱག་ཁྲག་ཁྲིག་ཕྱག་བརྒྱ་པོ་དེ་
སྒྲུང་ཡང་སྒྲོང་ཕྱག་ཏུ་ཡང་དག་པར་ནི་བརྒྱར་བས་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་ཕྱག་འབུམ་མཐའ་དག་རབ་ཏུ་ཐོབ་
པར་འལྱར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་བརྒྱད་པ་བ་དེ་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ལས་
ཆེས་ལྷག་པ་ཡིན་ཏེ། ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བའི་སར་གནས་པ་བདེན་འཛིན་གྱི་ནམ་རྟག་མེད་པ་དེས་
ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ནི་རེ་རེ་ནས་ཀྱང་སྒྲོང་གསུམ་བརྒྱ་ཕྱག་སྒྲོང་བཅོམས་པ་སྟེ་སྒྲོང་གསུམ་
འབུམ་ཕྱག་གཅིག་གི་འཛིག་(༡) ༣༥(ན)རྟོན་རུལ་གྱི་གྲངས་ཆད་རི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་ནམས་དང་གྲངས་
མཉམ་པ་ཐོབ་པར་འལྱར་བའི་ཕྱིར། ལེགས་པའི་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་
དེས་ནི་ཆོས་ཅན། ས་བརྒྱད་པ་མན་ཆད་ལས་ཆེས་ལྷག་སྟེ། སྒྲུང་བཅུན་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་
གཉིས་པོ་དེ་དག་རེ་རེ་ནས་ཀྱང་སྒྲོང་གསུམ་གྲངས་མེད་བརྒྱ་ཕྱག་སྒྲོང་དུ་སྟེ་འབུམ་དུ་ཡང་དག་པར་
བཅོམས་པ་ཕྱག་བཅུའི་རུལ་གྱི་གྲངས་ཆད་དང་མཉམ་པ་ཐོབ་པར་འལྱར་བའི་ཕྱིར། རེ་ཞིག་ས་བཅུ་པ་
འདིར་ཆོས་ཅན། ས་དགུ་པ་མན་ཆད་ལས་ཆེས་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་འཕྲོབ་སྟེ། ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་པོ་
དེ་དག་རེ་རེ་ནས་ཀྱང་རག་གི་སྒྲོད་ཡུལ་ལས་ཆེས་འདས་པར་འལྱར་ཞིང་། རག་གི་སྒྲོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་
བཅོམས་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ནམས་ན་རུལ་གྱི་གྲངས་དང་

རི་སྟོང་ཡོད་པ་དེ་སྟོང་གི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། རང་གི་ལུས་ཀྱི་བ་སྐྱའི་
ཁྱུང་བྱ་རེ་རེར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དང་། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་གི་སྐྱ་བགྲང་བ་ལས་འདས་
པ་རེ་རེ་ཞིང་བྱང་སེམས་དཔག་གིས་མི་ལང་བའི་འཁོར་དང་ལྷན་ཅིག་པ་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འགྲོ་
བ་རིགས་ལྟའི་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་མི་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པ་དག་གྱང་མ་འདྲེས་པར་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་
ནི་སྟོན་པར་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སྐྱུས་པ། རྫོགས་གཉིས་རྒྱ་གཉེར་ཆེན་པོ་ལས། ལེགས་འོངས་སྐྱ་གསུམ་ཏྲ་ལྷ་ཅན། །ཕན་བདེའི་
འོད་སྟོང་འགྱེད་པ་ཡི། །ཆོས་རྒྱལ་འདི་(༡༣༧)ཤོས་ཡིད་རབ་འབྲོགས། དཀོན་མཆོག་གྱུ་ལ་བ་མ་ལུས་
པའི། །ཆོས་རྒྱལ་འཕེལ་མཛད་སྤྱ་མ་རྒྱེ། །སྐྱ་བའི་རྣམ་དཔྱོད་དེ་དྲན་ཆོ། །འཇམ་དབྱངས་གཞོན་ནུར་ཤེས་
པ་རྟེན། །ཅིས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་རྫོགས་སྐྱ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་ས་ལ་ལ། དང་པོར་སངས་རྒྱས་པའི་རྒྱལ། སྐྱ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག
སྐྱལ་སྐྱ་བ་སྟོན་པ། ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པ། མཛོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་བཞུགས་པའི་དུས་ཀྱི་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔོན་དང་། རྩོད་སྟོང་རོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་
ཆོས་ཅན། འོག་མིན་དུ་ནི་གང་གི་དོན་དུ་འབད་པར་གྱུར་པའི་གོ་འཕང་མཆོག་ཏུ་ཞི་བ་ཡོན་ཏན་མཐའ་
དག་མཐར་ཐུག་ཅིང་མཆུངས་པ་མེད་པའི་སྤྱ་ན་མེད་པ་ཡེ་ཤེས་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྟེས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་
ནམ་མཁའ་དྲི་མ་མེད་པ་ལ་སྤྱ་བའི་སྤྱང་བས་གཞུགས་གསལ་པར་གྱུར་པ་ལྟར། སྟོན་གྱི་ཆོ་སྟོབས་བཅུ་
པ་བསྐྱེད་པའི་ས་བཅུ་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྱར་ཡང་འབད་པར་གྱུར་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་བརྟེས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མཁུན་བཟང་ཁྱོད་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་དེ། རོ་
མཉམ་ཉིད་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡང་དག་པར་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པར་མཛད་པ་མཐར་ཐུག་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རི་ལྷར་སྟོང་གི་དབྱེ་བས་མཁའ་ལ་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་རེག་པ་བཀག་ཅམ་མ་གཏོགས་པའི་དབྱེ་བ་མེད་པ་
དེ་ལྟར་དུ། དཔོན་པོས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་འགའ་ཡང་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྤྱར་མི་ལྟར་བའི་རྒྱལ་
ཀྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་རྩོད་ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་གི་(༡༣༧)ཆོ་

རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་ལ་སློབ་གྲོན་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། སློབ་མ་ཞུགས་པར་
ཤེས་བྱའི་ཡུལ་ཅན་རྟུ་དེས་པར་རིགས་པ་འང་མ་ཡིན་ལ་ཡུལ་ཀྱུན་ནས་ཤེས་པ་མེད་པར་ནི་ཤེས་པར་རི་
ལྟར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་པར་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཆོག་པ་པོ་མེད་པར་བྱེད་གྱིས་
གཞན་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པ་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་སུ་ཞིག་སྟོན་པར་བྱེད་རིགས་ཏེ་མི་རིགས་སོ་
ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ། མཆོག་པ་པོ་མི་
འཐད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཚོས་ཅན། ཚོས་སྟོན་པའི་ཀྱུན་སྒྲོང་གི་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་ཐ་
སྟོན་བདེན་པ་ལ་ཉེ་བར་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེའི་རྣམ་པ་བརྟེན་པ་སྟེ་
འཛིན་པ་ལས་ཁྱོད་གྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་གི་ཆེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་
མེད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་སློབ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་རྟུ་སྟེས་པ་དེའི་ཆེ་
སྟེ་དེའི་ཕྱིར། རི་ལྟར་སྟོན་པོ་འཛིན་པའི་སེམས་ནི་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་རྟུ་འགྱུར་བ་དེ་ཡིས་ཡུལ་སྟོན་པོ་
དེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བཞག་པ་དེ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཚོས་ཅན། ཀྱུན་སྒྲོང་གི་རྣམ་རྟོག་མེད་ཀྱང་ཚོས་སྟོན་པ་མི་འགལ་ཏེ། བསྟོད་
ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གྱིས་ཟིན་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་ཡི་ཡོངས་སྟོང་རྟོགས་སྟེ་དང་སྟུལ་པ་དང་སྟུལ་པ་དེའི་
མཐུས་ནས་མཁའ་དང་རྩི་གིར་སོགས་གཞན་ལས་སྤྱ་གང་ཚོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་འགྱུར་བ་དེ་ལས་
འཛིན་རྟོག་གྱིས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། ཚོས་(༡༥༧)འདྲ། ད་ལྟ་ནས་རྟོག་སྟེས་
པའི་རྩོད་པ་མེད་བཞིན་རྟུ་ཚོས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྟེ་ཉིད་ལ་བཞུགས་པ་དེའི་འཕྲིན་ལས་འཇུག་པ་
ནི་གདུལ་བྱའི་སྟེ་པོའི་དགེ་བ་དང་རང་གི་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་འཐངས་པ་ལས་ཆེས་བསམས་
གྱིས་མི་བྱུང་པའི་ཕྱིར། རི་ལྟར་རྩ་མཐན་སྟོབས་ཆེན་ལྡན་པས་འཛིན་རྟོག་འདིར་ཡུན་རིང་རྟུ་ཆེས་འབད་
བས་བསྐོར་པའི་འཁོར་ལོ་ནི་རྩ་མཐན་དེའི་རྩོད་པ་དང་ལྟར་སྟེས་པ་མེད་བཞིན་རྟུ་འང་འཁོར་ཞིང་བུས་
པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱར་མཐོང་བ་ལྟར་དེ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྟེ་ལྟམ་གཞག་དང་། སྟོབས་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་གོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྒྲུ། རྒྱ་མཐུན་གྱི་སྒྲུ་བཤད་པའོ། དང་པོ་
ནི། གཉིས་སྒྲུང་གི་གཤམ་བུའི་བྱེད་ཤིང་སྒྲུ་པོ་མ་ལུས་པ་བསྐྱེད་པ་ལས་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བའི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཞི་བ་དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲུ་ཞེས་བྲལ། དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱེད། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྒྲུ་ཆོས་ཅན། དེའི་ཆེ་སྒྲུ་བ་མེད་ཅིང་འགག་པ་མེད་པའི་
ཆོས་སྒྲུ་དེ་མཛོན་དུ་མཛད་དེ། སེམས་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་རྟོག་འགགས་པའི་སྒྲོ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲུ་
མི་ལྟར་བའི་རྒྱལ་བའི་སྒྲུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་བྱེད། གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་ཆོས་ཅན། སྒྲོས་པ་ཞི་བའི་སྒྲུ་
ཡིན་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་རྣམ་པ་གསལ་པར་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དཔག་བསམ་གྱི་གིང་ལྟ་
བུ་དང་ཡིད་བཞིན་གྱི་ལོར་བུ་རི་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་བཞིན་དུ་མཉམ་གཞག་དུ་གཉིས་སྒྲུང་གི་
སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱུང་སེམས་ལ་(༡) ༢༧ན་སྒྲུང་པར་འགྱུར་པའི་སྒྲོ་ནས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་གྲོལ་གྱི་
པར་དུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་འགྱུར་པའི་སྒྲུང་དུ་རྟག་པར་བཞགས་པའི་བྱེད།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སྒྲུ་དང་པ་སྒྲུའི་ཁྱད་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པ་ཀྱུན་ཉོན་ཚུལ། གནས་དེར་
གཞན་གྱི་སྒྲོད་པ་ཀྱུན་ཉོན་ཚུལ། བཞེད་པ་ལ་མངའ་བ་སྒྲུང་བ་སྒྲུན་སྒྲུ་ཆོགས་པ་བཤད་པའོ། དང་པོ་
ནི་སངས་རྒྱུ་མ་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཆོས་ཅན། རང་གི་སྒྲོད་ཚུལ་ཀྱུན་སྒྲུའི་བ་སྒྲུའི་ཁྱད་བྱེད་པའི་ཉོན་ལུས་
པ་ཡིན་ཏེ། དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་ཐུབ་དཔར་གི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་སྒྲུ་དེའི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་གཞུགས་སྒྲུ་
གཅིག་ལ་རང་གི་སྒྲུ་བའི་གནས་སྒྲུ་པས་སྒྲུང་བྱེད་ཐེན་ད་ལྟ་འགགས་པ་གསལ་པ་དང་མ་འཁོལ་བ་སྒྲུ་
བྱུང་ཚུལ་ནི་མ་ལུས་ཀྱིས་བཀྲ་བ་མཐའ་དག་ཉོན་པར་མཛད་པའི་བྱེད་དང་། སངས་རྒྱུ་མ་གྱི་ཞིང་རི་འབྲས་
ཐུབ་དཔར་དེ་དང་། སངས་རྒྱུ་མ་དེ་དག་གི་སྒྲུ་དང་སྒྲོད་པའི་མཐུ་སྒྲུ་པས་རི་འབྲས་དང་། འཁོར་ཉན་ཐོས་
ཀྱི་དགོ་འདུན་རི་སྒྲུ་དེ་རི་ལྟ་བུ་དང་། ཞིང་དེར་བྱུང་སེམས་རྣམས་གཞུགས་རི་འབྲས་དང་། རི་འབྲས་ཆོས་
བཟོན་པ་དང་། ཞིང་དེར་བདག་རི་འབྲས་བྱུང་བ་དང་། ཆོས་ཐོས་ནས་སྒྲོད་པ་གང་ལ་སྒྲོད་པ་དང་། སངས་
རྒྱུ་མ་པཅས་དེ་དག་ལ་སྒྲིན་པ་གང་རི་ཅམ་ལུས་པ་དེ་ནི་མ་ལུས་པ་སྒྲུ་གཅིག་ལ་སྒྲོན་པར་མཛད་པ་
དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་བའི་སྒྲུ་དང་བཟོན་པ་དང་བཟོན་པ་སྒྲུ་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་གཤམ་རབ་ལ་སྒྲོད་

པའི་མོ་རྩུ་གྱི་གནས་སྐབས་གར་མ་ཚར་པ་མེད་པ་དེད་གདད་། རྩོན་གྱི་ར་མེད་གྱི་སྤྱད་པ་རྒྱ་རྒྱའི་
པ་རྒྱའི་སྤྱད་པར་ཡར་གནས་པར་ཕྱོན་པའི་མིར།

(१३७)གཉིས་པ་ནི། དེ་ཚོས་ཅན། གཞན་གྱི་སྤྱོད་རྒྱུ་ཀྱན་སྤྱིའི་པ་སྤྱིའི་ཁུང་ལུ་རེ་རེར་
སྤོན་ཀྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱལ་གང་དག་འདས་པ་དང་འབྱུང་བར་འབྱུང་བ་གང་དང་། གང་དག་ད་ལྟར་
ནས་མཁའའི་མཐར་ཐུག་པར་གསུང་གི་གདངས་མཐོན་པོས་ཚོས་སྤོན་པས་རྒྱལ་བལྟ་བུས་གྱིས་བརྒྱུད་པ་སྟེ།
གཟིང་པའི་འགོ་བ་རྣམས་དཔུགས་འབྱིན་ཞིང་འཛིག་རྟེན་ན་བཞུགས་པ་དང་། དང་པོ་ཐུགས་བརྟེན་པ་
ནས་བརྒྱུད་སྟེ། བྱང་རྒྱལ་སྟིང་པའི་བར་དུ་སངས་རྒྱལ་དེ་དག་གི་སྤྱོད་པ་ཀྱན་དངོས་པོ་རྣམས་མིག་འཕྲུལ་
གྱི་རང་བཞིན་ལྟ་བུར་མཐུན་ནས་བདག་གི་སྤྱོད་རྒྱུ་སྟོན་པ་དེ་བཞིན་དུ་བ་སྤྱིའི་ཁུང་ལུར་དུས་གཅིག་
ལ་ནི་གསལ་བར་སྤོན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དབའ་དང་། རང་
རྒྱལ་འཕགས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་མ་ལུས་པའི་སྤྱོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་རྣལ་མ་སོ་སོ་སྟེ་པོའི་གནས་
རྒྱུས་གྱི་སྤྱོད་པ་ནི་ཐམས་ཅད་པ་སྤྱིའི་ཁུང་ལུར་དུས་གཅིག་གི་ཚེ་སྤོན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སངས་
རྒྱལ་ཚོས་ཅན། བཞེད་པ་ལ་མངའ་བརྒྱུར་ཏེ། ཉེས་ཀྱན་དག་པ་འདི་ནི་བཞེད་པ་ཙམ་གྱིས་འཇུག་པ་
ཡིས། རྒྱལ་ལྷ་རབ་གཅིག་གི་ཡུལ་ལ་ནམ་མཁའའི་མཐའ་གཏུགས་པའི་འཛིག་རྟེན་སྤོན་པ་དང་། འཛིག་
རྟེན་མཐའ་ཡས་པའི་སྟོགས་ལ་རྒྱལ་གཅིག་གིས་བྱུང་བར་སྤོན་མོད་ཀྱང་། རྒྱལ་རགས་པ་དང་འཛིག་
རྟེན་ལྷ་བར་ཡང་མི་འབྱུར་པའི་ཕྱིར། རྣམ་རྟོག་མི་མངའ་བ་ཁྱོད་གྱིས་སྟིང་མཐའའི་བར་དུ་རྒྱན་ཅིག་མ་དེ་
རེ་རེ་ལ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་ཚོགས་པ་ནི་སྟེད་སྤོན་པ་དེ་སྟེད་ནི། འཇམ་ལུའི་གླིང་མ་ལུས་པའི་རྒྱལ་གྱི་གངས་
གང་དེ་སྟེད་(१३८)གྱི་གངས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར།

སྟོབས་བཅུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། སྟོབས་བཅུ་མདོར་བསྟན་པ། དེ་ནམས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ཡོན་ཏན་ཀུན་བཟོད་
མི་རྣམས་པའི་ཚུལ། ཡོན་ཏན་གཉིས་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། སྟོབས་ནི་ཆོས་
ཅན། བཅུ་པོ་འདི་དག་ཡོད་དེ། གནས་དང་གནས་མིན་པ་མཆོད་པའི་སྟོབས། དེ་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་རྣམས་
སྟོན་སྟོ་སྟེ་མཆོད་པའི་སྟོབས་མོས་པ་སྣ་ཆོགས་བྱུགས་སུ་རྒྱུད་པ་དང་། སྣ་ཆོགས་ཁམས་ནི་མཆོད་པའི་
སྟོབས་དང་། དེ་བཞིན་དབང་པོ་མཆོག་དང་། མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཆོད་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་བའི་
ལས་མཆོད་པ་དང་། བསམ་གཏན་རྣམས་ཐར་ཏིང་འཛིན་སྟོབས་འཇུག་སོགས་སྟོ་སྟེ་མཆོད་པའི་སྟོབས་
དང་། སྟོན་གནས་རྗེས་དྲན། དེ་བཞིན་འཆི་འཕོ་སྟེ་བསྟོ་སྟེ་མཆོད་པའི་སྟོབས་དང་། ཟག་པ་ཟད་པ་མཆོད་
པའི་སྟོབས་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། གནས་དང་གནས་མིན་མཆོད་པ་སོགས་ལྟ་བཤད། ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་བ་སོགས་
ལྟ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། གནས་སོགས་མཆོད་པར་བཤད་
དེ། རྒྱ་གར་ལས་འབྲས་བྱ་གར་ཞིག །དེས་པར་སྟེ་འགྲུར་དག་བ་དེ་ནི་དག་པའི་གནས་སུ་དེ་ལྟར་མཆོད་
པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་ལ། བཤད་པ་དེ་ལས་བསྟོག་པ་ནི་གནས་མིན་པ་སྟེ་དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་བྱ་མཐའ་
ལས་པ་ལ་མཆོད་པ་སོགས་པ་སྟངས་པ་དེའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྣམས་སྟོན་མཆོད་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་
དེ། འདོད་མི་འདོད་དག་མི་དག་དང་། དེ་ལས་བསྟོག་པ་སྟེ་འདྲེས་པ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་རན་པ་
ཟད་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་དངོས་པོའི་ལས་དང་། དེའི་རྣམས་སྟོན་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་མཆོད་པའི་བྱིར། (༡༥༧)
དེ་ཆོས་ཅན། མོས་པ་སྣ་ཆོགས་མཆོད་པའི་སྟོབས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདོད་ཆགས་དང་། དད་སོགས་ས་པོན་
ཀྱི་སྟོབས་ལས་འདོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྣ་ཆོགས་པ་དམན་འབྲིང་དང་གར་ཡང་ཁྱད་པར་འཇགས་པའི་
འདོད་པ་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་དེ་གཡོགས་པའི་མོས་པ་ལའང་མཆོད་པ་ནི་དུས་

གསུམ་དུ་འགྲོ་པའི་ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁམས་ཀྱི་སྟོབས་སུ་འདོད་དེ།
 སངས་རྒྱུ་ཁམས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མིག་སྟགས་དང་དེ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 གང་དེ་ཁམས་སུ་གསུངས་པའི་ཁམས་ཀྱི་རང་དབྱེའི་རྣམ་ཀླན་གྱི་བྱུང་བར་ལ་རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་
 རྣམས་ཀྱི་མཁའ་པ་མཐའ་ཡས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མཆོག་དཔལ་མཁའ་པའི་སྟོབས་སུ་
 གསུངས་ཏེ། ཀླན་ཏུ་རྟོག་པ་ཆགས་སྟགས་དང་། དད་སྟགས་ཆེས་རྫོ་བ་ཉིད་ནི་མཆོག་ཏུ་བཞེད་ལ།
 འབྲིང་གི་གནས་སྐབས་དང་། རྒྱལ་པོ་ཉིད་མཆོག་མིན་པར་བཤད་པ་དང་། མིག་ལ་སྟགས་པ་དབང་པོ་
 ལན་ཚུན་བསྐྱུང་བར་བྱས་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁའ་པ་ཆགས་སྟགས་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཅན། ལམ་མཁའ་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དེ། ལམ་འགའ་ཞིག་རྒྱལ་བ་ཉིད་
 དང་། འགའ་ཞིག་རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཚུབ་དང་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་དང་། ཡི་དྲགས་དུང་འགྲོ་ལྷ་མི་
 རྣམས་དང་དཔྱལ་བ་སྟགས་སུ་འགྲོ་པའི་ལམ་དེ་ལ་མཁའ་པ་ཆགས་སྟགས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན།
 ཉན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་མཁའ་པའི་སྟོབས་སུ་བཤད་དེ། འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡས་པའི་རྣལ་(༡༩༣)
 འབྱོར་པའི་བྱེ་བྲག་ལ་ཐ་དད་བསམ་གཏན་བཞི། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་དང་གང་ཞི་གནས་གང་དག་དང་།
 རྟོམས་འཇུག་གི་བྱུང་བར་གཅིག་དང་བརྒྱད་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། དེ་ལ་མཁའ་པ་ཆགས་སྟགས་མེད་པའི་
 ཕྱིར། ཆོས་ཅན། རྗེས་དྲན་གྱི་མཁའ་པའི་སྟོབས་སུ་བཤད་དེ། རི་སྤྱིད་གཏི་མུག་དེ་སྤྱིད་དེ་ཐོག་མ་མེད་
 པའི་སྤྱིད་པར་གནས་པའི་འདས་པའི་དུས་སུ་བདག་དང་སེམས་ཅན་གཞན་རེ་རེ་ཡི་སྤྱིད་པར་སེམས་
 ཅན་ནི་རི་སྤྱིད་པ་དེ་སྤྱིད་དེ་མཐའ་ཡས་པའི་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་གཞིར་བཅས་ཏེ་ཡུལ་སྟོགས་དང་བཅས་
 པ་ དེ་རྣམས་ལ་སྟོ་སྟགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བ་མཁའ་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དེ།
 སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རེ་རེ་འཆི་འཕོ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་གང་ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པར་འཇིག་
 རྟེན་ལ་གནས་པ་ལས་ཀྱི་བཟོ་བོས་རྣམ་པར་བཀྲ་བར་བྱས་པ་མང་པོ་དེ་ལ་དུས་དེར་མཁའ་པ་རྣམ་པ་
 ཀླན་ཏུ་ཡོངས་སུ་དག་པས་མ་ཆགས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། ཟག་པ་ཟད་པ་མཁའ་པའི་སྟོབས་སུ་
 འདོད་པ་སྟེ་དེ་བརྟེན་ཏེ། རྣམ་ཀླན་མཁའ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱུར་དུ་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཉན་མོངས་དེ་དག་

ནི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་འཛིག་པ་སྟེ་སྒྲུངས་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པས་
ཉན་ཐོས་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྟོ་ཡིས་འགོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་མ་ཁྱེན་པ་ཆགས་མེད་མཐའ་ཡས་པར་
འཇུག་པའི་བྱུང་།

གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་དང་བྱུང་སེམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་
པ་མ་བརྗོད་པ་དེ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་(༡༥༧)ཟད་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་
དང་བཅས་པའི་རང་སངས་རྒྱུས་དང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྒྲུ་ནམས་ཀྱི་སྟོང་ལུས་པ་ཟད་པའི་དབང་གིས་
སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་ལྟར་མཐའ་ཡས་པ་མ་བརྗོད་པར་སྟོག་པར་འགྱུར་པའི་བྱུང་། དཔེར་ན་
ནམ་མཐའ་མྱིང་མཐའ་ལ་འཁྱུར་བ་ན་ནམ་མཐའ་མེད་པས་འདབ་ཆགས་ཀྱི་དབང་པོ་དེ་སྟོག་པར་མི་
འགྱུར་གྱི། འདིར་ནི་ནམ་ཞིག་ན་རང་མཐུ་ཟད་པས་སྟོག་པར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་ནོ། །འགྲེལ་པ་མཛད་
པ་བདག་འདྲ་བས་སངས་རྒྱུས་ཁྱོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འདི་དག་མ་ལུས་པ་ནི་ཤེས་པ་དང་ནི་བརྗོད་པར་ལུས་
པར་འགྱུར་རམ་ཅི་སྟེ་མི་ལུས་མེད། འོན་ཀྱང་དོགས་པ་སྒྲུངས་ནས་ཡོན་ཏན་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཞིག་སྟོབ་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དག་འཕགས་པ་རྒྱ་རྒྱུ་ཀྱིས་བཤད་པ་ལས་ཏོགས་པའི་བྱུང་།

བཞི་པ་ནི། འདིར་བསྟན་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ཟབ་མོ་སྟོང་ཉིད་གཞི་ལམ་
ཀྱི་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། སྟོབས་སོགས་ཡོན་ཏན་གཞན་ནམས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡིན་པའི་བྱུང་། བསྟན་བཅས་འདི་ཆོས་
ཅན། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བར་འཆད་དེ། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་ཤེས་ནས་བསྟོམས་པས་ཡོན་ཏན་འདི་
དག་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་བྱུང་། གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལུས་མེད་པའི་གདུལ་བྱར་སྒྲུལ་སྒྲུ་ལུན་
སྒྲུལ་ཆོགས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་སྒྲུལ་སྒྲུར་ཡང་མི་གཡོ་བའི་སྒྲུལ་མངའ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་གསུམ་དུ་བྱོན་ནས་
སྒྲུལ་པ་ནམས་ཀྱིས་གསེགས་པ་དང་། བལྟམ་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་ཞི་བར་བསྟོད་པའི་འཁོར་ལོའང་སྟོན་
པར་མཛད་པ་(༡༧༠ན)དང་། དེ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་འཛིག་ཏེན་གཡོ་བག་གི་སྟོད་པ་ཅན་དེ་བསྟེ་སྟེད་པའི་ཞགས་
པས་མཛོན་པར་བཅིངས་པ་མ་ལུས་པ་ལུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་བྱང་འདས་ལ་བཀྱི་བར་མཛད་པའི་བྱུང་།

བཞི་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་འགོ་བ་ལ་ཐོག་པ་མི་མཉམ་པ་དབྱེར་མེད་

པའི་ཐོག་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་བསྟན་ཏེ། གང་ཕྱིར་འདི་ན་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་ལས་ཀྱི་མ་མཐའ་དག་སེལ་བ་ནི་
ལྷུང་འབྱེད་པ་གཞན་མེད་ཅིང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་སྒྲོ་བློས་འདི་ཡང་རྣམ་པ་ཐ་དད་པར་འགྱུར་བ་མེད་
པ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ནི་རྣམ་འགྱུར་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་འདར་མིན་པའི་ཕྱིར། གཏུལ་བྱ་ཀྱན་ཐོག་ཆེན་ལ་
མི་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཛིག་རྟེན་པ་ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྨྱོད་ཡུལ་གཏིང་ཟབ་པ་ལ་འཇུག་
པར་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཕྱིར་འགོ་བརྒྱུ་མས་ལ་ཉེས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྟོགས་མ་ལྟ་བོ་འདི་
དག་ཡོད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཉན་རང་གི་ཐོག་པ་འདི་ནི་སྒྲོ་བ་མ་ཉན་ཐོས་དང་རང་
ཀླུ་ཀྱི་རིགས་ཅན་སྟུག་བསྟུལ་ཉེ་བར་ནི་བའི་རྒྱལ་ལ་ཡིད་སྦྱར་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་ཤིང་ཉན་མོངས་
ཀྱིས་རྣམ་པར་དབེན་པའི་སྒྲོ་སྦྱངས་པ་རྣམས་ལ་ཕྱིས་ཐོག་ཆེན་ལོགས་སུ་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
དེ། གང་གི་ཕྱིར་བདེ་གཤེགས་ཁྱོད་ལ་གཏུལ་བྱ་འདུལ་པའི་མཁུན་རབ་ཐུགས་རྗེ་ཐབས་དང་ལྷན་ཅིག་
པ་མངའ་བ་དང་། གང་གི་ཕྱིར་བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དགོལ་བར་བྱའོ་ཞེས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཞལ་
གྱིས་བཞེས་པ་དེ་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དེད་དཔོན་ཐབས་ལ་མཁས་པས་
རིན་པོ་ཆའི་གླིང་དུ་ཆས་པའི་སྒྲེ་བོའི་(༡༧༠བ)ཆོགས་ཀྱི་ངལ་བ་ཉེ་བར་སེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་གྲོང་ཁྱེར་ཡིད་
དུ་འོང་བ་བར་དུ་རྣམ་པར་བཀོད་པ་སྟེ་སྦྱལ་བ་ལྟར་པོ། །

ལྷ་པ་ལ་གཉིས། མཛོན་པར་བྱང་རྒྱུ་བའི་དུས་དང་། བཞུགས་པའི་དུས་ཀྱི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། ཆོས་ཅན། བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སྟིང་པོར་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་སྟོན་པའི་གངས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་སྟེ། ཕྱོགས་
བརྩའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་མ་ལུས་པའི་ཡུལ་དག་ན་རྟལ་ཕྱ་རབ་ཀྱི་རྟལ་རྣམས་བདོག་པར་གྱུར་པ་ནི་
སྟེད་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཁྱོད་བྱང་རྒྱུ་མཆོག་རབ་དམ་པར་གཤེགས་པའི་བསྟུལ་པ་དེ་སྟེད་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་གསང་བ་འདི་ནི་གཏུལ་བྱ་ཁ་ཅིག་ལ་བསྟན་པར་བགྱི་བ་མ་ལགས་ཏེ། རྟོན་
དགེ་རྩ་མ་བསགས་པ་རྣམས་མོས་པར་དཀའ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རབ་དུ་ཞི་བ་
ཕྱོགས་གཅིག་པར་འགྱུར་བ་གང་མངའ་སྟེ་མི་མངའ་སྟེ། རི་སྟོང་འཛིག་རྟེན་མཐའ་དག་མཆོག་དུ་རབ་
དུ་ཞི་བར་འགོ་བ་མིན་ཞིང་ནམ་མཁའ་རྣམ་པར་འཛིག་པར་འགྱུར་བ་མིན་པ་དེ་སྟིང་དུ་ཤེས་རབ་ཡུམ་

གྲིས་པ་བྱེད་པའི་གྲུ་ལ་བྱོད་ལ་ཐུགས་རྗེ་བརྩེ་བའི་མ་མ་ཡིས་ལམོར་བ་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་བཞུགས་
པའི་ཚུལ་ལུགས་འདི་བྱེད་པས་སོ། །ཆོས་ཅན། མགོན་པོ་བྱོད་མཆོག་ཏུ་རབ་ཏུ་ཞི་བ་སྟོགས་གཅིག་པར་
གཤེགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ལགས་ཏེ། གཏི་ལྷག་གི་སྟོན་གྲིས་འཛིག་རྟེན་འདོད་ཡོན་གྱི་ཁ་ཟས་དུག་
བཅས་ཟ་བའི་སྒྲུ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ར་མི་དེ་ལ་བྱོད་ཐུགས་བརྩེ་བ་རི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་དུ་དུག་ཟས་ནས་ཉེན་པའི་ལུ་
ལ་མ་ཡི་ལྷག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡིད་སྒྲེད་པ་མ་ཡིན་པ་དེས་ནའོ། །ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་ཞི་བ་སྟོགས་གཅིག་པའི་
ལྷ་རན་འདྲའ་བ་མི་མའའ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་(༡༧༡)ན་མི་མཁས་པ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པར་
བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྟོ་ཅན་གྲིས་སྟེ་བ་དང་འཛིག་པའི་གནས་སྐབས་དང་། ལྷག་པ་དང་བྲལ་བ་དང་།
མི་ལྷག་པ་དང་ཐུད་པས་བསྐྱེད་པའི་ལྷག་བསྐྱེད་དང་། ཐེག་ཅན་གྱི་འགོ་བ་ཐོབ་པ་དེའི་ཕྱིར་དང་།
འཛིག་རྟེན་ཐུགས་བརྩེ་བ་ཆེན་པོའི་ལུ་ལ་རབ་ཏུ་དོར་བའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱོད་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་
ཐུགས་ཞི་བ་ལས་བསྐྱོག་པས་སོ། །

གསུམ་པ་བསྟན་བཅོས་རི་ལྟར་བརྩམས་པའི་ཚུལ་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ལུགས་འདི་ཆོས་
ཅན། དག་སྟོང་དཔལ་ལྡན་ལྷ་གསལ་གྲིས་རང་དགར་སྒྱུར་བའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་
ཙ་བ་ཤེས་རབ་ལས་བཏུས་ནས་ངེས་དོན་གྱི་ལུང་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དང་། ལྷ་སྒྱུབ་ཀྱི་མན་རག་ནི་རི་ལྟ་བུ་
བཞེན་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐར་པ་དོན་གཉེར་རྣམས་གྲིས་ལུགས་འདི་ལ་འཇུག་
པར་རིགས་ཏེ། རི་ལྟར་དབུ་མའི་གཞུང་ལུགས་འདི་ལས་གཞན་ན་སྟོང་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་
པའི་ཆོས་འདི་ནི་མེད་པ་དེ་བཞེན་དུ་འདིར་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་གཞན་ན་མེད་ཅེས་མཁས་
པ་རྣམས་གྲིས་ངེས་པར་མཛད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་འདི་བརྩམས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལྷ་སྒྱུབ་ཀྱི་ཟབ་མོ་རྟོགས་པའི་སྟོ་མཆོ་ཤིན་ཏུ་བྱ་ཆེ་བ། དཔག་པར་དཀའ་བའི་ཁ་
དོག་གིས་འཛིགས་པས་སྒྲུ་བོ་གཞན་དག་གིས་ལུགས་བཟང་པོ་འདི་དག་གྱུར་རིང་དུ་སྒྲུངས་པར་བྱས་
ཀྱང་། ལྷ་སྒྱུབ་དེའི་དབུ་མ་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་མེད་ཏེ་གྲུ་སྒྱུབ་ལ་ལྷ་སྒྱུབ་བདག་གི་སྟོ་གོས་ལྷ་
ཟེར་གྲིས་ཁ་ཕྱེ་བའི་མཐུས་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཚུས་ད་ལྟ་ལྷ་སྒྱུབ་གསལ་(༡༧༡)པ་པོ་གསལ་གྱི་ཡིད་ལ་རེ་

བསྐྱོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། དེ་ལོན་ཉིད་འདི་ནི་གསལ་བྱ་ཆེ་ཡང་སེམས་ཅམ་པ་སོགས་
གཞན་གྱིས་ཐུགས་སྤྲུལ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་དེ་ཉིད་བཤད་ཟེན་པ་ཟབ་མོ་འཛིགས་སྤྲུལ་པ་འདི་
ནི། རྩོན་རྩྭ་ཉིད་ལ་དེས་པའི་བག་ཆགས་གོམས་པ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་པོས་དེས་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་གྱི།
སེམས་ཅམ་པ་སོགས་གྱིས་དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པའི་རང་བྱོས་སྤྲུལ་
པ་འདི་དག་མཐོང་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་བརྟེན་པའི་གཞུང་ལུགས་ནམས་ལ་བྱ་བ་ལྟར་བྱ་སེམས་
ཅམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་བཞེད་གཞུང་ལུགས་འདི་ལས་གཞན་པ་ལ་དགའ་པའི་བློ་དོར་བར་བྱ་སྟེ། སེམས་
ཅམ་པས་དེ་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། སློབ་དཔོན་སྤྱ་རྒྱལ་གྱི་ལུགས་བཟང་འདི་ལུང་རིགས་
གྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་པ་ལས་བྱུང་པའི་བདག་གི་བསོད་ནམས་སྟོགས་ཀྱི་མཐར་བྱལ་བ། ཡིད་གྱི་ནམ་
མཁའ་ཉོན་མོངས་གྱིས་རྩོན་པོར་བྱས་པའི་དབྱིལ་དུ། དག་ཚོགས་རྩོན་ཀའི་རྒྱ་རྒྱར་ལྟར་དཀར་བའམ།
སེམས་ཀྱི་སྒྲུལ་ལ་དག་ཚོགས་ཀྱི་གདེངས་ཀའི་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་འབྲུ་བ་གང་ཞིག་ཐོབ་པ་དེས།
འཛིག་རྟེན་གྱི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པས་དེ་ཉིད་རྟོགས་ནས་སྤྲུལ་བུ་བདེ་བར་གསལ་གསལ་པའི་ས་གུན་ཏུ་འོང་བུ་
བགྲོད་པར་ཤོག་ཅིག །

མཇུག་གི་དོན་བཤད་པ།

བཞི་པ་མཇུག་གི་དོན་ལ། སློབ་དཔོན་གར་གིས་མཛད་པ་དང་། ཡོ་བཏ་གར་གིས་བསྟར་པ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཟབ་པ་དང་བྱ་ཆེ་བའི་རྩལ་གསལ་པར་བྱེད་པ་པོའི་སློབ་དཔོན་
ཡོད་དེ། ལུལ་ས་མན་ཏར་སྤྱ་འབྱུངས་པའི་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་ཤུགས་པ་ཞེས་ཐེག་པ་སྤྱན་མེད་པ་
མཚོག་(༡༧༩ན)ལ་ཐུགས་རབ་ཏུ་གཞོལ་ཞིང་། མི་འཕྲོགས་པའི་མཁུན་རབ་དང་ཐུགས་རྩེ་མངའ་བ།
རི་མོར་བྲིས་པའི་བ་བྱས་མ་ལས་འོ་མ་བཞེས་པས་གཞན་གྱི་བདེན་ཞེན་བསྟོག་པར་མཛད་པ་དེས་སྤྲུལ་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བརྟན་བཅོས་འདྲིའི་རྒྱུར་བྱེད་པོ་པམ་ཡོད་དེ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་
པོ་ཉི་ལ་ཀ་ཀ་ལ་ཤ་དང་། བོད་གྱི་ལོ་ལྔ་བ། པ་ཆ་བ་ཉི་མ་གྲགས་གྱིས་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་དཔེ་མེད་
གྱི་དབུས། རིན་ཆེན་སྤྲེལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཁ་ཆེའི་དཔེ་དང་མཐུན་པར། ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་
འཕགས་པ་ལྟའི་སྤྱི་རིང་ལ་བསྐྱར་བའི་བྱིར། གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། བྱིས་ར་མོ་ཆེའི་གཙུག་ཁང་དུ། རྒྱ་
གར་གྱི་མཁན་པོ་ཀ་ན་ཀ་ལ་ཤ་དང་། ལོ་ལྔ་བ་དེ་ཉིད་གྱིས་རྒྱ་གར་གསུམ་གྱི་རྒྱ་དཔེ་ལ་གཏུགས་
ནས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་བྱིར། འཇུར་དེ་དག་རྣམས་ལ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ལེགས་
པར་གཞིགས་ཏེ་དབྱེད་པ་ལ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐལ་འཇུར་ལུགས་བཟང་འདི་ལ་ལོག་རྟོག་
གི་དྲི་མ་མཐའ་དག་བསལ་ནས། རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་མཛད་པའི་བྱིར། བརྟན་བཅོས་
ཆེན་པོ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཆོག་དོན། སྤྱོད་ན། མཐའ་དབྱེད་རྣམས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཐེག་ཆེན་རྒྱ་མཚོར་
འཇུག་པའི་བྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ། རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་དོན་ལྟར་བཤད་ཟེན་ཏོ། །

སྤྲེལ་བ། བྱངས་མེད་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་དུ་བའི་རོལ་གར་མ་ནི་མཐོང་ན་མི་མཐུན་མེད་པའི་དཔལ། །
སྤྱི་(༡༩༡༧)ཆོགས་གསུང་གི་འཇུར་ཁྱེད་གདངས་སྟན་གྲགས་སྟོང་རྒྱ་ནི་རིས་བུལ་གདུལ་བྱའི་ཐོས་
འཛིན་དབྱིད། །འཇུར་མེད་ཐུགས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མཆོག་ནི་ལུས་ཅན་ཀུན་ལ་བརྟེ་
བ་ཅན། །གསང་བ་གསུམ་གྱི་པན་བདེ་སྤྱི་བའི་བྱེད་པོ་དེ་ནི་སྟོན་པ་སྤྱི་མེད་ཤུགས་ཀྱི་གཙོ། །གང་གི་
གསུང་རབ་རབ་འབྱམས་ཤེས་བྱའི་དོན། །ཇི་བཞིན་འགྲེལ་མཁས་མཁས་མཆོག་སྤྱི་སྤྱི་བྱི། །བརྟན་
བཅོས་དཀའ་གནད་གནད་ཀུན་སྟོན་མཛད་པའི། །དཔལ་ལྷན་ལྷ་གྲགས་གྲགས་པ་དབྱེད་ར་བཞིན། །
རང་བཞིན་བྱུང་བས་སྟོངས་པའི་ཀུན་གསལ་མར། །ཐ་སྟོང་རྒྱུད་གི་རྒྱལ་མཚན་རབ་བཀྲ་བའི། །སྤྱིར་
སྟོང་རྒྱུད་དུ་འཇུག་པ་དབུ་མའི་ལམ། །མཐའ་བུལ་སྤྱི་ལོ་ཤུང་རབ་ཀུན་གྱི་བརྟན། །འཇུག་པའི་
རང་བཞིན་རྟོག་བུལ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོན། །བདགས་ཅམ་བསལ་སྤྱི་ན་མཁན་པོའི་སྤྱིར་བརྟན་ལ། །སྤྱིར་པའི་
བྱིས་པ་བདེན་པར་བརྟན་པའི་སྤྱིས། །མཐའ་མེད་འཁོར་པའི་བསྐྱོད་ནང་དེར་ལྷུང་། །བརྟན་དཀའི་འཁོར་
པའི་སྤྱིར་དུ་མི་འབྱུང་པར། །སྤྱི་གསུམ་གྱི་དུ་བཞེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་མཆོག །ཐལ་འཇུར་འཇུག་པ་བུལ་

པའི་གྲུ་རྒྱུ་ལ། །ཡོངས་བརྟེན་འཇམ་དཔལ་སྤྱིང་པོའི་རིང་ལུགས་ཅམ། །སློ་གྲོས་རིན་ཆེན་དབང་
གིས་ཀླུ་པོའི་ཉག །མཁས་བརྩན་བཟང་པོའི་དར་གྱི་གམ་ལུ་ཅན། །རྣམ་དཔྱད་ནོར་ལུ་ལྷ་པ་ལྷ་
ལྷེས་གྱིས། །གཤགས་པ་སྤྱིང་ཕྱི་ལོ་བར་དུ་ཅི་ཡང་འཁོར། །སློ་བཟང་ཀླུ་པའི་རིང་ལུགས་གསེར་རྒྱུངས་
གྱིས། །ཐུབ་བརྟེན་སྤྱིང་བཞི་ཀུན་ལ་དབང་བསྐྱར་བའི། །འཇམ་མགོན་དགོན་མཆོག་ཆོས་འཕེལ་རྣམས་
ཐར་ལ། །བསམས་གྱིན་མཁས་པའི་ངེས་(༡༧༩ན)ཤེས་ལྷག་པར་སྦྱེས། །ཆོས་བརྒྱད་བྱ་བའི་ཆར་གིས་
ཆེར་སྦྱོས་པས། །ངན་འགྲོའི་གཡང་ལ་གོས་པ་འཕུན་ཕྱིན་གྱིང་། །རྒྱལ་བརྟེན་སྤྱིང་པའི་གཏམ་གྱིས་
མདུན་བསུས་བའི། །དམ་པའི་རྒྱལ་པར་ཁས་འཆིག་པོའི་ལུ། །སློ་གྲོའི་སྦྱོ་བོ་འཕྱོར་པའི་ནོར་ལ་
སྦྱོད། །མཐོན་པོའི་ཁྱི་ལ་ཐག་པ་ཀུན་འདུག །འཁོར་གཡོག་འདུ་འགོད་འདབ་ཆགས་བྱས་གྱིང་ཕྱིད། །
དོན་མེད་མཆར་སྤྱག་དབང་པོའི་གཞུ་ཉིད་བཀྲ། །ཉི་མའི་གཉེན་དང་འཕགས་ལུ་པཅ་གྲུབ་ཆོགས། །
རྩོ་འབྲོས་ས་རྩོག་ཤོང་བར་ལུ་སྦྱོན་རྩེ། །ཀུན་མཁྱེན་ཙོང་ཁ་པ་ལོགས་དམ་པ་རྣམས། །བདེ་ཆེན་ཞི་བའི་
དབྱིངས་སྤྱུ་ཆེར་མཉམ་ཞིང་། །ཐོས་ཏུང་སྦྱེས་ལུ་སྦྱོབས་འཕྱོར་བཅན་འཁོར་གྱིས། །མཛེས་པར་བཏེག་ལ་
འགྲོ་བའི་འདྲན་པ་ཞེས། །ཁ་ཐང་མཁའ་ལྷིང་དབང་པོར་དྲིལ་སྦྱོགས་པའི། །མཁས་སྤྱན་དབྱེ་པ་མེད་
པའི་བོད་ལུ་འདིར། །སྦྱོན་བྱོན་འབྲུལ་མེད་གསུང་རབ་ཅན་དན་ལས། །ཉིས་བཤད་སྤྱོད་དུམ་ཐལ་ལ་
རིན་ཐང་དུ། །ཆེ་བར་བརྩི་ན་བདག་འདུས་བརྟེན་བཅོས་གྱི། །སྤྱིགས་བམ་བསྐྱར་པ་རལ་པའི་རྒྱ་རུ་
འབྲུམས། །ལུ་ལྷུང་ཤེས་རབ་འོད་གྱིས་མ་བསྐྱུངས་ཤིང་། །བརྩོན་པའི་སྤོང་ལུ་ཆོས་ཆེར་དམན་པ་ཡི། །
སློ་གྲོས་པད་དཀར་གཞོན་རྩེ་ལེགས་བཤད་གྱི། །སྤྱིང་ཕྱིས་མཁས་མང་ལུང་པའི་དགའ་སྦྱོན་དཀའ། །
འོན་གྱིང་ཤེས་ལྷན་གཞན་གྱི་བརྟེན་བཅོས་ལ། །སྤྱིང་བྱང་སྦྱོས་ཉེ་རང་གིར་བཟུང་བ་ལྷ་དམར་བས་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་གྲུབ་གྱི་འདུལ་དྲིག་ཆོན་མོའི་མཛད་བྱང་སྦྱོས་པ་ལྷ་བྱ་བྱ་དང་། །ལོག་དཀྱགས་བཤད་པས་ཀླུ་
བརྟེན་མ་སྤྱིང་བའི། །(༡༧༩བ)ཆོས་ལོག་མཁན་པོའི་མནོང་ཡང་འབྱར་མ་དགོས། །སྤྱིངས་པས་ཤེས་
པ་མིན་ཞེས་རན་པའི་གཏམ། །མཆོག་དམན་ཀུན་གྱིས་སྤྱིང་པ་བདག་མིན་པས། །ཁྱུང་ཟད་བསྐྱབས་
པའི་འབྲས་ཉགས་ཡང་དག་དུ། །སྤྱིང་པོར་བསྐྱིལ་པའི་སྤྱིགས་བམ་འདི་ན་བསྐྱོན། །དགེ་དེས་ཐམས་

ཅད་མཁུན་པ་ཙོར་ཁ་པའི། ཁྱི་མེད་སྟོང་པའི་བསྟན་པ་དབག་བསམ་སྟོན། །སྒྲུལ་བཟང་འཆི་པ་མེད་
པའི་དགའ་སྟོན་དུ། །གཡོ་མེད་དོ་རྗེའི་དཔལ་ལྷན་བརྟན་གྱུར་ཅིག།

ཅེས་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཚོར་འཇུག་
པའི་གྲུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་། ལེགས་བཤད་ཆོས་འཁོར་གླིང་གི་སྟོབ་དཔོན་པ་ལེགས་བཤད་སྟེ་
བ་བསྟན་འཛིན་ཕྱིན་ལས་ཀྱིས་ཉེ་བར་བསྐྱལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། རྟེན་དང་ཐལ་འབྲེང་ཟུང་འབྲེལ་ཙམ་
ཞིག་བྱེད་ཅིས་ཡིན་ནའང་། རོང་བྱམས་ཆེན་གྱི་འཆད་ཉན་པ་རབ་འབྱམས་སྟེ་བསྟོབ་ཆོས་གྲགས་
ཀྱིས། སྟེ་དོན་ཞིག་གྱུར་བྱེད་དགོས་ཚུལ་ནན་ཆགས་པར་བརྟེན། དང་པོར་འཇམ་དབྱངས་སྟེ་མ་དགོན་
མཆོག་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དྲུང་དུ་ཆོས་འདི་ལན་ཁ་ཡར་ཐོས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཙོར་ཁ་པ་ཆེན་
པོའི་རྣམ་བཤད་གཉིས་དགོངས་པ་བསྟན། མཁས་པ་དུ་མའི་ལེགས་བཤད་ལ་ཞིབ་ཏུ་དབྱད་དེ། གཞུང་
དོན་རྣམས་རྫོགས་པར་བཀྲལ། སྟེ་དོན་མཐའ་དབྱེད་ཀྱིས་རྣམ་པར་བརྟན་ཏེ། དགེ་བཅུའི་ཡོན་ཏན་
མཐའ་དག་ཆོར་བའི་ཡར་གྲུངས་ཀྱི་སའི་ཆར། ཟ་ཏོར་གྱི་རིགས་(༡༩༩ན)ལས་སྟེས་པའི་ཐེག་ཆེན་སྟེ་
པའི་བཅུན་པ་རག་དབང་སྟོབ་བཟང་གྱི་མཚོ་འཇིགས་མེད་གོ་ཆ་ཐུབ་བསྟན་ལང་ཆོའི་ལྷེས། ཐམས་ཅད་
འདུལ་ཞེས་པ་མེ་མོ་བག་གི་ལོ། རྒྱ་ཤེལ་གྱི་དབང་པོ་ས་གས་ཉ་བའི་དམར་ཕྱོགས་ཀྱི་དགའ་བ་གཉིས་
པ། དབྱངས་ལྷ་འཆར་བའི་ཏྭ་ལ་སེང་གའི་དུས་སྟོར་ལ་བབ་པའི་ཆོད་པལ་ལྷན་འབྲས་སྟུངས་ཆོས་ཀྱི་
སྟེ་ཆེན་པོར་སྟུར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི། རྒྱ་པོད་ཀྱི་ཡིག་རིགས་སོགས་གཙུག་ལག་དུ་མ་ལ་སྟོའི་སྟུར་བ་ཅན་
རག་དབང་དགེ་ལེགས་ཀྱིས་བྲིས་པ་འདིས་གྱུར། རྒྱལ་བ་ཙོར་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་སྟེ་དུ་དེ
གཡུད་ལ་རྩུ། །

ཕན་བདེ་འབྱུང་པའི་གནས་གཅིག་ལ། །བསྟན་པ་ལུན་རིང་གནས་པ་དང་། །བསྟན་པ་སྟུབ་པའི་
སྟེས་ཐུན་མས། །སྟེ་ཆོའི་རྒྱལ་མཆོན་བརྟན་གྱུར་ཅིག །ཞི་སྟུབ་ཏི་ཐུབ་ཐོ་སྟུ། །བཀྲ་གིས། །

༢༡། | «གངས་ཅན་ཁྱད་ལོར་» དཔེ་ཚོགས་ཆེན་མོའི་བསྟན་འཛིན་དང་
ལས་ཁུགས་མི་སྣའི་མཚན་ཐོ།

སྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན། ལྷག་པ། དབང་གྲགས། ཆེ་རིང་།
སྟོ་བཟང་ཆོས་འབྱུང་། སྟོ་བཟང་འཕགས་མཚོག །
སྟོ་བཟང་དབྱིག་གཉིན། རྒྱལ་མཚན་བྱམས་པ། ཆེ་བརྟན་དེ་རྩེ།
སྟན་ཚོགས་ཚོགས་གཉིས། ལྷག་པ་ཆེ་རིང་། སུར་བུ།
སྟོ་བཟང་དམ་ཆོས། སྟོ་བཟང་འཛིགས་མེད། ཡེ་ཤེས།
འཕྲིན་ལས། བསམ་གྲུབ། བུ་རྩུང་། བསྟན་འཛིན་ཤེས་རབ།
དེ་རྩེ་མཚོ། ཆེ་རིང་ཆོས་རྒྱོན། ལྷ་སྦྱིད། ལྷག་པ་རྒྱོལ་མ།
བསོད་ནམས་དབྱངས་ཅན། བྱམས་པ་ཆོས་རྒྱོན། བཀྲ་གཡང་།
སྐལ་བཟང་ལྷ་མོ། བདེ་སྦྱིད་རྒྱོལ་དཀར། རྒྱོལ་མ་ལྷ་འཛོམས།

THE
JOURNAL
OF
THE
ROYAL
ANTHROPOLOGICAL
INSTITUTE
OF GREAT
BRITAIN
AND IRELAND
PART I
1901
LONDON
PUBLISHED BY THE
EDUCATIONAL SOCIETY
1901

གངས་ཅན་བྱང་ཁོར་དཔེ་ཚོགས།
པོད་ཐེང་བཞི་བརྒྱ་དེ་བཅུ་ལྔ།